Hunc codicem aureum dono dedit Ada, soror
Caroli Magni, monasterio ad sanctum Maximi-
num sub finem saeculi VIII. Quo in monasterio
servatus est usque ad finem saeculi superioris,
nempe ad annum MDCCXCIV, quo anno Galli Treviros
occuparunt. Post aliquot annos Sandrato Müller,
hujus monasterii tunc bibliothecario, qui tam
Moguntiae degebat, hic codex clam per Gallorum
quos dicere commissarios ereptus et Parisios missus
est. Anno MDCCCXV, urbe Parisiorum per Confoederatos
iterum occupata, per commissarios Borussicos ex bibliotheca
regia cum aliis manuscriptis detractus deferebatur
Aquisgranum. Qua in urbe tres annos asservatus est,
donec tandem ex speciali mandato regis nostri
Friderici Guilhelmi III solio paterno restitutus
in bibliotheca publica Trevirensi depositus est.

Wyttenbach p.t. Bibliothecarius
Trevirensis

INCIPIT PRAE
FATIO SC̄I HIE
RONIMI PRB̄I

+ PLVRES
FUISSE QUI EU
ANGELIA SCRIP
SERUNT. ET LUCAS
EUANGELISTATES
TATUR DICENS.
Quoniam quidem multi
conati sunt ordinare
narrationem rerum
quae in nobis completae
sunt. sicut tradiderunt
nobis. qui ab initio ipsi ui
derunt sermonem. & mi
nistrauerunt ei. & per se
uerantia usque in praesens
tempus monumenta decla
rant. quae a diuersis auc
toribus edita. diuersarum
haereseon fuere principia.
ut est illud iuxta aegypti
os. & thomam. & mathian.
& bartholomeum. Duo
decim quoque apostolorū
& basilidis atq; apellis.
& reliquorum quos enume
rare longissimum est. cum
hoc tantum in praesentia
rum necesse sit dicere
extitisse quosdam qui sine
spū & gratia dī conati sunt
magis ordinare narra
tionem. quam historiae
texere ueritatem.
quibus iure potest illud
propheticum coaptari
uae qui prophetant de
corde suo. qui ambulant
post spiritum suum
qui dicunt. haec dicit dn̄s.
& dn̄s non misit eos
De quibus & saluator in
euangelio iohannis loqui
tur. omnes qui ante me ue
nerunt. fures fuerunt
& latrones. qui uenerunt.
non qui missi sunt
Ipse enim ait. ueniebant.
& ego non mittebam eos
In uenientibus praesumtio
temeritatis. In missis ob
sequium seruitutis est
Ecclesia autem quae sup
petram dn̄i uoce funda
ta est. quam introduxit
rex in cubiculum suum.
& ad quam per foramen
descensionis occulte mi
sit manum suam. similis
dam mulae. hinuloq; cer
uorum. quattuor flumi
na paradisi instar eruc
tans. quattuor & angulos

&Analos habet. per quos
quasi arca testamenti
& custos legis dñi ligni
mobilib. inputribilib: uehitur.

Primus omnium matheus
est publicanus. cognomen
to leui. qui euangelium
in iudaea hebraeo sermo
ne edidit. ab eorum uelma
xime. qui sibi credide
runt ex iudaeis. & nequa
quam legis umbra succe
dente. euangelii ueritatem
seruabant.

Secundus marcus interpres
apostoli petri. & alexan
drinae ecclesiae primus
episcopus. qui dñm quidem
saluatorem ipse non uidit.
sed ea quae magistrum
audierat praedicantem.
iuxta fidem magis narra
uit. gestorum quàm ordinem.

Tertius lucas medicus. na
tione syrus. anthiocensis.
cuius laus in euangelio.
qui & ipse discipulus apo
stoli pauli. in achaiae boe
tiae q; partibus uolumen
condidit. quae eadem altius
repetens. & utrique se impro
emio confitetur. audita
magis quam uisa describens.

Vltimus iohannes apostolus
& euangelista. quem ihs
amabat plurimum. qui su
per pectus dñi recumbens. purissima
doctrinarum fluenta po
tauit. & qui solus de eru
cem meruit audire. ecce mater
tua. Hic cum esset in asia.
& iam tunc haereses eorum
semina pullularent. cerin
thi. hebionis. & ceterorum
qui negant xpm in carne uene
nisse. quos & ipse in epistula
sua antichristos uocat.
& apostolus paulus frequen
ter percutit. coactus est
ab omnibus paene tunc asiae
episcopis. & multarum eccle
siarum legationib; dedium
tate saluatoris altius scribe
re. & ad ipsum ut ita dicam
dei uerbum. pontum audax
quam feliciter temeritate pro
rumpere. ut ecclesiasti
cam narrat historia. cum a
fratrib; cogeretur. ut in
beresi ita facturum se respon
disse: si indicto ieiunio. in com
mune omnes dñm precarentur. quo explet o. reuelatio
ne sit ratus. si illud proemio

cae louemens eructuauit
In principio erat uerbum.
& uerbum erat apud dñm.
& dñs erat uerbum. hoc
erat in principio apud dñm.

Haec igitur quatuor euan
gelia. multum antep̃dicta
hiezechielis. quae q; uolu
men probat. in quo prima
uisio ita contexitur:
& in medio sicut similitudo
quatuor animalium. & aul
tus eorum. Facies hominis.
& facies leonis. & facies uitu
li. & facies aquilae.

Prima hominis facies. mathem
significat. qui quasi de homine
exorsus est scribere. liber
generationis ihu xpi. filii da
uid. filii abraham.

Secunda marcum. in quo uox
leonis. in heremo rugientis
auditur. Vox clamantis. in de
serto. parate uiam dñi. rec
tas facite semitas eius.

Tertia aurtulus. quae euangelistã
lucam. a zacharia sacerdo
te sumpsisse initium praefigurat.

Quarta iohannem euangeli
stam. qui adsumtis pinnis
aquilae. & ad altiora festinans.
de uerbo dei disputat.

cetera quae sequuntur
in eundem sensum profici
unt. crura eorum recta.
& pinnati pedes. & quo eũ
qi spũs ibat. ibant. & non re
uertebantur. & dorsa
eorum plena oculis. & scin
tillae. ac lampades. in me
dio discurrentes. & ora
in rota. & in singulis quat
tuor sedes. unde & apo
calypsis iohannis post ex
positionem uiginti quat
tuor seniorum. quattuor
citharas & fialas. ado
rantes agnum dei introdu
cit fulgora & tonitrua.
& septem spũs discurrentes.
& mare uitreum. & quat
tuor animalia plena ocu
lis dicens. Animal primũ
simile leoni. & secundum
simile uitulo. & tertium
simile homini. & quar tũ
simile aquilae uolanti.
& post paululum. plena in
quit erant oculis. & requi
em non habebant die ac
nocte dicentia. Sct̃ Sct̃ Sct̃
dñs dñs omnps. qui erat. &
qui est. & qui uenturus est.
Equib: cunctis perspicue

© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 27, D-54290 Trier. Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Arne Runkel: arne.runkel@trier.de
Centimetres
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black

ostenditur: quattuor
tantum euangelia debere susci
pi. & omnes apocrifo
rum nenias. mortuis ma
gis hereticis. quam eccle
si asticis uiuis canendas.

EXPLICIT PROLOGUS.

INCIPIT EPISTULA

BEATI HIERONYMI PRESBITERI

AD BEATUM PAPAM

DAMASUM

BEATO PAPAE DAMASO HIERONIMUS

Nouum opus facere me cogis ex uetere. ut post exemplaria scriptu
rarum toto orbe dispersa.
quasi quidam arbiter se
deam. et quia inter se
uariant. quae sint illa
quae cum graeca consen
tiant. ueritate decernam.
pius labor: sed periculosa
praesumtio iudicare de
ceteris. ipsum ab omnibus
iudicandum. Senis muta
re linguam. & canescentem
iam mundum. ad initia re
trahere paruulorum.
Quis enim doctus pariter
uel indoctus. cum in manus
uolumen adsumserit. & a
saliua quam semel inbibit
uiderit discrepare quod
lectitat. non statim erum
pat in uocem. me falsariū.
me clamans esse sacrilegū.
qui audeam aliquid in uete
ribus libris addere. muta
re. corrigere. Aduer
sus quam inuidiam. du
plex causa me consola
tur. quod & tu qui sum
mus sacerdus es fieri
iubes. & uerum non esse
quod uariat. etiam ma
ledicorum testimonio
conprobatur. Si enim
latinis exemplaribus fides
est adhibenda. responde
ant quibus tot sunt ex
emplaria paene quot co
dices. Sin autem ueri
tas est quaerenda de
pluribus: cur non ad grae
cam originem reuerten
tes. ea quae uel auitiosis
inter praetibus male edi
ta. uel a praesumtoribus
inperitis emendata per
uersius. uel a librariis
dormitantibus: aut addi
ta sunt. aut mutata cor
rigimus. Neque uero
ego de uetere disputo
testamento. quod a sep
tuaginta senioribus in
graecam linguam uer
sum. tertio gradu ad
nos usque peruenit.

Non quero quid aquila
quid symmachus sapiant.
quare theodotion inter
nouos & ueteres medius
incedat. Stilla uera in
terpraetatio quam
apostoli probauerunt.
Deinde nunc loquor te
stamento. quod graecis
esse non dubium est. ex
cepto matthaeo apostolo
mus in iudaea euangeli
um xpi hebraicis lit
teris edidit: hoc certe cū
in nostro sermone dis cor
dat. & diuersos riuulo
rum tramites ducat. uno
de fonte quaerendus est.
Praeterea mitto eos codi
ces. quos aliquando et ego
dicunicupatos. paucorū
hominum adserit per
uersa contentio. quibus
utique nec in ueteri instru
mento post septuagin
ta interpraetes emendare
quidlicuit. nec innouo pro
fuit emendasse. cum multa
rum gentium linguis scrip
tura ante translata.
docear falsa esse quae
addita sunt.

Igitur haec praesens pro
fata uncula pollicetur.
quatuor tantum euangelis
tarum ordo iste est.
Matthaeus. marcus.
Lucas. Johannes. codicum
graecorum emendata
conlatione sedulo retinen
dus. quae nemutatum alectio
ni [illegible] confusione
dus creparent. Iracala
mo imperauimus. uti his
tantum quae sursum in
debantur. mutare correc
tis. reliqua manere pate
remur. ut fuerant.
Canones quoq: quos eusebius caesariensis episcopus
alexandrinum secutus
ammonitum. in decem nu
meros ordinauit. sicut in
graeco habentur expres
simus. quos si quis diligen
tius uoluerit nosse. quae in
euangelus uel eadem uel
uicina uel sola sint. eorum
distinctione cognoscat.
Magnus siquidem hic in no
stris codicibus error inole
uit. dum quod meademque
alius euangelista plus dixe
rit. in alio quasi minus puta

uerint adiuderunt. uel
dum eundem sensum alius
aliter expressit. ille qui
unum ex quattuor primū
legerat. adeius exemplū
[illegible] quoq: aestima
uerat emendandos.
Unde accidit. ut apud nos
mixta sint omnia. & in
marco plura lucae atque
matthei. Rursum in mat
theo. iohannis & marci
& in ceteris reliquorum.
quae in aliis propria sunt
inueniantur. Cum itaq:
canones legentis qui sub
iecta sunt. confusionis er
rore sublato. & similia
omnium scies. & singulis
sua q: restitues.
In canone primo concordant
quattuor. Matheus
marcus. Lucas. Johannes.
In secundo tres. matthe
us. marcus. Lucas.
In tertio tres. matheus.
Lucas. Johannes.
In quarto tres. matheus.
marcus. Johannes.
In quinto duo. matheus.
Lucas.
In sexto duo. matth. marcus

In septimo duo. matheus.
Johannes.
In octauo duo. Lucas.
marcus.
In nono duo. Lucas. Johannes.
In decimo. propria unusquisq:
quae non habentur in alius
ediderunt.
Singulus uero euangelius
ab uno incipiens usq: ad
finem librorum. Dispar
numerus inseritur. hic
nigro colore perscriptus.
subsequitur alium exem
mo numerum discolorem.
qui ad decim usq: proce
dens. Indicat priorem nume
rus. In quo sit canone re
quirendus. Cum igitur
aperto codice uerbi gra
tia illud siue illud capitu
lum scire uolueris cuius
canonis sit statim & sub
iecto numero doceberis
& recurrens ad princi
pia in quib: canonum est
distincta congeries.
eodem q: statim canone
extrauio fronte inuen
to. illum quem quaere
bas numerum eius dem
euangelistae. qui & ipse

Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier; Weberbach 25, D-54293 Trier. Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel, anja.runkel@trier.de
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black

ex inscriptione signatur
inuenies. atq; euicino ce-
terorum tramitibus in
spectis. quos numeros
e regione habeant ad
notabis. & cum scieris.
recurres ad uolumina
singulorum. & sine mora
repertis numeris quos
ante signaueras. repperies
& loca in quib: uel
eadem uel uicina dixe-
runt. Opto ut in xpo
ualeas. & me mineris mei
papa beatissime.

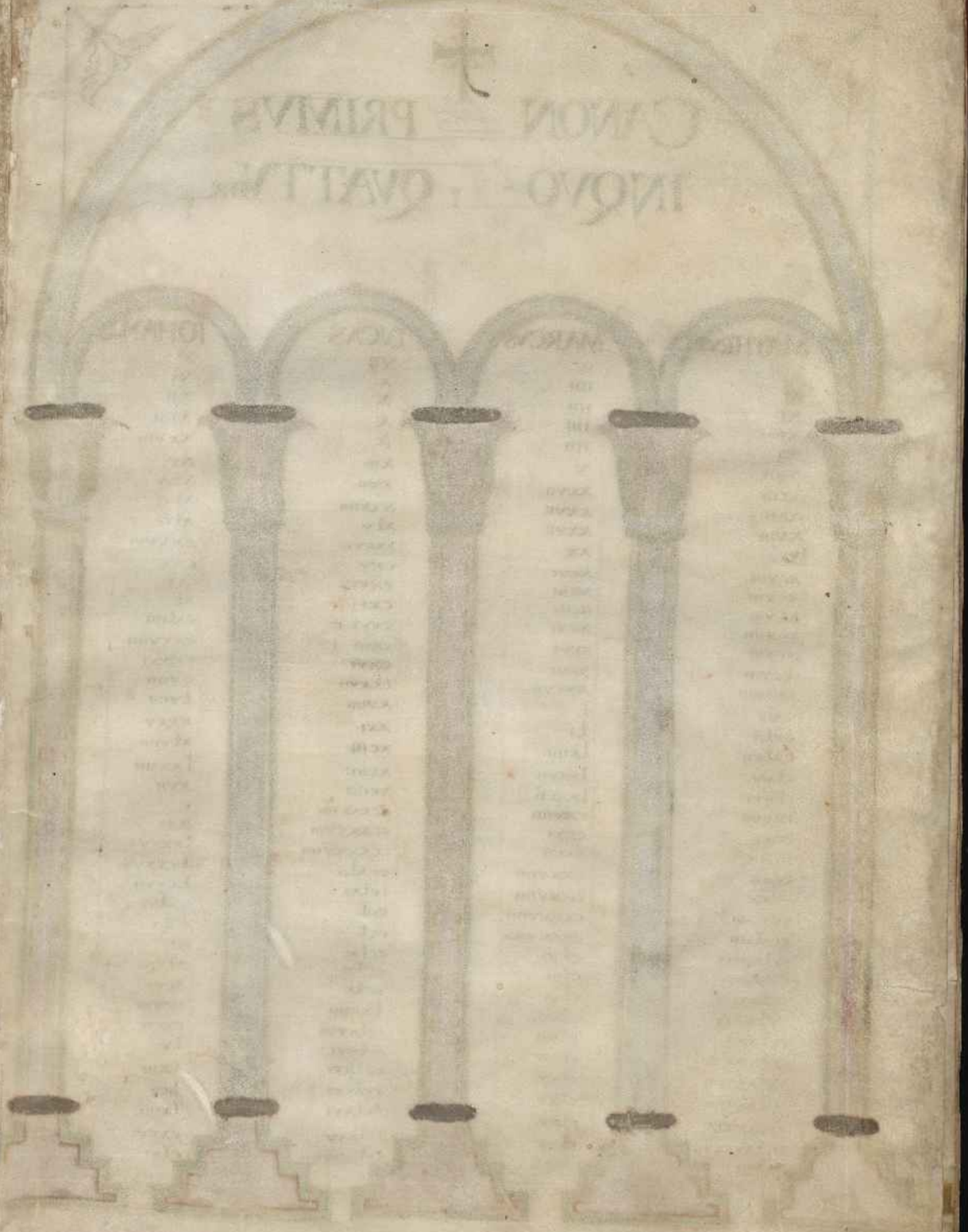

Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25, D-54290 Trier, Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung, Foto: Anja Kunsel, anja.kunsel@trier.de
Centimetres
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black

CANON PRIMVS
INQVO QVATTVOR

MATHEVS	MARCVS	LVCAS	IOHANNIS
VIII	II	VII	X
XI	IIII	X	VI
XI	IIII	X	XII
XI	IIII	X	XIIII
XIII	V	XIII	XXVIII.
XXIII	XXVII	XVII	XV
XXIII	XXVII	XXXIII	XLVI
XXIII	XXVII	XLV	XLVI
XCVIII	XX	XXXVII	XXXVIII.
XCVIII	XCVI	CXVI	CXX
XCVIII	XCVI	CXVI	CXI
XCVIII	XCVI	CXVI	XL
XCVIII	XCVI.	CXVI	CXLIII
XCVIII	XCVI	CXVI	CXXVIII.
CXCVIII	XCVII	LXXVII	CXXXI
CXCIII	L	XVIII	CVIII
CXLI	LI	XXI	LVIII
CXLII	LXIII.	XCIX	XXXV
CLXVI	LXXIII	XCIII	XLVIII
CLXVI	LXXIII	XCIII	LXXIII
CCXVIII	CXVIII	CXXXIII	XVII
CCXCI	CXXI	CXXXVIII	C
CCXX	CXXII	CXXXVIII	XCI
CCXC	CXXVIII	CCXLII	LXXXV
CCXX	CXXVIII	CCLXI	LXXXVII
CCXLIII	CXXXVIII	CCL	LXXVII
CCXLIII	CXXXVIII	CCL	CXLVI
CCLXXIII	CLVI.	CCLX	XC.
CCLXXIII	CLVI	CCLX	XLVIII
CCLXXIII'	CLVI	CCLX	XCVI
CCLXXVI	CLVIII	LXXIII	XCVII
CCLXXX	CLXII	CCLXVIII	CXCII
CCLXXXIII	CLXV	CCLXVI	LV.
CCLXXXIII	CLXV	CCLXVI	LXII
CCLXXXIII	CLXV	CCLXVI	LXV
CCLXXXIII	CLXX	CCLXVI	LXVII
CCLXXXVIII	CLXX	CCLXXV	CXXVI
CCXCI	CLXX	CCLXXVIII	CLVI

CANON PRIMVS
INQVO QVATTVOR

MATHEVS	MARCVS	LVCAS	IOHANNIS
CCXCIII	CLXXV	CCLXXXI	CLXI
CCXCV	CLXXV	CCLXXXII	LVII
CCXCV	CLXXVI	CCLXXXII	XLII
CCC	CLXXXI	CCLXXXII	CLVII
CCC	CLXXXI	CCLXXXIII	LXXVIII
CCC II	CLXXXVIII	CCLXXXIII	CLX
CCC III	CLXXXIII	CCLXXXVIII	CLXX
CCC VI	CLXXXVII	CCLXXXVIII	CLXII
CCCVI	CLXXXVII	CCC	CLXXIII
CCCX	CXCI	CCC	LXXVIII.
CCCXII	CXCIII	CCCIII	CLXXII
CCCXIII	CXCV	CCCIII	CLXVII
CCCXIII	CXCV	CCCI	CLXXVIII
CCCXV	CXCVI	CCCI	CLXXXIII
CCCXVIII	CXCVIII	CCCCON	CXCIII
CCCXX	CC	CCC	CXCVI.
CCCXXVI	CCIIII	CCCII	CXCVII
CCCXXVII	CCV	CCCX	CXCVII
CCCXXVIII.	CCV	CCCXI	CCI
CCCXXX I	CCVI	CCCXIII	CXCVIII
CCCXXXII	CC VIII	CCC XV	CXCVIII
CCCXXXIII	CC X	CCCXVIII	CC III
CCCXXXV	CC XII	CCC XXI	CC VI
CCCXXXVI	CC XIIII	CCCXXIIII	CC VIII
CCC XXVII	CC XV	CCC XVII	CC VIII
CCC XLIII	CC XV	CCC XVIII	CC XI.
CCC XLVIII	CC XCII	CCC XXVIII	
CCC LII	CC XXVII	CCC XXXII	
CCC LII	CC XCVIII	CCC XXXIII	
	CC XXXI	CCC XXXVI	
	CC XXXI	CCC XXXVI	
FINIT	CANON	PRIMVS	INQVO
QV	AT	TV	OR

© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25, D-54290 Trier. Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel, anja.runkel@trier.de

CANON SECVNDVS
IN QVO TRES

MATTEVS	MARCVS	LVCAS
xcv	vi	xv
xcvi	x	xvi
xcvii	xi	clxxxv
xcviii	xxxviii	cxcvi
xcix	xxxviii	lxxxvi
l	xl	lvi
li	xlvi	iiii
lii	xlvii	xciii
liii	xv	xxxiii
liiii	xlvii	xxxvi
lv	xlviii	lxxxiii
lvi	xcvi	xxxvi
lvii	xcvii	xxxvii
lviii	xcviii	clxxxvi
lix	xcix	lxxxv
lx	c	clxxxvi
lxi	ci	lxxxvi
lxii	cii	lxxxvii
lxiii	ciii	lxxxviii
lxiiii	civ	lxxxix
lxv	cv	xc
lxvi	cvi	xci
lxvii	cvii	cxcvii
lxviii	cviii	lxxxvii
lxix	cix	xcvi
lxx	cx	xcvii
lxxi	cxi	xcviii
lxxii	cxii	xcix
lxxiii	cxiii	c
lxxiiii	cxiiii	ci
lxxv	cxv	cii
lxxvi	cxvi	ciii
lxxvii	cxvii	civ
lxxviii	cxviii	cv
lxxix	cxix	cvi
lxxx	cxx	cvii
lxxxi	cxxi	cviii
lxxxii	cxxii	cix
lxxxiii	cxxiii	cx
lxxxiiii	cxxiiii	cxi
lxxxv	cxxv	cxii
lxxxvi	cxxvi	cxiii
lxxxvii	cxxvii	cxiiii
lxxxviii	cxxviii	cxv
lxxxix	cxxix	cxvi
xc	cxxx	cxvii
xci	cxxxi	cxviii
xcii	cxxxii	cxix
xciii	cxxxiii	cxx
xciiii	cxxxiiii	cxxi
xcv	cxxxv	cxxii
xcvi	cxxxvi	cxxiii
xcvii	cxxxvii	cxxiiii
xcviii	cxxxviii	cxxv
xcix	cxxxix	cxxvi
c	cxl	cxxvii
ci	cxli	cxxviii
cii	cxlii	cxxix
ciii	cxliii	cxxx
civ	cxliiii	cxxxi
cv	cxlv	cxxxii
cvi	cxlvi	cxxxiii
cvii	cxlvii	cxxxiiii
cviii	cxlviii	cxxxv
cix	cxlix	cxxxvi
cx	cl	cxxxvii
cxi	cli	cxxxviii
cxii	clii	cxxxix
cxiii	cliii	cxl
cxiiii	cliiii	cxli
cxv	clv	cxlii
cxvi	clvi	cxliii
cxvii	clvii	cxliiii
cxviii	clviii	cxlv
cxix	clix	cxlvi
cxx	clx	cxlvii
cxxi	clxi	cxlviii
cxxii	clxii	cxlix
cxxiii	clxiii	cl
cxxiiii	clxiiii	cli
cxxv	clxv	clii
cxxvi	clxvi	cliii
cxxvii	clxvii	cliiii
cxxviii	clxviii	clv
cxxix	clxix	clvi
cxxx	clxx	clvii
cxxxi	clxxi	clviii
cxxxii	clxxii	clix
cxxxiii	clxxiii	clx
cxxxiiii	clxxiiii	clxi
cxxxv	clxxv	clxii
cxxxvi	clxxvi	clxiii
cxxxvii	clxxvii	clxiiii
cxxxviii	clxxviii	clxv
cxxxix	clxxix	clxvi
cxl	clxxx	clxvii
cxli	clxxxi	clxviii
cxlii	clxxxii	clxix
cxliii	clxxxiii	clxx
cxliiii	clxxxiiii	clxxi
cxlv	clxxxv	clxxii
cxlvi	clxxxvi	clxxiii
cxlvii	clxxxvii	clxxiiii
cxlviii	clxxxviii	clxxv
cxlix	clxxxix	clxxvi
cl	cxc	clxxvii
cli	cxci	clxxviii
clii	cxcii	clxxix
cliii	cxciii	clxxx
cliiii	cxciiii	clxxxi
clv	cxcv	clxxxii
clvi	cxcvi	clxxxiii
clvii	cxcvii	clxxxiiii
clviii	cxcviii	clxxxv
clix	cxcix	clxxxvi
clx	cc	clxxxvii
clxi	cci	clxxxviii
clxii	ccii	clxxxix
clxiii	ciii	cxc
clxiiii	cciiii	cxci
clxv	ccv	cxcii
clxvi	ccvi	cxciii
clxvii	ccvii	cxciiii
clxviii	ccviii	cxcv
clxix	ccix	cxcvi
clxx	ccx	cxcvii
clxxi	ccxi	cxcviii
clxxii	ccxii	cxcix
clxxiii	ccxiii	cc
clxxiiii	ccxiiii	cci
clxxv	ccxv	ccii
clxxvi	ccxvi	cciii
clxxvii	ccxvii	cciiii
clxxviii	ccxviii	ccv
clxxix	ccxix	ccvi
clxxx	ccxx	ccvii
clxxxi	ccxxi	ccviii
clxxxii	ccxxii	ccix
clxxxiii	ccxxiii	ccx
clxxxiiii	ccxxiiii	ccxi
clxxxv	ccxxv	ccxii
clxxxvi	ccxxvi	ccxiii
clxxxvii	ccxxvii	ccxiiii
clxxxviii	ccxxviii	ccxv
clxxxix	ccxxix	ccxvi
cxc	ccxxx	ccxvii
cxci	ccxxxi	ccxviii
cxcii	ccxxxii	ccxix
cxciii	ccxxxiii	ccxx
cxciiii	ccxxxiiii	ccxxi
cxcv	ccxxxv	ccxxii
cxcvi	ccxxxvi	ccxxiii
cxcvii	ccxxxvii	ccxxiiii
cxcviii	ccxxxviii	ccxxv
cxcix	ccxxxix	ccxxvi
cc	ccxl	ccxxvii
cci	ccxli	ccxxviii
ccii	ccxlii	ccxxix
ciii	ccxliii	ccxxx
cciiii	ccxliiii	ccxxxi
ccv	ccxlv	ccxxxii
ccvi	ccxlvi	ccxxxiii
ccvii	ccxlvii	ccxxxiiii
ccviii	ccxlviii	ccxxxv
ccix	ccxlix	ccxxxvi
ccx	ccl	ccxxxvii
ccxi	ccli	ccxxxviii
ccxii	cclii	ccxxxix
ccxiii	ccliii	ccxl
ccxiiii	ccliiii	ccxli
ccxv	cclv	ccxlii
ccxvi	cclvi	ccxliii
ccxvii	cclvii	ccxliiii
ccxviii	cclviii	ccxlv
ccxix	cclix	ccxlvi
ccxx	cclx	ccxlvii
ccxxi	cclxi	ccxlviii
ccxxii	cclxii	ccxlix
ccxxiii	cclxiii	ccl
ccxxiiii	cclxiiii	ccli
ccxxv	cclxv	cclii
ccxxvi	cclxvi	ccliii
ccxxvii	cclxvii	ccliiii
ccxxviii	cclxviii	cclv
ccxxix	cclxix	cclvi
ccxxx	cclxx	cclvii
ccxxxi	cclxxi	cclviii
ccxxxii	cclxxii	cclix
ccxxxiii	cclxxiii	cclx
ccxxxiiii	cclxxiiii	cclxi
ccxxxv	cclxxv	cclxii
ccxxxvi	cclxxvi	cclxiii
ccxxxvii	cclxxvii	cclxiiii
ccxxxviii	cclxxviii	cclxv
ccxxxix	cclxxix	cclxvi
ccxl	cclxxx	cclxvii
ccxli	cclxxxi	cclxviii
ccxlii	cclxxxii	cclxix
ccxliii	cclxxxiii	cclxx
ccxliiii	cclxxxiiii	cclxxi
ccxlv	cclxxxv	cclxxii
ccxlvi	cclxxxvi	cclxxiii
ccxlvii	cclxxxvii	cclxxiiii
ccxlviii	cclxxxviii	cclxxv
ccxlix	cclxxxix	cclxxvi
ccl	ccxc	cclxxvii
cclxxviii	ccxci	cclxxviii
cclxxix	ccxcii	cclxxix
cclxxx	ccxciii	cclxxx
cclxxxi	ccxciiii	cclxxxi
cclxxxii	ccxcv	cclxxxii
cclxxxiii	ccxcvi	cclxxxiii
cclxxxiiii	ccxcvii	cclxxxiiii
cclxxxv	ccxcviii	cclxxxv
cclxxxvi	ccxcix	cclxxxvi
cclxxxvii	ccc	cclxxxvii
cclxxxviii	ccci	cclxxxviii
cclxxxix	cccii	cclxxxix
ccxc	ccciii	ccxc
ccxci	cccv	ccxci
ccxcii	cccvi	ccxcii
ccxciii	cccvii	ccxciii
ccxciiii	cccviii	ccxciiii
ccxcv	cccix	ccxcv
ccxcvi	cccx	ccxcvi
ccxcvii	cccxi	ccxcvii
ccxcviii	cccxii	ccxcviii
ccxcix	cccxiii	ccxcix
ccc	cccxiiii	ccc
cccxcix	cccxv	cccxcix
cccc	cccxvi	cccc
ccccc	cccxvii	ccccc
cccccc	cccxviii	cccccc
ccccccc	cccxix	ccccccc
cccccccc	cccxx	cccccccc
ccccccccc	cccxxi	ccccccccc
cccccccccc	cccxxii	cccccccccc
ccccccccccc	cccxxiii	ccccccccccc
cccccccccccc	cccxxiiii	cccccccccccc
ccccccccccccc	cccxxv	ccccccccccccc
cccccccccccccc	cccxxvi	cccccccccccccc
ccccccccccccccc	cccxxvii	ccccccccccccccc
cccccccccccccccc	cccxxviii	cccccccccccccccc
ccccccccccccccccc	cccxxix	ccccccccccccccccc
cccccccccccccccccc	cccxxx	cccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccc	cccxxxi	ccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccc	cccxxxii	cccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccc	cccxxxiii	ccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccc	cccxxxiiii	cccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccc	cccxxxv	ccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccc	cccxxxvi	cccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccc	cccxxxvii	ccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccc	cccxxxviii	cccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccc	cccxxxix	ccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccc	cccxl	cccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccc	cccxli	ccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccc	cccxlii	cccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccc	cccxliii	ccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccc	cccxliiii	cccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccxlv	ccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccxlvi	cccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccxlvii	ccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccxlviii	cccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccxlix	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccl	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccli	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclii	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccliii	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccliiii	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclv	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclvi	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclvii	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclviii	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclix	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclx	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxi	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxii	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxiii	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxiiii	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxv	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxvi	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxvii	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxviii	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxix	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxx	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxxi	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxxii	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxxiii	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxxiiii	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxxv	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxxvi	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxxvii	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxxviii	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxxix	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxxx	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxxxi	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxxxii	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxxxiii	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxxxiiii	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxxxv	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxxxvi	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxxxvii	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxxxviii	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cclxxxix	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccxc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccxci	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccxcii	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccxciii	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccxciiii	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccxcv	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccxcvi	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccxcvii	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccxcviii	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccxcix	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccxcix	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc

CANON SECVNDVS
IN QVO TRES

MATTHEVS	MARCVS	LVCAS
ccxxxviii	c xxxxv	cc xlvi
cc xlii	c xxxxvii	cc xxxvii
cc xlii	c xxxvii	cc xlviii
cc xliii	c xxxviii	cc xlviii
cc xlviii	c xliii	cc viii
cc xlviii	cxliii	cc liii
cc li	cxliii	cc liii
cc liii	cxlvi	cc lv
cc lviii	cxlviii	cc iiii
cc lviii	cl	cc lvii
cc lxiiii	cli	cc lviii
cc lxiiii	clv	c lvi
cc lxviiii	cliii	cc xxviii
cclxxi	xlii	cc xxx
cclxxviii	clx	cc lxiii
cclxxxi	clxiii	cc lxviii
cclxxxv	clxvi	cc lxv
cclxxxv	clxvi	cc lxvii
cc xcvi	clxxvii	cc lxxx
cc xcvi	clxxvii	cc lxxxiiii
ccc i	clxxxii	cc lxxxvi
ccc viii	clxxxviiii	ccc v
ccc xii	c xciii	cc xcviii
ccc xvi	c xcvii	cc xciii
ccc xvii	c xcviii	cc xcv
ccc xxiiii	cc ii	ccc viiii
ccc xxxviii	cc xviii	ccc xxii
ccc xxxviiii	cc xviiii	ccc xxv
ccc xl	cc xx	ccc xxvii
ccc xlii	cc xxii	ccc xxiii
ccc xliiii	cc xxiiii	ccc xxviii
ccc xlvi	cc xxv	ccc xxx
ccc liii	cc xxxii	ccc xxxvii
ccc liiii	cc xxxiii	ccc xxxviii

FINIT IN CANON QVO SECVND TRES

CANON TERTIVS
IN QVO TRES

MATTHEVS	LVCAS	IOHANNIS
i	xiiii	i
i	xiiii	iii
i	xiiii	v
vii	vi	ii
vii	vi	xxv
lviii	lxiii	cxvi
lxiii	lxv	xxxvii
xc	lviii	cxviii
xc	lviii	c xxxviii
xcvii	ccxi	cv
c xi	c xviiii	cxlviii
c xi	c xviiii	xxx
c xi	c xviiii	cxiiii
c xii	c xviiii	lxxxvii
cxii	c xviiii	xliii
c xii	c xviiii	lxi
cxii	c xviiii	viii
cxii	c xviiii	lxxvi
cxii	c xviiii	xc
cxii	c xviiii	cliii
cxii	cxviiii	xlvii
cxlvi	xcii	
FINIT TERTIVS	CANON	IN QVO TRES

CANON QVARTVS		INQO TRES	CANON	QVART INQO TRES	
MAT	MAR	IOH	MAT	MAR	IOH
xviii	viii	xxvi	cclxxxvii	c lxviii	cli
cxvii	xxvi	xciii	cc xciii	c lxxviiii	cvi
cxvii	xxvi	xcv	cc xcvii	c lxxviii	lxx
cl	lxvii	li	cc xcviiii	c lxxx	ciii
clxi	lxxvii	xxiii	ccc vii	c lxxxviii	clxiiii
clxi	lxxvii	liii	ccc xxi	cc i	c lxxx
cc iiii	c xv	xci	ccc xxi	cc i	c xcii
cc iiii	c xv	cxxxv	ccc xxiii	cc iii	c lxxxiii
cc xvi	c xxv	cl	ccc xxviiii	cc vii	c lxxxv
cc xvi	c xxv	cxxviii	ccc xxviiii	cc vii	c lxxxvii
ccxvi	cxxv	cxxxvii	ccc xxxiii	cc xi	cc iii
ccxvi	cxxv	cxxxiii			
cclxxvii	clxiiii	xcviii	FINIT IN	CANON QVART QVOTRES	
cclxxviiii	clxi	lxxii			
cclxxxviiii	clxi	cxxi			
ccxxxviiii					

© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25, D-54290 Trier. Druck oder Verwendung nur mit Genehmigung. Foto: Anita Ruckel, anja.ruckel@trier.de
Centimetres
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black

CANON QVINTVS

INQVO DVO

MATTHEVS	LVCAS	MATTHEVS	LVCAS
III	II	CCCCV	CXCIX
X	VIII	CCCVIII	CXCCII
XII	XII	CCCVIII	CXXXX
XVI	XVI	CCCXVII	LXXXI
XXV	XLVI	CCCXXII	
XXVII	XLVIII	CCCXXIIII	CCCVII
XXVIII	XLVII	CCCXXVIII	DCVIII
XXX	XLVIIII	CLVI	LVII
XXXIIII	CXXIII	CLVIII	CCXXVI
XXXVI	CLII	CLXII	CLXI.
XLVII	CXCIX	CCCV	CLXXXVI
XLVIII	CL	CLXXXII	CLXXXVIII
XLVIIII	LVIII	CLXXXIII	CXCVII
LI	CXXV	CCXVIII	CXCVIII
LII	CLI	CCXXII	CCLXXI
LIII	CLXC	CCXXIIII	CCXXXV
LV	LXI	CCXXVI	CLXXXI
LVII	LX	CCXXVIII	CCXXVIII
LVIII	CLXXI	CCXXXI	CCXV
LX.	LXIII	CCXXXII	CCLII
LXI	CLV	CCXXXIII	CCXXXVI
LXV	CVI	CCXXXVI	CXXXV
LXVI	CVII	CCXXXVIII	CXXXVIII
LXVIII	CXI	CCXL	CCL
LXXXVIII	CVIII	CCXLI	CCLI
LXXXIIII	CXII	CCXLIII	CLXXV
XCVI	CVIII	CCXLV	CCII
XCV	CLXXXIII	CCXLVI	CCXXVI
XCVI	LXVIII	CCXLVII	CCXXXVIII
XCVI	LXXI	CCL	CCXXII
CII	CXCIII	CCLI	CCXXXVI
CIII	CLXV	CCLIII	CCXXXVII
CV	CLXVI	CCLVI	CCXXXIII
CVII	CCV	CCLVII	CCXXXIIII
CVIII	CXCVII	CCLXII	CCXXXV
CX	CLXV	CCLXIII	CCXXXVIII
CXVI	CLXVII	CCLXIIII	CCXXXIX
CXVI	CCXVI	FINIT	CAN QVI
CXVIII		INQVO	DVO.

CAN SEXTVS

INQVO DVO

MATTHEVS	MARCVS		
VIII	III	CCCV	CLXXXV
XVII	VII	CCCVIII	CXC
XX	VIII	CCCXII	CXCII
XXIIII	XI	CCCXVIII	CXCVIII
LXXVII	CXXVI	CCCXXII	CCXXI
LXXXVIII	LXIII	FINIT CAN	VI INQVO DVO.
C	CXXXVIII		
CXXXVIII	XCVIII	CAN VII	INQVO DVO
CXLV	XLV	MATTHEVS	IOHANNIS
CXLVIII	LX.	V	LXXIII
CLII	CXV	XVIII	XVIII
CLIII	CXVI	XVIII	XXXII
CLVII	CXXI	XVIII	XXXIIII
CLVIII	CXXII	CXXV	LXXXII
CLXC	CXXIII	CLXXV	CCXV
CLXIII	CXXVI	CCVII	CI
CLXV	CXXVIII	FINIT CAN	VII INQVO DVO.
CLXVIII	CXXXVIII		
CLXXIII	C	CAN VIII	UNQVO DVO.
CLXXVIII	CII	LVCAS	MARCVS
CLXXXIII	CIII	XXIII	XII
CLXXXVIII	CIIII	XXV	XIII
CC	CXXVIII	XXVII	XVI
CCXXXIII	CXL	XXVIII	XXVIII
CCXXXVIII	CXLII	XXVIII	XVII
CCXLIII	CXLIIII	LXXIIII	XLVIII
CCL	CXLV	LXXXVIII	LVI
CCLI	CXLVII	XCI	LXI
CCLIII	CXLVIII	C	LXXV
CCLIIII	CLII	CII	XXVII.
CCLVI	CLIII	CCXLVII	CXXXVI
CCLVII	CLVII	CCLXXVII	CXXVI
CCLXII	CLVIII	CCCXXXV.	CCXXX.
CCLXIIII	CLXIII	FINIT CAN	VIII INQ DVO
CCLXVI	CLXVIII		
CCLXVII	CLXXIII		
CCLXXII	CLXXVIII		
CCLXXIIII	CLXXXIII		
CCLXXV	CLXXXVIII		
CCLXXVIII	CXCII		
CCLXXXII	CXCVI		
CCLXXXIIII	CCXXXIII		
CCLXXXV	CCXXXVI		
CCLXXXVIII	CCXXXVIII		
CCXC	CCXLI		
CCXCII	CCXLIII		
CCXCIIII	CCXLVI		
CCXCV	CCXLVIII		
CCXCVIII	CCLI		
CCC	CCLIII		
CCCII	CCLVI		
CCCIIII	CCLVIII		
CCCVI	CCLXI		
CCCVIII	CCLXIII		
CCCXII	CCLXVI		
CCCXIIII	CCLXVIII		
CCCXVI	CCLXXIII		
CCCXVIII	CCLXXVI		
CCCXXII	CCLXXVIII		

© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25, D-54290 Trier. Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel, anja.runkel@trier.de

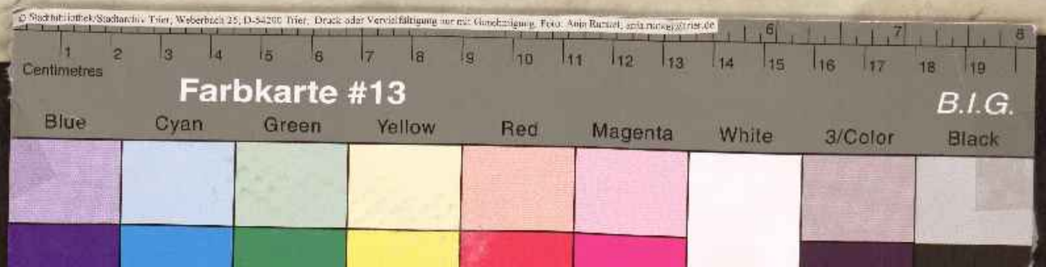

CANON VIIII ℣ CAN X INQ CAN X IN
INQVO DVO ℣ MAT PRP QO MAR PROP

LVCAS

CCXXX
CCXX
CCXXIIII
CCXXVIII
CCXXXII
CCXXXVI
CCXL
CCXLIIII
CCXLVIII
CCLII
CCLVI
CCLX
CCLXIIII
CCLXVIII
CCLXXII
CCLXXVI.

FINIT CANON

CAN · X

MARTHEUS
MĀT

II
III
VI
XII
XVIII
XXVI
XXVIII
XXXII
XXXV
XXXVII
XXXVIII
XLII
XLV
LII
LVI

IOHANNIS

CCXVIII
CCXXII
CCXXVI
CCXXVIII
CCXXXII
CCXXXVI
CCXL
CCXLIIII
CCXLVIII
CCLII
CCLVI
CCLX
CCLXIIII
CCLXVIII
CCLXXII
CCLXXVI.

VIII. IN QVODVO.

INQVO
PROPRIE
MĀT

LXXV
LXXI
LXXVIII
XCI
XCVIII
CI
CVI
CVIII
CXII
CXV
CXVII
CXXIII
CXXVI
CXXVIII
CXXXII
CXXXV
CXXXVII
CXL

MATHEVS

CLI.
CLV
CLVIII
CLXXII
CLXXVI
CLXXX
CLXXXIII
CLXXXVII
CXCI
CXCV
CC
CCIII
CCVII
CCX
CCXIII
CCXVII
CCXX
CCXXIIII
CCXXVII
CCXXXI
CCXXXIIII
CCXXXVIII
CCXLV
CCXLVIII
CCLII
CCLVI
CCLX
CCLXIIII
CCLXVIII
CCLXXII
CCLXXVI.

CCC LI
CCC LV.

FINIT CĀN · X ·
IN QUO MĀT
PROPRIE

MARCVS

XVIII
XXII
XXVI
XXXII
XXXVI
XL
XLVI
LVII
LXII
LXVI
LXXI
LXXVIII
XC
XCII
XCVII
CI
CVI
CXII
CXVI
CXXI
CXXVI
CXXXI
CXXXVI
CXLI
CXLVI
CLI
CLVI
CLXI
CLXVI
CLXXI
CLXXVI
CLXXXI
CLXXXVI
CXCI
CXCVI
CCI
CCVI
CCXI
CCXVI
CCXXI
CCXXVI
CCXXXI
CCXXXVI
CCXLI
CCXLVI
CCLI
CCLVI
CCLXI
CCLXVI
CCLXXI
CCLXXVI
CCLXXXI
CCLXXXVI
CCXCI
CCXCVI
CCCI
CCCVI
CCCXI
CCCXVI
CCCXXI
CCCXXVI
CCCXXXI
CCCXXXVI
CCCXLI
CCCXLVI
CCCLI
CCCLVI
CCCLXI
CCCLXVI
CCCLXXI
CCCLXXVI
CCCLXXXI
CCCLXXXVI
CCCXCI
CCCXCVI
CCCC
CCCCVI
CCCCXI
CCCCXVI
CCCCXXI
CCCCXXVI
CCCCXXXI
CCCCXXXVI
CCCCXLI
CCCCXLVI
CCCCLI
CCCCLVI
CCCCLXI
CCCCLXVI
CCCCLXXI
CCCCLXXVI
CCCCLXXXI
CCCCLXXXVI
CCCCXCI
CCCCXCVI
CCCCC

FINIT CĀN · X ·
INQVO
MAR
PROPRIE

CAN X INQVO ℣ CAN DECIMVS
LVC PROPRIE ℣ INQ IOH PROPRIE

LVCAS

I
II
V
VIIII
XVIII
XX
XXII
XXVIII
XXXI
L
LI
LXVII
LXVIII
LXXII
LXXV.
CIII
CVI
CVII
CXIII
CXVII
CXXII
CXXIIII
CXLIII
CXLVIII.
CLI
CLIIII
CLVIII
CLXIII
CLXVIII.
CLXVI
CLXXXII
CLXXXVI
CXCI
CXCVI
CC
CCIII
CCVII
CCXII
CCXVI.

LVCAS

CCI
CCIII
CCVII
CCX
CCXIII
CCXVII
CCXXII
CCXXVII
CCXXXVI
CCLII
CCLVI
CCLVIII
CCLXIII
CCLXVI.
CCLXXVI
CCLXXXVI
CCCXVI.
CCCXCVIII
CCCI
CCCIII
CCCVI
CCCVIII
CCCXVI
CCCXX
CCCXXVI
CCCXXXI.
CCCXXXVIII
CCCXXXVIII.
CCCXLII

FINIT CANON
DECIMVS
IN QUO
LUC
PRO
PRI
E

IOHANNIS

III
VII
VIII
XI
XIII
XVIII
XXII
XXVIII
XXXII
XXXVII
XXVIII
XXXI
XXXIII
XXXVI
XXXVIII
XLI
XLIII
XLV
L
LII
LVII
LVI
LVIII
LX
LXII
LXIII
LXVI
LXVIII
LXXI
LXXVI
LXXVIII
LXXXI
LXXXVI
XCII
XCIII
XCVII
XCVIII

IOHANNIS

CII
CVII
CVIII
CX
CXII
CXV
CXVII
CXVIII
CXXII.
CXXV
CXXVII
CXXX
CXXXII
CXXXVIII
CXLVI
CXLIX
CLII
CLVI
CLIX
CLXII
CLXVI
CLXIX
CLXXII
CLXXVI
CLXXIX
CLXXXII
CLXXXVI
CLXXXIX
CXCII
CXCVI
CXCIX
CCII
CCVI
CCIX
CCXII
CCXVI
CCXIX
CCXXII
CCXXVI
CCXXIX
CCXXXII
CCXXXVI
CCXXXIX
CCXLII
CCXLVI
CCXLIX
CCLII
CCLVI
CCLIX
CCLXII
CCLXVI
CCLXIX
CCLXXII
CCLXXVI
CCLXXIX
CCLXXXII
CCLXXXVI
CCLXXXIX
CCXCII
CCXCVI
CCXCIX
CCC

FIN CĀN · X ·
INQVO
℣ PROP

© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25, D-54290 Trier. Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel, anja.runkel@trier.de
Farbkarte #13 B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black

MATTHEVS

EXHVDNEA

qui eleu sicat inor
dine primus ponitur
Ita euangelium eius initiu
dea primus scrip
sit. Cuius uocatio
addm expublicanis
actibus fuit. Duorū
ingeneratione xpi
principia praesumens
Unius cuius prima circ
cuncisio incarne
Alterius cuius secun
dum corelectio fuit
Et exutrisque inpar
tib; xps. Sicque
quaternario denario
numero triformiter
posito principium
credendi fidem in
electionis tempus
porrigens.
Et exelectione usq. in
transmigrationis
diem dirigens. Atq.
atransmigratione
usq. inxpm definiens
decursam adventu

dni ostendit gene
rationem. ut et nu
mero satisfaciens
et tempori. et quod
esset ostendens et
di inse opus monst
rans. etiam inhis
quorum genus po
suit xpi operantis
principio testimo
nium non negaret.
Quarum omnium rerū
tempus ordo numeris
dispositio uel ratio.
Quod profecto necessarium
est dns xps est. quipc
tus est exmulliere
pactus sublege. natus
exutreine. passus in
carne omnia incruce
fixit ut triumphans
ex insemetipso resur
gens incorpore
Et patris nomen inpa
tribus filio. et filii
nomen patri restitu
ens infilis. sine prin
cipio sinefine osten
dens. Unum se cum
patre esse quia unus
est. In quo euange
lio utile est deside

rantibus dm. Sic pru
ma uel media uel
perfecta cognosce
re ut et uocatione
xpostoli et opus
euangelii et dilec
tionem di incarne
nascentis. peruni
uersa legentes in
telleçant. Atq. to
ideo inquo adprae
hensisant et adpr
aehendere expetu
nt. recognoscant
Nobis enim hoc insti
dio argumenti fuit
et prodem pactae re
tradere et operan
tis di intellegentiā
diligenter esse dis
positionem quae
rentibus nontacer

EXPLICIT PROLO
GVS

INCIPIVNT CAPI
TVLA
HVSDEM LIBRI

DOCRA
TI

I Nativitas xpi. magoru munera. occa
sio ibu infantes
interficiuntur.
II Regressus ihs ex
aegypto innazaret
iohanne iniordane
baptizatur;
III Ihs temptatus adia
bolo uicit. petrū
eandream. iacobū
et iohannem pisca
tores conuocat.
et circuiens uā
rios languores ho
minum curat;
IIII Debeatitudinem
et ceteris mandatis
Orationem docet.
et inter cetera non
data nonesse cogi
tandum deuictu
et deuestimento
praedicit;
V Non esse praepro
pere iudicandum,
Demargaritas ante
porcos. Petendū.
quaerendum. pul
sandum. Apseudo
prophetis cauen
dum. Quia nōnes
VI

© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25, D-54290 Trier. Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel, anja.runkel@trier.de
Farbkarte #13 B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black

quidquid · unedõ
introibunt in reg
num caelorum ·
Dedomo aedificat
super petram nõ
harenam ·
VII Leprosum mundat ·
Puerum centuri
paralyticum curat
Socrum petri fe
bribꝰ liberat · Deplu
rimis curis · etut
mortui mortuos
suos sepeliant cui
dicit ·
VIII Nauigans tempe
tem sedat · Inter
ra gerassenorum
daemonia eicit ·
VIIII Paralyticus curat
lectulum suũ baiul
Matthaeum con uo
cat · dicens pharisae
is non esse opus
aliois medicus ·
X Parabolam panꝺ
et scissurae et uetꝰ
et uini ponit · mul
erem a profluuio
liberat · Et filiam
cuiusdam principis
mortuam suscitat ·

caecis oculos aperit ·
Surdum et mutum
daemonium eicit ·
Apostolos praedicare
cum omni doctrina
hae docit · quod no
uenerit pacem mit
tere superterram
sed gladium ·
XI Hos testimonium de
iohanne dicit · Aeq · in
crepat ciuitates quę
credere noluerunt ·
Confessio ihũ approbat
et iugum ꝺñi leue esse ·
XII Discipuli spicas uellunt
manum habentem ari
dam sanat ·
hominem a daemonio
caecum et mutum li
berat · Et in principe dꝰ
daemoniorum eos ta
cere opinantes de
struxit · Ionae et
ninaeuitarum signo
pharisaeis tradidit ·
matrem et fratres
spernit ·
XIII Denauiculis turbis
parabolas exponit ·
prophetam in patria
suã sine honore esse

dicit ·
XIIII Deiohannis discipu
lis · Et quinq ·
panib · et duobus
piscib · in quinq · mi
lia uiros · ihs supra
mare ambulans ·
petrum mergentẽ
alleuat ·
XV Quod ex magis quae
decore exeunt coin
quinant hominem ·
Filiam cuiusdam sy
rophenissae a dae
monio liberat · et
multos alios sanat ·
XVI De septem panib · in
quattuor milia ui
rorum · A fermento
pharisaeorum cau
tos · Xpm ꝺi uiui
filium esse petrus
confitetur · quem
q · post paululum
petrum dure incre
pat ·
XVII In monte transfigu
ratur · puerum
lunaticum saluat ·
De stare et ore pisces ·
VIII humilitatem docet
sicut pueri · et nec

XVIII minantium scandalizandum
quorum angeli fa
ciem patris in caelis
semper uident ·
Corripiendo fratre
et saepius indul
gendum ·
Similitudo de illo
qui conseruum pro
pter centum denꝺ
rios suffocat ·
De nuptiis · Infan
tes nonesse arcen
dos a benedictione ·
XX Difficile autem in
troire in regnum
caelorum
Deprimis nouissi
mos futuros · Para
bolam operariorum
in uineam conducto
rum · De petitione
filiorum zebedaei ·
De duobus caecis
secus uiam curatis
XXI De asina et pullo
eius · De pica are
facta · Interrogat
as in qua potestate
haec faceret · Inter
rogat de iohannis

Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25, D-54290 Trier. Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel anja.runkel@trier.de
Farbkarte #13 B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black

baptismate. Sub
iungens parabolam
duorum filiorum
in uinea missorum
XXII Parabolam de uinea
et colonis qui inter
ficiunt ad se missos
Parabolam de his
qui inuitati sunt
ad nuptias uenire
contemnunt.
XXIII De denario caesaris
De muliere quae
septem fratres di
citur habuisse.
Ihs temptatus a pha
risaeis. Interrogat
cuius filius esset xps
XXIIII Increpans scribas
dicit, Uae uobis
scribae et pharisei.
XXV Increpatio ciuita
tis hierusalem.
De occissione pro
phetarum et lapi
datione. De signis
nouissimorum die
rum. De aduentu
saluatoris. De decem
uirginibus. De ta
lentis. De ouibus
a dextris et haedis

XXVI a sinistris.
Iudaeorum concilium
De conprahenso ihu
Et cetera quae in cae
na dni gesta sunt.
XXVII Petro praedicit
quod tertio eum
abnegaturus esset
Oratio ihu ad patrem
Et cetera cum tra
deretur
XXVIII Passio ihu. et sepul
tura. et resurrec
tio eius, Itemq. man
data et doctrina
eius de baptismo.

EXPLICIUNT CA
PITULA
secundum matheum

© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25; 0-54290 Trier; Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung; Foto: Anja Runkel; anja.runkel@trier.de

LIBER
GENE
RATI
ONIS IHV
XPI FILII
DAVID
FILII ABRA
HAM:
ABRAHAM GENUIT
ISAAC.

ISAAC AUTEM
GENUIT IACOB.
IACOB AUTEM
GENUIT IUDAM
ET FRATRES EIUS
IUDAS AUTEM
GENUIT PHARES
ET ZARA DE
THAMAR.
PHARES AUTEM
GENUIT ESROM.
ESROM AUTEM
GENUIT ARAM.
ARAM AUTEM
GENUIT AMINADAB
AMINADAB AUTE
GENUIT NAASSON
NAASSON AUTEM
GENUIT SALMON
SALMON AUTEM
GENUIT BOOZ
DE RACHAB
BOOZ AUTEM
GENUIT OBED
EX RUTH
OBED AUTEM
GENUIT IESSE
IESSE AUTEM
NUIT DAVID
DAVID AUTEM

Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25, D-54290 Trier. Druck- oder Vervielfältigungen nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel, anja.runkel@trier.de
Farbkarte #13 B.I.G.
Centimetres
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black

NEM EXEA QUAE
FUIT URIAE
SALOMON AUTEM GENUIT
ROBOAM.
ROBOAM AUTEM GENUIT
ABIA.
ABIA AUTEM GENUIT
ASA.
ASA AUTEM GENUIT
IOSAPHAT
IOSAPHAT AUTEM GENUIT
IORAM
IORAM AUTEM GENUIT
OZIAM
OZIAS AUTEM GEN
IOATHAM
IOATHAM AUTEM GENUIT
ACHAZ
ACHAZ AUTEM GENUIT
EZECHIAM
EZECHIAS AUTEM
GENUIT MANASSEN.
MANASSES AUTEM
GENUIT AMON
AMON AUTEM GENUIT
IOSIAM
IOSIAS AUTEM GENUIT
IECHONIAM ET FRA
TRES EIUS IN TRANS
MIGRATIONE
BABYLONIS.

ET POST TRANSMIGRA
TIONEM BABYLO
NIS IECHONIAS GE
NUIT SALATHIEL.
SALATHIEL AUTEM
GENUIT ZOROBABEL
ZOROBABEL AUTEM GE
NUIT ABIUD
ABIUD AUTEM GENUIT
ELIACHIM
ELIACHIM AUTEM
GENUIT AZOR
AZOR AUTEM GENUIT
SADOC.
SADOC AUTEM GENUIT
ACHIM
ACHIM AUTEM GE
NUIT ELIUD.
ELIUD AUTEM
GENUIT ELEAZAR.
ELEAZAR AUTEM
GENUIT MATTHAN.
MATTHAN AUTEM
GENERAT IACOB.
IACOB AUTEM
GENUIT IOSEPH
UIRUM MARIAE
DE QUA NATUS
EST IHS QUI UOCA
TUR XPS
OMNES ERGO GE
RATIONES

T M.II. X

AB ABRAHAM USQ
AD DAUID. GENERA
TIONES. XIII.
ET A DAUID USQ AD
TRANSMIGRATIONE
BABYLONIS. GENE
RATIONES. XIII.
ET A TRANSMIGRATI
ONE BABYLONIS USQ
AD XPM. GENERA
TIONES XIII.
OMNES IGITUR GENE
RATIONES AB ABRAHA
USQ AD XPM GENE
RATIONES XL DUAE.

I
MVm
1 n

XPI AUTEM GENE
RATIO SIC ERAT
CUM ESSET DESPONSATA
MATER EIUS MARIA
IOSEPH. ANTEQUAM
CONUENIRENT INUEN
TA EST IN UTERO HA
BENS DE SPU SCO
IOSEPH AUTEM UIR
EIUS CUM ESSET IUSTUS
ET NOLLET EAM TRA
DUCERE UOLUIT OCCUL
TE DIMITTERE EAM.
HAEC AUTEM EO COG
ITANTE ECCE ANGE
LUS DNI IN SOMNIS AP
PARUIT EI DICENS.

IOSEPH FILI DAUID
NOLI TIMERE ACCIPERE
MARIAM CONIUGEM
TUAM. QUOD ENIM
IN EA NATUM EST
DE SPU EST.
PARIET AUTEM FILIUM
ET UOCABIS NOMEN
EIUS IHM. IPSE ENIM
SALUUM FACIET POPULU
SUUM A PECCATIS EORU
HOC AUTEM TOTUM
FACTUM EST. UT ADI
IMPLERETUR QUOD DIC
TUM EST A DNO PER
PROPHETAM DICENTEM
ECCE UIRGO IN UTERO
HABEBIT ET PARIET
FILIUM. ET UOCABUNT
NOMEN EIUS EMMA
NUEL. QUOD EST IN
TERPRETATUM
NOBISCUM DS.
EXURGENS AUTEM
IOSEPH A SOMNO FECI
SICUT PRAECEPIT EI
ANGELUS DNI
ET ACCEPIT CONIUGEM
SUAM ET NON COGNO
SCEBAT EAM. DONEC
PEPERIT FILIUM SUUM
PRIMOGENITUM

© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25, D-54290 Trier. Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anita Rinkel, anja.rinkel@trier.de
Centimetres
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black

Et uocauit nomen eius
ihm.
Cum ergo natus esset
ihs in bethleem iudae
in diebus herodis
regis.
Ecce magi ab oriente
uenerunt hierosoly-
mam dicentes.
Vbi est qui natus est
rex iudaeorum.
Vidimus enim stellam
eius in oriente & ue-
nimus adorare eum
Audiens autem hero-
des rex turbatus
est & omnis hieroso-
lyma cum illo.
Et congregans om-
nes principes sacer-
dotum & scribas
populi. Sciscitaba-
tur ab eis ubi xps
nasceretur.
At illi dixerunt ei
in bethleem iudaeae
Sic enim scriptum est
per prophetam
Et tu bethleem terra
iudae. nequaquam
minima es in princi-
pibus iudae. ex te enim

exiet dux qui regat
populum meum israhel
Tunc herodes clam
uocatis magis
Diligenter didicit
ab eis tempus stellae
quae apparuit eis
Et mittens illos in be-
thleem dixit
Ite & interrogate
diligenter de puero.
Et cum inueneritis
renuntiate mihi
Ut & ego ueniens ad
orem eum.
Qui cum audissent
regem. abierunt.
Et ecce stellae quam
uiderant in oriente
ante ad ebat eos.
Usq. dum ueniens
staret supra ubi
erat puer
Videntes stellam aut
gauisi sunt gaudio
magno ualde.
Et intrantes domum
Inuenerunt puerum
cum maria matre
eius. & procidentes
adorauerunt eum.
Et apertis thesauris

suis optulerunt ei
munera. aurum. thus
& myrram.
Et responso accepto
in somnis ne redirent
ad herodem
Per aliam uiam reuer-
si sunt in regionem suam
Qui cum recessissent.
Ecce angelus dni appa-
ruit in somnis ioseph
dicens.
Surge & accipe puerum
& matrem eius & fu-
ge in aegyptum.
Et esto ibi usq. dum di-
cam tibi.
Futurum est enim ut
herodes quaerat
puerum ad perden-
dum eum.
Qui consurgens acce-
pit puerum & matrem
eius nocte. & recessit
in aegyptum. Et erat
ibi usq. ad obitum
herodis.
Ut adimpleretur
quod dictum est a dno
per prophetam dicen-
tem. Ex aegypto
uocaui filium meum.

Tunc herodes uidens
quo inlusus esset
a magis. iratus est
ualde.
Et mittens occidit
omnes pueros qui
erant in bethleem
& in omnibus finibus
eius. ab imatu & infra
Secundum tempus
quod exquisierat
a magis.
Tunc adimpletum est
quod dictum est per
hieremiam prophe-
tam dicentem.
Vox in rama audita
est ploratus & ulula-
tus multus. Rachel
plorans filios suos
& noluit consolari
quia non sunt.
Defuncto autem
herode. Ecce appa-
ruit angelus dni
in somnis ioseph
in aegypto dicens
Surge & accipe puerum
& matrem eius & ua-
de in terram israhel.
Defuncti sunt enim
qui quaerebant

animam pueri
Qui consurgens accepit
puerum & matrem eius
& uenit in terram Israhel
Audiens autem quod
archelaus regnaret &
in iudaea pro herode
patre suo timuit
illo ire. Et admonitus
in somnis secessit in
partes galilaeae.
Et ueniens habitauit
in ciuitate quae uocatur nazareth.
Ut adimpleretur quod
dictum est per prophe
tas, quo nazaraeus
uocabitur. F
In diebus autem illis
uenit iohannes bapt
ista praedicans in
deserto iudaeae &
dicens. Paenitentiam
agite. adpropinquabit enim regnum caelorum.
Hic est enim qui praedictus est per esaiam
prophetam dicentem
Vox clamantis in deserto. parate uiam dni
rectas facite semitas eius.

Ipse autem iohannes
habebat uestimentum
de pilis camelorum.
et zonam pelliceam
circa lumbos suos.
Esca autem eius erat
locustae & mel silu
estre.
Tunc exibebat ad eum
hierosolyma & omnis
iudaea. Et omnis
regio circa iordanen
Et baptizabantur in
iordane ab eo. confi
tentes peccata sua. F
Videns autem multos
pharisaeorum &
sadducaeorum uenientes ad baptismum
suum dixit eis.
Progenies uiperarum
quis demonstrauit
uobis fugere a futura
ira. Facite ergo
fructum dignum paenitentiae. Et ne uelitis
dicere intra uos
Patrem habemus abraham. Dico enim uobis
quoniam potens est deus de lapidibus istis suscitare
filios abrahae.

Iam enim securis ad
radicem arborum
posita est. Omnis
ergo arbor quae
non facit fructum
bonum excidetur
& in ignem mittetur.
Ego quidem uos baptizo
in aqua in paenitentiam. Qui autem post
me uenturus est for
tior me est. Cuius
non sum dignus
calciamenta portare
Ipse uos baptizabit
in spiritu & igni.
Cuius ventilabrum
in manu sua. & per
mundabit aream suam
et congregabit tri
ticum in horreum
Palearum autem comburet
igni inextinguibili.
Tunc uenit ihs a galilaea
in iordanen
ad iohannem ut bap
tizaretur ab eo.
Iohannes autem pro
hibebat eum dicens.
Ego a te debeo baptizari
& tu uenis ad me.
Respondens autem ihs
dixit ei. Sine modo.
Sic enim decet nos implere omnem iustitiam.
Tunc dimisit eum.
Baptizatus autem ihs
confestim ascendit
de aqua.
Et ecce aperti sunt ei
caeli. Et uidit spm dei
descendentem sicut co
lumbam & uenientem
super se. Et ecce uox
de caelis dicens
Hic est filius meus dilec
tus in quo mihi compla
cui. F
Tunc ihs ductus
est in desertum a spu
ut temptaretur a dia
bolo
Et cum ieiunasset & qua
draginta diebus &
quadraginta noctibus postea esuriit.
Et accedens temptator dixit ei.
Si filius dei es dic ut lapides isti panes fiant
Qui respondens dixit.
Scriptum est.
Non in pane solo uiuit
homo. sed in omni

uerbo quod procedit
de ore dī

Tunc ecce rumpit eum
diceb̄at ihū eam cur
rentem. Et stetecunt
eum supre pinnacu
lum templi. & dixere
Si filius dī es mitte te
deorsum.
Scriptum est enim.
Quoc angelis suis mand
auit de te. & in manc
nibus tollent te.
ne forte offendas
ad lapidem pedem tu
Ait illi ihs
Scriptum est.
Non temptabis dn̄m
dn̄m tuum.
Iterum ecce rumpit
eum diabolus in
montem excelsum
ualde. & ostendit ei
omnia regna mundi
& gloriam eorum.
Et dixit illi. Hec omnia
bi omnia dabo
si cadens ado
ueris mihi.
Tunc dicit ei ihs
Vade satana.
Scriptum est enim.

Dñm deum tuum ador
bis & illi soli seruies.
Tunc reliquit eum diabo
Et ecce angeli accesse
runt & ministrabant
Cum autem audisset
ihs quod iohannes
traditus esset reces
sit in galilaeam.
Et relicta
nazareth. uenit
& habitauit in capharn
naum maritimam
in finibus zabulon
& nepthalim.
Vt adimpleretur quod
dictum est per esaiam
prophetam.
Terra zabulon & ter
ra nepthalim. uia
maris trans
iordanem galilaee.
Populus qui
sedebat in tenebris
lucem uidit magnam
Et sedentibus in regi
one & umbra mor
te lux orta est eis.
Exinde coepit ihs
praedicare & dicere
Paenitentiam agite.
Adpropinquabit enim

regnum caelorum.
Ambulans autem
iuxta mare galilaee
uidit duos fratres.
Simonem qui uocatur
petrum & andream
fratrem eius.
mittentes rete in mar
re. erant enim
piscatores. Et ait illis
Venite post me. & fa
ciam uos fieri pisca
tores hominum.
At illi continuo relic
tis retibus secuti sunt
eum.
Et procedens inde
uidit alios duos fra
tres. Iacobum zebedei
& iohannem fratrem
eius in nauī. cum zebe
daeo patre eorum
reficientes retia sua
& uocauit eos. Illi cum
statim relictis re
tibus & patre secu
tisunt eum.
Et circuibat ihs
totam galilaeam.
docens in synagogis
eorum. & praedica
ns euangelium regni

Et curans omnem
languorem. & omnem
infirmitatem in
populo.
Et abiit opinio eius
in totam syriam.
Et obtulerunt ei
omnes male habentes
ter ucexos languori
bus. & tormentis
comprehensos.
Et quidaemonicos ha
bentes. & lunaticos
& paralyticos. & cu
rauit eos.
Et secutae sunt eum
turbae multae de
galilaea. & decapoli
Et de hierosolymis
& de iudaea. & de
trans iordanen.
Videns autem
turbas ascendit in
montem.
Et cum sedisset. Acces
serunt ad eum dis
cipuli eius.
Et aperiens os suum
docebat eos dicens.
Beati pauperes spū
quo ipsorum est
regnum caelorum.

xxvi x Beccti mites quo ipsi possidebunt terram
xxvii xlviii Beccti qui lugent quo ipsi consolabuntur
xxviii xlvii Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam quo ipsi saturabuntur.
xxviiii Beccti misericordes quo ipsi misericordiam consequentur.
Beati mundo corde quo ipsi dm uidebunt.
Beati pacifici. quo filii dei uocabuntur.
Beccti qui persecutionem patiuntur propter iustitiam. quo ipsorum est regnum caelorum.
xxx xlviiii Beati estis cum male dixerint uobis. & persecuti uos fuerint.
Et dixerint omne malum aduersum uos. mentientes propter me.
Gaudete & exultate. quo merces uestra copiosa est in caelis. F
Sic enim persecuti sunt & prophetas qui fuerunt ante uos.
Vos estis sal terrae.

ch xxxii ii ch xxxviii lxxxiiii

ch xxxiii x sol

ch xxxiii v lxxxiiii

quod si sal euanuerit in quo sadietur. Ad nihilum ualet ultra. Nisi ut mittatur foras & conculcetur ab hominibus.
Vos estis lux mundi. Non potest ciuitas abscondi supra montem posita. Neq. accendunt lucernam & ponunt eam sub modio.
Sed super candelabrum ut luceat omnibus qui in domo sunt.
Sic luceat lux uestra coram hominibus. ut uideant uestra bona opera. & glorificent patrem uestrum qui in caelis est.
Nolite putare quo ueni soluere legem aut prophetas. Non ueni soluere sed adimplere.
Amen quippe dico uobis donec transeat caelum & terra. Iota unum aut unus apex. non praeteribit a lege. donec omnia fiant.

ch xxxiii x Qui ergo soluerit unum de mandatis istis minimis. & docuerit sic homines. minimus uocabitur in regno caelorum.
Qui autem fecerit & docuerit hic magnus uocabitur in regno caelorum.
Dico enim uobis.
Quia nisi abundauerit iustitia uestra plus quam scribarum & pharisaeorum.
Non intrabitis in regnum caelorum.
Audistis quia dictum est antiquis. Non occides. Qui autem occiderit. reus erit iudicio.
Ego autem dico uobis.
Quia omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio.
Qui autem dixerit fratri suo racha. reus erit concilio.
Qui autem dixerit fatue. reus erit gehenne ignis.

ch xxxiii v lxxxiii

ch xxxiii x sol

Si ergo offers munus tuum ad altare. & ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid aduersum te. Relinq. ibi munus tuum ante altare. & uade prius reconciliare fratri tuo. & tunc ueniens offeres munus tuum. F
Esto consentiens aduersario tuo cito dum es in uia cum eo.
Ne forte tradat te aduersarius iudici.
Et iudex tradat te ministro. & in carcerem mittaris. Amen dico tibi. Non exies inde donec reddas nouissimum quadrantem.
Audistis quia dictum est antiquis. Non moechaberis.
Ego autem dico uobis.
Quo omnis qui uiderit mulierem ad concupiscendum eam.
Iam moechatus est eam in corde suo.

Farbkarte #13 B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black

Quod si oculus tuus dex
ter scandalizat te.
Erue eum. & proice ab
ste. Expedit enim
tibi ut pereat unum
membrorum tuorum.
quam totum corpus
tuum mittatur in
gehennam.
Et si dextera manus
tua scandalizat te.
Abscide eam & proice
ab ste. Expedit enim
tibi ut pereat unum
membrorum tuorum.
quam totum corpus
tuum eat in gehennam.
Dictum est autem.
Quicumq. dimiserit
uxorem suam. dat illi
libellum repudii.
Ego autem dico uobis.
Quia omnis qui dimise
rit uxorem suam
excepta fornicationis
causa. facit eam moecha
Et qui dimissam duxe
rit. adulterat.
Iterum audistis quia
dictum est antiquis.
Non pe ierabis. Red
des autem domino iuramenta

tua. Ego autem dico uo
bis. Non iurare omnino
Neq. per caelum. quia
thronus dei est.
Neq. per terram. quia
scabillum est pedum eius
Neq. per hierosolymam
quia ciuitas est mag
ni regis. Neq. per ca
put tuum iurabis.
quia non potes unum
capillum album facere
aut nigrum. Sit autem
sermo uester. est. est.
non. non. Quod autem
his abundantius est
a malo est.
Audistis quia dictum
est. Oculum pro ocu
dentem pro dente.
Ego autem dico uobis.
Non resistere malo.
Sed si quis te percusse
rit in dexteram
maxillam tuam.
praebe illi & alteram.
Et ei qui uult tecum
iudicio contendere
& tunicam tuam
tollere. remitte ei
& pallium.
& quicumq. te angaria

auerit mille passus.
uade cum illo & alia duo
qui petit a te. da ei.
Et uolenti mutuari a te.
ne auertaris
Audistis quia dictum
est. Diliges proximum
tuum & odies
inimicum tuum.
Ego autem dico uobis.
Diligite inimicos uestros
Benefacite his qui ode
runt uos. Et orate
pro persequentibus
& calumniantibus uos.
Ut sitis filii patris uestri
qui in caelis est.
Qui solem suum oriri
facit super bonos & ma
los. & pluit super
iustos & iniustos.
Si enim diligitis eos
qui uos diligunt. quam
mercedem habebitis.
Nonne & publicani hoc
faciunt?
Et si saluta ueritis fra
tres uestros tantum.
quid amplius facitis.
Nonne & ethnici hoc
faciunt? Estote
ergo uos perfecti

sicut & pater uester
caelestis perfectus est.
Attendite ne iustitiam
uestram faciatis
coram hominibus. ut
uideamini ab eis.
Alioquin mercedem
non habebitis apud
patrem uestrum.
qui in caelis est.
Cum ergo facis elemo
synam. Noli tuba
canere ante te. sicut
hypocritae faciunt
in synagogis & in uicis
ut honorificentur
ab hominibus.
Amen dico uobis. Rece
perunt mercedem
suam. Te autem
faciente elemosynam
Nescias sinistra tua
quid faciat dextera
tua. Ut sit elemosy
na tua in absconso
Et pater tuus qui
uidet in absconso
reddet tibi.
Et cum oratis non
eritis sicut hypo
critae. Qui amant
in synagogis & in

cingulu plocceccrum
ſtcentes ortore: uecu
decentur cebhominib;
Amen dico uobis.
Receperunt merce
dem ſuccm. Tu aūt
cum orcebis. Intra
incubiculum tuum:
& clcuſo oſtio ora
orce pcrem tuum
in cebſconſo & pcc
ter tuus quiuds in
abſconſo red de tibi
ORANTES AUTEM
nolite multum loqui
ſicut cthnicc. Putcnt
enim quod
in multiloquio ſuo
exeudiccntur.
Nolite ergo ecdſimila
ri eis. Scit enim pa
ter uester quid opus
ſit uobis ontcqucm
petcrat eum.
Sic ergo uos orcebis.
PATER NOSTER
qui es incaelis.
Sēſificetur nomentuū
Vcniat rēgnum tuum
Fiat uolunter tuc
ſicut incaelo & intcrr
Pcnem nostrum ſupc

sub ttcentaculem dcc no
bis hodie
Et dimitte nobis debi
tcc nostrcc. ſicut &
nos dimittimus
debitoribus nostris.
Et nc inducas nos in
temptcctionem
Sed libcrcc nos a mclo
Si enim dimittitis
hominibus pecata eor
dimittē & uobis pat
uester caelestis delic
tcc uestrcc. Si ccutem
non dimiscritis homi
nibus. Nec pcter
ter dimittē uobis
pecata uestrcc.
Cum ccutem ieiunatis
nolite fieri sicut
hypocritcc tristes.
Exterminccki enim
facies suas ut pcccrēt
hominibus ieiunantes.
Amen dico uobis quia
receperunt mercedē
suam. Tu ccutem cum
ieiunes. ungē caput
tuum & faciem tuā
lcuec. Ne uidcccris
hominib; ieiunans.
Sed pcrtuo qui est

In cebſconſo
Et pater tuus qui uidē
in cebſconſo redd&
tibi.
Nolite thesaurizcre
uobis thesauros in
terrc. Ubi erugo
& tinea demolitur
& ubi fures effodiunt
& furantur.
Thesaurizcte ccutem
uobis thesauros in cae
lo. Ubi nec erugo
neq; tinea demolitur
& ubi fures non effo
diunt nec furantur.
Vbi enim est thesau
rus tuus. ibi est &
cor tuum.
Lucerna corporis tui
est oculus tuus.
Si fuerit oculus tuus
simplex. totum cor
pus tuum lucidum erit
Si ccutem oculus tuus
nequam fuerit
totum corpus tuum
tenebrosum erit.
Si ergo lumen quod
in te est tenebrae est
ipsae tenebrae
quantcc erunt.

Nemo potest duobus
dominis seruire
Aut enim unum
odio hcbebit & al
terum diliget.
Aut unum sustinebit
& alterum contem
net. Non potestis
dō seruire & mec
monicc.
Ideo dico uobis
Ne solliciti sitis ani
mcc uestrae quid
manducetis. Neq;
corpori uestro quid
induccmini
Nonne anima plus
est quccm cibus
et corpus quccm ues
timentum
Respicite uolatilia
caeli. quōniam non sēru
nt. Neq; metunt.
Neq; congregcnt
in horrcc. et pater
uester caelestis pas
cit illos. Nonne
uos magis pluris
estis illis. Quis aūt
uestrum cogitans
potest adicere ad
staturem suam

cubitum unum
Et de uestimento quid
solliciti estis.
Considerate lilia agri
quomodo crescunt.
Non laborant neq; nent
Dico autem uobis. quo
nec salomon in omni
gloria sua coopertus
est sicut unum existis.
Si autem fenum agri
quod hodie est. &
cras in libanum mit
titur dr̄ sic uestit.
quanto magis uos
minimae fidei.
Nolite ergo solliciti
esse dicentes. quid
manducabimus. aut
quid bibemus. Aut
co operiemur
Haec enim omnia gen
tes inquirunt
Scit enim pater ur̄
quia his omnibus
indigetis.
Quaerite aut primu
regnum di & iustitiā
eius. & omnia haec
adicientur uobis. F
Nolite ergo solliciti
esse in crastinum.

Crastinus enim dies
sollicitus erit sibi ipsi
Sufficit diei malitia
sua.
VI
m̄ I
m̄ II xli
lv lvi
Nolite iudicare
ut non iudicemini
In quo enim iudicio
iudicaueritis iudi
cabimini.
Et in qua mensura
mensi fueritis
remetietur uobis.
m̄ Li
v
lv lviii
Quid autem uides
festucam in oculo
fratris tui. & tra
bem in oculo tuo non
uides. Aut quomo
do dicis fratri tuo.
Sine eiciam festucā
de oculo tuo. & ecce
trabis est in oculo
tuo. Hypocrita.
Eice primum trabē
de oculo tuo
Et tunc uidebis eice
re festucam de ocu
lo fratris tui.
m̄ Lii
x
sol
Nolite dare sc̄m cani
bus. Neq; mittatis
margaritas ues
tras ante porcos.
Ne forte conculcent

eas pedibus suis
& conuersi dirrumpa
nt uos
m̄ Liii
v
l cxxv
Petite & dabitur
uobis. Quaerite
& inuenietis.
Pulsate & aperie
tur uobis.
Omnis enim qui pe
tit accipit.
Et qui querit inuenit
& pulsanti aperie
tur. Aut quis est
ex uobis homo
quem si petierit fili
us suus panem
Numquid lapidem
porrigit ei.
Aut si piscem petie
rit. Numquid
serpentem porri
git ei.
Si ergo uos cum sitis
mali nostis bona
dare filiis uestris.
Quanto magis pater
uester qui in caelis
est dabit bona
petentibus se.
m̄ Liiii
v
l liiii
Omnia ergo quae
cumq; uultis ut fa
ciant uobis homines.

& uos facite illis.
Haec est enim lex & pro
phetae
m̄ Lv
v
l clxx
Intrate per angustā
postam. quia lata
porta & spatiosa
uia quae ducit ad
perditionem.
Et multi sunt qui intr
ant per eam
Quam angusta posta
& arta uia quae
ducit ad uitam.
& pauci sunt qui in
ueniunt eam.
m̄ Lvi
x
sol
Attendite a falsis
prophetis. qui ueni
unt ad uos in uesti
mentis ouium.
Intrinsecus autem
sunt lupi rapaces.
A fructib; eorum cog
noscetis eos.
m̄ Lvii
v
l lxi
Numquid colligunt
de spinis uuas.
Aut de tribulis ficos.
m̄ Lviii
v
l lx
Sic omnis arbor bona
fructus bonos facit.
Mala autem arbor
fructus malos facit.
Non potest arbor
bona fructus malos

facere
Neq arbor mala fruc
tus bonos facere
Omnis arbor quae
non facit fructum
bonum excidetur
& in ignem mittetur
Igitur ex fructibus
eorum cognoscetis
eos.
Non omnis qui dicit
mihi dñe dñe
intrabit in regnū
caelorum. Sed qui
facit uoluntatem
patris mei qui in cae
lis est. Ipse intrabit
in regnum caelorum.
Multi dicent mihi
in illo die dñe dñe
Nonne in nomine tuo
prophetauimus
& in nomine tuo dae
monia eiecimus
& in tuo nomine uir
tutes multas fecī
mus. Et tunc confi
tebor illis quia num
quam noui uos
Discedite a me qui
operamini iniqui
tatem.

Omnis ergo qui audit
uerba mea haec & fa
cit ea. Assimilabi
tur uiro sapienti.
qui aedificauit do
mum suam supra
petram.
Descendit pluuia
& uenerunt flumina
& flauerunt uenti.
& inruerunt in domū
illam & non cecidit
Fundata enim erat
supra petram.
Et omnis qui audit uer
ba mea haec & non
facit ea. similis erit
uiro stulto. qui aedi
ficauit domum
suam supra arenam
Descendit
pluuia & uenerunt
flumina & flauc
runt uenti. & in
ruerunt in domum
illam & cecidit
Et fuit ruina eius
magna.
ET FACTUM EST
cum consummasset
ihs uerba haec
Admirabantur

turbas super doc
trina eius
Erat enim docens eos
sicut potestatem
habens. Non sicut
scribae eorum &
pharisaei.
Cum autem descen
disset de monte
Secutae sunt eum
turbae multae
Et ecce leprosus ueni
ens adorabat eum
dicens. Dñe si uis
potes me mundare
Et extendens ihs
manum tetigit
eum dicens.
Uolo mundare.
Et confestim mun
datus est lepra eius
Et ait illi ihs
Vide nemini dixe
ris. Sed vade
ostende te sacer
doti. & offer mu
nus quod praece
pit moyses in testimo
nium illis
Cum autem intro
isset capharnaum
Accessit ad eum cen

turio. rogans eum
& dicens.
Dñe puer meus iacet
in domo paralyti
cus. & male torque
tur. & ait illi ihs
Ego ueniam & cura
bo eum.
Et respondens centu
rio ait. Dñe non
sum dignus ut in
tres sub tectum
meum. Sed tantū
dic uerbo. & sanā
bitur puer meus
Nam & ego homo sū
sub potestate habe
ns sub me milites.
Et dico huic uade
& uadit. & alio
ueni. & uenit.
Et seruo meo fac
hoc. & facit.
Audiens autem ihs
miratus est
Et sequentibus se
dixit. Amen dico
uobis. Non inueni
tantam fidem in
israhel.
Dico autem uobis
quod multi ab oriente

& occidente uenient
& recumbent cum
abrahaam & isaac
& iacob in regno cae
lorum. Filii autem
regni huius eicientur
in tenebras exterio
res. Ibi erit fletus
& stridor dentium.
Et dixit ihs centuri
oni. Uade & sicut cre
didisti fiat tibi.
& sanatus est puer
in illa hora.
Et cum uenisset ihs
in domum petri.
Uidit socrum eius
iacentem & febrici
tantem. Et tetigit
manum eius. & dimi
sit eam febris.
Et surrexit & minis
trabat eis.
Uespere aut facto
obtulerunt ei mu
ltos daemonia hab
entes. & eiciebat
spiritus uerbo.
& omnes male haben
tes curauit. Ut ad
impleretur quod
dictum est per

esaiam prophetam
dicentem.
Ipse infirmitates
nostras accepit
& aegrotationes nos
tras portauit.
Uidens autem ihs tur
bas multas circumse
iussit ire transfretum
Et accedens unus
scribae ait illi.
Magister. sequar te
quocumq. ieris.
& Dicit ei ihs. uulpes
foueas habent
& uolucres caeli nidos
bernaculae. ubi
requiescant.
Filius autem homi
nis non habet ubi
caput reclinet.
Alius autem de dis
cipulis eius ait illi.
Dne permitte me
primum ire & se
pelire patrem meum.
Ihs autem ait illi.
Sequere me. & di
mitte mortuos sepe
lire mortuos suos.
Et ascendente eo
in nauiculam se

quuti sunt eum dis
cipuli eius. Et ecce
motus magnus fac
tus est in mari
Ita ut nauiculae ope
riretur fluctibus.
Ipse uero dormie
bat. & accesserunt
& suscitauerunt
eum dicentes.
Dne saluas nos peri
mus. & dicit eis.
Quid timidi estis
modicae fidei.
Tunc surgens impe
rauit uentis & ma
ri. & facta est tran
quillitas magna.
Porro homines mi
rati sunt dicentes.
Qualis est hic quia
uenti & mare oboe
diunt ei. & cum
uenisset transfre
tum in regionem
gerasenorum.
Occurrerunt ei duo
habentes daemonia.
De monumentis ex
euntes. saeui nimis.
Ita ut nemo posset
transire per uiam

illam. Et ecce cla
mauerunt dicentes
Quid nobis & tibi ihu
fili dei. Uenisti huc
ante tempus tor
quere nos. Erat
autem non longe
ab eis grex porcorum
multorum pascens.
Daemones autem ro
gabant eum dicentes.
Si eicis nos hinc mit
te nos in gregem
porcorum.
Et ait illis. Ite.
At illi exeuntes abie
runt in porcos.
Et ecce impetu abiit
totus grex per
praeceps in mare
& mortui sunt in
aquis. Pastores au
tem fugerunt.
Et uenientes in ciui
tatem nuntiaue
runt omnia.
Et de his qui daemonia
habuerant.
Et ecce tota ciuitas
exiit obuiam ihu
Et uiso eo rogabant
ut transiret a finib: eorum.

& uidisset ibi tibicines
& turbam tumultu
antem dicebat.
Recedite. Non est
enim mortua pu
ella sed dormit.
& deridebant eum.
& cum eiecta esset
turba. Intrauit
& tenuit manum
eius. & surrexit
puella. & exiit
fama haec. In uni
uersam terram illam. F
Et transeunte inde
ihu sequutisunt
eum duo caeci
clamantes & dicen
tes. Miserere nostri
fili dauid.
Cum autem uenisset
domum. Accesserunt
ad eum caeci. & di
cit eis ihs. Creditis
quia possum hoc
facere uobis. Dicunt
ei. Utiq. dne.
Tunc tetigit oculos
eorum dicens.
Secundum fidem
uestram. fiat uobis.
& apertisunt oculi

illorum. & commina
tus est eis ihs dicens.
Uidete. nequis sciat.
Illi autem exeuntes
diffamauerunt eum
in tota terra illa.
Egressis autem illis.
Ecce optulerunt ei
hominem mutum.
daemonium haben
tem. & eiecto dae
monio loquutus
est mutus. & mira
tae sunt turbae
dicentes. Num quam
apparuit sic in isra
hel. Pharisaei
autem dicebant.
In principe daemoni
orum eicit daemones.
Et circuibat ihs
ciuitates omnes &
castella. docens in
synagogis eorum
& praedicans euange
lium regni. & curans
omnem languorem
& omnem infirmita
tem.
Videns autem tur
bas. misertus est eis.
quia erant uexati.

& iacentes sicut oues
non habentes pastorem
Tunc dicit discipulis
suis. Messis quidem
multa. operarii autem
pauci. Rogate ergo
dominum messis.
Ut eiciat operarios in
messem suam.
Et conuocatis duo
decim discipulis suis
Dedit illis potestatem
spirituum inmundo
rum ut eicerent eos.
& curarent omnem
languorem. & om
nem infirmitatem. F
Duodecim autem apostolo
rum nomina sunt
haec.
Primus. simon. qui
dicitur petrus.
Et andreas frater eius.
Iacobus zebedei
Et iohannes frater
eius.
philippus & bartholo
meus.
Thomas & matthe
us publicanus
Et iacobus alphei.
Et thaddeus.

Simon chananeus.
Et iudas scariothes
qui & tradidit eum.
Hos duodecim misit
ihs praecipiens
eis & dicens.
In uiam gentium
ne abieritis. & inci
uitates samaritanorum
ne intraueritis. sed potius ite
ad oues quae perie
runt domus israhel.
Euntes autem praedi
cate dicentes. quia
ad propinquabit
regnum caelorum.
Infirmos curate
mortuos suscitate
Leprosos mundate
Daemones eicite
Gratis accepistis
gratis date.
Nolite possidere
aurum. Neq. argen
tum. Neq. pecuniam
in zonis uestris
Non peram in uia
Neq. duas tunicas
Neq. calciamenta
Neq. uirgam
Dignus est enim

operentur mercede
sue.

dñ lxxxv
dñ II
dñ lxxx
l. lxxxvi
& cxxx.

Inquam autem
autem aut astellú
intraueritis. Inter
rogate qui in ea
dignus sit. & ibi
manete donec ex
eatis.

dñ lxxxvi
V
sñ. cxi

Intrantes autem in
domum salutate
eam dicentes
pax huic domui.
Et si quidem fuerit
domus illa digna
ueniat pax uestra
super eam.
Si autem non fuerit
digna. pax uestra
ad uos reuertatur.

dñ lxxxv
dñ Iv
l. cxiii
& lxxx
viii

Et quicumq; non re
ceperit uos. Neque
audierit sermones
uestros. exeuntes
foras de domo uel
de ciuitate. excutite
pulueres de pedi
bus uestris. Amen
dico uobis. tolera
bilius erit terre
sodomorum & go
morreorum in die

iudicii. quam illi ciuitati. F

dñ lxxxvi
V
l. cvii

+ Ecce ego mitto uos
sicut oues in medio
luporum. estote
ergo prudentes sicut
serpentes & simpli
ces sicut columbe

dñ lxxxvii
dñ I
dñ cxxxviii
l. cl
& cxlv.

Cauete aut ab homi
nibus. tradent enim
uos in concilia. & in
synagogis suis fla
gellabunt uos. & ad
præsides & ad reges
ducemini propter
me. in testimonium
illis & gentibus.

dñ lxxxvi
dñ II
dñ cxlj
l. cclvii
& cclj.

Cum autem tradent
uos. nolite cogitare
quomodo aut quid
loquamini. Dabitur
enim uobis in illa
hora quid loquami
ni. Non enim uos
estis qui loquimini
sed spūs patris ue
stri qui loquitur
in uobis. Tradet
autem frater fra
trem in mortem.
& pater filium.
& insurgent filii
in parentes. & morte

eor adficient
& eritis odio omnib;
propter nomen meū.
Qui autem perseue
rauerit usque in finē
hic saluus erit. F

dñ lxxxv
X
sol.

+ Cum autem perse
quentur uos in ciui
tate ista fugite
in aliam. Amen dico
uobis. Non consum
mabitis ciuitates
israhel donec ue
niat filius hominis.

dñ xc
l. lvii
& cxvii
& cxxxv
viii

Non est discipulus
super magistrum.
Nec seruus super
dominum suum.
Sufficiet discipulo
ut sit sicut magister
eius. & seruus sicut
dominus eius.

dñ xci
X
sol.

Si patrem familias
beelzebub uocaue
runt. quanto ma
gis domesticos eius.
Ne ergo timueritis
eos.
Nihil enim operti
quod non reuelabi
tur. & occultum
quod non scietur.

dñ xcvi
dñ II
dñ xxxi
l. lxxx

dñ xcvii
& dñ lxxxvi
l. xcvii
& cxvi.

Quod dico uobis in
tenebris dicite in lumi
ne. & quod in aure
audistis prædicate
super tecta.
Et nolite timere eos
qui occidunt corpus.
Animam autem non
possunt occidere.
Sed potius eum time
te. qui potest & ani
mam & corpus
perdere in gehenna.
Nonne duo passeres
asse ueneunt.
& unus ex illis non
cadet super terram
sine patre uestro.
Uestri autem & ca
pilli capitis omnes
numerati sunt.
Nolite ergo timere.
multis passeribus
meliores estis uos
Omnis ergo qui con
fitebitur me coram
hominibus. confite
bor & ego eum
coram patre meo
qui est in cælis. F
Qui aut negauerit me
coram hominibus

dñ xcviii
& dñ lxxxvi
l. xcvii
& cxvi.

negocbo & ego eum
coram patre meo.
qui est in caelis.
xcv v dx + Nolite corbitrari
quia uenerim mittere
pacem in terram.
Non ueni pacem mit
tere sed gladium.
Ueni enim separare
hominem aduersus
patrem suum. & fili
am aduersus matrem
suam. & nurum ad
uersus socrum suam.
& inimici hominis
domestici eius.
xcvi v lxxxii + Qui amat patrem
aut matrem plus
quam me. non est me
dignus. & qui amat
filium aut filiam su
per me. non est me
dignus. & qui non
accipit crucem suā
& sequitur me. non
est me dignus.
xcvii i cxi cv. Qui inuenit animam
suam perdet illam.
& qui perdiderit ani
mam suam propter
me inueniet eam.
xcviii xcvi xcvi xxx. Qui recipit uos me re
cipit. & qui me reci
pit. recipit eum qui
me misit.
m. xcviii x sol Qui recipit prophetā
in nomine prophetae.
mercedem prophetae
accipiet.
& qui recipit iustum
in nomine iusti. mer
cedem iusti accipiet.
m. c. vi m. xcviii. Et quicumq. potum
dederit uni ex mini
mis istis calicem aq.
frigidae tantum in
nomine discipuli
Amen dico uobis. non
perdet mercedem suā. F
F XI m. ci x sol Et factum est
cum consummasset
ihs praecipiens duo
decim discipulis suis
transiit inde ut do
ceret & praedicaret
in ciuitatibus eorū.
m. cii v lv. lxviii. + Johannes autem cum
audisset in uinculis
opera xpi. mittens
duos de discipulis
suis ait illi. Tu es
qui uenturus es. an
alium exspectamus.
Et respondens ihs

ait illis. Euntes renun
tiate iohanni. quae
audistis & uidistis.
caeci uident. claudi
ambulant. leprosi
mundantur. surdi
audiunt. mortui re
surgunt. pauperes
euangelizantur.
Et beatus est. qui non
fuerit scandaliza
tus in me. Illis autem
abeuntibus. coepit ihs
dicere ad turbas de
iohanne.
Quid existis in deserto
uidere harundinem
uento agitatam.
Sed quid existis uidere
hominem mollibus
uestitum. Ecce qui
mollibus uestiuntur
in domibus regum sunt.
Sed quid existis uide
re prophetam. etiā
dico uobis. & plus
quam propheta.
cm. ii i lxx. Hic enim est de quo
scriptum est. Ecce
ego mitto angelum
meum ante faciem
tuam. qui praeparauit
uiam tuam ante te. F
m. ciiii v l. lxxi. Amen dico uobis. non
surrexit inter natos
mulierum maior
iohanne baptista.
Qui autem minor est
in regno caelorum
maior est illo.
m. cv v l. cxciii. A diebus autem iohan
nis baptistae usque
nunc. regnum caelo
rum uim patitur.
& uiolenti rapiunt
illud
m. cvi. x sol Omnes enim prophe
tae & lex. usq. ad io
hannem prophetaue
runt. & si uultis re
cipere. ipse est helias.
qui uenturus est
qui habet aures audi
endi audiat.
m. cvii. v l. lxxiii. Cui autem similem
aestimabo generatio
nem istam.
Similis est pueris se
dentibus in foro. qui
clamantes coaequa
libus dicunt.
Caecinimus uobis. &
non saltastis. lamen
tauimus & non planxistis.

Uenit enim iohannes.
neq. manducans neq.
bibens. & dicunt. de
monium habet. Uenit
filius hominis. mandu
cans & bibens. & dicunt.
Ecce homo uorax. & po
tator uini. Publicano
rum & peccatorum
amicus. & iustificata
est sapientia a filiis
suis.
Tunc coepit ihs expro
brare ciuitatibus
inquibus factae sunt
plurimae uirtutes eius.
quia non egissent
paenitentiam.
Uae tibi corazain.
Uae tibi bethsaidae.
quia si in tyro & sidone
factae essent uirtu
tes quae factae sunt
in uobis. olim in cili
cio & cinere paeniten
tiam egissent.
Uerum tamen dico
uobis. tyro & sidoni
remissius erit in die
iudicii. quam uobis.
Et tu caphaernaum
numquid usq. in celum

ex altaberis. & si & al
tatae fueris usq. in in
fernum discendes.
Quia si in sodomis fac
tae fuissent uirtu
tes quae factae sunt
in te. forte mansissent
usq. in hanc diem.
Uerum tamen dico
uobis. quia terrae
sodomorum remissi
us erit in die iudicii
quam tibi.
In illo tempore. Res
pondens ihs. dixit
Confiteor tibi pater
dne caeli & terrae.
quia abscondisti haec
a sapientibus & pru
dentibus. & reuelasti
ea paruulis. Ita pa
ter. quo sic fuit pla
citum ante te.
Omnia mihi tradi
ta sunt a patre meo
Et nemo nouit filium
nisi pater. Neque
patrem quis nouit
nisi filius. & cui uo
luerit filius reue
lare.
Uenite ad me omnes

qui laboratis & one
rati estis. & ego re
ficiam uos.
Tollite iugum meum
super uos. & disci
te a me quia mitis
sum & humilis cor
de. & inuenietis
requiem animabus
uestris. Iugum enim
meum suaue est.
& onus meum leue
est.

XII

In illo tempore
Abiit ihs sabbato
per sata. Discipu
li autem eius esu
rientes. caeperunt
uellere spicas &
manducare.
Pharisaei autem ui
dentes. Dixerunt ei.
Ecce discipuli tui fa
ciunt. quod non licet
eis facere sabbatis.
At ille. dixit eis.
Non legistis quid fe
cerit dauid quan
do esuriit. & qui
cum eo erant.
quomodo intrauit
in domum dei & panes

propositionis come
dit quos non licebat
ei edere. neq. his
qui cum eo erant.
nisi solis sacerdotibus
Aut non legistis in
lege quia sabbatis
sacerdotes in templo
sabbatum uiolant
& sine crimine sunt
Dico autem uobis
quia templo maior
est hic. Si autem sci
retis quid est. mise
ricordiam uolo &
non sacrificium.
Numquam condem
nassetis innocentes.
Dns est enim filius
hominis. & iam sab
bati.
Et cum inde tran
sisset. uenit in syna
gogam eorum
& ecce homo manum
habens aridam.
& interrogabant eum
dicentes. Si licet sab
batis curare. ut
accusarent eum.
Ipse autem. dixit
illis. Quis erit ex

ex uobis homo qui
habeat ouem unam
& si caeciderit haec
sabbatis in foueam.
Nonne tenebit & le
uabit eam.
Quando magis melior
est homo oue.
Itaque licet sabbatis
bene facere.
Tunc ait homini
Extende manum
tuam. & extendit.
& restituta est sani
tati sicut & altera.
Exeuntes autem
pharisaei. consilium
faciebant aduersus
eum quomodo eum
perderent.
Ihs autem sciens re
cessit inde, & se
quuti sunt eum
multi. & curauit
eos omnes,
& praecepit eis. Nema
nifestum eum fa
cerent. Ut adimple
retur quod dictum
est per esaiam pro
phetam dicentem.
Ecce puer meus quem
elegi. Dilectus meus
in quo bene conplacu
it animae meae.
Ponam spm meum
super eum. & iudi
cium gentibus nun
tiabit. Non conten
det. Neque clamabit.
Neque audiet aliquis
in plateis uocem eius.
Harundinem quas
satam non confrin
get. & linum fu
migans non extinguet
Donec eiciat aduic
toriam iudicium.
& in nomine eius
gentes spertabunt.
Tunc oblatus est ei
daemonium habe
ns caecus & mutus.
& curauit eum.
Ita ut loqueretur
& uideret.
Et stupebant om
nes turbae & dice
bant. Num quid
hic est filius dauid
Pharisaei autem au
dientes dixerunt.
Hic non eicit daemo
nes. nisi in beelzebub

principe daemoni
orum.
Ihs autem sciens
cogitationes eorum
dixit eis. Omne
regnum diuisum con
tra se desolabitur.
& omnis ciuitas uel
domus diuisa contra
se non stabit.
& si satanas satanam
eicit aduersus se di
uisus est. quomodo
ergo stabit regnum
eius. & si ego in beel
zebub eicio daemones.
filii uestri in quo eici
unt. Ideo ipsi iudi
ces erunt uestri.
Si autem ego in spu
dei eicio daemones.
Igitur peruenit in
uos regnum dei.
Aut quomodo potest
quisquam intrare
in domum fortis &
uasa eius diripere.
Nisi prius alligaue
rit fortem. & tunc
domum illius diri
pie.
Qui non est mecum
contra me est. & qui
non congregat mecum
spargit. Ideo dico
uobis. Omne pecca
tum & blasphemia
remittetur homini
bus. Spus autem blas
phemiae non remit
tetur. Et quicumque
dixerit uerbum
contra filium homi
nis remittetur ei.
Qui autem dixerit
contra spm scm.
Non remittetur ei.
Neque in hoc saeculo.
Neque in futuro.
Aut facite arborem
bonam. & fructum
eius bonum. Aut fa
cite arborem malam.
& fructum eius malum.
Siquidem ex fructu.
arbor cognoscitur
progenies uiperarum
quomodo potestis
bona loqui cum sitis
mali. ex abundan
tia enim cordis
os loquitur.
Bonus homo de bono
thesauro profert

bonac . & malus ho
mo de malo thesau
ro profert mala.
Dico autem uobis
quòd omne uerbum otio
sum quod loquuti
fuerint homines
reddent rationem
de eo in die iudicii.
Ex uerbis enim tuis
iustificaberis.
& ex uerbis tuis con
demnaberis.
Tunc respondérunt
ei quidam de scri
bis & pharisæis di
centes. Magister
uolumus a te signum
uidere
Qui respondens ait
illis. generatio
mala & adultera
signum quærit.
& signum non dabi
tur ei . nisi signum
ionæ prophetæ.
Sicut enim fuit
ionas in uentre coe
ti tribus diebus &
tribus noctibus sic
erit filius hominis
in corde terræ

tribus diebus & tribus
nocabur. Uiri nine
uitæ surgent in iu
dicio cum generatio
ne ista. & condemna
bunt eam . quia pe
nitentiam egerunt
in praedicatione ionæ
& ecce plusquam iona
hic . Regina austri
surget in iudicio cum
generatione ista
& condemnabit eam.
quia uenit a finibus
terræ audire sapi
entiam salomonis.
& ecce plusquam salo
mon hic.
Cum autem immun
dus spiritus exierit ab ho
mine. ambulat per
loca arida quærens
requiem & non inue
nit . Tunc dicit. Re
uertar in domum
meam unde exiui.
& ueniens inuenit
uacantem scopis
mundatam & orna
tam. Tunc uadit
& assumit septem
alios spiritus

recum nequiores se.
& inhabitant
ibi . & fiunt nouissi
ma hominis illius
peiora prioribus.
Sic erit & generatio
ni huic pessimæ
Adhuc eo loquente
ad turbas . ecce
mater eius & fratres
stabant foris quæ
rentes loqui ei.
Dixit autem ei quidam
Ecce mater tua &
fratres tui foris
stant quærentes
te. At ipse respon
dens dicenti sibi ait.
Quæ est mater mea
& quinam sunt fratres
mei . & extendens
manum in discipu
los suos dixit.
Ecce mater mea &
fratres mei.
Quicumque enim fece
rit uoluntatem
patris mei qui in cæ
lis est . ipse meus
& frater & soror
& mater est.
In illo die exiens

ihs de domo sedebat
secus mare.
& congregatæ sunt
ad eum turbæ mul
tæ. ita ut in nauiculã
ascendens sederet.
& omnis turba sta
bat in litore.
& locutus est eis multa
in parabolis dicens.
Ecce exiit qui semi
nat seminare.
& dum seminat.
quædam ceciderunt
secus uiam
& uenerunt uolucres
& comederunt ea.
Alia autem ceciderunt
in petrosa.
ubi non habebat ter
ram multam . &
continuo exorta
sunt . quia non
habebant altitudi
nem terræ. sole
autem orto æstua
uerunt . & quia
non habebant
radicem. aruerunt.
Alia autem ceciderunt
in spinas . & ob
uerunt spinæ

& ſuffocauerunt ea.
Alia uero ceciderũt
in terram bonam
& dabant fructum.
Aliud centesimum.
Aliud sexagesimũ.
Aliud tricesimum.
Qui habẽ aures au
diendi audiat.
& accedentes discipu
li dixerunt ei
Quare in parabolis
loqueris eis.
Qui respondens ait
illis. Quia uobis
datum est nosse
mysteria regni cẽ
lorum. Illis autẽ
non est datum.
Qui enim habẽ da
bitur ei & abun
dabit. Qui autem
non habẽ. & quod
habẽ auferetur
abeo
Ideo in parabolis
loquor eis. quia
uidentes non ui
dent. & audientes
non audiunt. neq;
intellegunt.
& adimplebitur in

eis prophetia esaie
dicentis.
Auditu audietis &
non intellegetis.
& uidentes uidebitis
& non uidebitis
Incrassatum est
enim cor populi huius
& auribus grauiter
audierunt. & oculos
suos clauserunt.
nequando oculis
uideant. & auribus
audiant. & corde in
telligant. & conuer
tantur. & sanem eos.
Uestri autem beati
oculi quia uident.
& aures uestrae quia
audiunt. Amen
quippe dico uobis
Quia multi prophe
tae & iusti cupierũt
uidere quae uide
tis. & non uiderunt
& audire quae audi
tis & non audierunt
Vos ergo audite
parabolam semi
nantis. Omnis qui
audit uerbum regni
& non intellegit

uenit malus & rapit
quod seminatum est
in corde eius. hic est
qui secus uiam semi
natus est
Qui autem supra pe
tram seminatus
est. hic est qui uer
bum audit. & con
tinuo cum gaudio
accipit illud
Non habẽ autem ra
dicem sed
est temporalis.
facta autẽ tribula
tione & persecuti
one propter uer
bum continuo scan
dalizantur.
Qui autem est semi
natus in spinis. hic
est qui uerbum au
dit. & sollicitudo
saeculi istius. & fal
lacia diuitiarum
suffocat uerbum.
& sine fructu effi
citur.
Qui uero in terram
bonam seminatus
est. hic est qui au
dit uerbum. & in

tellegit. & fructum
affert. & facit
aliud quidem centesimum.
Aliud autẽ sexagesimum.
Aliud uero tricesimum.
Aliam parabolam
proposuit illis dicens
Simile factum est
regnum caelorum
homini qui semina
uit bonum semen
in agro suo.
Cum autem dormi
rent homines uenit
inimicus eius. & su
per seminauit zizā
nia in medio tritici
& abiit.
Cum autem creuisset
herba & fructum fe
cisset. tunc apparue
runt & zizania.
Accedentes autem
serui patris famili
as. dixerunt ei
Dñe. nonne bonum
semen seminasti in
agro tuo. unde er
go habẽ zizania
& ait illis. Inimicus
homo hoc fecit.
Serui autẽ dixerũt ei.

uir·imur & colligimur
ea · & ait·illis ·
Ne forte colligentes
zizania · eradicetis
simul cum eis & tri
ticum · Sinite utraq;
crescere usq; admes
sem · & in tempore
messis dicam messo
ribus · Colligite
primum zizania
& alligate ea fasci
culos ad comburendū,
Triticum autem con
gregate in horreū
meum.

h·ccccvn
f·xlim
·dcvii

Aliam parabolam
proposuit eis dicens
Similе est regnum
caelorum · grano
sinapis · quod accipi
ens homo seminauit
in agro suo · quod mi
nimum quidem est
omnibus seminibus
Cum autem creuerit
maius est omnibus
holeribus · & fit
arbor · ita ut uolu
cres caeli ueniant
& habitent in ra
mis eius;

s
s
s
s
s
s
s
ā·cxx
x
xpi

Aliam parabolam
loquutus est eis.
Similе est regnum
caelorum fermento
quod acceptum mu
lier abscondit in fa
rinae satis tribus
donec fermentatū
est totum.

ā·cccc
ll·viiii
ō·xv·

Haec omnia loqu
tus est ihs in para
bolis ad turbas
& sine parabolis non
loquebatur eis.
Ut impleretur quod
dictum erat per
prophetam dicen
tem. Aperiam in
parabolis os meum.
Eructabo abscondi
ta a constitutione
mundi ·F
Tunc dimissis tur
bis uenit in domū.
& accesserunt ad
eum discipuli eius
dicentes. Edissere
nobis parabolam
zizaniorum agri.
Qui respondens ait
Qui seminat bonum
semen · est filius hominis ·

Ager autem est mun
dus · Bonum uero
semen · hi sunt filii
regni · Zizania au
tem · filii sunt nequā.
Inimicus aūt qui
seminauit ea · est
diabolus
Messis uero · consū
matio saeculi est ·
Messores autem angeli
sunt ·
Sicut ergo colligun
tur zizania & igni
comburuntur · sic
erit in consumma
tione saeculi.
Mittet filius hominis
angelos suos · & colli
gent de regno eius
omnia scandala ·
& eos qui faciunt ini
quitatem · & mittent
eos in caminum ignis
Ibi erit fletus & stri
dor dentium.
Tunc iusti fulgebunt
sicut sol in regno
patris eorum ·
qui habet aures
audiat
Similе est regnum
caelorum thesauro
abscondito in agro ·
quem qui inuenit ho
mo abscondit · & prae
gaudio illius uadit
& uendit uniuersa
quae habet · & emit
agrum illum ·
Iterum similе est reg
num caelorum · homi
ni negotiatori
quaerenti bonas
margaritas ·
Inuenta aūt una
pretiosa margarita ·
abiit & uendidit
omnia quae habuit
& emit eam ·
Iterum similе est
regnum caelorum
sagenae missae in mare
et ex omni genere pis
cium congreganti
quam cum impleta
esset educentes.
& recumbentes reden
tes elegerunt bo
nos in uasa ·
malos autem foras
miserunt · Sic erit
in consummatione
saeculi;

Exibunt angeli & separabunt malos de medio iustorum & mittent eos in caminum ignis ibi erit fletus & stridor dentium. Intellexistis haec omnia dicunt ei etiam. Ait illis Ideo omnis scriba doctus in regno caelorum similis est homini patri familias qui profert de thesauro suo nova & vetera

Et factum est cum consummasset ihs parabolas istas transiit inde

Et veniens in patriam suam docebat eos in synagogis eorum ita ut mirarentur & dicerent Unde huic sapientia haec & virtutes Nonne hic est fabri filius Nonne mater eius dicitur maria & fratres eius iacobus & ioseph & simon & iudas & sorores eius nonne omnes apud nos sunt Unde ergo huic omnia ista & scandalizabantur in eo

Ihs autem dixit eis Non est propheta sine honore nisi in patria sua & in domo sua

Et non fecit ibi virtutes multas propter incredulitatem illorum.

XIIII

In illo tempore Audivit herodes tetrarcha famam ihu. & ait pueris suis Hic est iohannes baptista ipse surrexit a mortuis & ideo virtutes operantur in eo.

Herodes enim tenuit iohannem & alligavit eum & posuit in carcere propter herodiadem uxorem fratris sui.

Dicebat autem illi iohannes Non licet tibi habere eam

& volebat illum occidere timuit populum quia sicut prophetam eum habebant

Die autem natalis herodis saltavit filia herodiadis in medio & placuit herodi Unde cum iuramento pollicitus est ei dare quod cumque postulasset ab eo

Illa praemonita a matre sua

Da mihi inquit hic in disco caput iohannis baptistae

& contristatus est rex propter iusiurandum autem

Et eos qui pariter recumbebant iussit dari

& misit & decollavit iohannem in carcere

& allatum est caput eius in disco & datum est puellae & tulit matri suae

Et accedentes discipuli eius tulerunt corpus & sepelierunt illud & venientes nuntiaverunt ihu.

Quod cum audisset

ihs recessit inde in navicula in locum desertum seorsum

& cum audissent turbae secutae sunt eum pedestres de civitatibus

Et exiens vidit turbam multam & misertus est eius & curavit languidos eorum

Cum autem factum esset vespere accesserunt ad eum discipuli eius dicentes Desertus est locus & hora iam praeterit

Dimitte turbas ut euntes in castella emant sibi escas

Ihs autem dixit eis Non habent necesse ire Date illis vos manducare

Respondentes ei Non habemus hic nisi quinque panes & duos pisces

Qui ait Adferte illos mihi huc.

Et cum iussisset turbam discumbere

supra foenum
Acceptis quinq; pani
bus & duob: piscibus
Aspiciens in caelum.
benedixit. & fregit.
& dedit discipulis pa
nes. discipuli autem
turbis. & manducaue
runt omnes. & satu
rati sunt. & tulerunt
reliquias duodecim
cofinos fragmento
rum plenos.
manducantium aut
fuit numerus quin
q; milia uirorum
ex ceptis mulieribus
& paruulis
Et statim iussit dis
cipulos suos ascende
re in nauiculam. &
praecedere eum trans
fretum. donec di
mitteret turbas.
Et dimissa tur
ba ascendit
in montem solus
orare.
Uespere aut facto.
solus erat ibi. Na
uicula aut in medio
mari iactabatur

fluctibus.
Erat enim contrarius
uentus.
Quarta autem uigilia
noctis uenit ad eos
ambulans supra
mare.
Et uidentes eum supra
mare ambulantem.
turbati sunt dicentes
quia phantasma est.
& praetimore clama
uerunt. statimq;
ihs loquutus est eis
dicens. Habete fidu
ciam. Ego sum.
Nolite timere.
Respondens autem
petrus. dixit.
Dne. si tu es iube me
uenire ad te super
aquas. At ipse ait.
ueni. & discendens
petrus de nauicula
ambulabat super
aquam ut ueniret
ad ihm. Uidens
uero uentum uali
dum. timuit.
& cum coepisset
mergi clamauit
dicens. Dne. sal

uum me fac.
& continuo ihs ex
tendens manum ad
praehendit eum
& ait illi. Modicae
fidei quare dubi
tasti.
Et cum ascendisset
in nauiculam
cessauit uentus.
Qui autem in nauicu
la erant. uenerunt
& adorauerunt eum
dicentes. Uere fili
us dei es.
Et cum trans fre
tassent. uenerunt
in terram gennesar.
& cum cognouissent
eum uiri loci illius
miserunt in uniuer
sam regionem illam.
& obtulerunt ei om
nes male habentes.
& rogabant eum
ut uel fimbriam
uestimenti eius tan
gerent. & quicum
que tetigerunt
salui facti sunt.
Tunc accesserunt
ad eum ab hieroso

lymis scribae & pha
risei dicentes.
Quare discipuli tui
trans grediuntur
traditionem senio
rum. Non enim la
uant manus suas
cum panem man
ducant. Ipse aut
respondens. ait illis.
Quare & uos trans
gredimini manda
tum dei propter
traditionem ues
tram. Nam dr dxt.
Honora patrem &
matrem. & qui
maledixerit patri
uel matri. morte
moriatur.
Uos autem dicitis
quicumq; dixerit
patri uel matri
munus quod cumq;
est ex me. tibi pro
derit. & non ho
norificauit patrem
suum aut matrem suam
& irritum fecistis
mandatum dei
propter tradita
onem uestram.

Hypocritae · bene
prophetauit de uo
bis esaias dicens.
Populus hic labiis
me honorat
Cor autem eorum
longe est a me.
Sine causa autem
colunt me · docentes
doctrinas & manda
ta hominum.
Et conuocatis ad se
turbis · dixit eis.
Audite & intellegite
Non quod intrat in
os coinquinat homi
nem · sed quod pro
cedit ex ore · hoc
coinquinat hominē.
Tunc accedentes
discipuli eius · dixe
runt ei · Scis quia
pharisaei audito
hoc uerbo scanda
lizati sunt.
At ille respondens
ait · Omnis plan
tatio quam non
plantauit pater
meus celestis · era
dicabitur
Sinite illos · caeci

sunt duces caecorū.
Caecus autem si caeco
ducatum praestet
ambo in foueam ca
dunt.
Respondens autem
petrus · dixit ei.
Edissere nobis pa
rabolam istam
At ille dixit · Adhuc
& uos sine intellectu
estis · Non intellegi
tis · quia omne quod
in os intrat in uen
trem uadit · & in se
cessum emittitur
Quae autem proce
dunt de ore · de
corde exeunt · & ea
coinquinant homi
nem · De corde
enim exeunt co
gitationes malae.
Homicidia.
Adulteria.
Fornicationes.
Furta.
Falsa testimonia.
Blasphemiae.
Haec sunt quae co
inquinant hominē.
Non lotis aut manib;

manducare · Non co
inquinauit hominē.
Et egressus inde ihs
secessit in partes
tyri & sidonis.
& ecce mulier cha
nanea a finibus illis
egressa · clamauit
dicens ei · Miserere
re mei dn̄e fili
dauid · filia mea
mcle a daemonio
uexatur · Qui non
respondit ei uerbū.
& accedentes discipu
li eius · rogabant
eum dicentes.
Dimitte eam · quia
clamat post nos.
Ipse autem respon
dens ait · Non sum
missus nisi ad oues
quae perierunt
domus israhel.
At illa uenit · & ad
orauit eum dicens.
Dn̄e · adiuua me.
Qui respondens · ait.
Non est bonum sume
re panem filiorū
& mittere canibus.
At illa dixit · & iā dn̄e

nam & catelli edunt
de micis quae cadunt
de mensa dominorū
suorum.
Tunc respondens ihs
ait illi · O mulier
magna est fides
tua · fiat tibi sicut
uis · & sanata est
filia illius ex illa
hora.
Et cum transisset
inde ihs · uenit se
cus mare galileae
& ascendens in mon
tem · sedebat ibi.
& accesserunt ad
eum turbae multae
habentes secum.
mutos · clodos ·
caecos · debiles · &
alios multos · & pro
iecerunt eos ad pe
des eius & curauit
eos · Ita ut turbae
mirarentur.
Uidentes mutos lo
quentes · clodos am
bulantes · caecos
uidentes · & magni
ficabant dm̄ isra
hel.

XVI

His autem conuocatis discipulis suis dixit. Misereor turbae quia triduo iam perseuerant mecum. & non habent quod manducent. & dimittere eos ieiunos nolo. ne deficiant in uia. & dicunt ei discipuli. Unde ergo nobis in deserto panes tantos. ut saturemus turbem tantam. & ait illis ihs. quot panes habetis. At illi dixerunt. Septem. & paucos piciculos. & praecepit turbae ut discumberent super terram. & accepit vii panes & pisces. & gratias agens fregit & dedit discipulis suis. & discipuli dederunt populo. & comederunt omnes. & saturati sunt. & quod superfuit

fr. dom. VI fr. lxxvi

defregmentis. tulerunt reptem sportas plenas. Erant autem qui manducauerunt quattuor milia hominum. extra parulos & mulieres. & dimissa turba ascendit in nauiculam. & uenit in fines magedan.

fr. dom. VII post pent. lectio I

Et accesserunt ad eum pharisaei & scribae temptantes. & rogauerunt eum ut signum de caelo ostenderet eis.

fr. dom. V lectio

At ille respondens ait eis. Facto uespere dicitis. serenum erit. Rubicundum est enim caelum. & mane. hodie tempestas. Rutilat enim triste caelum. faciem ergo caeli diiudicare nostis. Signa autem temporum non potestis scire.

fr. dom. VI fr. lxxvi

Generatio mala & adultera signum

quaerit. & signum non dabitur ei nisi signum Ionae. Et relictis illis. abiit. Et cum uenissent discipuli eius trans fretum. obliti sunt panes accipere.

fr. dom. II post pent. lectio VI

Qui dixit illis. Intuemini & cauete a fermento pharisaeorum & sadducaeorum.

fr. dom. VI post pent. lectio

At illi cogitabant inter se dicentes. quia panes non habemus. Sciens autem ihs dixit. Quid cogitatis inter uos modicae fidei. quia panes non habetis. Nondum intellegitis neque recordamini quinque panum. & quinque milia hominum. & quot cophinos sumpsistis. neque septem panum. & quattuor milia hominum. & quot sportas sumpsistis. quare non intellegitis. quia non de pane dixi uobis. cauete a fermento pharisaeorum & sadducaeorum. Tunc intellexerunt quia non dixerit cauendum

a fermento panum. sed a doctrina pharisaeorum & sadducaeorum. Venit autem ihs in partes caesareae philippi. & interrogabat discipulos suos dicens. Quem dicunt homines esse filium hominis. At illi dixerunt. Alii iohannem baptistam. Alii autem heliam. Alii uero hieremiam. aut unum ex prophetis. Dicit illis ihs. Uos autem quem me esse dicitis. Respondens simon petrus dixit. Tu es xps filius dei uiui. Respondens autem ihs dixit ei. Beatus es simon bariona. quia caro & sanguis non reuelauit tibi. sed pater meus qui in caelis est. Ego dico tibi. quia tu es petrus. & super hanc petram aedificabo ecclesiam meam. & portae inferi non praeualebunt

fr. dom. I post pent. lectio V fr. lxxvi lectio X fol. I

bunt aduersus eam
& tibi dabo claues
regni caelorum
Et quodcumque liga
ueris super terram
erit ligatum & in caelis
Et quodcumque sol
ueris super terram
erit solutum & in caelis F

ꝯ clxviii
R II
ꝯ lxxxiii
L xcv

Tunc praecepit disci
pulis suis ut nemini
dicerent quia ipse
esset ihs xps
Exinde coepit ihs osten
dere discipulis suis
quia oporteret eum
ire hierusolimam &
multa pati a seniorib;
& scribis & principib;
sacerdotum & occidi
& tertia die resurgere
Et adsumens eum petrus
coepit increpare illu
dicens Absit a te dne
non erit tibi hoc
Qui conuersus dixit petro
Uade post me satanas
scandalum mihi es
quia non sapis ea quae
di sunt sed ea quae
hominum

ꝯ clxx
R VI
ꝯ lxxxv
L xcvi

Tunc ihs dixit discipu
lis suis
Si quis uult post me uenire
abneget semet ipsum
& tollat crucem suam
& sequatur me
Qui enim uoluerit animam
suam saluam facere
perdet eam Qui autem
perdiderit animam suam
[illegible] inuenietea
Quid enim prodest homi
ni si uniuersum mundum
lucretur Animae uero
suae detrimentum pa
tiatur Aut quam dabit
homo commutationem
pro anima sua

ꝯ clxxi
X
Sol

Filius enim hominis uen
turus est in gloria patris
sui cum angelis suis
Et tunc reddet unicuiq;
secundum opera eius

ꝯ clxxii
R II
ꝯ lxxxv
II
Lvxcviii

Amen dico uobis sunt qui
dam de hic stantibus
qui non gustabunt mor
tem Donec uideant fili
um hominis uenientem
in regno suo

XVII

Et post dies sex
Adsumpsit ihs petrum
& iacobum & iohannem
fratrem eius & ducit

illos in montem excelsum
seorsum & transfigu
ratus est ante eos
Et resplenduit facies eius
sicut sol uestimenta au
tem eius facta sunt al
ba sicut nix
Et ecce apparuit illis
moyses & helias cum eo
loquentes Respondens
autem petrus dixit ad ihm
Dne bonum est nos hic esse
si uis faciamus [illegible]
[illegible] tibi unum
& moysi unum & heliae
unum Adhuc eo loquen
te ecce nubes lucida
obumbrauit eos & ecce
uox de nube dicens
Hic est filius meus dilectus
in quo mihi bene conplacui
ipsum audite
Et audientes discipuli ce
ciderunt in faciem suam
& timuerunt ualde
Et accessit ihs & tetigit
eos dixitque eis
Surgite & nolite timere
Leuantes autem oculos
suos neminem uiderunt
nisi solum ihm
Et descendentibus illis de
monte praecepit ihs dicens
Nemini dixeritis uisionem
Donec filius hominis
a mortuis resurgat F

ꝯ clxxii
R VI
ꝯ lxxxviii

Et interrogauerunt eum
discipuli dicentes
Quid ergo scribae dicunt
quod heliam oportet
primum uenire
At ille respondens ait eis
Helias quidem uenturus
est & restituet omnia
Dico autem uobis
quia helias iam uenit
& non cognouerunt eum
sed fecerunt in eo quae
cumque uoluerunt
Sic & filius hominis passu
rus est ab eis Tunc in
tellexerunt discipuli
quia de iohanne baptista
dixisset eis

ꝯ clxxiiii
R II
ꝯ xci
Lvxcviii

Et cum uenisset ad turbam
accessit ad eum homo
genibus prouolutus
ante eum dicens
Dne miserere filio meo
quia lunaticus est & ma
le patitur Nam saepe
cadit in ignem & crebro
in aquam & obtuli eum
discipulis tuis & non

potuerunt curare eum
Respondens ihs ait
O generatio incredula &
peruersa. quousque
ero uobiscum. usquequo
patiar uos. adferte huc
illum ad me. & increpauit illum ihs & exiit
ab eo daemonium. & cu-
ratus est puer ex illa hora.
Tunc accesserunt discipuli
ad ihm secreto & dixe-
runt. Quare nos non
potuimus eicere illum.
Dicit illis. propter incredu-
litatem uestram.
Amen quippe dico uobis.
si habueritis fidem sicut
granum sinapis. dicetis
monti huic. transi hinc.
& transibit. & nihil in-
possibile erit uobis.
Hoc autem genus non eici-
tur. nisi per orationem
& ieiunium.
Conuersantibus autem eis
in galilaea. dixit illis ihs.
Filius hominis tradendus
est in manus hominum.
& occident eum & ter-
tio die resurget. & con-
tristati sunt uehementer.

Et cum uenissent capharnaum
accesserunt qui didragma
accipiebant ad petrum.
& dixerunt ei.
Magister uester non solui-
dit didragma. ait. & iam
& cum introisset in domum
praeuenit eum ihs dicens.
Quid tibi uidetur simon.
[illegible]
accipiunt tributum uel cen-
sum. a filiis suis an a alienis.
& ille dixit. ab alienis.
Dixit illi ihs. ergo liberi
sunt filii. Ut autem non
scandalizemus eos. uade
ad mare. & mitte hamum.
& eum piscem qui primus
ascenderit tolle. & aperto
ore eius inuenies staterem.
illum sumens da eis pro
me & te.

XVIII

In illa hora accesserunt
discipuli ad ihm dicentes.
Quis putas maior est in reg-
no caelorum. & aduo-
cans ihs paruulum statu-
it eum in medio eorum
& dixit. Amen dico uobis.
nisi conuersi fueritis &
efficiamini sicut paruuli
non intrabitis in regnum
caelorum. Quicumque
ergo humiliauerit se
sicut paruulus iste. hic
est maior in regno caelorum.
Et qui susceperit unum
paruulum talem in nomi-
ne meo me suscipit.
Qui autem scandalizaue-
rit unum de pusillis istis
qui in me credunt. expe-
dit ei ut suspendatur mo-
la asinaria in collo eius.
& demergatur in profun-
dum maris.
Uae mundo ab scandalis
necesse est enim ut ueni-
ant scandala.
Uerum tamen uae homini
per quem scandalum uenit.
Si autem manus tua uel pes
tuus scandalizat te. ab-
scide eum. & proice abste.
Bonum tibi est aduitam in-
gredi debilem uel clodum
quam duas manus uel duos
pedes habentem mitti in
ignem aeternum.
& si oculus tuus scandalizat
te erue eum & proice abste.
Bonum tibi est unum oculum
habentem inuitam intra-
re quam duos oculos ha-
bentem mitti in gehen-
nam ignis.
Videte ne contemnatis
unum ex his pusillis.
Dico enim uobis quia ange-
li eorum in caelis semper
uident faciem patris
mei qui in caelis est.
Uenit enim filius hominis
saluare quod perierat.
Quid uobis uidetur. si fu-
erint alicui centum oues.
& errauerit una ex eis.
nonne relinquit nonagin-
ta nouem in montibus.
& uadit quaerere eam
quae erraui. & si conti-
gerit ut inueniat eam.
Amen dico uobis. quia gau-
debit super eam magis.
quam super nonaginta
nouem quae non erraue-
runt. sic non est uolun-
tas ante patrem uestrum
qui in caelis est ut per-
eat unus de pusillis istis.
Si autem peccauerit in te
frater tuus uade & cor-
ripe eum inter te & ip-
sum solum. si te audie-
rit. lucratus eris fra-
trem tuum.

de elxxxiii sol
Si autem non audierit adhuc
habe tecum adhuc unum uel
duos ut in ore duorum te
stium uel trium stet omne
uerbum quod si non au
dierit eos dic ecclesiae
si autem ecclesiam non au
dierit sit tibi sicut ethni
cus et publicanus

de elxxxv loc exv
Amen dico uobis quae cum
que alligaueritis super
terram erunt ligata et
in caelo et quaecumque
solueritis super terram
erunt soluta et in caelo

de elxxxvi sol
Iterum dico uobis quia si duo
ex uobis consenserint sup
terram de omni re
quam cumque pe
tierint fiet illis a patre
meo qui in caelis est
Ubi enim sunt duo uel tres
congregati in nomine meo
ibi sum in medio eorum

de elxxxvii v loc exviii
Tunc accedens petrus
ad eum dixit
Domine quotiens peccabit in
me frater meus et dimit
tam ei usque septies
Dicit illi ihs
Non dico tibi usque septies
sed usque septuagies
septies

XVIII

de elxxxviii sol
Ideo assimilatum
est regnum caelorum ho
mini regi qui uoluit rationem ponere cum seruis suis
Et cum coepisset rationem
ponere oblatus est ei unus
qui debebat decem milia
talenta Cum autem
non haberet unde redderet
iussit eum dominus uenun
dari et uxorem eius et filios
et omnia quae habebat et
reddi Procidens autem
seruus ille orabat eum dicens
Patientiam habe in me et om
nia reddam tibi
Misertus autem dominus
serui illius dimisit eum
et debitum dimisit ei
Egressus autem seruus ille
inuenit unum de conser
uis suis qui debebat ei centum
denarios et tenens suffo
cabat eum dicens
redde quod debes
Et procidens conseruus eius
rogabat eum dicens
Patientiam habe in me et om
nia reddam tibi
Ille autem noluit sed abiit
et misit eum in carcerem
donec redderet debitum

Uidentes autem conser ui
eius quae fiebant contri
stati sunt ualde et uene
runt et narrauerunt do
mino suo omnia quae fac
ta fuerant Tunc uoca
uit illum dominus suus
et ait illi Serue nequam
omnem debitum dimisi
tibi quoniam rogasti me
nonne ergo oportuit et te
misereri conseruo tuo sicut
et ego tui misertus sum
Et iratus dominus eius tradi
dit eum tortoribus quoad
usque redderet uniuer sum
debitum Sic et pater
meus caelestis faciet uobis
si non remiserit unus quis
que fratri suo de cordibus
uestris

de elxxxviii u de cm
Et factum est cum consum
masset ihs sermones istos
migrauit a galilaea et ue
nit in fines iudeae trans
iordanem et secutae sunt
eum turbae multae et
curauit eos ibi
Et accesserunt ad eum pha
risaei temptantes eum
et dicentes Si licet hom
ini dimittere uxorem suam

de cc et xl et cv loc exv
quacumque ex causa
Qui respondens ait eis
Non legistis quia qui fecit
ab initio masculum et fe
minam fecit eos et dixit
Propter hoc dimittet homo
patrem et matrem et adhe
rebit uxori suae et erunt
duo in carne una
Itaque iam non sunt duo
sed una caro Quod ergo deus
coniunxit homo non separet
Dicunt illi Quid ergo moy
ses mandauit dare libellum
repudii et dimittere
Ait illis Quoniam moyses
ad duritiam cordis uestri
permisit uobis dimittere
uxores uestras ab initio
autem non fuit sic
Dico autem uobis
Quia quicumque dimiserit
uxorem suam nisi ob formi
cationem et aliam duxe
rit moechatur

de cc xli x sol
Dicunt ei discipuli eius
Si ita est causa homini cum
uxore non expedit nubere
Qui dixit eis Non omnes capi
unt uerbum istud sed qui
bus datum est Sunt enim
eunuchi qui de matris utero

sic nati sunt · & sunt eunu
chi qui facti sunt ab homi
nibus · & sunt eunuchi qui
se ipsos castrauerunt prop
ter regnum caelorum ·
qui potest capere capiat ·

Tunc oblati sunt ei parvuli
ut manus eis inponeret
& oraret · Discipuli au
tem increpabant eis ·
Ihs uero ait eis ·
Sinite paruulos & nolite eos
prohibere ad me uenire ·
talium est enim regnum
caelorum · & cum inposu
isset eis manus abiit inde ·

Et ecce unus accedens ait illi
Magister bone quid bo
ni faciam ut habeam uitam
aeternam · Qui dixit ei
Quid me interrogas de bono ·
Unus est bonus dñs ·
Si autem uis ad uitam ingredi
serua mandata ·
Dicit illi · quae ·
Ihs autem dixit ·
Non homicidium facies ·
Non adulterabis ·
Non facies furtum ·
Non falsum testimoniū dices ·
Honora patrem & matrem ·
& diliges proximum tuum
sicut teipsum ·

Dicit ille adulescens ·
Omnia haec custodiui · quid
ad huc mihi deest ·

Ait illi ihs · Si uis perfectus
esse uade uende quae ha
bes & da pauperibus
& habebis thesaurum in ce
lo · & ueni sequere me ·

Cum audisset autem adules
cens uerbum abiit tristis
erat enim habens multas
possessiones · Ihs autem
dixit discipulis suis ·
Amen dico uobis · quia diues
difficile intrabit in regnū
caelorum · & iterum dico
uobis · Facilius est camelū
per foramen acus transire
quam diuitem intrare in
regnum caelorum ·

Audientes autem hoc discipuli
mirabantur ualde dicentes ·
Quis ergo poterit saluus esse ·
Aspiciens autem ihs dixit eis ·
Apud homines hoc inpossibile
est · apud dñm autem omnia
possibilia sunt ·

Tunc respondens petrus dixit ei ·
Ecce nos reliquimus omnia
& secuti sumus te ·
quid ergo erit nobis ·

Ihs autem dixit eis ·
Amen dico uobis · quod uos
qui secuti estis me in rege
neratione · cum sederit fi
lius hominis in sede maies
tatis suae ·

Sedebitis & uos super sedes
duodecim · iudicantes duo
decim tribus israhel ·

Et omnis qui reliquit domū
uel fratres aut sorores ·
aut patrem aut matrem
aut uxorem aut filios aut
agros propter nomen meum · centuplum accipiet
& uitam aeternam possidebit ·

XX

MULTI AUTEM ERUNT
primi nouissimi ·
& nouissimi primi ·

Simile est enim regnum cae
lorum homini patri familias ·
qui exiit primo mane
conducere operarios in uine
am suam · Conuentione
autem facta cum operari
is ex denario diurno · misit
eos in uineam suam ·

Et egressus circa horam ter
tiam · uidit alios stantes
in foro otiosos · & illis dixit
Ite & uos in uineam · & quod
iustum fuerit dabo uobis ·
Illi autem abierunt ·
Iterum autem exiit circa
sextam & nonam horam
& fecit similiter ·

Circa undecimam uero exiit
& inuenit alios stantes
& dicit illis · Quid hic statis
tota die otiosi · Dicunt ei ·
Quia nemo nos conduxit ·
Dicit illis · Ite & uos in uineam ·

Cum sero autem factum
esset · dicit dominus uineae
procuratori suo ·
Voca operarios & redde illis
mercedem · incipiens a nouis
simis usque ad primos ·

Cum uenissent ergo qui circa
undecimam horam uene
runt · acceperunt singu
los denarios · Uenientes
autem & primi arbitrati
sunt quod plus essent accep
turi · acceperunt autem
& ipsi singulos denarios ·
& accipientes murmurabant
aduersus patrem familias ·
dicentes · Hi nouissimi
una hora fecerunt · & pa
ri es illos nobis fecisti · qui
portauimus pondus diei
& aestus · At ille respon

dens unu eorum dixit
Amice non facio tibi iniuriã
Nonne ex denario conue
nisti mecum tolle quod
tuum est & uade
Uolo autem & huic nouis
simo dare sicut & tibi
Aut non licet mihi quod uolo
facere an oculus tuus ne
quam est quia ego bonus
sum sic erunt nouissimi
primi & primi nouissimi
multi enim sunt uocati
pauci autem electi
Tom ccl
R II
Ov cxii
Lv cxxii
Et ascendens ihs hieroso
lymam adsumsit duo
decim discipulos secreto
& ait illis Ecce ascendi
mus hierosolymam & fi
lius hominis tradetur
principibus sacerdotum
& scribis & condemnabunt
eum morti & tradent
eum gentibus ad deludendum
& flagellandum
& crucifigendum & ter
tia die resurget
Tom ccli
R I
Ov cxiii
Tunc accessit ad eum mater
filiorum zebedaei cum
filiis suis adorans & petens
aliquid abeo qui dixerit
quid uis Ait illi
Dic ut sedeant hi duo filii
mei unus ad dexteram tu
am & unus ad sinistram
in regno tuo
Tom ccl
R II
Ov cxiii
Lv cc lxc
Respondens autem ihs dixit
Nescitis quid petatis
Potestis bibere calicem
quem ego bibiturus sum
Dicunt ei possumus
Ait illis Calicem quidem
meum bibetis sedere au
tem ad dexteram meam
& sinistrum non est meum
dare uobis sed quibus pa
ratum est a patre meo
Tom ccli
R II
Ov cxiii
Lv cc lxxc
Et audientes decem indig
nati sunt de duobus fra
tribus Ihs autem uocauit
eos ad se & ait
Scitis quia principes gentium
dominantur eorum
& qui maiores sunt potes
tatem exercent in eos
Non ita erit inter uos
sed quicumque uoluerit in
ter uos maior fieri sit ues
ter minister & qui uolue
rit inter uos primus esse
erit uester seruus
Tom ccli
R III
Ov cxiii
Lv cc lxxxc
Sicut filius hominis non ue
nit ministrari sed ministra
re & dare animam suã

redemptionem pro multis
Tom ccv
R II
Ov cxvi
Lv cc xcviii
Et egredientibus eis ab hie
richo secuta est eum
turba multa
Et ecce duo caeci sedentes
secus uiam audierunt quia
ihs transiret & clamaue
runt dicentes Onē mi
serere nostri fili dauid
Turba autem increpabat
eos ut tacerent
Ait illi magis clamabant di
centes Onē miserere
nostri fili dauid
Et stetit ihs & uocauit eos
& ait Quid uultis ut faci
am uobis Dicunt illi
Onē ut aperiantur oculi
nostri Misertus autē
eorum ihs tetigit oculos
eorum & confestim ui
derunt & secuti sunt eum
Tom ccvii
VII
Io ci
Et ecce duo caeci sedentes
secus uiam audierunt quia
ihs transiret & clamaue
runt dicentes Onē mi
serere nostri fili dauid
XXI
Tom ccvi
R II
Ov cxvii
Lv cc xcviii
ET CUM ADPROPIN
quassent hierosolymis
& uenissent bethfage
ad montem oliueti
Tunc ihs misit duos discipu
los dicens eis Ite in cas
tellum quod contra uos
est & statim inuenietis
asinam alligatam & pul
lum cum ea solute
Tom ccviii
R I
Ov cxviii
Lv cc xxviii
Io c
Turbae autem quae praece
debant & quae sequeban
tur clamabant dicentes
Osanna filio dauid benedic
tus qui uenit in nomine dñi
osanna in altissimis
Tom ccviii
R II
Ov cxviii
Lv cc xxxviii
Et eunte autem discipuli fe
cerunt sicut praecepit il
lis ihs & adduxerunt
asinam & pullum & impo
suerunt super eos uesti
menta sua & eum desuper
sedere fecerunt
Plurima autem turba strā
uerunt uestimenta sua in uia
Alii autem cedebant ramos
de arboribus & sternebant
in uia
Tom ccviii
I
Ov cxviii
Lv cc xxviii
Io c
Turbae autem quae praece
debant & quae sequeban
tur clamabant dicentes
Osanna filio dauid benedic
tus qui uenit in nomine dñi
osanna in altissimis
Tom c
C
Ov cx
Sol
Et cum intrasset hieroso

Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25, D-54290 Trier. Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel; anja.runkel@trier.de
Farbkarte #13 B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black

lymam. Commota est
uniuersa ciuitas dicens.
Quis est hic? populi autē
dicebant. Hic est ihs
propheta anazareth
galilaeae.

T ccxi
R I
M ccxxi
Lv ccxxxviii
Io xxi

Et intrauit ihs in templū
dī. & eiciebat omnes uen
dentes & ementes in tem
plo. & mensas nummulari
orum & cathedras uen
dentium columbas euertit
& dicit eis. Scriptum est.
Domus mea. domus orati
onis uocabitur. Uos autē
fecistis illam speluncam
latronum.

T ccxii
X
Sol.

Et accesserunt ad eum
caeci & claudi in templo.
& sanauit eos.

T ccxiii
V
Lv ccxxxxii

Videntes autem principes
sacerdotum & scribae
mirabilia quae fecit. &
pueros clamantes in tem
plo & dicentes.
Osanna filio dauid. indig
nati sunt & dixerunt
Audis quid isti dicunt.
Ihs autem dicit eis. Utiq:
Numquam legistis quia
ex ore infantium & lac
tantium perfecisti laudē.

T ccxiiii
R VI
M cxx

Et relictis illis. abiit foras
extra ciuitatem in betha
niam. ibique mansit.
Mane autem reuertens in
ciuitatem esuriit.
& uidens fici arborem unam
secus uiam. uenit ad eam.
& nihil inuenit in ea nisi folia
tantum. & ait illi.
Numquam ex te fructus nas
catur in sempiternum.
& arefacta est continuo fi
culnea. & uidentes disci
puli miraci sunt dicentes.
Quomodo continuo aruit.

T ccxv
R VI
M cxxiiii

Respondens autem ihs ait eis
Amen dico uobis. si habue
ritis fidem & non hesita
ueritis. non solum de ficul
nea facietis. sed & si monti
huic dixeritis. tolle & iac
tate in mare fiet.

T ccxvi
R IIII
M cxxv
Io cl
cxxxiii
cxxviii
cxxxvii

Et omnia quaecumque pe
tieritis in oratione cre
dentes accipietis.

T ccxvii
R II
M cxxvii
Lv ccxl

Et cum uenisset in templū.
accesserunt ad eum do
centem principes sacer
dotum & seniores populi
dicentes. In qua potes
tate haec facis. & quis
tibi dedit hanc potestatē.

Respondens ihs dixit eis
Interrogabo uos & ego unū
sermonem. quem si dixe
ritis mihi & ego uobis di
cam in qua potestate haec
facio. Baptismum io
hannis unde erat. e cae
lo an ex hominibus.
At illi cogitabant in tra se
dicentes. si dixerimus
e caelo dicet nobis. qua
re ergo non credidistis illi
si autem dixerimus ex ho
minibus. timemus turbā.
Omnes enim habent iohan
nem sicut prophetam.
& respondentes ihū dixe
runt. nescimus.
Ait illis & ipse. Nec ego
dico uobis. in qua potes
tate haec facio.

T ccxviii
X
Sol.

Quid autem uobis uide
tur. homo habebat du
os filios & accedens ad
primum dixit. Fili ua
de hodie operare in uine
am meam. Ille autem
respondens ait. Nolo.
Postea autem paenitentia
motus abiit. Accedens
autem ad alterum. dixit
similiter. At ille respon
dens ait. eo dn̄e & non iuit.
Quis ex duobus fecit uolun
tatem patris. Dicunt.
primus. Dicit illis ihs
Amen dico uobis. quia pu
blicani & meretrices
praecedunt uos in regno
dī. Uenit enim ad uos io
hannes in uia iustitiae. &
non credidistis ei. publi
cani autem & meretrices.
crediderunt ei. Uos autē
uidentes nec paenitentiam
habuistis postea ut crede
retis ei.

XXII

T ccxviiii
II
M cxxviii
Lv ccxli

Aliam parabolam
audite. Homo erat pater
familias qui plantauit
uineam & saepem circum
dedit ei & fodit in ea torcu
lar. & aedificauit turrē.
& locauit eam agricolis
& peregre profectus est.
Cum autem tempus fructu
um ad propinquasset
misit seruos suos ad agrico
las. ut acciperent fructus
eius. & agricolae ad pre
hensis seruis eius. alium
caeciderunt. alium occi
derunt. alium uero lapi
dauerunt.

Farbkarte #13 B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black

Iterum misit alios seruos
plures priorib⁹ & fece
runt illis similiter
Nouissime autem misit ad eos
filium suum dicens
Uerebuntur filium meum
Agricolae autem uidentes
filium dixerunt inter se
hic est heres Uenite occida
mus eum & habebimus he
reditatem eius
& adprehensum eum eiece
runt extra uineam & occi
derunt Cum ergo uenerit
dominus uineae quid
faciet agricolis illis
Aiunt illi Malos male per
det & uineam locabit ali
is agricolis qui reddant ei
fructum temporibus suis
Dicit illis ihs Num quam
legistis in scripturis
Lapidem quem reprobauer
unt aedificantes hic fac
tus est in caput anguli
A dño factum est istud & est
mirabile in oculis nostris
Ideo dico uobis quia aufe
retur a uobis regnum dei
& dabitur genti facienti
fructus eius & qui ceci
derit super lapidem istum
confringetur super quem
uero ceciderit conteret eum
Tão ccxc
R. an cxxxiii
Lv cexlii
Io l̄xxxvii
Et cum audissent principes
sacerdotum & pharisaei
parabolas eius cognouerunt
quod de ipsis diceret
& quaerentes eum tenere
timuerunt turbas quoniam
sicut prophetam eum ha
bebant
dcc xci
v
Lv clxxxi
Et respondens ihs dixit ite
rum in parabolis eis dicens
Simile factum est regnum
caelorum homini regi qui
fecit nuptias filio suo
& misit seruos suos uocare in
uitatos ad nuptias & nole
bant uenire Iterum misit
alios seruos dicens
Dicite inuitatis ecce prandium
meum paraui tauri mei &
altilia occisa & omnia pa
ratа uenite ad nuptias
Illi autem neglexerunt
& abierunt alius in villam
suam alius uero ad negotia
tionem suam Reliqui uero
tenuerunt seruos eius &
contumelia adfectos oc
ciderunt Rex autem cum
audisset iratus est & mit
sis exercitibus suis perdi

homicidas illos & ciuita
tem illorum succendit
Tunc ait seruis suis
Nuptiae quidem paratae
sunt sed qui inuitati
erant non fuerunt digni
Ite ergo ad exitus uiarum
& quos cumque inueneri
tis uocate ad nuptias
Et egressi serui eius in uias
congregauerunt omnes
quos inuenerunt malos
& bonos & impletae sunt
nuptiae discumbentium
Introiuit autem rex ut uide
ret discumbentes & ui
dit ibi hominem non uesti
tum ueste nuptiali & ait illi
Amice quomodo huc intro
isti non habens uestem
nuptialem At ille obmu
tuit Tunc dixit rex
ministris Ligatis pedibus
eius & manibus mittite
eum in tenebras exteri
ores ibi erit fletus &
stridor dentium
Multi autem sunt uocati
xxiii pauci uero electi
Tunc abeuntes
dcc xxiii
v
cxxx
Lv ccxlii
pharisaei consilium in
ierunt ut caperent
eum in sermone
& mittunt ei discipulos su
os cum herodianis dicentes
Magister scimus quia ue
rax es & uiam dei in ueritа
te doces & non est tibi cu
ra de aliquo non enim res
picis personam hominum
Dic ergo nobis quid tibi ui
detur licet censum dare
caesari an non
Cognita autem ihs nequitia
eorum ait
Quid me temptatis hypo
critae Ostendite mihi
nomisma census
At illi obtulerunt ei denari
um & ait illis ihs
Cuius est imago haec &
superscriptio
Dicunt ei caesaris
Tunc ait illis
Reddite ergo quae sunt
caesaris caesari
& quae sunt dei deo
Et audientes mirati sunt
& relicto eo abierunt
In illo die accesserunt ad
eum sadducaei qui dicunt
non esse resurrectionem
& interrogauerunt
eum dicentes

Magister moyses dixit
Si quis mortuus fuerit
non habens filium ut du
cat frater eius uxorem
illius & suscitet semen
fratri suo. Erant autē
apud nos septem fratres
& primus uxore ducta
defunctus est & non ha
bens semen reliquit uxo
rem suam fratri suo
similiter secundus & tertius
usque ad septimum.
Nouissime autem omnium
& mulier defuncta est
In resurrectione ergo cu
ius erit de septem uxor
Omnes enim habuerunt eā:
Respondens autem ihs ait illis.
Erratis nescientes scrip
turas neque uirtutem dī
In resurrectione enim
neque nubent neque nu
bentur sed sunt sicut an
geli dī in caelo:
De resurrectione autem
mortuorum non legistis
quod dictum est a dō
dicente uobis
Ego sum dr̄ abraham
& dr̄ isaac & dr̄ iacob.
Non est dr̄ mortuorum

seduiuentium.
& audientes turbae miro
bantur in doctrina eius
Pharisaei autem audien
tes quod silentium impo
suisset sadducaeis con
uenerunt in unum
& interrogauit eum unus
ex eis legis doctor
temptans eum.
Magister quod est manda
tum magnum in lege
Ait illi ihs
Diligis dn̄m dn̄m tuum ex
toto corde tuo & in tota
anima tua & in tota mente
tua hoc est maximum
& primum mandatum
Secundum autem simile
est huic. Diliges proxi
mum tuum sicut te ipsum
In his duobus mandatis
uniuersa lex pendet
& prophetae.
Congregatis autem phari
saeis interrogauit eos
ihs dicens
Quid uobis uidetur de xp̄o
cuius filius est
Dicunt ei. Dauid. Ait illis.
Quomodo ergo dauid in spū
uocat eum dn̄m dicens

Dixit dn̄s dn̄o meo sede
a dextris meis. Donec po
nam inimicos tuos scabel
lum pedum tuorum
Si ergo dauid uocat eum
dn̄m quomodo filius eius
est & nemo poterat
respondere ei uerbum
Neque ausus fuit quisquā
ex illa die eum amplius
interrogare.
Tunc ihs locutus est ad
turbas & ad discipulos
suos dicens
Super cathedram moysi
sederunt scribae & phari
saei. Omnia ergo quae
cumque dixerint uobis
seruate & facite
secundum opera uero eo
rum nolite facere
Dicunt enim & non faciunt
Alligant autē onera grae
uia & inportabilia & in
ponunt in humeros homi
num. digito autem suo
nolunt ea mouere.
Omnia uero opera sua faci
unt ut uideantur ab ho
minibus. Dilatant enim
phylacteria sua & mag
nificant fimbrias

Amant autem primos recu
bitos in caenis & primas
cathedras in synagogis
& salutationes in foro
& uocari ab hominibus
rabbi
Vos autem nolite uocari rab
bi. Unus est enim magi
ster uester omnes autem
uos fratres estis
Et patrem nolite uocare
uobis super terram
Unus enim est pater uester
qui in caelis est. Nec uoce
mini magistri quia magi
ster uester unus est xp̄s
Qui maior est uestrum erit
minister uester. Qui autē
se exaltauerit humiliabi
tur & qui se humiliauerit
exaltabitur
XXIIII
VAE AUTEM UOBIS
scribae & pharisei ypo
critae quia clauditis reg
num caelorum ante homi
nes uos enim non intratis
Nec introeuntes sinitis
introire.
Vae uobis scribae & phari
saei ypocritae quia cir
cuitis mare & aridam
ut faciatis unum proselytū

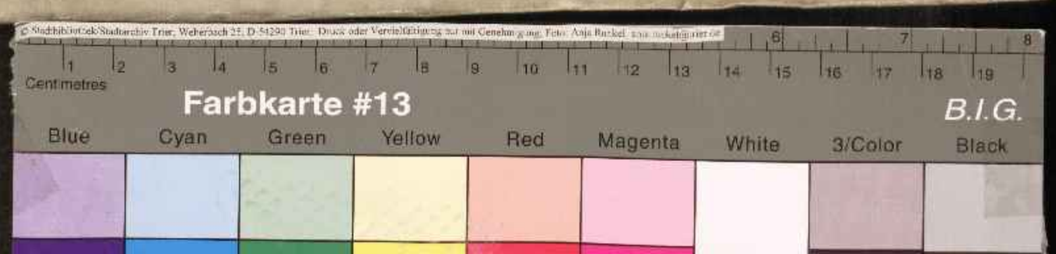

& cum fuerit factus facitis eum filium gehennae duplo quam uos.

Uae uobis duces caeci qui dicitis. quicumque iuraverit per templum nihil est. quiautem iuraverit in auro templi debet.

Stulti & caeci quidenim maius est aurum an templum quod sanctificat auru?

Et quicumque iuraverit in altare nihil est. quicumque autem iuraverit in dono quodest superillud debet. Caeci quidenim maius est donum an altare quod sanctificat donum?

Qui ergo iurat in altari iurat in eo & in omnibus quae superillud sunt. Et qui iuraverit in templo iurat in illo & in eo qui habitat in ipso. & qui iurat in caelo iurat in throno dei. & in eo qui sedet super eum.

Vae uobis scribae & pharisaei ypocritae. quidecimatis mentam & anetum & cyminum & reliquistis quae grauiora sunt legis iudicium & misericordiam & fidem. haec oportuit facere & illa non omittere.

Duces caeci excolantes culicem camelum autem glutientes.

Vae uobis scribae & pharisaei ypocritae. quiamundatis quod deforis est calicis & parapsidis. intus autem pleni sunt rapina & immunditia. pharisaee caeca munda prius quod intus est calicis & parapsidis. ut fiat & id quod deforis est mundum.

Vae uobis scribae & pharisaei ypocritae. quia similes estis sepulchris dealbatis. quae aforis parent hominibus speciosa intus uero plena sunt ossibus mortuorum & omni spurcitia. sic & uos aforis quidem paretis hominibus iusti. intus autem pleni estis ypocrisi & iniquitate.

Vae uobis scribae & pharisaei ypocritae. qui aedificatis sepulchra prophetarum & ornatis monumenta iustorum & dicitis

Si fuissemus in diebus patrum

nostrorum. non essemus socii eorum in sanguine prophetarum. Itaque testimonio estis uobismetipsis. quia filii estis eorum qui prophetas occiderunt.

Et uos implete mensuram patrum uestrorum.

Serpentes. genimina uiperarum. quomodo fugietis a iudicio gehennae.

Ideo ecce ego mitto ad uos prophetas & sapientes & scribas. & ex illis occidetis & crucifigetis. & ex eis flagellabitis in synagogis uestris & persequemini de ciuitate in ciuitatem. ut ueniat super uos omnis sanguis iustus. qui effusus est super terram.

A sanguine abel iusti usque ad sanguinem zachariae filii barachiae quem occidistis inter templum & altare. Amen dico uobis. uenient haec omnia super generationem istam.

Hierusalem hierusalem quae occidis prophetas & lapidas eos qui ad te missi sunt. quoties uolui congregare filios tuos. quem admodum gallina congregat pullos suos sub alas. & noluisti.

Ecce relinquetur uobis domus uestra deserta.

Dico enim uobis. non me ueum debetis amodo donec dicatis

Benedictus qui uenit in nomine dni.

Et egressus ihs de templo ibat. & accesserunt discipuli eius. ut ostenderent ei aedificationem templi.

Ipse autem respondens dixit illis. Uidetis haec omnia. Amen dico uobis. non relinquetur hic lapis super lapidem. qui non destruatur.

Sedente autem eo super montem oliueti accesserunt ad eum discipuli eius secreto dicentes.

Dic nobis. quando haec erunt. & quod signum aduentus tui & consummationis saeculi.

Et respondens ihs dixit eis. Uidete ne quis uos seducat. Multi enim uenient in nomine

meo dicentes. Ego sum xpc
& multos seducent

Audituri enim estis proelia
& opiniones proeliorum.
Uidete ne turbemini.
Oportet enim haec fieri
sed nondum est finis.
Consurget enim gens in gentem & regnum in regnum
& erunt pestilentiae &
fames. & terrae motus per
loca. Haec autem om
nia initia sunt dolorum.

Tunc tradent uos in tribula
tionem. & occident uos.
& eritis odio omnibus prop
ter nomen meum.

Et tunc scandalizabuntur
multi. & inuicem tradent.
& odio habebunt inuicem.
& multi pseudo prophetae
surgent & seducent mul
tos. & quoniam abunda
bit iniquitas refrigescet
caritas multorum.

Qui autem perseuerauer
rit usque in finem.
hic saluus erit.

Et praedicabitur hoc euā
angelium regni
in uniuerso or
be in testimonium omni
bus gentibus. & tunc ue
niet consummatio.

Cum ergo uideritis abho
minationem desolationis
quae dicta est ad danihelo
propheta stantem in lo
co scō. qui legit intellegat

Tunc qui in iudaea sunt fu
gient ad montes. & qui
in tecto non descendat tol
lere aliquid de domo sua
& qui in agro non reuertā
tur tollere tunicam suā.

Uae autem praegnantibus
& nutrientibus in illis diebus.

Orate autem ut non fiat
fuga uestra hieme uel
sabbato.

Erit enim tunc tribulatio
magna qualis non fuit ab
initio mundi usquemodo.
neque fiet.

Et nisi breuiati fuissent
dies illi non fieret salua
omnis caro. sed propter
electos breuiabuntur dies illi.

Tunc si quis uobis dixerit.
ecce hic xpc. aut illic noli
te credere.

Surgent enim pseudoxpi
& pseudo prophetae
& dabunt signa magna
& prodigia. ita ut in errore

in inducantur. si fieri potest
etiam electi. Ecce prae
dixi uobis.

Si ergo dixerint uobis. ec
ce in deserto est. nolite
exire. ecce in penetrabi
libus. nolite credere.

Sicut enim fulgur exit ab
oriente. & paret usque
in occidentem. ita erit &
aduentus filii hominis.

Ubicumque fuerit corpus
illuc congregabuntur
aquilae.

Statim autem post tribu
lationem dierum illorū.
sol obscurabitur. & luna
non dabit lumen suum.
& stellae cadent de caelo.
& uirtutes caelorum
commouebuntur.
& tunc parebit signum fi
lii hominis in caelo.

Et tunc plangent omnes
tribus terrae. & uidebunt
filium hominis uenientē
in nubibus caeli. cum uir
tute multa & maiestate.
Et mittet angelos suos
cum tuba & uoce magna.
& congregabunt electos
eius a quattuor uentis.

a summis caelorum us
que ad terminos eorum.

A arbore autem fici. disci
te parabolam. Cum iam
ramus eius tener fuerit.
& folia nata fuerit. scitis quia
prope est aestas.
Ita & uos cum uideritis
haec omnia. scitote quia
prope est in ianuis.
Amen dico uobis quia non
praeteribit haec gene
ratio donec omnia fiant.
Caelum & terra transibunt
uerba autem mea non prae
teribunt.

De die autem illa & hora
nemo scit. neque angeli
caelorum nisi pater solus.

Sicut autem in diebus noe
ita erit & aduentus filii
hominis. sicut enim erant
in diebus ante diluuium
comedentes & bibentes.
nubentes & nuptum tra
dentes. usque ad eum dien
quo intrauit noe in arcam noe.
& non cognouerunt donec
uenit diluuium & tulit
omnes. ita & aduentus
filii hominis.

Tunc duo erunt in agro

unus adsumetur
& unus relinquetur
Duae molentes in mola
una adsumetur
& una relinquetur
Duo in lecto. unus adsume
tur. & unus relinquetur
Vigilate ergo quia nescitis
qua hora dns uester
uenturus sit
Illud autem scitote quom
am si sciret pater famili
as qua hora fur uenturus
esset. uigilaret utique
& non sineret perfodiri
domum suam. Ideo & uos
estote parati. quia qua
nescitis hora filius homi
nis uenturus est
Quis putas est fidelis ser
uus & prudens. quem
constituit dominus suus
super familiam suam. ut
det illis cibum in tempore
Beatus ille seruus quem
cum uenerit dominus eius
inuenerit sic facientem
Amen dico uobis quoniam
super omnia bona sua con
stituet eum.
Si autem dixerit malus ser
uus ille in corde suo

morabitur fiet dominus me
us uenire. & coeperit per
cutere conseruos suos.
manducet autem & bibit
cum ebriis. ueniet dom
nus seruilluius in die qua
non sperat. & hora qua
ignorat. & diuidet eum.
partem que eius ponet
cum ypocritis. illic erit
fletus & stridor dentium.
Tunc simile erit regnum
caelorum decem uirgini
bus. quae accipientes lam
pades suas exierunt ob
uiam sponso & sponsae
Quinque autem ex eis erant
fatuae. & quinque pru
dentes. sed quinque
fatuae. acceptis lampadi
bus. non sumpserunt
oleum secum.
prudentes uero acceperunt
oleum in uasis suis cum
lampadibus. Moram
autem faciente sponso
dormitauerunt omnes
& dormierunt.
Media autem nocte clamor
factus est. ecce sponsus
uenit. exite obuiam ei.
Tunc surrexerunt omnes

uirgines illae. & ornauer
unt lampades suas.
Fatuae autem sapien
tibus dixerunt.
Date nobis de oleo uestro.
quia lampades nostrae
extinguuntur.
Responderunt prudentes
dicentes. Ne forte non
sufficiat nobis & uobis.
sed potius aduendentes.
& emite uobis.
Dum autem irent emere
uenit sponsus. & quae pa
ratae erant intrauerunt
cum eo ad nuptias. & clau
sa est ianua.
Nouissime ueniunt &
reliquae uirgines dicen
Domine domine aperi nobis.
At ille respondens ait
Amen dico uobis nescio uos
Vigilate itaque quia ne
scitis diem neque horam
Sicut enim homo peregre
proficiscens uocauit ser
uos suos. & tradidit illis
bona sua.
Et uni dedit quinque ta
lenta. alii autem duo.
alii uero unum.
Unicuique secundum

propriam uirtutem.
& profectus est statim.
Abiit autem qui quinque
talenta acceperat. & ope
ratus est in eis. & lucra
tus est alia quinque.
Similiter qui duo accepe
rat. lucratus est alia duo.
qui autem unum accepe
rat. abiens fodit in ter
ra. & abscondit pecu
niam domini sui.
Post multum uero tempo
ris uenit dominus serui
rum illorum. & posuit
rationem cum eis.
Et accedens qui quinque
talenta acceperat. obtu
lit alia quinque talenta
dicens. Domine quin
que talenta mihi tradi
disti. ecce alia quinque
super lucratus sum.
Ait illi dominus eius.
Euge bone serue & fide
lis. quia super pauca fu
isti fidelis. super multa
te constituam. intra in
gaudium domini tui.
Accessit autem & qui duo
talenta acceperat. & ait.
Domine duo talenta

Scripta S. Evangelia
Do. Matthaeum
In illo tempore. Dixit Jesus Discipulis suis parabolam hanc.

mihi unde dicis ta ecce alia duo lucrat tus sum
Ait illi dominus eius
Euge serue bone & fidelis quia super pauca fuisti fidelis super multa te constituam intra in gaudium domini tui . Finis
Accedens autem & qui unum talentum acceperat ait
Domine scio quia homo durus es me tis ubi non seminasti & congregas ubi non sparsisti & timens abii & abscondi talentum tuum in terra ecce habes quod tuum est
Respondens autem dominus eius dixit ei Serue male & piger sciebas quia meto ubi non semino & congrego ubi non sparsi Oportuit ergo te mittere pecuniam meam nummularijs & veniens ego recepissem utique quod meum est cum usura
Tollite itaque abeo talentum & date ei qui habet decem talenta
Omni enim habenti dabitur & abundabit

th ccl xxxii v lv ccxxxi

et auferetur abeo .
Et inutilem seruum eicite in tenebras exteriores illic erit fletus & stridor dentium

th ccl xxxiii + sol

Cum autem uenerit filius hominis in maiestate sua & omnes angeli cum eo tunc sedebit super sedem maiestatis suae & congregabuntur ante eum omnes gentes & separabit eos ab inuicem sicut pastor segregat oues ab hedis
Et statuet oues quidem a dextris suis: hedos autem a sinistris .
Tunc dicet rex his qui a dextris eius erunt
Uenite benedicti patris mei possidete paratum uobis regnum a constitutione mundi .
Esurui enim & dedistis mihi manducare
sitiui & dedistis mihi bibere
Hospes eram & collegistis me
Nudus & operuistis me
Infirmus & uisitastis me

In carcere eram & uenistis ad me Tunc respondebunt ei iusti dicentes:
Domine quando te uidimus esurientem & pauimus:
Sitientem & dedimus tibi potum quando autem te uidimus hospitem & colligimus te aut nudum & cooperuimus Aut quando te uidimus infirmum aut in carcere & uenimus ad te & respondens rex dicet illis Amen dico uobis quamdiu fecistis uni de his fratribus meis minimis minimis mihi fecistis Tunc dicet & his qui a sinistris erunt
Discedite a me maledicti in ignem aeternum qui paratus est diabolo & angelis eius Esurui enim & non dedistis mihi manducare sitiui & non dedistis mihi potum
Hospes eram & non collegistis me nudus & non operuistis me Infirmus & in carcere & non uisitastis me Tunc respondebunt ei & ipsi dicentes

th ccl xxxiii p. I th. cl. v. lv ccl x to xxx xcviii
xcvi th ccl xxxvi lv cc xcvi th cl xviii

Domine quando te uidimus esurientem aut sitientem aut hospitem aut nudum aut infirmum uel in carcere & non ministrauimus tibi . Tunc respondebit illis dicens . Amen dico uobis quamdiu non fecistis uni de minoribus his nec mihi fecistis
Et ibunt hi in supplicium aeternum iusti autem in uitam aeternam

XXVI

Et factum est cum consummasset ihs sermones hos omnes dixit discipulis suis .
Scitis quia post biduum pascha fiet & filius hominis tradetur ut crucifigatur
Tunc congregati sunt principes sacerdotum & seniores populi in atrium principis sacerdotum qui dicebatur caiphas . & consilium fecerunt ut ihm dolo tenerent & occiderent
Dicebant autem non in die festo ne forte tumultus fieret in populo

th cclxxvi p. I th clxviii lv lxxviii to xcviii

Cum autem esset ihs in bethania in domo symonis leprosi

accessit ad eum mulier
habens alabastrum un
guenti pretiosi. & effudit
super caput ipsius recum
bentis. Uidentes autem
discipuli indignata sunt
dicentes. Ut quid perdi
tio haec. potuit enim istud
uenundari multo. & dari
pauperibus. Sciens autē
ihs. ait illis. Quid molesti
estis mulieri. opus bonum
operata est in me.
Nam semper pauperes habe
tis uobiscum. me autem non
semper habetis.
Mittens enim haec unguentū
hoc in corpus meum. ad sepe
liendum me fecit.
Amen dico uobis. ubicumque
praedicatum fuerit hoc euan
gelium in toto mundo. dice
tur. & quod hic fecit in
memoriam eius.
Tunc abiit unus de duodecim
qui dicitur iudas scarioth.
ad principes sacerdotum.
& ait illis. Quid uultis mi
hi dare. & ego uobis eum
tradam. At illi constitue
runt ei triginta argenteos.
& exinde quaerebat opor tu
nitatem. ut eum traderet.
Prima autem azimorum.
accesserunt discipuli ad
ihm dicentes.
Ubi uis paremus tibi comede
re pascha. At ihs dixit.
Ite in ciuitatem ad quendam.
& dicite ei. Magister dicit.
Tempus meum prope est.
apud te facio pascha cum
discipulis meis.
Et fecerunt discipuli sicut
constituit illis ihs. & para
uerunt pascha.
Uespere autem facto. dis
cumbebat cum duodecim
discipulis suis.
Et edentibus illis dixit.
Amen dico uobis. quia unus
uestrum me traditurus est.
Et contristati ualde. coepe
runt singuli dicere.
Numquid ego sum dne.
At ipse respondens ait.
Qui intingit mecum manum
in parapside. hic me tradet.
Filius quidem hominis. ua
dit sicut scriptum est de illo.
Uae autem homini illi per
quem filius hominis trade
tur. Bonum erat ei si na
tus non fuisset homo ille.

Respondens autem iudas
qui tradidit eum dixit.
Numquid ego sum rabbi.
Ait illi. tu dixisti.
Cenantibus autem eis. acce
pit ihs panem. & benedixit
ac fregit. dedit que discipu
lis suis. & ait. Accipite.
& comedite. hoc est corpus
meum.
Et accipiens calicem. gratias
egit. & dedit illis dicens.
Bibite ex hoc omnes.
Hic est enim sanguis meus
noui testamenti. qui pro
multis effundetur in remis
sionem peccatorum.
Dico autem uobis. non bibam
amodo de hoc genimine
uitis usque in diem illum
cum illud bibam uobiscum
nouum in regno patris mei.
Et hymno dicto. exierunt
in montem oliueti.
Tunc ihs dicit illis omnes
uos scandalum patiemini
in me in nocte ista. scriptum
est enim. Percutiam pastorem
& dispergentur oues gregis.
Postquam autem resur
rexero. praecedam uos
in galilaeam.
Respondens autem petrus
ait illi. Et si omnes scanda
lizati fuerint in te. ego
numquam scandalizabor.
Ait illi ihs. Amen dico tibi.
quia in hac nocte. ante
quam gallus cantet. ter
me negabis.
Ait illi petrus.
Mi pater. si possibile est.
transeat a me calix iste.

Sequentia Sancti Evangelii secundum Matthaeum.

In illo tempore dixit ihs discipulis suis parabolam hanc. Homo
quidam proficiscens vocauit seruos suos. et tradidit illis bona sua. et uni
dedit quinque talenta alii autem duo alii uero unum. unicuique secundum propriam
uirtutem et profectus est statim. Abiit autem qui quinque talenta acceperat. et operatus
est in eis. et lucratus est alia quinque. Similiter et qui duo acceperat lucratus
est alia duo. Qui autem unum acceperat. abiens fodit in terram. et abscondit pecu-
niam domini sui. Post multum uero temporis uenit dominus seruorum
illorum. et posuit rationem cum eis. Et accedens qui quinque talenta
acceperat obtulit alia quinque talenta dicens. Domine quinque talenta tradi-
disti mihi. ecce alia quinque superlucratus sum. Ait illi dominus eius. Euge
serue bone et fidelis quia super pauca fuisti fidelis super multa te con-
stituam. intra in gaudium domini tui. Accessit autem et qui duo talenta acceperat
et ait. Domine duo talenta tradidisti mihi. ecce alia duo superlucratus sum.
Ait illi dominus eius. Euge serue bone et fidelis. quia super pauca fuisti
fidelis super multa te constituam. intra in gaudium domini tui.

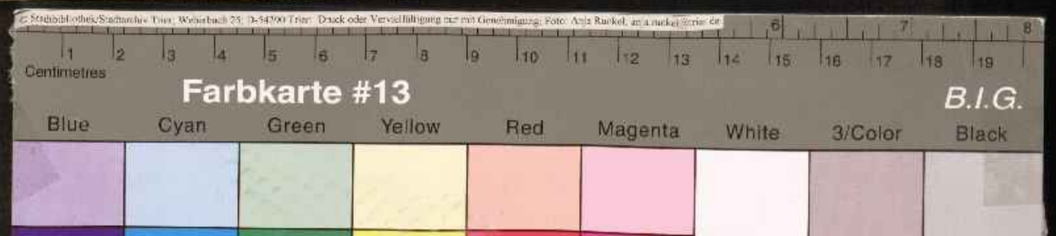

accessit ad eum mulier
habens alabastrum un
guenti pretiosi. & effudit
super caput ipsius recum
bentis. Uidentes autem
discipuli indignati sunt
dicentes. Ut quid perdi
tio haec. potuit enim istud
uenundari multo. & dari
paupe
ihs. ar
estis
opera
Nam s
tis u
semp
Mitten
hoc
lienc
Amen
pra
gel
tur
me
Tun
qu
ad
&
hi
tradam. At illi constitu
erunt ei triginta argenteos
& exinde quaerebat oportu

nitatem. ut eum traderet
Prima autem azimorum.
accesserunt discipuli ad
ihm dicentes.
Ubi uis paremus tibi comede
re pascha. At ihs dixit.
Ite in ciuitatem ad quendam
& dicite ei. Magister dicit.
Tempus meum prope est.
quem filius homi
tur. Bonum erat ei si na
tus non fuisset homo ille

Respondens autem iudas
qui tradidit eum dixit.
Numquid ego sum rabbi.
Ait illi. tu dixisti.
Cenantibus autem eis. acce
pit ihs panem. & benedixit
ac fregit. dedit que disci
pulis suis. & ait. accipite
& comedite. hoc est corpus
meum.
Et accipiens calicem grati
as egit. & dedit illis dicens.
Bibite ex hoc omnes. hic est
enim sanguis meus noui tes
tamenti. qui pro multis ef
fundetur in remissionem
peccatorum. Dico autem
uobis. non bibam amodo
de hoc genimine uitis. us
que in diem illum. cum illud
bibam uobiscum nouum
in regno patris mei.
Et hymno dicto. exierunt
in montem oliueti.
Tunc dixit illis ihs.
Omnes uos scandalum pa
tiemini in me in ista nocte.
Scriptum est enim.
Percutiam pastorem. &
dispergentur oues gregis.
post quam autem resur
rexero. praecedam uos

in galilaeam.
Respondens autem petrus
ait illi. & si omnes scanda
lizati fuerint in te. ego
numquam scandalizabor.
Ait illi ihs. Amen dico tibi
quia in hac nocte ante
quam gallus cantet. ter
me negabis.
Ait illi petrus.
Etiam si oportuerit me mori
te cum. non te negabo.
Similiter. & omnes discipu
li dixerunt.
Tunc uenit ihs cum illis in uil
lam quae dicitur geth
samani.
Et dixit discipulis suis.
Sedete hic donec uadam illuc
& orem. Et adsumpto
petro & duobus filiis ze
bedaei. coepit contristari.
& maestus esse.
Tunc ait illis.
Tristis est anima mea usque
ad mortem. sustinete hic.
& uigilate mecum.
Et progressus pusillum.
procidit in faciem suam
orans & dicens.
Mi pater. si possibile est.
transeat a me calix iste.

Uerum tamen non sicut ego uolo. sed sicut tu.

Et uenit ad discipulos. & inuenit eos dormientes. & dicit petro. Sic non potuistis una hora uigilare mecum. Uigilate & orate. ut non intretis in temptationem.

Spr quidem promptus est. caro autem infirma.

Iterum secundo abiit. & orauit dicens. Pater mi si non potest hic calix transire nisi bibam illum. fiat uoluntas tua. Et uenit iterum. & inuenit eos dormientes. erant enim oculi eorum grauati. Et relictis illis. iterum abiit. & oravit tertio eundem sermonem dicens.

Tunc uenit ad discipulos suos. & dicit illis. Dormite iam & requiescite. ecce adpropinquabit hora. & filius hominis tradetur in manus peccatorum. surgite eamus. ecce adpropinquabit qui me tradet.

Adhuc ipso loquente ecce

Iudas unus de duodecim uenit. & cum eo turba multa cum gladiis & fustibus. missi a principibus sacerdotum. & a senioribus populi.

Qui autem tradidit eum dedit illis signum dicens. Quemcumque osculatus fuero. ipse est tenete eum.

Et confestim accedens ad ihm dixit. Aue rabbi. & osculatus est eum.

Dixit que illi ihs. Amice ad quod uenisti.

Tunc accesserunt. & manus miserunt in ihm. & tenuerunt eum.

Et ecce unus ex his qui erant cum ihu. extendens manum. exemit gladium suum. & percussit seruum principis sacerdotum. & amputauit auriculam eius.

Tunc ait illi ihs. Conuerte gladium tuum in locum suum. Omnes enim qui acceperint gladium. gladio peribunt.

An putas quia non possum rogare patrem meum.

& exhibebit mihi modo plus quam duodecim legiones angelorum.

Quomodo ergo implebuntur scripture. quia sic oportet fieri.

In illa hora dixit ihs turbis. Tanquam ad latronem uenistis cum gladiis & fustibus comprehendere me. Cotidie apud uos sedebam docens in templo & non me tenuistis.

Hoc autem totum factum est. ut implerentur scripture prophetarum.

Tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt.

At illi tenentes ihm. duxerunt ad caiphan principem sacerdotum. ubi scribae & seniores conuenerant.

Petrus autem sequebatur eum a longe. usque in atrium principis sacerdotum. Et ingressus intro sedebat cum ministris. ut uideret finem.

Principes autem sacerdotum & omne concilium quaerebant falsum testimonium contra ihm. ut eum

morti traderent. & non inuenerunt. Cum multi falsi testes accessissent.

Nouissime autem uenerunt duo falsi testes & dixerunt. Hic dixit. possum destruere templum dei & post triduum reaedificare illud.

Et surgens princeps sacerdotum. ait illi. Nihil respondis ad ea quae isti aduersum te testificantur. Ihs autem tacebat.

Et princeps sacerdotum ait illi. Adiuro te per dm uiuum. ut dicas nobis si tu es xps filius dei.

Dicit illi ihs. Tu dixisti.

Uerum tamen dico uobis. amodo uidebitis filium hominis sedentem a dextris uirtutis. & uenientem in nubibus caeli.

Tunc princeps sacerdotum scidit uestimenta sua dicens. Blasphemauit. quid adhuc egemus testibus.

Ecce nunc audistis blasphemiam. quid uobis uidetur.

At illi respondentes dixerunt. Reus est mortis.

Tunc expuerunt in faciem

eius. & colaphis eum caeci
derunt. Alii autem pal
mas in faciem ei dederunt
dicentes. Prophetiza no
bis xpe. quis est qui te
percussit.

Petrus uero sedebat foris
in atrio. Et accessit ad
eum una ancilla dicens.
Et tu cum ihu galilaeo eras.
At ille negauit coram omni
bus dicens. Nescio quid
dicis.

Exeunte autem illo ianua
uidit eum alia ancilla.
& ait his qui erant ibi.
Et hic erat cum ihu nazare
no. Et iterum negauit
cum iuramento. quia non
noui hominem.
Et post pusillum accesse
runt qui stabant. & dixe
runt petro. Uere & tu ex
illis es. Nam & loquella
tua manifestum te facit.
Tunc coepit detestari & iu
rare. quia non nouisset
hominem. & continuo
gallus cantauit.

Et recordatus est petrus
uerbi ihu quod dixerat.
prius quam gallus cantet
ter me negabis. Et egres
sus foras. fleuit amare.

Mane autem facto consili
um inierunt omnes prin
cipes sacerdotum & senio
res populi aduersus ihm.
ut eum morti traderent.

Et uinctum adduxerunt
eum. & tradiderunt pon
tio pilato praesidi.

Tunc uidens iudas qui eum
tradidit quod damnatus
esset. paenitentia ductus.
retulit triginta argen
teos principibus sacer
dotum & senioribus di
cens. Peccaui tradens
sanguinem iustum.
At illi dixerunt. quid ad
nos. tu uideris. & proiec
tis argenteis in templo
recessit. & abiens laqueo
se suspendit.

Principes autem sacerdo
tum acceptis argenteis
dixerunt. Non licet
mittere eos in corbanan
quia praetium sanguinis
est. Consilio autem inito
emerunt ex illis agrum
figuli in sepulturam
peregrinorum

propter hoc uocatus est
ager ille acheldemach.
hoc est ager sanguinis.
usque in hodiernum diem.
Tunc impletum est. quod
dictum est per hieremi
am prophetam dicentem.
& acceperunt triginta ar
genteos pretium ad pre
tiati quem ad pretiaue
runt a filiis israhel.
& dederunt eos in agrum
figuli sicut constituit
mihi dns.

Ihs autem stetit ante prae
sidem. & interrogauit
eum praeses dicens.
Tu es rex iudaeorum.
Dicit ei ihs. Tu dicis.

Et cum accusaretur a prin
cipibus sacerdotum &
senioribus. nihil respon
dit. Tunc dicit illi pilatus.
Non audis quanta aduer
sum te dicunt testimonia.
& non respondit ei ad ullum
uerbum. ita ut mirare
tur praeses uehementer.

Per diem autem sollem
nem. consueuerat prae
sis dimittere populo.
unum uinctum quem
uoluis sent.

Habebat autem tunc uinc
tum insignem qui dicebatur
barabbas. Congre
gatis ergo illis. dixit pila
tus. quem uultis dimit
tam uobis. barabban.
an ihm qui dicitur xps.
sciebat enim. quod per in
uidiam tradidissent eum.

Sedente autem illo pro
tribunali. misit ad illum
uxor eius dicens.
Nihil tibi & iusto illi. multa
enim passa sum hodie per
uisum propter eum.

Principes autem sacerdo
tum & seniores. persua
serunt populis ut pete
rent barabban. ihm ue
ro perderent.
Respondens autem prae
ses ait illis. quem uultis
uobis de duobus dimitti.
At illi dixerunt barabban.

Dicit illis pilatus.
quid igitur faciam de
ihu qui dicitur xps.
Dicunt omnes. crucifigatur.
Ait illis praeses.
quid enim male fecit.
At illi magis clamabant.

dicentes. crucifigatur:

Videns autem pilatus quia nihil proficeret sed magis tumultus fieret accepta aqua lauit manus coram populo dicens

Innocens ego sum a sanguine iusti huius uos uideritis. & respondens uniuersus populus dixit.

Sanguis eius. super nos & super filios nostros:

Tunc dimisit illis barabban. ihm autem flagellatum tradidit eis ut crucifigeretur

Tunc milites praesidis suscipientes ihm in praetorio. congregauerunt ad eum uniuersam cohortem. & exuentes eum. clamidem coccineam circumdederunt ei:

Et plectentes coronam de spinis posuerunt super caput eius. & harundinem in dextera eius. & genu flexu ante eum. inludebant dicentes. Aue rex iudaeorum.

Et expuentes in eum. acceperunt arundinem & percutiebant caput eius. Et post quam inluserunt ei. exuerunt eum clamydem. & induerunt eum uestimentis eius. & duxerunt eum ut crucifigerent.

Exeuntes autem inuenerunt hominem cyrenaeum uenientem obuiam sibi. nomine symonem. hunc angariauerunt ut tolleret crucem eius

Et uenerunt in locum qui dicitur golgotha quod est caluariae locus.

Et dederunt ei uinum bibere. cum felle mixtum. & cum gustasset noluit bibere.

Postquam autem crucifixerunt eum. diuiserunt uestimenta eius sortem mittentes. & sedentes seruabant eum:

Et inposuerunt super caput eius causam ipsius scriptam. hic est ihs rex iudaeorum

Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones. unus a dextris. & unus a sinistris.

Praetereuntes autem. blasphemabant eum mouentes capita sua & dicentes. Uah qui destruit templum di. & in triduo illud reaedificat salua temetipsum. si filius di es. descende de cruce

Similiter & principes sacerdotum inludentes cum scribis & senioribus dicebant. Alios saluos fecit. seipsum non potest saluum facere. si rex israhel est. descendat nunc de cruce. & credimus ei. Confidet in dō. liberet eum nunc si uult. Dixit enim. quia filius di sum.

Id ipsum autem & latrones qui crucifixi erant cum eo inproperabant ei

A sexta autem hora tenebrae factae sunt super uniuersam terram usque ad horam nonam.

Et circa horam nonam. clamauit ihs uoce magna dicens. heli heli. lema sabactani. hoc est dr meus dr meus. ut quid me dereliquisti. quidam autem illic stantes & audientes dicebant. heliam uocat iste.

Et continuo currens unus ex eis. acceptam spongiam impleuit aceto. & inposuit harundini. & dabat ei bibere

Ceteri uero dicebant. sine uideamus anueniat helias liberans eum.

Ihs autem iterum clamans uoce magna emisit spm.

Et ecce uelum templi scissum est in duas partes. a summo usque deorsum.

Et terra mota est. & petrae scissae sunt. & monumenta aperta sunt. & multa corpora scorum qui dormierant surrexerunt.

Et exeuntes de monumentis post resurrectionem eius uenerunt in scam ciuitatem. & apparuerunt multis.

Centurio autem & qui cum eo erant custodientes ihm. uiso terrae motu & his quae fiebant. timuerunt ualde dicentes. Uere di filius erat iste

Erant autem ibi mulieres
multae alonge. quae se-
cutae erant ihm agalilaea
ministrantes ei. Inter
quas erat maria magda
lene. & maria iacobi. &
ioseph mater. & mater
filiorum zaebedaei

Cum sero autem factum
esset. uenit quidam ho
mo diues ab arimathia
nomine ioseph. qui & ipse
discipulus erat ihu

Hic accessit ad pilatum.
& petiit corpus ihu

Tunc pilatus. iussit red di
corpus.

Et accepto corpore ioseph.
inuoluit illud in sindone
munda. & posuit illud in
monumento suo nouo. quod
ex ciderat in petrae
& aduoluit saxum magnu
ad ostium monumenti.
& abiit.

Erat autem ibi maria mag
dalene & altera maria
sedentes contra sepulchru.

Altera autem die quae
est post parasceuen. con
uenerunt principes sacer
dotum & pharisaei

ad pilatum. dicentes
Domine recordati sumus
quia seductor ille dixit
adhuc uiuens. post tres
dies resurgam.
Iube ergo custodire sepul
chrum. usque in diem
tertium. Ne forte ue
niant discipuli eius & fu
rentur eum. & dicant
plebi surrexit a mortu
is. & erit nouissimus er
ror. peior priore
Ait illis pilatus.
Habetis custodiam. ite cus
todite sicut scitis
Illi autem abeuntes muni
erunt sepulchrum. sig
nantes lapidem cum
custodibus. F

Vespere autem
sabbati. quae lucescit
in prima sabbati. uenit
maria magdalene. & al
tera maria uidere sepul
chrum. Et ecce ter
rae motus factus est
magnus. angelus enim
dni descendit de caelo.
Et accedens reuoluit lapi
dem. & sedebat super
eum. Erat autem

aspectus eius sicut ful
gur. & uestimenta eius
sicut nix. Prae timo
re autem eius exterri
ti sunt custodes & fac
ti sunt uelut mortui

Respondens autem an
gelus dixit mulieri
bus. Nolite timere
uos. Scio enim quod
ihm qui crucifixus est
quaeritis. Non est hic.
surrexit enim sicut di
xit. Venite & uidete
locum. ubi positus erat
dns. & cito euntes dici
te discipulis eius. quia
surrexit. Et ecce prae
cedit uos in galilaeam.
ibi eum uidebitis. ecce
dixi uobis. F

Et exierunt cito de monu
mento cum timore & gau
dio magno. currentes
nuntiare discipulis eius.

Et ecce ihs occurrit illis
dicens. aue te.
Illae autem accesserunt
et tenuerunt pedes
eius. & adorauerunt eu.
Tunc ait illis ihs. Nolite
timere. ite nuntiate

fratribus meis ut eant in
galilaeam. ibi me uide
bunt. Quae cum abis
sent. Ecce quidam de
custodibus uenerunt
in ciuitatem. & nuntia
uerunt principibus sa
cerdotum omnia quae
facta fuerant.
Et congregati cum senio
ribus. consilio accepto.
pecuniam copiosam de
derunt militibus dicen
tes. Dicite quia discipu
li eius nocte uenerunt.
& furati sunt eum no
bis dormientibus.
& si hoc auditum fuerit
a praeside. nos suadebi
mus ei. & securos uos fa
ciemus. At illi accepta
pecunia fecerunt sicut
erant docti. Et deuul
gatum est uerbum istud
apud iudaeos. usque in
hodiernum diem.
Undecim autem discipu
li abierunt in galilae
am. in montem ubi consti
tuerat illis ihs. Et uiden
tes eum adorauerunt.
quidam autem dubita

uerunt. Et accedens ihs.
locutus est eis dicens.
Data est mihi omnis potes
tas in caelo & in terra.
Euntes ergo docete om
nes gentes. Baptizan
tes eos in nomine patris
& filii & spr̄s sc̄i. Docen
tes eos seruare omnia.
quaecumque mandaui
uobis. Et ecce ego uo
bis cum sum omnibus di
ebus. usque ad consum
mationem saeculi
amen.

EXPLICIT

EUANGELIUM

SECUNDUM

MATTHEUM

INCIPIT

ARGUMENTUM

MARCUS EUANGE
lista dī. & petri in
baptismate filius atque
in diuino sermone discipu
lus. sacerdotium in isra
hel agens secundum car
nem leuita. conuersus ad
fidem xp̄i euangelium in
italia scripsit ostendens
in eo quid & generi suo
deberet & xp̄o.
Nam initium principii. in uo
ce propheticae exclama
tionis instituens ordinem
leuiticae electionis osten
dit. ut praedicans prae
distinatum iohannem io
hannem filium zachari
ae. in uoce angeli adnun
tiantis emissum. non solum
uerbum caro factum sed
corpus dn̄i in omnia per
uerbum diuinae uocis ani
matum. initio euangelicae
praedicationis ostende
ret. ut qui haec legens
sciret cui initium carnis
in dn̄o & ihū aduenientis
habitaculum caro debe
ret agnoscere. atque
ipse uerbum uocis quod
in consonantibus perdi
derat inueniret.
Denique & perfecti euan
gelii opus intrasset. a
baptismo dn̄i praedicare
dn̄i in choanis primi labora
uit natiuitatem carnis
quam in prioribus uide
rat dicere. sed totus ex
primens expositionem de
serti. ieiunium numeri.
temptationem diaboli.
congregationem bestiarū
& ministerium protulit
angelorum. ut instituens
nos ad intellegendum sin
gula in breui conpingens
nec auctorem factae rei
demeret. & perficiendi
operis plenitudinem non
negaret. Denique am
putasse sibi post fidem
policem dicitur. ut sacer
dotio reprobus habere
tur. sed tantum consen
tiens fidei praedistinata
potuit electio. ut nec sic
in opere uerbi perderet.
quod prius meruerat in
genere. Nam alexandri
ae episcopus fuit. cuius
per singula opus scire. &
& euangelii in se dicta
disponere. & disciplinam
in se legis agnoscere. &
diuinam in carne dn̄i intel
legere naturam quae in
nos primum requiri de
hinc inquisita uolumus
agnosci habentes merce
dem exhortationis quo
niam qui plantat & qui
rigat unum sunt qui au
tem incrementum prae
stat. dr̄ est.

EXPLICIT

ARGUMENTUM

I De iohanne baptista & uictu & habitu eius. De baptismo ihū. & temptatio eius. petrum. andream. iacobū & iohannem sequi iubet. De homine qui spiritum immundum habuit. sanato

II De socru petri a febribus liberata. & aliis multis quos ihs saluauit. De leproso. De paralytico. iacobum alphei sequi iubet. apud quem cum publicanis conuiuat. murmurantibus iudaeis. dicit non esse opus sanis medicus. De ieiunio discipulorum. & filius sponsi. & de utribus. & de uno

III De spicis quas discipuli uellebant. De eo qui manum aridam habuit. & ubi daemones ihm confitentur. Duodecim apostolorum electio. De beelzebub principe daemoniorum. & fortiore ligando. & peccanti in spū scō non remitti.

IIII De matre & fratribus eius. De parabola seminantis. lucernam sub modio. De bona mensura. De parabola herbae spicae. & plenū fructum. De sinapis grano. Ubi in nauicula dormit. & exsurgens tempestati imperat. & de daemone cui nomen legio fuit.

V Archisinagogi filiam dum iret resuscitare mulierem a profluuio sanguinis liberat. puellam suscitat. prophetam in patria sua sine honore esse. Duodecim discipulis precepta dat. & praemittit eos. De capite iohannis.

VI Regressi apostoli ad ihm. De quinque panibus & duobus piscibus. ihs ambulans supra mare. uenit ad discipulos. De diuersis languoribus sanatis. & manibus. & quod non quae intrant in homine coinquinant hominem.

VII De filia syrophenissae a daemonio saluata. ubi surdum & mutum curauit. De septem panibus in quat milia hominum. pharisaeis quaerentibus a beo signū monet cauere a fermento pharisaeorum. & herodianorum. De sputo caeco

oculos aperuit. petrus confitetur ipsum esse xpm. & eidem petro dicit satanas. ac negaturum se negaturū. & quosdam non uisuros mortem. nisi uiderint regnum dī. In monte cum moyse & helia conloquitur. unde descendens interrogatus de helia aduentu dicit eum uenturū sed & iam uenisse. ponit ei quos se spiritum immundum nisi per orationem non ejicere posse.

VIII Ut qui uult primus esse fiat nouissimus. & non esse prohibendum qui in nomine eius uirtutem facit. & de calice aquae frigidae. ac oculo. manu & pede eruendo. & bonum est sal. uxorem non debere dimitti. infantes non arguendos. uenditis omnibus elemosynam dandam. & difficile diuites intrare in regnum dī.

VIIII Quae ei essent uentura praedicit. de filio zebedei. de arcomendicante curato. de pullo asinae. De nummulariis e templo electis. De ficulnea quae aresecta est. De peccatis fratrum remittendis.

X Interrogatus in qua potestate haec faceret. De iohannis baptismo interrogat. Parabola de uinea & colonis. De denario caesaris. De uirgine quae septem fratres habuit. & scribae dicit non longe a regno dī. atque interrogat quomodo dicatur xps filius dauid. monet cauendū a scribis. De uidua & gazofilacio. & de templi structura.

XI De pseudo christis & passione martyrum & commotione sidy & aduentu xpi. De arbore ficus parabolam. & quod diem iudicii nemo sciat. propter quod docet uigilandum.

XII De unguento super caput ihū effuso. Iudas sacerdotibus dm prodet. Apparatus paschae. dns dicit abnoeorū sepulcrorū. oblatio. petro praedicat negaturū. orationem ihū. tradit. iudae iudas.

XIII Principes interrogant ihm & condemnant eum. petrus tertio negat. ihs pilato traditur. pilatus dimisso barabba ihm flagellatū crucifigendū tradit. passio ihū & sepultura & resurrectio eius & monstratur. post resurrectionē mandata & ascensio eius in caelis. Expl

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black

INCIPIT EVANGELIVM SECVNDVM MARCVM

INITIVM
euangelii ihu xpi filu
di sicut scriptum est in
[illegible] propheta
Ecce mitto angelum
meum ante faciem tuam
qui praeparauit uiam
tuam
Vox clamantis in deser
to parate uiam dni rec
tas facite semitas eius
Fuit iohannes in deserto
baptizans & praedicans
baptismum paenitentiae
in remissionem peccatorum
& egrediebatur ad illum
omnis iudeae regio & hie
rosolymitae uniuersi &
baptizabantur ab illo in
iordane flumine confi
tentes peccata sua
Et erat iohannes
uestitus pilis cameli & zo
na pellicia circa lumbos
eius & locustas & mel
siluestre edebat & prae
dicabat dicens uenit for
tior me post me cuius non
sum dignus procumbens
soluere corrigiam calci
amentorum eius
Ego baptizaui uos aqua
ille uero baptizabit uos
spu scō
Et factum est in diebus
illis uenit ihs a nazareth
galilaeae & baptizatus
est in iordane a iohanne
& statim ascendens de
aqua uidit apertos cae
los & spm tamquam co
lumbam descendentem
& manentem in ipso
& uox facta est de caelis
Tu es filius meus dilectus
in te conplacui
Et statim spus expulit
eum in desertum &
erat in deserto quadra
ginta diebus & quadra
ginta noctibus & temp
tabatur a satana
Eratque cum bestiis &
angeli ministrabant illi

aquattuor portabatur.
Et cum non possent offer
re eum illi praeturba.
nudauerunt tectum ubi
erat. & patefacientes
submiserunt grabattum.
in quo paralyticus iacebat.
Cum uidisset autem ihs
fidem illorum. ait paraly
tico. Fili dimittuntur
tibi peccata. Erant autem
illic quidam de scribis se
dentes. & cogitantes in cor
dibus suis. Quid hic sic
loquitur. blasphemat.
Quis potest dimittere pec
cata nisi solus ds. quo statim
cognito ihs spu suo. quia
sic cogitarent in trase. dicit
illis. Quid ista cogitatis
in cordibus uestris. quid
est facilius dicere para
lytico. dimittuntur tibi
peccata. aut dicere surge
& tolle grabattum tuum
& ambula. ut autem
sciatis quia potestatem ha
bet filius hominis inter
ra dimittendi peccata.
ait paralytico. Tibi dico.
surge. tolle grabattum
tuum. & uade in domum

tuam. Et statim ille sur
rexit. & sublato grabatto
abiit coram omnibus. ita
ut admirarentur omnes
& honorificarent dm di
centes. quia nunquam
sic uidimus.
R. m. xxi + T. ii m. lxxi lv. xxxviii
Et egressus est rursus ad
mare. omnisque turba
ueniebat ad eum. & doce
bat eos. Et cum prae
ter iret. uidit leuin alphei
sedentem ad teloneum.
& ait illi. Sequere me.
& surgens secutus est eum.
R. m. xxii T. ii m. lxxii lv. xxxviii clxxxvi
Et factum est cum accum
beret in domo illius.
multi publicani & peccato
res simul discumbebant
cum ihu & discipulis eius.
Erant enim multi qui &
sequebantur eum.
Et scribae & pharisaei ui
dentes quia manducaret
cum publicanis & peccato
ribus. & dicebant discipu
lis eius. quare cum publi
canis & peccatoribus man
ducat & bibit magister
uester.
R. m. xxiii T. ii m. lxxiii lv. xl.
Hoc audito ihs. ait illis.
Non necesse habent sani

medicum. sed qui male
habent. Non enim ueni
uocare iustos. sed pecca
tores. Et erant disci
puli iohannis & pharisaei
ieiunantes. & ueniunt &
dicunt illi. Quare dis
cipuli iohannis & phari
saeorum ieiunant. tui au
tem discipuli non ieiu
nant. & ait illis ihs.
Num quid possunt filii nup
tiarum quam diu spon
sus cum illis est ieiunare.
quanto tempore habent
secum sponsum. non pos
sunt ieiunare. Uenient
autem dies cum aufere
tur ab eis sponsus. & tunc
ieiunabunt in illis diebus.
Nemo ad sumentum panni
rudis ad suit uestimento
ueteri. alioquin aufert
supplementum nouum
a ueteri. & maior scissura fit.
& nemo mittit uinum no
uum in utres ueteres.
Alioquin disrumpit uinum
utres. & uinum effunde
tur. & utres peribunt.
Sed uinum nouum in utres
nouos mittidebet.

III R. m. xxiiii T. ii m. cxiiii lv. xli
Et factum est
iterum cum sabbatis am
bularet per sata. & discipu
li eius coeperunt praegre
di & uellere spicas. phari
saei autem dicebant ei.
Ecce quid faciunt sabbatis
quod non licet. & ait illis.
Num quam legistis quid fece
rit dauid. quando necessita
tem habuit. & esuriit ipse
& qui cum eo erant. quo
modo introiit in domum di
sub abiathar principe sacer
dotum. & panes propositio
nis manducauit. quos non
licebat manducare. nisi sacer
dotibus. & dedit eis qui cu
eo erant.
R. m. xxv T. ii m. cxvi lv. xlii clxv clxxvi
Et dicebat eis. Sabbatum
propter hominem factum
est. & non homo propter
sabbatum. Itaque dominus
est filius hominis & iam sab
bati. Et introiit iteru
in synagogam. & erat ibi
homo habens manum ari
dam. & obseruabant eum
si sabbatis curaret. ut ac
cusarent illum. & ait ho
mini habenti manum ari
dam. Surge in medium

& dicit eis. Licet sabba
tis bene facere an male
animam saluam facere
an perdere. At illi tacebant.
& circumspiciens eos cum
ira contristatus super cae
citatem cordis eorum. di
cit homini. Extende ma
num tuam. & extendit
& restituta est manus illi. F

R. M. xxvi. T. IIII. M. cxvii. Io. xciii. xcv.
Exeuntes autem statim
pharisaei cum herodianis.
consilium faciebant aduer
sus eum quomodo eum per
derent. & ihs cum discipu
lis suis secessit ad mare.

R. M. xxvii. T. I. M. xxiii. Lv. xvii. xxxiiii. xlv. Io. xlvi.
Et multa turba a galilaea
& iudaea secuta est eum
& ab hierosolymis. & ab idu
mea. & trans iordanen.
& qui circa tyrum & sydo
nem multitudo magna.
audientes quae faciebat.
uenerunt ad eum. & dixit
discipulis suis. ut in nauicu
la sibi deseruirent prop
ter turbam. ne conprime
rent eum. multos enim
sanabat. ita ut inruerent
in eum. ut illum tangerent.
quot quot habebant pla
gas. & spiritus inmundi
cum illum uidebant proci
debant ei.

R. M. xxviii. VIII. Lv. xxvii.
Et clamabant dicentes
tu es filius dei. & uehemen
ter comminabatur eis. ne
manifestarent illum.

R. M. xxviiii. T. II. M. lxxviiii. Lv. lxxxvi.
Et ascendens in montem.
uocauit ad se quos uoluit
ipse. & uenerunt ad eum.
& fecit ut essent duodecim
cum illo. & ut mitteret
eos praedicare. & dedit
illis potestatem curandi
infirmitates. & eiciendi
daemonia.

R. M. xxx. T. II. M. lxxx. Lv. xliiii.
Et inposuit symoni nomen petrus.
& iacobum zebedaei. & io
hannem fratrem iacobi.
& inposuit eis nomina boa
nerges. quod est filii toni
trui. & andraeam & phi
lippum. & bartholomeum.
& mattheum. & thomam.
& iacobum alphei. & thad
deum. & symonem cha
nanaeum. & iudam scari
oth. qui tradidit illum.

R. M. xxxi. X. Sol.
Et ueniunt ad domum &
conuenit iterum turba.
ita ut non possent neque
panem manducare.
& cum audissent sui exierunt

tenere eum. Dicebant
enim. quoniam in furorem
uersus est.

R. M. xxxii. T. II. M. cxxi. Lv. cxxviii.
Et scribae qui ab hieroso
lymis descenderant dice
bant. quoniam beelzebub
habet. & quia in principe
daemoniorum eicit dae
monia.

R. M. xxxiii. T. II. M. cxxii. Lv. cxxviiii.
Et conuocatis eis in para
bolis dicebat illis.
quomodo potest satanas
satanan eicere. & si reg
num in se diuidatur. non
potest stare regnum illud.
& si domus super semetipsam
dispertiatur. non poterit
domus illa stare. & si sata
nas consurrexerit in semet
ipsum. dispertitus est.
& non poterit stare sed finem
habet. Nemo potest uasa
fortis ingressus in domum
diripere. nisi prius fortem
alliget. & tunc domum eius
diripiet.

R. M. xxxiiii. T. II. M. cxxiiii. Lv. cxlviii.
Amen dico uobis. quoniam
omnia dimittentur filiis
hominum peccata. & blas
phemiae. quibus blasphe
mauerint. qui autem blas
phemauerit in spm scm.
non habebit remissionem
in aeternum. sed reus erit aeterni
delicti. quoniam dicebant.
spiritum inmundum habet.

IIII. R. M. xxxv. T. II. M. cxxx. Lv. lxxxii.
Et ueniunt mater
eius & fratres. & foris
stantes miserunt ad eum
uocantes eum. & sedebat
circa eum turba. & dicunt
ei. Ecce mater tua & fra
tres tui foris quaerunt
te. & respondens eis ait.
Quae est mater mea. & fra
tres mei. & circumspiciens
eos qui in circuitu eius se
debant ait. ecce mater
mea. & fratres mei.
qui enim fecerit uolunta
tem dei. hic frater meus. &
soror mea. & mater est.

+ R. M. xxxvi. T. II. M. cxxxi. Lv. lxxvi.
Et iterum coepit docere ad
mare. & congregata est
ad eum turba multa. ita ut
in nauem ascendens sede
ret in mari. & omnis tur
ba circa mare super terram
erat. & docebat illos in pa
rabolis multa. & dicebat
illis in doctrina sua.
Audite. Ecce exiit seminans
ad seminandum. & dum se
minat aliud cecidit circa

uiam. & uenerunt uolucres. & comederunt illud.
Aliud uero cecidit super petrosa ubi non habuit terram multam. & statim exortum est quoniam non habebat altitudinem terrae. Et quando exortus est sol exaestuauit. eo quod non haberet radicem exaruit.
Et aliud cecidit in spinas. & ascenderunt spinae. & suffocauerunt illud. & fructum non dedit.
Et aliud cecidit in terram bonam. & dabat fructum ascendentem. & crescentem. & adferebat unum triginta. & unum sexaginta. & unum centum.
Et dicebat. qui habet aures audiendi. audiat.
Et cum esset singularis. interrogauerunt eum hi qui cum eo erant duodecim parabolas. & dicebat eis.
Uobis datum est nosse mysterium regni dei.
Illis autem qui foris sunt in parabolis omnia fiunt. ut uidentes uideant. & non

uideant. & audientes audiant. & non intellegant. nequando conuertantur. & dimittantur eis peccata.
Et ait illis. Nescitis parabolam hanc. & quomodo omnes parabolas cognoscetis.
Qui seminat uerbum seminat. hi autem sunt qui circa uiam. ubi seminatur uerbum. & cum audierint. confestim uenit satanas. & auferet uerbum quod seminatum est in corda eorum. & hi sunt similiter qui supra petrosa seminantur. qui cum audierint uerbum. statim cum gaudio accipiunt illud. & non habent radicem in se. sed temporales sunt. Deinde orta tribulatione & persecutione propter uerbum. confestim scandalizantur. Alii sunt qui in spinis seminantur. hi sunt qui uerbum audiunt. & aerumnae saeculi. & deceptio diuitiarum. & circa reliqua concupiscentiae intro euntes suffocant uerbum. & sine

fructu efficitur.
Et hi sunt qui supra terram bonam seminati sunt. qui audiunt uerbum. & suscipiunt. & fructificant. unum triginta. & unum sexaginta. & unum centum.
Et dicebat illis.
Numquid uenit lucerna ut sub modio ponatur. aut sub lecto. nonne ut super candelabrum ponatur.
Non enim est aliquid absconditum. quod non manifestetur. nec factum est occultum. sed ut in palam ueniat. si quis habet aures audiendi. audiat.
Et dicebat illis. Uidete quid audiatis. In quamensura mensi fueritis. remetietur uobis. & adicietur uobis.
Qui enim habet dabitur illi. & qui non habet. & quod habet auferetur ab illo.
Et dicebat. Sic est regnum dei. quemadmodum si iaciat homo sementem in terram. & dormiat. & exsurgat nocte ac die. & semen germinet. & increscat dum nescit ille. ultro enim terra fructificat. primum herbam. deinde spicam. deinde plenum frumentum in spica. Et cum se produxerit fructus. statim mittit falcem. quoniam adest messis.
Et dicebat. Cui adsimilabimus regnum dei. aut cui parabolae comparabimus illud. Sicut granum sinapis. quod cum seminatum fuerit in terra. minus est omnibus seminibus quae sunt in terra. & cum seminatum fuerit. ascendit. & fit maius omnibus holeribus. & facit ramos magnos. ita ut possint sub umbra eius aues caeli habitare.
Et talibus multis parabolis loquebatur eis uerbum. prout poterant audire. sine parabola autem non loquebatur eis.
Seorsum autem discipulis suis disserebat omnia.
Et ait illis in die illa cum sero esset factum.
Transeamus contra.

& dimittentes turbam ad su
munt eum ita ut erat in na
ui. & aliae naues erant cum
illo. & facta est procella
magna uenti. & fluctus
mittebat in nauem ita ut
inpleretur nauis.
& erat ipse in puppi supra
ceruical dormiens. & exci
tant eum. & dicunt ei
Magister non ad te pertinet
quia perimus. & exsurgens
comminatus est uento
& dixit mari tace obmu
tesce. & cessauit uentus
& facta est tranquillitas
magna. Et ait illis
Quid timidi estis nec dum ha
betis fidem. & timuerunt
magno timore. & dicebant
ad alterutrum. quis putas
est iste quia uentus & ma
re oboediunt ei
Et uenerunt trans fretum
maris in regione gerase
norum. & exeunti ei de
naui statim occurrit ei
de monumentis homo in
spiritu inmundo. quid omi
cilium habebat in monu
mentis. & neque cate
nis iam. quisquam eum po

terat ligare. quoniam sae
pe conpedibus & catenis
uinctus. disrupisset cate
nas. & conpedes comminu
isset. & nemo poterat eum
domare. Et semper noc
te ac die in monumentis
& in montibus erat clamans
& concidens se lapidibus.
Uidens autem ihm alonge.
cucurrit. & adorauit eum
& clamans uoce magna dixit.
Quid mihi & tibi ihu filii di
summi adiuro te per dm.
ne me torqueas. Dice
bat enim illi. exi spiritus
inmunde ab homine.
Et interrogabat eum.
quod tibi nomen est. & dicit ei
Legio nomen mihi est. quia
multi sumus. & deprae
cabatur eum multum ne
se expelleret extra re
gionem. Erat autem ibi
circa montem grex porco
rum magnus pascens. &
depraecabantur eum spi
ritus dicentes. mitte nos
in porcos. ut in eos introea
mus. & concessit eis sta
tim ihs. & exeuntes spi
ritus inmundi introierunt

in porcos. & magno impe
tu grex precepitatus est
in mare ad duo milia.
& suffocati sunt in mari
Qui autem pascebant eos
fugerunt. & nuntiauerunt
in ciuitatem. & in agris.
Et egressi sunt uidere quid
esset facti. & ueniunt
ad ihm. & uident illum qui
a daemonio uexabatur
sedentem uestitum. & sa
nae mentis. & timuerunt
& narrauerunt illis qui ui
derant qualiter factum
esset ei qui daemonium
habuerat. & de porcis.
& rogare eum coeperunt
ut discederet de finibus
eorum
R. m. xlviii
Lv lxxxviii
Cumque ascenderet na
uem. coepit illum deprae
cari qui a demonio uexa
tus fuerat. ut esset cum
illo. & non admisit eum.
sed ait illi. Uade in domu
tuam ad tuos. & adnuntia
illis quanta tibi dns fece
rit. & misertus sit tui.
& abiit. & coepit praedi
care in decapoli. quanta
sibi fecisset ihs. & omnes

V
R. m. xlviii
T. m. ii lxxxiiii
Lv lxxxv

mirabantur.
Et cum transcen
disset ihs in naui rur
sus trans fretum. conue
nit turba multa ad illum.
& erat circa mare. & ue
nit quidam de archisyna
gogis nomine iayrus. &
uidens eum procidit ad
pedes eius. & depraecaba
tur eum multum dicens.
Quoniam filia mea in extre
mis est. ueni in pone manus
super eam. ut salua sit. & ui
uat. Et abiit cum illo. &
sequebatur eum turba mul
ta. & conpremebant illum
Et mulier quae erat in
profluuio sanguinis an
nis duodecim. & fuerat
multa perpessa a conplu
ribus medicis. & erogaue
rat omnia sua. nec quicquā
proficerat. sed magis de
terius habebat. cum au
disset de ihu. uenit in tur
ba retro. & tetigit uesti
mentum eius. Dicebat enī
Quia si uel uestimentum
eius tetigero salua ero
& confestim siccatus est
fons sanguinis eius

& sensit corpori. quod sa
nata esset a plaga.
Et statim ihs cognoscens
in semetipso uirtutem
quae exierat de eo con
uersus ad turbam aiebat
Quis tetigit uestimenta mea
& dicebant ei discipuli sui.
Uides turbam conprimen
tem te. & dicis quis me
tetigit. Et circumspi
ciebat uidere eam quae
hoc fecerat. mulier au
tem timens & tremens
sciens quod factum esset
in se. uenit & procidit an
te eum. & dixit ei omnem
ueritatem. Ille autem di
xit ei. Filia fides tua
te saluam fecit. uade in
pace. & esto sana a pla
ga tua. Adhuc eo loquen
te. ueniunt ab archisyna
gogo dicentes. quia filia
tua mortua est. quid ultra
uexas magistrum.
Ihs autem uerbo quod di
cebatur audito. ait archi
synagogo. Noli timere
tantum modo crede. &
non admisit quemquam
sequi se nisi petrum &

iacobum. & iohannem fra
trem iacobi. Et ueniunt
in domum archisynagogi.
& uidet tumultum & flen
tes & heiulantes multum.
& ingressus ait eis.
Quid turbamini & ploratis.
puella non est mortua.
sed dormit. & inridebant
eum. Ipse uero eiectis
omnibus. assumit patrem
& matrem puellae. & qui
secum erant. & ingredi
untur ubi erat puella ia
cens. & tenens manum
puellae. ait illi
thalitha cumi. quod est
interpraetatum. puella
tibi dico surge. Et con
festim surrexit puella.
& ambulabat. erat autem
annorum duodecim.
& obstipuerunt stupore
maximo. & praecepit illis
uehementer. ut nemo id
sciret. & dixit dari illi
manducare.
R. L. I. c. xli. Lv. xxviiii. Io. lviiii.
Et egressus inde abiit in
patriam suam. & seque
bantur illum discipuli sui
& facto sabbato coepit in
synagoga docere.

& multi audientes admi
rabantur in doctrina eius
dicentes. Unde huic haec
omnia. & quae est sapien
tia quae data est illi. & uir
tutes tales quae per ma
nus eius efficiuntur.
Nonne iste est faber filius
mariae. frater iacobi & io
seph & iudae & simonis.
nonne & sorores eius hic
nobiscum sunt. & scandali
zabantur in illo.
R. Li. I. c. xlii. Lv. xxi. Io. xxxv.
Et dicebat eis ihs. quia non
est propheta sine honore.
nisi in patria sua. & in cogna
tione sua. & in domo sua.
& non poterat ibi uirtutem
ullam facere nisi paucos
infirmos in positis manibus
curauit. & mirabatur prop
ter incredulitatem eorum.
R. Lii. I. c. lxxvi. Lv. clxviiii.
Et circuibat castella in cir
cuitu docens.
R. Liii. II. lxxxii. Lv. cx. Lxxxvii.
Et conuocauit duodecim.
& coepit eos mittere binos.
& dabat illis potestatem
spirituum inmundorum.
& praecepit eis ne quid
tollerent in uia nisi uirgam
tantum. non peram. non
panem. neque in zona aes.

sed calciatos sandaliis. &
ne induerentur duabus tunicis.
R. Liiii. II. lxxxiii. Lv. lxxxvii. cxii.
Et dicebat eis. quocum
que introieritis in domum
illic manete donec exeatis
inde.
R. Lv. II. lxxxv. L. cxiiii. Lxxxviii.
Et quicumque non recepe
rint nec audierint uos. ex
euntes inde excutite pulue
rem de pedibus uestris in
testimonium illis.
R. Lvi. VIII. Lv. lxxxviiii.
Et exeuntes praedicabant
ut paenitentiam agerent.
& daemonia multa eiciebant.
& unguebant oleo multos
aegros. & sanabant.
R. Lvii. II. c. xliii. Lv. xc.
Et audiuit herodes rex.
manifestum enim factum
est nomen eius. & dicebat.
Quia iohannis baptista resur
rexit a mortuis. & prop
terea operantur uirtutes
in illo. Alii autem dicebant.
quia helias est. Alii uero
dicebant. quia propheta
est quasi unus ex prophetis.
R. Lviii. X. sol.
Quo audito herodes ait.
quem ego decollaui iohan
nem. hic a mortuis resur
rexit.
R. Lviiii. II. c. xliiii. Lv. xii.
Ipse enim herodes misit
ac tenuit iohannem

&lumxit eum incarcere
propter herodiadem uxo
rem philippi fratris sui
quia duxerat eam
Dicebat enim iohannis he
rodi non licet tibi habe
re uxorem fratris tui
herodias autem insidia
batur illi. &uolebat occi
dere eum. necpoterat
herodes enim metuebat
iohannem. sciens eum uirū
iustum &sanctum. &custo
diebat eum. &audito eo
multa faciebat. &libenter
eum audiebat. Et cum
dies oportunus accidis
set herodes natalis su
cenam fecit principibus
&tribunis. &primis gali
leae. Cumque introisset
filia ipsius herodiadis
&saltasset &placuisset
herodi. simul querecum
bentibus. rex ait puellae
pete a me quodus. &dabo
tibi. &iurauit illi. quia
quid quid petieris dabo
tibi licet dimidium regni
mei. Quae cum exisset
dixit matri suae.
quid petam. &illa dixit

Caput iohannis baptistae
Cumque introisset statim
cum festinatione adregē
perrexit dicens. uolo ut
protenus des mihi in dis
co caput iohannis baptistę
&contristatus est rex.
propter iusiurandum &propter
simul recumbentes.
noluit eam contristare.
sed misso spiculatore. praecepit afferri caput eius
in disco. Et decollauit
eum in carcere. &adtulit
caput eius in disco. &dedit
illud puellae. &puella de
dit matri suae. Quo audi
to discipuli eius uenerunt
&tulerunt corpus eius.
&posuerunt illud in mo
numento. F

VI

Et conuenientes
apostoli ad iesum renun
tiauerunt illi omnia quae
egerant &docuerant
Et ait illis. uenite seorsum
in desertum locum. &re
quiescite pusillum.
Erant enim quiuenientes
&redientes multi. &nec
manducandi spatium ha
bebant.

Et ascendentes in nauem
abierunt in desertum lo
cum seorsum. &cognouerunt
eos abeuntes. &cognoue
runt multi &pedestres
&de omnibus ciuitatibus
concurrerunt illuc. &prae
uenerunt eos.
Et exiens uidit iesus turbā
multam. &misertus est
super eos. quia erant sic
ut oues non habentes pas
torem. &coepit docere
illos multa.
Et cum iam hora multa fie
ret. Accesserunt discipu
li eius dicentes. Desertus
est locus hic. &iam hora
praeteriit. dimitte il
los ut euntes in proximas
uillas &uicos emant sibi
cibos quos manducent.
&respondens ait illis.
Date illis manducare.
&dixerunt ei. Euntes eme
mus denarios ducentos pa
nes. &dabimus eis manducare. &dicit eis.
quot panes habetis. ite
&uidete. Et cum cog
nouissent dicunt quinq
&duos pisces.

Et praecepit illis ut accumbere facerent omnes secundum contubernia super uiride faenum. &discubuerunt in partes. per centenos
&per quinquagenos. &ac
cepit quinque panibus. &
duobus piscibus. intuens in
caelum benedixit &fregit
panes. &dedit discipulis
suis ut ponerent ante eos.
&duos pisces diuisit omnibus. &manducauerunt
omnes. &saturati sunt.
&sustulerunt reliquias
fragmentorum duodecim
cophinos plenos. &de pisci
bus. Erant autem qui
manducauerunt quinque
milia uirorum.
Et statim coegit discipulos
suos ascendere nauem.
ut praecederent eum trans
fretum ad bethsaidam.
dum ipse dimitteret po
pulum.
Et cum dimisisset eos. abiit
in montem orare. F
Et cum sero esset. erat na
uis in medio mari. &ipse
solus in terra. Et uidens
eos laborantes in remigando.

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Farbkarte #13
B.I.G.

erat enim uentus contra
rius eis. & circa quartam
uigiliam noctis uenit ad eos
ambulans super mare
& uolebat praeterire eos
At illi ut uiderunt eum am
bulantem super mare pu
tauerunt fantasma esse
& exclamauerunt
Omnes enim eum uiderunt
& conturbati sunt. & sta
tim locutus est cum eis.
& dixit illis. Confidite
ego sum nolite timere
R. cm lxxvii T. cl. ii Et ascendit ad illos in na
uem & cessauit uentus.
& plus magis intra se stu
pebant. Non enim intel
lexerunt de panibus.
Erat enim cor illorum ob
caecatum. Et cum transfre
tassent peruene
runt in terram genesa
reth & applicuerunt
R. cm lxxviii T. cl. iii lx xxxvii Cumque egressi essent
de naui continuo cognoue
runt eum & percurren
tes uniuersam regionem
illam coeperunt in grab
battis eos qui se male ha
bebant circumferre ubi
audiebant eum esse

& quocumque introiebat
in uicos uel in uillas aut ci
uitates in plateis ponebant
infirmos & deprecabantur
eum ut uel fimbriam
uestimenti eius tangerent
& quotquot tangebant
eum salui fiebant
R. cm lxx X sol. Et conueniunt ad eum pha
risaei & quidam de scribis
uenientes ab hierosolymis
& cum uidissent quosdam
ex discipulis eius commun
bus manibus id est non lo
tis manducare panes ui
tupesauerunt. Phari
saei autem & omnes iudaei
nisi crebro lauent manus
non manducant tenentes
traditionem seniorum
& a foro nisi baptizentur
non comedunt & alia
multa sunt quae tradita
sunt illis seruare baptis
mata calicum & urceorum
& aeramentorum
R. cm lxxi T. cl. iiii Et interrogabant eum
pharisaei & scribae
Quare discipuli tui non am
bulant iuxta traditionem
seniorum sed communibus
manibus manducant panem

At ille respondens dixit
eis. Bene prophetauit
de uobis esaias ypocritis
sicut scriptum est
Populus hic labiis me hono
rat cor autem eorum
longe abest a me
In uanum autem me colunt
docentes doctrinas prae
cepta hominum. relin
quentes enim mandatum
dei. Tenetis traditionem
hominum baptismata ur
ceorum & calicum & alia
similia his facitis multa
& dicebat illis. Bene irri
tum facitis praeceptum
dei ut traditionem uestram
seruetis. Moyses enim
dixit. Honora patrem
tuum & matrem tuam
& qui male dixerit patri
aut matri morte moriatur
Uos autem dicitis
Si dixerit homo patri aut
matri corban quod est
donum quodcumque ex
me tibi profuerit. & ul
tra non dimittitis eum quic
quam facere patri suo aut
matri. rescindentes
uerbum dei per traditio

nem uestram quam tradi
distis. & similia huiusmodi
multa facitis. Et aduo
cans iterum turbam dice
bat illis. Audite me om
nes & intellegite
Nihil est extra hominem
introiens in eum quod pos
sit eum coinquinare
sed quae de homine proce
dunt illa sunt quae commu
nicant hominem. Si quis
habet aures audiendi
audiat
R. cm lxxii T. cl. vii Et cum introisset in domum
a turba interrogabant
eum discipuli eius parabo
lam & ait illis. Sic & uos
inprudentes estis non
intellegitis quia omne
extrinsecus introiens in
hominem non potest eum
communicare quia non in
troit in cor eius sed in uen
trem & in secessum exit
purgans omnes escas
Dicebat autem quoniam
quae de homine exeunt
illa communicant homi
nem. Abintus enim de cor
de hominum cogitatio
nes male procedunt

adulteria. fornicationes.
homicidia furta. Auari
tia nequitiae dolus
Impudicitia oculus malus.
blasphemiae superbia.
stultitia. Omnia haec
mala abintus procedunt.
& communicant hominē

VII + ET IN DE SURGENS
abiit in fines tyri & sidonis
& ingressus domum neminem uoluit scire. & non potuit latere. Mulier enim
statim ut audiuit de eo.
cuius habebat filia spiritum immundum intrauit.
& procidit ad pedes eius.
erat autem mulier gentilis syrophenissa.
R dñ lxxxiii V dñ clvm Et rogabat eum. ut daemonium eiceret de filia eius.
qui dixit illi. Sine prius
saturari filios. non est enim
bonum sumere panem filiorum & mittere canibus
Atilla respondit. & dixit
ei utique dñe. Nam & catelli subtus mensa comedunt de micis puerorum
& ait illi. Propter hunc
sermonem uade. egressus est daemonium de filia tua.
& cum abisset domum
suam. inuenit puellam
iacentem supra lectum.
& daemonium exisse. F
R dñ lxxxiii + Et iterum exiens de finibus tyri. uenit per sidonem. ad mare galileae.
inter medios fines decapoleos. & adducunt ei
surdum & mutum. & deprecabantur eum. ut
imponat illi manum.
& adprehendens eum de turba seorsum. misit digitos suos in auriculas. & expuens tetigit linguam eius
& suspiciens in caelum ingemuit & ait illi. effeta.
quod est adaperire.
& statim apertae sunt aures eius. & solutum est vinculum linguae eius. & loquebatur recte. & praecepit illis ne cui dicerent.
R dñ lxxxv VI Lv c Quanto autem eis praecipiebat. tanto magis plus
praedicabant. & eo amplius admirabantur dicentes.
R dñ lxxxvi T dñ clx Bene omnia fecit & surdos
fecit audire & mutos loqui. F
+ In illis diebus iterum cum
turba multa esset

nec haberent quod manducarent. conuocatis discipulis. ait illis. Misereor
super turbam. quia ecce
iam triduo sustinent me.
nec habent quod manducent. & si dimisero eos ieiunos in domum suam. deficient in uia. Quidam
enim ex eis de longe uenerunt. & respondent
ei discipuli sui. Unde istos poterit quis hic saturare panibus in solitudine
& interrogauit eos.
quot panes habetis.
qui dixerunt. septem.
Et praecepit turbae discumbere super terram.
& accipiens septem panes
gratias agens fregit. &
+ dabat discipulis suis ut ad ponerent. & adposuerunt turbae. & habebant
piscioulos paucos. & ipsos
benedixit. & iussit apponi.
& manducauerunt & saturati sunt. & sustulerunt
quod superauerat de fragmentis. septem sportas.
erant autem qui manducauerunt quasi quattuor
milia. & dimisit eos. F
& statim ascendens nauem
cum discipulis suis uenit
in partes dalmanutha.
R dñ lxxxvii T dñ clxi 10 xcvi L m Et exierunt pharisaei. & coeperunt conquirere
cum eo. quaerentes a illo
signum de caelo temptantes eum.
R dñ lxxxvii V dñ clxm Et ingemiscens spū ait.
quid generatio ista quaerit signum. Amen dico uobis si dabitur generationi
isti signum. & dimittens
eos. ascendens iterum naue.
abiit trans fretum.
& oblati sunt sumere panes
& nisi unum panem non habebant secum in nauī.
R dñ lxxxviii T dñ clxiii + Lv ex lm Et praecipiebat eis dicens
Uidete. cauete a fermento pharisaeorum & fermento herodis.
R dñ lxxxx T dñ clxv Et cogitabant ad alterutrū
dicentes. quia panes non
habemus. Quo cognito
ihs. ait illis. quid cogitatis
quia panes non habetis.
nondum cognoscitis nec intellegitis. adhuc caecatū
habetis cor uestrum.
oculos habentes non uidetis.

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black
© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25; D-54290 Trier. Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel, anja.runkel@trier.de
Centimetres
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

& aures habentes non
auditis. nec recordamini
quando quinque panes fre
gi in quinque milia. & quot
cophinos fragmentorum
plenos sustulistis.
Dicunt ei. Duodecim
quando & septem panes in
quat tuor milia. quot spor
tas fragmentorum tulistis.
& dicunt ei. septem. & dicebat
eis quomodo nondum intellegitis.
R. m. lxxxi x Sol. Et ueniunt bethsaida
& adducunt ei caecum
& rogabant eum ut illum
tangeret. & ad praehen
sa manu caeci eduxit eum
extra uicum. & expuens
in oculos eius. in positis ma
nibus suis. interrogauit
eum si aliquid uideret.
& aspiciens ait. Uideo homi
nes uelut arbores ambu
lantes. Deinde iterum in
posuit manus super oculos
eius. & coepit uidere. &
restitutus est. ita ut uide
ret clare omnia.
& misit illum in domum suam
dicens. Uade in domum tu
am. & si in uicum introie
ris. nemini dixeris.
R. m. lxxxii T. m. clxvi L. xciiii Io. lxiiii xvii Et egressus est ihs & disci
puli eius in castella caesa
reae philippi. & in uia in
terrogabat discipulos
suos dicens eis.
Quem me dicunt homines
esse. qui responderunt
illi dicentes. Johannem
baptistam. alii heliam.
alii uero quasi unum de
prophetis.
Tunc dicit illis. Uos uero
quem me dicitis esse.
R. m. lxxxiii T. m. clxviii Lv. xciiii ccvi Respondens petrus ait ei
tues xps. Et comminatus
est eis. ne cui dicerent
de illo. Et coepit doce
re illos quoniam oportet
filium hominis multa pa
ti. & reprobari a seniori
bus. & summis sacerdo
tibus. & scribis. & occidi.
& post tres dies surgere.
& palam uerbum loque
batur.
R. m. lxxxiiii T. m. clxviii Et ad praehendens eum
petrus coepit increpare
eum. qui conuersus. &
uidens discipulos suos.
comminatus est petro di
cens. Uade retro me sa
tanas. quoniam non sapis
ea quae di sunt.

sed quae hominum sunt.
R. m. lxxxv T. m. clxx Lv. xcvi Et conuocata turba cum
discipulis suis dixit eis.
Si quis uult post me sequi.
deneget semetipsum
& tollat crucem suam. &
sequatur me. qui enim
uoluerit animam suam
saluam facere. perdet
eam. qui autem perdide
rit animam suam propter
me & euangelium. sal
uam eam faciet.
Quid enim proderit homi
ni si lucretur mundum
totum. & detrimentum
animae suae faciat.
Aut quid dabit homo com
mutationis pro anima sua.
R. m. lxxxvi T. m. xciiii Lv. xcvii cxlvi Qui enim me confusus fu
erit & mea uerba in ge
neratione ista adultera
& peccatrice. & filius ho
minis confundetur eum.
cum uenerit in gloria pa
tris sui cum angelis scis.
& dicebat illis.
R. m. lxxxvii T. m. clxxi Lv. xcviii Amen dico uobis. quia sunt
quidam de hic stantibus.
qui non gustabunt mor
tem donec uideant regnu
di ueniens in uirtute.
Et post dies sex. adsumit
ihs petrum & iacobum &
iohannem. & ducit illos in
montem excelsum seorsu
solus. & transfiguratus
est coram ipsis. & uesti
menta eius facta sunt splen
dentia. candida nimis uel
ut nix. qualia fullo super
terram non potest candida
facere. & apparuit illis
helias cum moyse. & erant
loquentes cum ihu.
& respondens petrus ait ihu.
Rabbi. bonum est nos hic esse.
& faciamus tria tabernacu
la. tibi unum. & moysi unum.
& heliae unum. non enim
sciebat quid diceret.
Erant enim timore exter
riti. & facta est nubes
obumbrans eos. & uenit
uox de nube dicens.
Hic est filius meus carissi
mus. audite illum.
& statim circumspicientes.
neminem amplius uide
runt. nisi ihm tantum se
cum. & descendentibus
illis de monte praecepit
illis. ne cui quae uidissent
narrarent. nisi cum filius

hominis amortuus resur-
rexerit.

R dñi lxxxviii X sol. Et uerbum continuerunt apud se. conquirentes quid esset. cum amortuus fuerit resurrexerit

R dñi lxxxviii V i dñi clxxxiii Et interrogabant eum dicentes. Quid ergo dicunt pharisaei & scribae. quia heliam oportet primum uenire

quireſpondens ait illis heliasquidem uenerit primo restituet omnia

& quomodo scriptum est in filium hominis ut multa patiatur & contemnatur

Sed dico uobis. quia & helias uenit. & fecerunt illi quae cumque uoluerunt. sicut scriptum est de eo:

R dñi lxxxix X sol. Et ueniens ad discipulos suos uidit turbam magnam circa eos. & scribas conquirentes cum illis

& confestim omnis populus uidens ihm stupefactus est. & expauerunt. & accurrentes salutabant eum. & interrogauit eos. quid inter uos conquiritis.

R dñi xci ii dñi clxxxiv Lv xcviii Et respondens unus de turba dixit. Magister adtuli filium meum ad te habentem spiritum mutum qui ubi cumq: eum adprehenderit allidit eum & spumat. & stridet dentibus & arescit. & dixi discipulis tuis ut eicerent illum. & non potuerunt. quireſpondens dicit eis. O generatio incredula quam diu apud uos ero. quam diu uos patiar. adferte illum ad me. & adtulerunt eum

& cum uidisset illum statim spiritus conturbauit eum. & elisus interra uolutabatur spumans.

& interrogauit patrem eius. quantum temporis est ex quo hoc ei accidit. Ille autem ait. ab infantia

& frequenter eum & in ignem & in aquas misit ut eum perderet. sed si quid potes adiuua nos misertus nostri. Ihs autem ait illi.

Si potes credere. omnia possibilia credenti.

& continuo exclamans pater pueri cum lacrimis aiebat. Credo dne.

adiuua incredulitatem meam. Et cum uidisset eum ihs conturbantem comminatus est spiritui immundo. dicens illi.

Surde & mute spiritus. ego tibi praecipio. exi ab eo. & amplius ne introeas in eum. & clamans & multum & multum discerpens eum exiit ab eo. & factus est sicut mortuus. ita ut multi dicerent. quia mortuus est.

Ihs autem tenens manum eius eleuauit illum. & surrexit

R dñi xcii X sol. Et cum introisset in domum. discipuli eius secreto interrogabant eum.

Quare nos non potuimus eicere eum. & dixit illis. hoc genus in nullo potest exire. nisi in oratione & ieiunio.

F

VIII R dñi xciii I dñi clxxxv Lv cl Et inde profecti. praeterambulabant galilaeam. Nec uolebat quem quam scire.

Docebat autem discipulos suos. & dicebat illis. quoniam filius hominis tradetur in manus hominum

& occident eum. & occisus. tertia die resurget.

At illi ignorabant uerbum. & timebant eum interrogare.

R dñi xciii X sol. Et uenerunt capharnaum. qui cum domi esset interrogabat eos. quid in uia tractabatis.

R dñi xcv I dñi clxxxvi Lv cii Ad illi tacebant. Siquidem inter se. in uia disputauerant. quis esset illorum maior. Et residens uocauit duodecim. & ait illis.

Si quis uult primus esse. erit omnium nouissimus. & omnium minister.

& accipiens puerum statuit eum in medio eorum.

quem cum complexus esset ait illis. quisquis unum exhuiusmodi pueris receperit in nomine meo. me recipit.

R dñi xcvi I dñi xcviii Lv cxvi le cxc exc xcvi cxxxvm cxxxvm c xl xlim R dñi xcvii VIII Lv ciii Et quicumque me susceperit non me susceperit. sed eum qui me misit.

Respondit illi Iohannes dicens. Magister uidimus quendam in nomine tuo eicientem daemonia. quinon sequitur nos.

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Farbkarte #13
B.I.G.

& prohibuimus eum
Jhs autem ait. Nolite prohi
bere eum. Nemo est enim
qui faciat uirtutem in nomi
ne meo. & possit cito male
loqui de me. qui enim non
est aduersum uos pro uo
bis est.

R. m. xcviii T. vi m. c
Quisquis enim potum dede
rit uobis calicem aquae
in nomine meo. quia xpi es
tis amen dico uobis non per
det mercedem suam

R. m. xcviiii T. lii m. cxxviii lv. cxcvii
Et quisquis scandalizaue
rit unum ex his pusillis cre
dentibus in me. bonum est
ei magis si circumdaretur
mola asinaria collo eius & in
mare mitteretur

R. m. c T. vi m. clxxx
Et si scandalizauerit te ma
nus tua abscide illam.
Bonum est tibi debilem in
troire in uitam. quam du
as manus habentem. ire
in gehennam. in ignem in
extinguibilem

R. m. ci X sol.
Vbi uermis eorum non mo
ritur & ignis non extingui
tur. Et si pes tuus te scan
dalizat. amputa illum
Bonum est tibi claudum
introire in uitam aeter
nam. quam duos pedes
habentem mitti in gehen
nam. ignis inextinguibilis.
Ubi uermis eorum non mori
tur. & ignis non extinguitur.
Quod si oculus tuus scanda
lizat te eice eum. bonum
est tibi luscum introire in
regnum dei. quam duos ocu
los habentem mitti in ge
hennam ignis. Ubi uermis
eorum non moritur. & ignis
non extinguetur.
Omnis enim igne salietur.
& omnis uictima salietur.

R. m. cii T. ii m. xxxi lv. clxxxv
Bonum est sal. quod si sal
insulsum fuerit. in quo illud
condietis. habete in uo
bis sal & pacem habete
inter uos.

R. m. ciii T. vi m. clxxxviii
Et inde exsurgens uenit
in fines iudaeae ultra ior
danen. & conueniunt ite
rum turbae ad eum. &
sicut consueuerat iterum
docebat illos. & acceden
tes pharisaei interroga
bant eum. Si licet uiro
uxorem dimittere temp
tantes eum.
At ille respondens dixit eis.
Quid uobis praecepit

ent eum. & tertia die
resurget.

R. m. cxiii T. vi m. ccii
Et accedunt ad eum ia
cobus & iohannes filii ze
bedaei dicentes.
Magister uolumus ut quod
cumque petierimus fa
cias nobis. At ille dixit eis.
Quid uultis ut faciam uobis.
& dixerunt. da nobis ut
unus ad dexteram tuam.
& alius ad sinistram tuam
sedeamus in gloria tua.
Jhs autem ait eis.
Nescitis quid petatis.
Potestis bibere calicem
quem ego bibo aut baptis
mum quo ego baptizor
baptizari. At illi dixe
runt ei. Possumus.
Jhs autem ait eis.
Calicem quidem quem ego
bibo bibetis. & baptismum
quo ego baptizor bapti
zabimini. Sedere autem
ad dexteram meam. uel
ad sinistram. non est meum
dare uobis. sed quibus pa
ratum est.

R. m. cxiiii T. ii m. cciii lv. cclxx
Et audientes decem. coepe
runt indignari de iacobo
& iohanne. Jhs autem
uocans eos ait illis.
Scitis quia hii qui uidentur
principari gentibus domi
nantur eis. & principes eo
rum potestatem habent
ipsorum. Non ita est autem
in uobis. Sed quicumque
uoluerit fieri maior erit
uester minister.
& quicumque uoluerit in
uobis primus esse. erit om
nium seruus.

R. m. cxv T. iiii m. cciiii lv. xci cxxxv
Nam & filius hominis non
uenit ut ministraretur ei.
sed ut ministraret. & da
ret animam suam redemp
tionem pro multis.

R. m. cxvi T. ii m. ccv lv. ccxciii
Et ueniunt hiericho. & pro
ficiscente eo de hiericho
& discipulis eius. & plurima
multitudine. filius timei
bartimaeus caecus. sede
bat iuxta uiam mendicans.
Quicum audisset quia ihs
nazarenus est. coepit cla
mare & dicere.
Fili dauid ihu miserere mei.
& comminabantur ei mul
ti. ut taceret. At ille mul
to magis clamabat fili dauid
miserere mei.
& stans ihs praecepit illum

uocari. & uocant caecũ
dicentes ei. Animae qui
or esto. surge. uocat te
qui proiecto uestimento
suo. exiliens uenit ad eum.
& respondens ihs illi dixit
quid uis tibi faciam. Caecus
autem dixit ei
Rabboni ut uideam.
Ihs autem dixit ei
Uade fides tua te salvũ fecit
& confestim uidit. & sequebatur eum in uia.

Et cum adpropinquarent
hierosolymae. & bethaniae ad montem oliuarum
mittit duos ex discipulis
suis. & ait illis
Ite in castellum quod est contra uos. & statim introeuntes illuc. inuenietis pullum
ligatum. super quem nemo
adhuc hominum sedit.
Soluite illum & adducite.
& si quis uobis dixerit quid
facitis. dicite quia domino
necessarius est. & continuo illum dimittet huc.

Et abeuntes inuenerunt
pullum ligatum ante ianuam foris in biuio. & soluunt
eum. Et cum quidam de illic stantibus dicebant illis
quid facitis soluentes pullum
qui dixerunt eis sicut praecepit illis ihs. & dimiserunt eis. & adduxerunt
pullum ad ihm. & imposuit
illi uestimenta sua. & sedit
super eum. Multi autem
uestimenta sua straverunt
in uia. Alii autem frondes
cedebant de arboribus.
& sternebant in uia.

Et qui praeibant & qui sequebantur clamabant dicentes. Osanna benedictus qui uenit in nomine dni. Benedictum quod
uenit regnum patris nostri
dauid osanna in excelsis.

Et introiit hierosolyma in
templum. & circumspectis omnibus. cum iam uespere esset hora. exiit in bethania cum duodecim.
& alia die cum exirent a bethania esurit. Cumque uidisset a longe ficum habentem folia. uenit si quid forte inueniret in ea. & cum
uenisset ad eam. nihil inuenit praeter folia. non enim
erat tempus ficorum.

& respondens dixit ei
Iam non amplius in aeternum quisquam fructum
ex te manducet.
& audiebant discipuli eius.

Et uenerunt hierosolymam.
& cum introisset templum
coepit eicere uendentes
& ementes in templo. &
mensas nummulariorum
& cathedras uendentium
columbas euertit.
& non sinebat ut quisquam
transferret uas per templum. & docebat dicens
eis. Nonne scriptum est
quia domus mea. domus
orationis uocabitur omnibus gentibus. uos autem
fecistis eam speluncam
latronum.

Quo audito principes sacerdotum. & scribae. quaerebant quomodo eum perderent. timebant enim eum
quoniam universa turba
admirabatur super doctrina eius.

Et cum uespera facta esset. egrediebatur de
ciuitate. & cum mane
transirent uiderunt

ficum aridam factam
a radicibus. & recordatus
petrus dixit ei. Rabbi
ecce ficus cui maledixisti
aruit.

Et respondens ihs ait illis.
Habete fidem dei. amen dico uobis
quia quicumque dixerit monti hui
c. tollere. & mittere in
mare. & non haesitauerit
in corde suo. sed crediderit
quia quod cumque dixerit fiat. fiet ei.

Propterea dico uobis
Omnia quaecumque orantes petitis. credite quia
accipietis. & uenient uobis.

Et cum stabitis ad orandum
dimittite si quid habetis
aduersus aliquem. ut & pater uester qui in caelis est
dimittat uobis peccata uestra. quod si uos non dimiseritis. nec pater uester
qui in caelis est dimittet
uobis peccata uestra.

Et uenerunt rursum
hierusolymam. & cum ambularet in templo. accedunt ad eum summi sacerdotes. & scribae. & seniores
& dicunt illi.

In qua potestate haec facis
& quis tibi dedit hanc potestatem ut ista facias
Jhs autem respondens ait illis. Interrogabo uos &
& ego unum uerbum & respondete mihi & dicam uobis in qua potestate haec faciam. Baptismum Johannis de caelo erat an ex hominibus respondete mihi
At illi cogitabant secum dicentes. Si dixerimus de caelo. quare ergo non credidistis ei. Sed dicemus ex hominibus timebant populum. Omnes enim habebant Johannem. quia uere propheta esset. & respondentes dicunt ihu. Nescimus
Et respondens ihs. ait illis. Neque ego dico uobis in qua potestate haec facio.
Et coepit illis in parabolis loqui. Uineam plantauit homo & circumdedit sepem & fodit lacum. & aedificauit turrem. & locauit eam agricolis & peregre profectus est
& misit ad agricolas in tempore seruum. ut ab agricolis acciperet de fructu uineae. Quem adprehendentes eum caeci deruerunt. & dimiserunt eum uacuum. & iterum misit ad illos alium seruum & illum in capite uulnerauerunt. & contumelias adfecerunt
& rursum alium misit. & illum occiderunt & plures alios quosdam caedentes. alios uero occidentes. Adhuc ergo unum habens filium carissimum. & illum misit ad eos nouissimum dicens quia reuerebuntur filium meum. Coloni autem dixerunt ad inuicem
Hic est heres uenite occidamus eum & nostra erit hereditas. & adprehendentes eum occiderunt & eiecerunt extra uineam
Quid ergo faciet dominus uineae ueniet & perdet colonos. & dabit uineam aliis. Nec scripturam hanc legistis. Lapidem quem reprobauerunt aedificantes. hic factus est in caput anguli.

A dno factum est istud & est mirabile in oculis nostris.
Et quaerebant eum tenere. & timuerunt turbam. cognouerunt enim quoniam ad eos parabolam hanc dixerit. & relicto eo abierunt.
Et mittunt ad eum quosdam ex pharisaeis & herodianis. ut eum capere uerbo. qui uenientes dicunt ei. Magister scimus quia uerax es. & non curas quemquam. nec enim uides in faciem hominum. sed in ueritate uiam dei doces.
Licet dare tributum caesari. an non dabimus.
Qui sciens uersutiam eorum ait illis. quid me temptatis. afferte mihi denarium ut uideam. At illi attulerunt ei. & ait illis.
Cuius est imago haec & inscriptio. Dicunt illi. caesaris. Respondens autem ihs dixit illis.
Reddite igitur quae sunt caesaris caesari. & quae sunt dei deo. & mirabantur super eo.
Et uenerunt ad eum sadducaei qui dicunt resurrectionem non esse. & interrogabant eum dicentes.
Magister moyses nobis scripsit. ut si cuius frater mortuus fuerit. & dimiserit uxorem. & filios non reliquerit. accipiat frater eius uxorem ipsius. & resuscitet semen fratri suo.
Septem ergo fratres erant. & primus accepit uxorem & mortuus est non relicto semine. & secundus accepit eam & mortuus est & nec iste reliquit semen. & tertius similiter. & ac ceperunt eam similiter septem. & non reliquerunt semen. Nouissima omnium defuncta est & mulier.
In resurrectione ergo cum resurrexerint. cuius de his erit uxor. septem enim habuerunt eam uxorem.
& respondens ihs ait illis.
Nonne ideo errabitis non scientes scripturas. neque uirtutem dei.

Cum enim a mortuis resurrexerint neque nubent neque nubentur sed sunt sicut angeli in caelis

De mortuis autem quod resurgant non legistis in libro moysi super rubum quomodo dixerit illi dns inquiens ego sum dns abrahā & dns isaac & dns iacob non est dns mortuorum sed uiuorum uos ergo multum erratis

+ Et accessit unus de scribis qui audierat illos conquirentes & uidens quoniam bene illis respondisset interrogauit eum quod esset primum omnium mandatum Jhs autem respondit ei quia primum omnium mandatum est

Audi israhel dns dns noster dns unus est & diliges dnm dm tuum ex toto corde tuo & ex tota anima tua & ex tota mente tua & ex tota uirtute tua hoc est primum mandatum

Secundum autem simile est illi Diliges proximum tuum tam quam te ipsum

maius horum aliud mandatum non est

X sol Et ait illi scriba Bene magister in ueritate dixisti quia unus est & non est alius praeter eum & ut diligatur ex toto corde & ex toto intellectu & ex tota anima & ex tota fortitudine & diligere proximum tam quam seipsum maius est omnibus holocaustomatibus & sacrificiis Jhs autem uidens quod sapienter respondisset dixit illi

Non es longe a regno dei

Et nemo iam audebat eum interrogare

Et respondens Jhs dicebat docens in templo

Quomodo dicunt scribae xpm filium esse dauid

Ipse enim dauid dicit in spu sco

Dixit dns dno meo sede ad dexteris meis donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum

Ipse ergo dauid dicit eum dnm & unde est filius eius & multa turba eum libenter audiebat

Et dicebat eis in doctrina sua

Cauete ab scribis qui uolunt

in stolis ambulare & salutari in foro & in primis cathedras sedere in synagogis & primos discubitus in cenis

Qui deuorant domos uiduarum sub obtentu prolixe orationis hii accipient prolixius iudicium

Et sedens Jhs contra gazophilacium aspiciebat quomodo turba iactaret aes in gazophilacium & multi diuites iactabant multa

Cum uenisset autem una uidua pauper misit duo minuta quod est quadrantem & conuocans discipulos suos ait illis Amen dico uobis quoniam uidua haec pauper plus omnibus misit qui miserunt in gazophilacium

Omnes enim ex eo quod abundabat illis miserunt haec uero de penuria sua omnia quae habuit misit totum uictum suum

Et cum egrederetur de templo ait illi unus ex discipulis suis Magister aspice quales lapides & quales structurae templi

Et respondens Jhs ait illi Uides has omnes magnas aedificationes non relinquetur lapis super lapidem qui non destruatur

XI Et cum sederet in monte oliuarum contra templum interrogabant eum seorsum petrus & iacobus & iohannes & andreas

+ Dic nobis quando ista fient & quod signum erit quando haec omnia incipient consummari & respondens Jhs coepit dicere illis

Uidete ne quis uos seducat

Multi enim uenient in nomine meo dicentes quia ego sum & multos seducent

Cum audieritis autem bella & opiniones bellorum ne timueritis Oportet enim fieri sed nondum finis

Exsurget autem gens contra gentem & regnum super regnum & erunt terrae motus per loca & fames Initium dolorum haec

Videte autem uos metipsos Tradent enim uos in consiliis & in synagogis suis uapulabitis

& ante praesides & reges
stabitis propter me in te-
stimonium illis.

Et in omnes gentes primum
oportet praedicari euan
gelium.

Et cum duxerint uos trae
dentes. nolite praecogi
tare quid loquamini. sed
quod datum uobis fuerit
in illa hora id loquimini.
Non enim estis uos loquentes.
sed spiritus sanctus. Tradet autem
frater fratrem in mor
tem & pater filium. & con
surgent filii in parentes.
& morte adficient eos.
& eritis odio omnibus prop
ter nomen meum.
Qui autem sustinuerit in fi
nem hic saluus erit.

Cum autem uideritis abomi
nationem desolationis stantem ubi
non debet. qui legit intel
legat.

Tunc qui in iudaea sunt fu
giant in montes. & qui su
per tectum. ne descendat
in domum. nec introeat
ut tollat quid de domo sua.
& qui in agro erit. non reuer
tatur retro tollere

uestimentum suum.

Vae autem praegnantibus
& nutrientibus in illis diebus.

Orate uero ut hieme non
fiant.

Erunt enim dies illi tribu
lationes tales. quales non
fuerunt ab initio creaturae
quam condidit dominus usque
nunc. neque fient.

Et nisi breuiasset dominus dies.
non fuisset salua omnis caro.
Sed propter electos quos
elegit breuiauit dies.

Et tunc si quis uobis dixerit. ecce
hic est xpus. ecce illic ne cre
dideritis.

Exsurgent enim pseudo
christi. & pseudo prophe
tae. & dabunt signa & pos
tenta ad seducendos si po
test fieri & iam electos.
Uos ergo uidete. ecce prae
dixi uobis omnia.

Sed in illis diebus post tri
bulationem illam. sol con
tenebrabitur. & luna non
dabit splendorem suum.
& stellae caeli erunt de
cidentes. & uirtutes quae
sunt in caelis mouebuntur.

Et tunc uidebunt filium

hominis uenientem in
nubibus cum uirtute mul
ta & gloria. Et tunc mit
tet angelos suos. & con
gregabit electos suos a
quatuor uentis. a summo
terrae usque ad summum
caeli. A ficu autem disci
te parabolam. cum iam
ramus eius tener fuerit.
& nata fuerint folia. Cog
noscitis. quia in proximo
sit aestas. Sic & uos cum
uideritis haec fieri. scito
te quod in proximo sit
in ostiis. Amen dico uobis.
quoniam non transibit
generatio haec. donec om
nia ista fiant. Caelum
& terra transibunt. uer
ba autem mea non trans
ibunt.

De die autem illo uel hora.
nemo scit. neque angeli
in caelo neque filius. nisi
pater.

Videte. uigilate & orate.
nescitis enim quando
tempus sit.

Sicut homo qui peregre
profectus reliquit do
mum suam. & dedit ser

uis suis potestatem cuius
que operis. & ianitori prae
cipiat ut uigilet.

Vigilate ergo nescitis enim
quando dominus domus
ueniat. sero. an media noc
te. an galli cantu. an mane.
Ne cum uenerit repente in
ueniat uos dormientes.
Quod autem uobis dico. om
nibus dico. uigilate.

XII.

Erat autem pascha
& azima post biduum.
Et quaerebant summi sa
cerdotes & scribae. quo
modo eum dolo tenerent
& occiderent. Dicebant enim.
Non in die festo. ne forte
tumultus fieret populi.

Et cum esset bethaniae
in domo simonis leprosi.
& recumberet. uenit
mulier habens alabastrum
unguenti nardi spicati
pretiosi. & fracto alabas
tro. effudit super caput
eius. Erant autem quidam
indigneferentes intra
semetipsos. & dicentes.
Ut quid perditio ista unguen
ti facta est. potestat enim
unguentum istud uenum

dari plus quam trecentis
denariis. & dari paupe
ribus. & fremebant in eā
Ihs autem dixit sinite
eam. quid illi molesti estis
Bonum opus operata est
in me. Semper enim pau
peres habetis uobiscum.
& cum uolueritis potes
tis illis bene facere
me autem non semper ha
betis
R. cl.viiii T. iiii cc.lxxviii Io. xcviii Quod habuit haec fecit.
praeuenit unguere cor
pus meum in sepultura
Amen dico uobis ubicumq;
praedicatum fuerit
euangelium istud in uni
uerso mundo. & quod fe
cit haec narrabitur in me
moriam eius
R. cl.x T. ii cc.lxxxviii Lv. cc.lxxiii Et iudas scariothes unus
de duodecim. abiit ad sum
mos sacerdotes ut prode
ret eum illis. qui audien
tes gauisi sunt. & promise
runt ei pecuniam se datu
ros. & quaerebat quomodo
illum oportune traderet.
& prima die azimorum quan
do pascha immolabant.
Dicunt ei discipuli

quouis eamus. & paremus ti
bi ut manduces pascha.
& mittit duos ex discipulis
suis. & dicit eis.
Ite in ciuitatem. & occurret
uobis homo laguoenam
aquae baiolans sequimini
eum. & quocumque intro
ierit. dicite domino domus
quia magister dicit. ubi est
refectio mea. ubi pascha
cum discipulis meis mandu
cem. & ipse uobis demons
trabit caenaculum grande
stratum. & illic parate nobis
& abierunt discipuli eius.
& uenerunt in ciuitatem.
& inuenerunt sicut dixe
rat illis. & praeparaue
runt pascha
R. cl.xi T. iiii cc.lxxxviii Io. cxxi c. lxxii Vespere autem facto uenit
cum duodecim. & discum
bentibus eis & manducan
tibus ait ihs
Amen dico uobis. quia unus
ex uobis me tradet. qui
manducat mecum
R. cl.xii T. i cc.lxxx Lv. cc.lxviii Io. cxxii At illi coeperunt contrista
ri & dicere ei singillatim.
Num quid ego
R. cl.xiii T. ii cc.lxxx Lv. cc.lxviii Qui dixit illis. Unus ex duo
decim qui intingit

mecum in catino. Et filius
quidem hominis. uadit sic
ut scriptum est de eo.
uae autem homini illi. per
quem filius hominis tra
detur
R. cl.xiiii T. vi cc.lxxx ii Bonum erat ei. si non esset
natus homo ille
R. cl.xv T. i cc.lxxx iiii Lv. cc.lxxvi Io. lxv et lv. Et manducantib: illis ac
cepit ihs panem. & benedi
cens. fregit. & dedit eis.
& ait. sumite. hoc est
corpus meum
R. cl.xvi T. ii cc.lxxx xv L. cc.lxxx Et accepto calice. gra
tias agens. dedit eis.
& biberunt ex illo omnes
et ait illis. Hic est sanguis
meus noui testamenti.
qui pro multis effundetur
Amen dico uobis. quod iam
non bibam de genimine ui
tis. usq; in diem illum. cum
illud bibam nouum in reg
no dī.
R. cl.xvii T. vi cc.lxx xvi Et hymno dicto. exie
runt in montem oliuarū
R. cl.xviii T. iiii cc.lxx xvii Io. cl.ii Et ait eis ihs. Omnes
scandalizabimini in
nocte ista
R. cl.xviiii T. vi cc.l xxxviii Quia scriptum est.
Percutiam pastorem.
et dispergentur oues

Sed postea quam resurre
xero. praecedam uos in
galilaeam
R. cl.xx T. i cc.lxxxviii L. cc.lxxv Io. cxxvi Petrus autem ait ei.
Et si omnes scandalizati
fuerint. sed non ego
Et ait illi ihs. Amen dico
tibi. quia tu hodie in nocte
hac. prius quam bis gallus
uocem dederit. ter me
es negaturus
R. cl.xxi T. vi cc.xc At ille amplius loqueba
tur. Et si oportuerit me
simul conmori tibi. non te
negabo. Similiter autem
et omnes dicebant
R. cl.xxii T. i cc.xci L. cc.lxxxviii Io. cl.vi Et ueniunt in praedium.
cui nomen geth samani
R. cl.xxiii T. vi cc.xcii Et ait discipulis suis.
Sedete hic. donec orem.
& adsumit petrum. et
iacobum & iohannem se
cum. & coepit pauere &
taedere.
R. cl.xxiiii T. iiii cc.xciii Io. cvii Et ait illis. Tristis est
anima mea usque ad mor
tem. sustinete hic. &
uigilate.
R. cl.xxv T. i cc.xciiii L. cc.lxxxi Io. cl.xi Et cum processisset pau
lulum. procidit super
terram. & orabat.
ut si fieri posset. transiret

abeo hora. Et dixit. abba
pater. omnia tibi possibilia
sunt. trans fer calicem
hunc a me.

Sed non quod ego uolo. sed
quod tu. Et uenit. & inue
nit eos dormientes. & ait
petro. Simon dormis.
non potuisti una hora uigi
lare.

Vigilate & orate. ut non
intretis in temptatio
nem.

Spiritus quidem promptus.
caro uero infirma.

Et iterum abiens. orauit
eundem sermonem dicens.
& reuersus denuo. inuenit
eos dormientes. erant enim
oculi illorum grauati.
& ignorabant quid respon
derent ei.

Et uenit tertio. & ait illis.
Dormite iam & requiesci
te. Sufficit. Uenit hora.
ecce tradetur filius homi
nis in manus peccatorum.
Surgite eamus. ecce qui
me tradet prope est.

Et adhuc eo loquente. uenit
iudas scarioth unus ex duo
decim. & cum illo turba

multa. cum gladiis & lignis.
a summis sacerdotib: &
a scribis & a senioribus.

Dederat autem traditor
eius. signum eis dicens.
Quem cum q: osculatus fue
ro. ipse est tenete eum.
& ducite caute. Et cum
uenisset. statim accedens
ad eum ait. Rabbi. & oscu
latus est eum. at illi ma
nus iniecerunt in eum. &
tenuerunt eum.

Vnus autem quidam decir
cumstantib: educens gla
dium. percussit seruum sum
mi sacerdotis. & amputa
uit illi auriculam.

Et respondens ihs. ait illis.
Tamquam ad latronem ex
istis cum gladiis & lignis con
prehendere me. cotidie
eram apud uos in templo do
cens. & non me tenuistis.
sed ut adimpleantur scrip
tura.

Tunc discipuli eius. relin
quentes eum omnes.
fugerunt.

Adulescens autem quidam
sequebatur eum. amictus
sindone super nudo.

homicidium. Et cum
ascendisset turba. coe
pit rogare sicut semper
faciebat illis. Pilatus
autem respondit eis.
& dixit. Uultis dimit
tam uobis regem iudae
orum. sciebat enim.
quod per inuidiam tra
didissent eum summi
sacerdotes.

Pontifices autem conci
tauerunt turbam. ut
magis barabban dimit
teret eis.

Pilatus autem iterum
respondens ait illis.
quid ergo uultis faciā
regi iudaeorum. at illi
iterum clamauerunt.
crucifige eum. Pilatus
uero dicebat eis. quid
enim mali fecit. at illi
magis clamabant. cru
cifige eum.

Pilatus autem uolens
populo satis facere.
dimisit illis barabban.
& tradidit ihm flagel
lis caesum. ut crucifi
geretur.

Milites autem duxe

runt eum intro in atri
um praetorii. & conuo
cant totam cohortem.
& induunt eum purpu
ra. & inponunt ei plec
tentes spineam coronam.
& coeperunt salutare
eum. Aue rex iudaeo
rum. & percutiebant
caput eius harundine.
& conspuebant eum.
& ponentes genua ado
rabant eum.

Et postquam inluserunt
ei. exuerunt illum pur
pura. & induerunt illum
uestimentis suis. & edu
cunt illum ut crucifige
rent eum.

Et angariauerunt prae
ter euntem quempi
am simonem cyrene
um uenientem de uilla
patrem alexandri &
rufi. ut tolleret crucē
eius.

Et perducunt illum
in golgotha locum. quod
est interpraetatum
caluariae locus.

Et dabant ei bibere
murratum uinum. &

non accepit

Et crucifigentes eum. diuiserunt uestimenta eius. mittentes sortem super eis. quis quid tolleret

Erat autem hora tertia. & crucifixerunt eum

Et erat titulus causae eius inscriptus rex iudaeorum

Et cum eo crucifigunt duos latrones. unum a dextris. & alium a sinistris eius

Et adimpleta est scriptura quae dicit. & cum iniquis reputatus est

Et praetereuntes blasphemabant eum. mouentes capita sua. & dicentes. ua. qui destruit templum. & in trib: diebus aedificat saluum fac temetipsum. descendens de cruce

Similiter & summi sacerdotes. ludentes ad alterutrum cum scribis. dicebant. alios saluos fecit. seipsum non potest saluum facere. xp̄s rex israhel. descendat nunc de cruce. ut uideamus & credamus

Et qui cum eo crucifixi erant. conuiciabantur ei

Et facta hora sexta. tenebrae factae sunt per totam terram. usq: in horam nonam

Et hora nona. exclamauit ih̄s uoce magna dicens. heloi heloi. laema sabacthani. quod est interpretatum. d̄s meus. d̄s meus. ut quid dereliquisti me. Et quidam de circumstantib: audientes dicebant. ecce heliam uocat

Currens autem unus. & implens spongiam aceto. circumponensque calamo. potum dabat ei dicens. Sinite. uideamus si ueniat helias ad deponendum eum

Ih̄s autem emissa uoce magna. expirauit

Et uelum templi scissum est in duo. a sursum usque deorsum

Videns autem centurio qui ex aduerso stabat. quia sic clamans expirasset ait. uere homo hic filius d̄i erat

Erant autem & mulieres de longe aspicientes. inter quas erat maria magdalene. & maria iacobi minoris & ioseph mater & salome. et cum esset in galilaea sequebantur eum. & ministrabant ei. & aliae multae quae cum eo ascenderant hierosolymam

Et cum iam sero esset factum. quia erat parasceue. quod est ante sabbatum. uenit ioseph ab arimathia nobilis decurio. qui & ipse erat expectans regnum d̄i. & audaciter introiit ad pilatum. & petiit corpus ih̄u. pilatus autem mirabatur si iam obisset

et accersito centurione. interrogauit eum si iam mortuus esset. Et cum cognouisset a centurione. donauit corpus ioseph

Ioseph autem mercatus sindonem. & deponens eum inuoluit sindone. & posuit eum in monumento quod erat excisum de petra. & aduoluit lapidem ad ostium monumenti

Maria autem magdalene. & maria ioseph. aspiciebant ubi poneretur

Et cum transisset sabbatum maria magdalene. & maria iacobi & salome. emerunt aromata. ut uenientes unguerent eum

Et ualde mane una sabbatorum ueniunt ad monumentum. orto iam sole. et dicebant ad inuicem: quis reuoluit nobis lapidem ab ostio monumenti. Et respicientes uiderunt

reuolutum lapidem
erat quippe magnus
ualde. Et intro euntes
in monumentum uide
runt iuuenem seden
tem in dextris cooper
tum stola candida
& obstipuerunt.
R cc xxxii T ccc Liii L ccc xxxviii Qui dicit illis. Nolite
expauescere. Ihm
quaeritis nazarenum
crucifixum. surrexit.
Non est hic. ecce locus
ubi posuerunt eum sedite
dicite discipulis eius
& petro. quia praece
dit uos in galilaeam.
ibi eum uidebitis. sicut
dixit uobis.
R cc xxxiii T ccc Liiii L ccc xxxviii At illae exeuntes fuge
runt de monumento.
Inuaserat enim eas tremor
& pauor. & nemini quic
quam dixerunt. time
bant enim. Surgens
autem mane prima sab
bati. apparuit primo
mariae magdalene.
de qua eiecerat sep
tem daemonia. Illa
uidens. nuntiauit his qui
cum eo fuerant. lugen
tibus & flentibus.
Et illi audientes quia
uiueret. & uisus esset ab
ea. non crediderunt.
Post haec autem duob:
ex eis ambulantibus. os
tensus est in alia effigie.
euntibus in uillam.
& illi euntes nuntiaue
runt ceteris. nec illis
crediderunt.
R cc xxxiiii x sol Nouissimae recum
bentibus illis unde
cim. apparuit & expro
brauit incredulitatem
illorum. & duritiam cor
dis. quia his qui uide
rant eum resurrexisse.
non crediderunt.
Et dixit eis. Euntes
in mundum uniuersum.
praedicate euangeli
um omni creaturae.
qui crediderit & bap
tizatus fuerit. saluus
erit. qui uero non credi
derit condemnabitur.
Signa autem eos qui
crediderint haec sequen
tur. In nomine meo
daemonia eicient. lin
guis loquentur nouis.
serpentes tollent.
Et si mortiferum quid
biberint. non eos noce
bit. Super aegros ma
nus inponent. & bene
habebunt. Et dns
quidem ihs postquam
loquutus est eis. ad
sumptus est in caelum.
& sedit a dextris di.
Illi autem profecti.
praedicauerunt ubiq:
dno cooperante &
sermonem confirman
te. sequentibus signis.

EXPLICIT EUANGE
LIUM SECUNDUM
MARCUM
INCIPIT ARGUMEN
TUM EUANGELII
SECUNDUM
LUCAM

LUCAS SYRUS ANTI
ocensis arte medicus
discipulus apostolorum.
postea paulum secutus.
usq: ad confessionem
eius seruiens dno sine
crimine. nam neq: uxo
rem umquam habens. ne
que filios. septuaginta
& quattuor annorum
obiit in bithinia. plenus
spu sco. qui cum iam scrip
ta essent euangelia.
per matheum quidem in
iudaea per marcum autem
in italia. sco instigante
spu. in achaiae partibus
hoc scripsit euangelium
significans etiam ipse in
principio. ante alia esse
descripta. cui extra ea
quae ordo euangelicae
dispositionis exposcit. ea
maxime necessitas labo
ris fuit ut primum gre
cis fidelibus. omni prophe
tatione. uenturi in carne
di xpi manifesta humani
tas. ne iudaicis fabulis attenti.
in solo legis desiderio te
nerentur. ne uel hereticis fabulis.
& stultis sollicitationibus

seducti. excederent auc
ritate. elaboraret.
Dehinc ut inprincipio
euangelii iohannis naturita
te prae sumta. cui euangel
lium scriberet. & inquo e
lectus scriberetur indicaret.
contestans inse completa
esse. quae essent abalio
inchoata. cui deo post bap
tismum filii. aperfectio
ne generationis inxpō im
pletae. speratae principio
naturitatis humanae.
potestas permissa est
ut sequentib; demonstra
ret. Inquo adprehendens
erat per nathan filium.
Iterato rum secussentis in
dm generationis ammis
so. indispabilis di praece
dicans inhominib. xpm
suum. perfectio opus hom
nis redire inse per filium
faceret. qui per dauid pa
trem uenientib; iter prae
bebat inxpo. cui lucę non
immerito. & iam scribendo
rum apostolicorum actu
um potestas inmysterio
datur. ut do indm pleno. &
filio prodecionis extincto.

ostatione ab apostolis fac
ta sorte dni electionis nu
merus compleretur.
Sicque paulus consumma
tionem apostolicis actibus
daret. quendu comple stu
mulum recalcitrantem dns
elegisset. quod & legentib;
sequentib; dm. & si per
singula expedire nobis
utile fuerat. sciens tamen
quod operantem agricolā
oporteat de fructibus su
is edere. utcumus publi
cet. cui ostratem. ne non
tam uolentib; debeatur
quam fastidientibus
prodesse.
EXPL. ARGUMENTUM

IN CIPIUNT

CAPI TULA

I Zacharias uiso angelo
quia nopi credidit om
mutuit elisabeth uxor
eius concepit. maria quo
q; despūsco cum conce
pisset. salutauit elisa
beth. elisabeth salutata.
prophetauit. & peperit
& ut nomen filii sui iohan
nis zacharias scripsit.
locutus est. ac filium
ptiturum antedm
prophetauit. postea qua
peperit maria ihm. Infan
tem inpraesepio posuit.
quem pastores iuxta an
gelorum indicia inueni
unt. quiq; octaua die
circumcidtur.
II Simeon iustus. xpm ma
nib; sumptum benedicit.
anna prophetis uidua.
multa de xpo prophe
tat. ihs annorum duo
decim. inter plo cum
doctorib; legis inuenitur.
inpatris se esse oporte
re pronuntiat.
III Anno quinto decimo ty
berii caesaris. pilato
custante. iohannes bap
tista paenitentiam
praedicat. & fortiorem
xpm uenturum designat.
quo baptizato columbae
figuram spūs. super se descen
dit. uox & iam de caelo
filium di indicat. quem pu
tabant filium ioseph.
IIII Ductus in desertum ihs.
quadraginta diebus ie
iunauit. & a diabolo tem
ptatus uicit. Reuersus
in galilaeam docet. sabba
tis synagogam ingressus.
esaiā. se signasse. a nullū
prophetam in patria sua
dicit acceptum. de qua
electus. apud capharna
um hominem a daemonio
sabbatis liberat. & socrū
symonis a febrib; & mul
tos male habentes curat.
& daemonia se confiten
tia increpat. de naui allo
quitur. de qua pisces mul
tos capi facit. ubi etiam
petrum iohannem & ia
cobum elegit. leprosum
mundat. in deserto orat.
V Paralyticum dimissum
per tectum. ihs a pecca
tis & a infirmitate libe
rat. leui publicanum sequi

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Farbkarte #13 B.I.G.

seducti. excederent auer
ritate. elaborarent.
Dehinc ut inprincipio
euangelii iohannis natiuita
te pstre sumta. cui euange-
lium scribere et. & inquo e
lectus scriberet indicasset.
contestans inse completa
esse. quae essent abalijs
inchoata. cui deo post bap
tismum filiũ. aperfectio
ne generationis inxpõ im
pletae. stupendae aprin
cipio natiuitatis humanae.
potestas permissa est
ut requisentib: demonstre
ret. inquo adprehendens
eum per nathan filium.
intro tum secussentis in
dñi generationis ammis
so. indispabilis di. prae
dicans inhominib: xpm
suum. perfectio opus hom
inis redire. inse per filium
faceret. qui per dauid pa
trem uenientib: ter prae
bebat inxpo. cui lucę non
immerito. & iam scribendo
rum apostolicorum actu
um potestas inmysterio
datur: ut do indñ pleno. &
filio prodictionis extincto.

ostione ab apostolis fac
ta sorte dñi electionis nu
merus complerentur.
Sicque paulus consumma
tionem apostolicis actibus
daret. quendiu constre sti
mulum recalcitrantem dñs
elegisset. quod & legentib;
ac requisentib: dñs. & si per
singula expedire nobis
utile fuerat. scienstamen
quod operantem agricola
oportuerat de fructibus su
is edere. uncti uimus publi
cam curiositatem. ne non
tam uolentib: dñs indulge
mur. quam fastidientibus
prodesse.
EXPL. ARGUMENTUM

IN CIPIUNT

CAPITULA

I Zacharias uiso angelo
qui a nobis est edidit om
mutuit elisabeth uxor
eius concepit maria quo
q: despũ sco cum conce
pisset. salutauit elisa
beth. elisabeth salutata.
prophetauit. & peperit
& ut nomen filii sui iohan
nis zacharias scripsit.
locutus est. ac filium
pristeturum ante dñm
prophetauit. postea quã
peperit maria thm. infan
tem in praesepio posuit.
quem pastores iuxta an
gelorum indicia inuen
erunt. quiq: octaua die
circumcidit.

II Simeon iustus xpm ma
nib: sumptum benedicit.
anna prophetis uidua.
multa de xpõ prophe
tat. ihs annorum duo
decim. in templo cum
doctoribus legis inuenitur.
in patris se esse oporte
re pronuntiat.

III Anno quinto decimo ty
berii caesaris. pilato
custente. iohannes bap
tista paenitentiam
praedicat. & formam
xpm uenturum designat.
quo baptizato. columbae
figuram spũs super descen
dit. uox & iam de caelo
filium dei indicat. quem pu
tabant filium ioseph.

IIII Ductus in desertum ihs.
quadraginta diebus ie
iunauit. & a diabolo ten
tatus uicit. Reuersus
in galilaeam docet. sabba
tis synagogam ingressus.
esaiã. se signasse. a nullũ
prophetam in patria sua
dicit acceptum. de qua
electus. apud capharna
um hominem a daemonio
sabbatis liberat. & socrũ
symonis a febribus. & mul
tos male habentes curat.
& daemonia se confiten
tia increpat. de naui allo
quitur. de qua pisces mul
tos capi facit. ubi etiam
petrum iohannem & ia
cobum elegit. leprosum
mundat. in deserto orat.

V Paralyticum dimissum
per tectum. ihs a peccа
tis & a bi nfirmitate libe
rat. leui publicanum sequi

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Farbkarte #13 B.I.G.

iubet. apud quem murmu
rantib: pharisaeis cae
nans. dicit sanis non esse
opus medicum. & de ieiu
nio disputans. parabolam
panni & utrium ponit spi
cas uellentib: discipulis.
panes propositionis com
memorat. hominem manu
aridam habentem sabba
tis curat. in oratione per
noctat. apostolos eligit.
turbas alloquitur. beati
tudinem aliorum. & alio
rum infelicitatem promit
tens. parabolam proferens
de ducatu caeci. & magistri
& discipuli. & festucae in
oculo uel trabis. & arboris
bonifructus uel mali. & ho
minem qui domum supra
petram uel super arenam
aedificauit.

VI Centurionis puerum cu
rat. uiduae filium resus
citat. iohannes discipulos
mittit ad ihm. & xps de io
hanne loquitur. subnec
tens similitudinem puero
rum in foro sedentium.
mulier peccatrix lacrimis
pedes xpi lauat. & unguet.

propter quam parabola
dicitur creditoris. qui pa
rum uel multum concedit.
in itinere sequentib: se tur
bis. & mulierib: quae cura
tae erant. similitudinem
seminantis dicit. cuius se
men in bonam terram uel
petrosam caecidit. lucer
nam non subuas. sed super
candelabrum poni ma
trem & fratres repudiat.
nauigans post somnum
tempestatem sedat. homi
nem a maledictione liberat.

VII Iairi filiam dum iret re
suscitare. mulierem a pro
fluuio liberat. puellam
uiuificat.

VIII Mittens discipulos
praedicare. data eis om
ni potestate. quibus hero
de mirante reuersis. in de
serto quinq: panib: & duo
bus piscib: quinq: milia
uirorum satiat. interro
gans quem se dicerent
turbae. a petro xps decla
ratur. & monet abnega
tis omnib: crucem tolli.
& se insequi designans
esse illic qui mortem

non gustarent. ante uisio
nem gloriae eius.

VIIII In montem assumto pe
tro iohanne & iacobo xps
transfiguratur. inter
moysen & heliam uisus.
ubi tria tabernacula pe
trus debere fieri dicit.
& nube obumbrantur. ac
uox caelestis filium de
clarat. puerum lunati
cum liberat. ac se tradi
habere pronuntiat. & co
gitantes discipulos quis
eorum maior esset instru
it. ac non prohibendum
qui in nomine suo uirtutem
faciat. a samaritanis
non recipitur. & uolentes
apostolos ignem super
eos descendere increpat.
sequi uolenti se non ha
bere ubi caput reclinet
praedicit. alterum tamen
ipsa etiam patris morte
intermissa ad sequendum
eligit. & alio uolenti suis
primum renuntiari ara
toris figuram ponit retro
respicientis.

X Eligit septuaginta duo.
quos mittit ad praedi

candum. ipse uero increpat
ciuitates. & reuersos disci
pulos. ex eo dicit feliciores
quod eorum nomine in cae
lo essent scripta. ob quam
rem gratias agit patri.
quod bona sint paruolis re
uelata. & omnia sibi a pa
tre tradita manifestat.
quem neminem nisi filium
nosse declarat. beatosq:
oculos qui uiderint id quod
prophetis non contigit.
a legis perito temptatus.
mandata quae fieri prae
cepit dns. parabolam uul
nerati quem leuita & sa
cerdote prae tereunte
samaritanus colligit. apud
martham mariae partem
conlaudat.

XI Post orationem propriam.
docet orationem. & para
bolam ponit eius qui prop
ter taedium dat postulan
ti panem petendum esse.
quaerendum. & pulsandum.
exemplum asserens. dae
monium eiciens. in princi
pem daemoniorum idem
pharisaei opinantes. de
struxit. beatosq: dicit.

quis audiunt uerbum & custo
diunt dans signum ionas &
gnae austri & nineuitas
in iudicio dicit fore beatos
& lucernam super candelabrum poni & quod oculus
sit lucerna corporis apud
pharisaeum inuitatus la
uandum pertus quod intus
est elemosinis pronunciat
increpans multos pharisae
os & legis doctores

XII Pharisaeis uolentib: cum
eo contendere discipulos
palam docet ut eorum fal
laciam caueant & eunti
meant qui potest post mor
tem in gehennam mittere
& plures esse discipulos
quinq: passeribus dupondio
ualentibus & ne gantem se
negaturum & peccata in
spū sco non remittendum
& non cogitari dumquid
ad prehensus loquatur
peremptorie respondit se non
esse diuisorem hereditā
tis similitudinem eius cui
multa nata sunt cuius a
nima eadem nocte pete
retur adocet exemplis
non cogitandum de crasti
no faciendam q: elemosy
nam omnibus uendituris & ui
gilandum dicens petro
felicem esse bonum dispen
satorem indedicit ignem
mittere super terram non
pacem turbis quoq: dicit
quod faciem caeli cogno
scentes tempus non in
telligerent quos monet
ut dum inuia essent reconci
liarentur aduersario
ne reclusi non exirent do
nec nouissimum quadrantem redderent

XIII Cum enuntiatum fuis
set galilaeos occisos mo
net agendam paenitentiam parabolam ficulneae subiungens quam dns
cum infructuosam uellet
excidi cultor statim po
stulauit cum mulierem
annis decim & octo cur
uam exercuisset indignan
tem archisinagogum in
crepat unde similitudi
nem grani sinapis subiun
git ex quo arbor maior
holerib: nascitur & fer
menti quod abscondita mulier infarina & ut
intenebratur per angus
tum ostium ne claudatur
pharisaeis et dicentibus
quia herodes eum uellet
occidere dicit eum uulpē
& prophetam exire
hierusalem non perire
& increpat hierusalem

XIIII Sabbatis cuiusdam hydro
picum discumbendi datur occa
sio nutantem hortatur
pauperes pascere similitudinem iungens conuiuii.
quae eligant partib: inuitatis.
caecos claudos debiles uo
cant & turbas deplorare
ish: hortatur omnem af
fectionem propter se
relinquendam parabo
lam ponens turrem aedi
ficare uolentis & regis

XV Salsuginem esse nonda
bere murmurantibus
pharisaeis de centum ouium
peccatorum dat similitudi
nem pastoris propter u
nam ouem in montana uem relinquentis & mulie
rem quae unam drach
mam perdidam inueni
ens gaudet sed et homi
nis qui duob: filius suis
substantiam diuisit & qui
bus iunior prodige egre
pro quo uitulus occiditur
dedispensatore prodigo.
qui sapienter fecit &
ideo exemplis hortatur
operandum & dependentes
eum pharisaeos increpat
legem & prophetas usq:
ad iohannem dicens ac
moechari eum ostendit.
quem dimissa altera
accipit uxorem & abalio
dimissam ducit

XVI Parabolam de iniurte &
lazaro & nec minimum
decredentib: scandalizan
dum atq: omnia accepta
fratri remittenda & quod
fides ut granum sinapis
totus fieret arborem mori
more quoq: seruum
debitum & bibendum
decim leprosi curantur.
exquib: unus reuertitur gratias agens
dō intus nos esse regnum
dī regnum autem ipsum
iuxta exemplum noe uel
loth subito uenisse actunc
alium adsumi & alium re
linqui & ubi fuerit corpus.

illic aquilae similitudi
nem uiduae rogantis. &
iudicis iniqui & duorum in
templo orantium. & infan
tes non prohibendos. si
militudo diuitis & cameli
facilius per foramen acus
transituri. & omnia hic
relinquenda.

XVII Cum discipulis aduentu
ra sibi indicaret. caecum
mendicantem curauit.
Zacheum conlaudat. dimi
diam substantiam paupe
rib: offerentem & simili
tudinem de eo. qui de cem
minas iturus ad regnum
seruis suis distribuit. & de
exitio eorum qui eum re
gem recusauerunt super
pullum asinae sedit. & su
per hierusalem fleuit.
& uentura ei praedicit.
ibi de templo mensas euer
tit. & uendentes columbas
eicit. pharisaeos interro
gantes in qua potestate
haec faceret. de baptismo
iohannis interrogat pa
rabolam subiungens. eius
qui cum seruos misisset
ad uineam. postea filium
misit. & de lapide ab aedi
ficantib: reprobato.

XVIII Temptatus de tributo.
respondit. de muliere quae
septem uiros habuit ad
dit de se interrogans
quomodo xp̄s filius dauid
esset. cum eum ipse dn̄m
dicat. & monet abscribis
cauendum. uiduam laudat.
quae in donario duo minuta
misit. De templi structu
ra. & de futura persecu
tione. & de exitu hierusa
lem. & fine saeculi de ad
uentu xp̄i in maiestatem
& similitudinem ficulneae.
& monet uigilandum.

XVIIII De azimorum die ad
propinquante. iudas dae
mone repletus. de traden
di tempus pecunia sibi pro
missa. & discumbentibus
secum discipulis sacra
mentum panis & calicis
ostendit. ac traditorem
designat. certantib: de
gradu eum praefecit
qui ministrat. & petro di
cit. quod eum esset nega
turus. ac monitis discipu
lis. ut uendito uestimento.
emant gladium. perget
ad montem oliueti. qui cū
orasset. discipulos excitat
dormientes.

XX Antecedente iuda uenit
turba. & osculo traditur
xp̄s. & petrus auriculam
seruo abscidit. ducto ihū
ad domum principis sacer
dotum. petrus ibi ter ne
gauit xp̄s deluditur. in
terrogatus a iudaeis api
lato. & ab herode. ac tunc
inamicitiam pilatus & he
rodes redeunt. barabbas
dimittitur. & ihs iudaeis
suffigendus traditur. qui
plangentibus eum mulie
ribus. ut sese magis plan
gerent dixit. & inter la
trones fixus. ac [illegible]
accepit. titulo. rex desig
natur. a quo unus ex latro
nib: credens. ad paradysum
ducitur. ab hora sexta us
que ad nonam dies obscu
ratus est. & ihū spū emit
tente. uelum templi scis
sum est quibus uisis. centurio
& qui aderant. dn̄m mag
nificant. ioseph postulat
corpus. & sepelit. quod
mulieres relinquentes
non inueniunt.

XXI Nuntiant mulieres an
gelorum uisionem. nec
credunt. discipuli euntes
duo ad castellum. in panis
fractione xp̄m cognos
cunt. & reuersi discipulis
indicant. quib: ihs appa
ruit. & plagas non creden
tib: ostendit. ac piscem
ac fauum edendum acce
pit. alloquitur apostolos.
& cor eorum aperit
ad intellegendum. quod
hoc compati oportuerit
& ut illic essent donec in
eos ueniret uirtus. am
monuit. tunc benedixit
eos. & recessit. reliquit
que laudantes dn̄m in
templo.

EXPLICIUNT.

CAPITULA.

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black

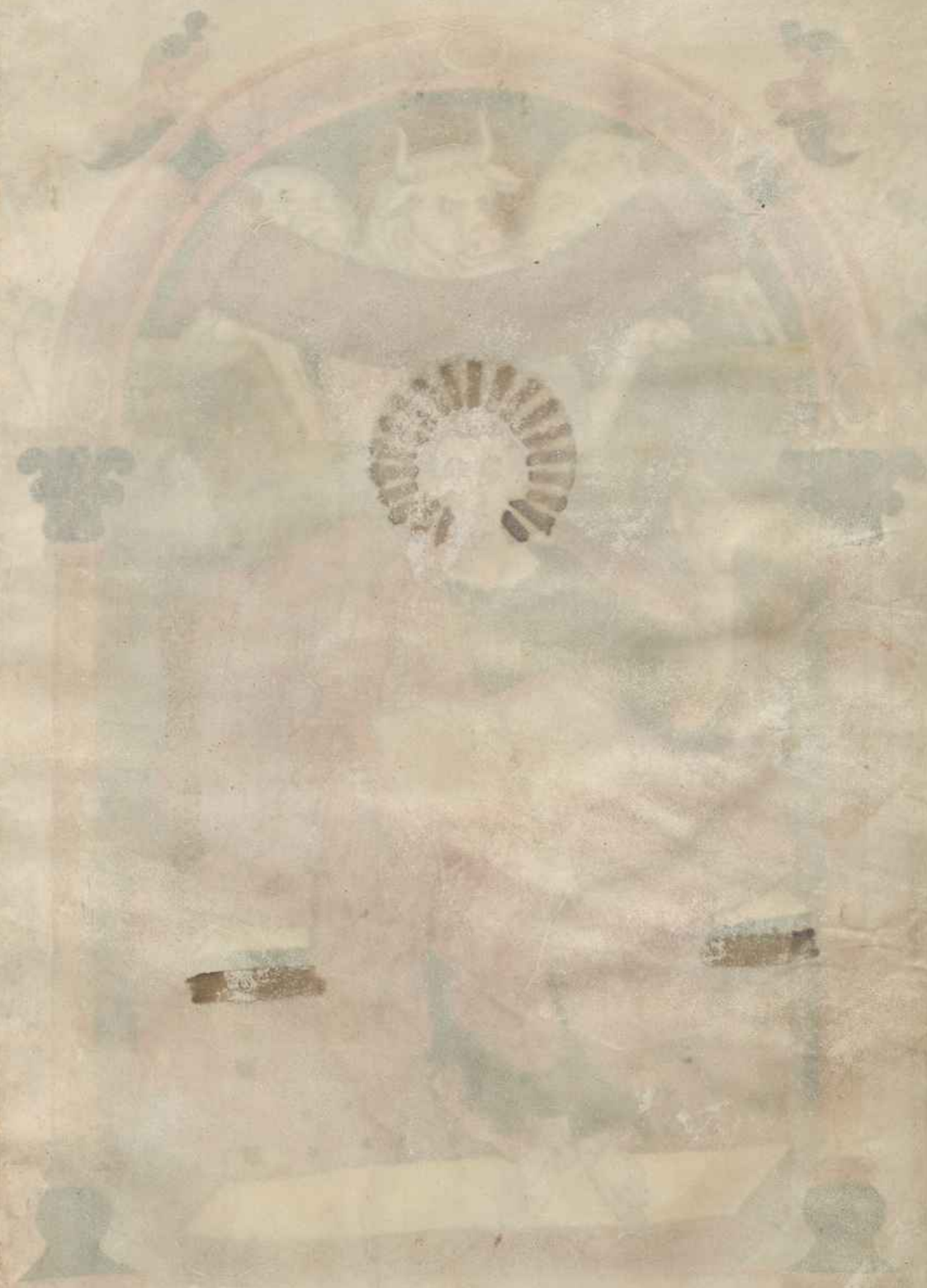

© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25, D-54290 Trier. Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel
Centimetres
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue | Cyan | Green | Yellow | Red | Magenta
White | Grey 1 | Grey 2 | Grey 3 | Grey 4 | Black

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black
cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier; Weberbach 25, D-54290 Trier; Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel, anja.runkel@trier.de
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Farbkarte #13 B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

INCIPIT EVANGELIVM SECVNDVM LVCAM

L. 1. sol.

QUONIAM QUIDEM MULTI CONATI SUNT ORdinare narrationem quae in nobis completae sunt rerum. sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi uiderunt. & ministri fuerunt sermonis. uisum est & mihi adsequuto a principio omnibus diligenter & ordine tibi scribere optime theophile. ut cognoscas eorum uerborum. de quibus eruditus es ueritatem.

I. 4. FUIT IN DIEBUS herodis regis iudeae sacerdos quidam nomine zacharias de uice abia. & uxor illi de filiabus aaron. & nomen eius elisabeth. Erant autem iusti ambo ante dn̄i incedentes in omnibus mandatis & iustificationibus dn̄i. sine quaerella.

Et non erat illis filius eo quod esset elisabeth sterelis. & ambo processissent in diebus suis. Factum est autem cum sacerdotio fungeretur zacharias in ordine uicis suae ante dn̄i. secundum consuetudinem sacerdotii. sorte exiit. ut incensū poneret ingressus in templum dn̄i. & omnis multitudo erat populi orans foris. hora incensi.

Apparuit autem illi angelus dn̄i. stans a dextris altaris incensi. Et zacharias turbatus est uidens. & timor inruit super eum.

Ait autem ad illum angelus. Ne timeas zacharia. quoniam exaudita est deprecatio tua. & uxor tua elisabeth pariet tibi filium. & uocabis nomen eius iohannem. Et erit gaudium tibi & exultatio. & multi in natiuitate eius gaudebunt. erit enim magnus coram dn̄o. & uinum & sicerum non bibet. & spū scō replebitur

adhuc. ex utero matris
suae. & multos filiorum
israhel conuertet ad
dnm dm ipsorum.
et ipse praecedet ante
illum. in spu & uirtute
heliae. ut conuertat
corda patrum in fili
os. & incredibiles ad
prudentiam iustorum.
parare dno plebem per
F fectam. Et dixit
zacharias ad angelum.
Unde hoc sciam. ego
enim sum senex. & uxor
mea processit in die
bus suis.
Lv. ii V m iii Et respondens angelus
dixit ei. ego sum ga
brihel. qui adsto ante
dm. & missus sum loqui
ad te. & haec tibi euan
geli zare.
L iii X sol. Et ecce eris tacens. &
non poteris loqui us
q: in diem
quo haec fiant. pro eo
quod non credidisti uer
bis meis. quae implebun
tur in tempore suo.
& erat plebs expectans
zachariam. & mirabantur
quod tardaret ipse
in templo. egressus au
tem non poterat loqui
ad illos. & cognouerunt
quod uisionem uidisset
in templo. & ipse erat
innuens illis. & perman
sit mutus.
Et factum est ut im
pleti sunt dies officii
eius. abiit in domum
suam. post hos autem
dies concepit elisabeth
uxor eius. & occultabat
se mensibus quinque
dicens. quia sic fecit
mihi dns. in diebus qui
b: respexit auferre op
probrium meum inter
homines.
In mense autem sexto.
+ Missus est angelus
gabrihel ad o. in ciuita
tem galileae cui no
men nazareth. ad uir
ginem disponsatam ui
ro. cui nomen erat io
seph de domo dauid.
& nomen uirginis ma
ria. & ingressus ange
lus ad eam. dixit
Aue gratia plena

dns tecum. benedicta
tu in mulieribus.
quae cum audisset. tur
bata est in sermone eius.
& cogitabat qualis es
set ista salutatio.
& ait angelus ei.
Ne timeas maria. inue
nisti enim gratiam apud
dm. ecce concipies in
utero. & paries filium.
& uocabis nomen eius
ihm. hic erit magnus.
& filius altissimi uoca
bitur. & dabit illi dns
ds sedem dauid patris
eius. & regnabit in domo
iacob in aeternum. &
regni eius non erit finis.
Dixit autem maria
ad angelum. quomodo
fiet istud quoniam ui
rum non cognosco.
& respondens angelus
dixit ei. Sps scs super
ueniet in te. & uirtus
altissimi obumbrabit
tibi. Ideo que & quod
nascetur scm. uocabi
tur filius di. Et ecce
elisabeth cognata tua.
& ipsa concepit filium
in senectute sua. & hic
mensis est sextus illi.
quae uocatur sterilis.
quia non erit impossibi
le apud dm omne uerbu.
Dixit autem maria.
Ecce ancilla dni. fiat mi
hi secundum uerbu tuum.
& discessit ab illa
angelus. F
+ Exsurgens autem ma
ria in diebus illis. abiit
in montana cum festina
tione. in ciuitatem iuda.
& intrauit in domum
zachariae. & salutauit
elisabeth. & factum
est ut audiuit saluta
tionem mariae elisa
beth. exultauit infans
in utero eius. & reple
ta est spu sco elisabeth.
& exclamauit uoce mag
na. & dixit. Benedicta tu
inter mulieres. & bene
dictus fructus uentris
tui. & unde hoc mihi.
ut ueniat mater dni mei
ad me. ecce enim ut fac
ta est uox salutationis

tuae in auribus meis. ex
ultauit in gaudio infans
in utero meo. & beata
quae credidit. quoniam
perficientur ea quae
dicta sunt ei a dno.
& ait maria. Magni
ficat anima mea dnm.
& exultauit spiritus
meus. in dō salutari meo. F
quia respexit humilita
tem ancillae suae. ecce
enim ex hoc beatam me
dicent. omnes genera
tiones. quia fecit mihi
magna qui potens est. &
scm nomen eius. & mise
ricordia eius in progenies
& progenies timentibus
eum. Fecit potentiam
in brachio suo. dispersit
superbos mente cordis
sui. Deposuit potentes
de sede. & exaltauit hu
miles. esurientes imple
uit bonis. & diuites di
misit inanes. Suscepit
israhel puerum suum.
memorari misericordi
ae suae. Sicut loqui
tus est ad patres nostros.

abraham & semini eius
in saecula. Mansit
autem maria cum illa
quasi mensibus tribus.
& reuersa est in domū
suam. Elisabeth
autem impletum est
tempus pariendi. & pe
perit filium. & audie
runt uicini & cognati
eius. quia magnificauit
dns misericordiam su
am cum illa. & congra
tulabantur ei. & fac
tum est in die octabo.
uenerunt circumcide
re puerum. & uoca
bant eum nomine patris
sui zachariam.
& respondens mater
eius dixit. Nequaquā
seduocabitur iohannes.
& dixerunt ad illam.
quia nemo est in cogna
tione tua qui uocetur
hoc nomine. Innuebant
autem patri eius. quem
uellet uocari eum.
& postulans pugillarē.
scripsit dicens. Iohan
nes est nomen eius.

& mirati sunt uniuersi.
Apertum est autem ili
co os eius & lingua eius.
& loquebatur benedi
cens dm. & factus est
timor super omnes uici
nos eorum. & super om
nia montana iudeae. di
uulgabantur omnia uer
ba haec. Et posuerunt
omnes qui audierant in
corde suo dicentes. quid
putas puer iste erit.
& enim manus dni erat cum
illo. Et zacharias pater
eius impletus est spu scō.
& prophetauit dicens.
Benedictus dns ds isra
hel. quia uisitauit & fe
cit redemptionem plebis
suae. F & erexit cornu sa
lutis nobis. in domo dauid
pueri sui. Sicut loqui
tus est per os scōrum.
qui a saeculo sunt prophe
tarum eius. Salutem ex
inimicis nostris. & de ma
nu omnium qui oderunt
nos. Ad faciendam mise
ricordiam cum patribus
nostris. & memorari testa
menti sui sancti.

Ius iurandum quod iura
uit ad abraham patrem
nostrum. daturum se
nobis. Ut sine timore
de manu inimicorum
nostrorum liberati ser
uiamus illi. In sanctitate
& iustitia coram ipso.
omnib: dieb: nostris.
Et tu puer propheta
altissimi uocaberis. pre
ibis enim ante faciem
dni parare uias eius.
Ad dandam scientiam
salutis plebi eius. in re
missione peccatorum
eorum. Per uiscera mi
sericordiae dī nostri.
in quib: uisitauit nos ori
ens ex alto. In lumina
re his qui in tenebris &
in umbra mortis sedent.
ad dirigendos pedes no
stros in uiam pacis.
Puer autem crescebat
& confortabatur spi
ritu. & erat in desertis
usque in diem ostensionis
suae ad israhel.
Factum est autem in
diebus illis. exiit edic
tum a caesare augusto.

ut describeretur uniuersus orbis. Haec descriptio prima facta est. praesidi syriae cyrino. & ibant omnes. ut profiterentur singuli in suam ciuitatem. Ascendit autem & ioseph a galilaea de ciuitate nazareth. in iudaeam ciuitatem dauid. quae uocatur bethleem. eo quod esset de domo & familia dauid. ut profiteretur cum maria disponsata sibi uxore praegnante.

Factum est autem cum essent ibi. impleti sunt dies ut pareret. & peperit filium suum primogenitum. & pannis eum involuit. & reclinauit eum in praesepio. quia non erat eis locus in diuersorio.

Et pastores erant in regione eadem. uigilantes. & custodientes uigilias noctis super gregem suum. & ecce angelus dni stetit iuxta illos. & claritas dei circumfulsit illos. & timuerunt timore magno. & dixit illis angelus. Nolite timere. ecce enim euangelizo uobis gaudium magnum. quod erit omni populo. quia natus est uobis hodie saluator. qui est xps dns in ciuitate dauid. & hoc uobis signum. Inuenietis infantem pannis involutum. & positum in praesepio. & subito facta est cum angelo multitudo militiae caelestis. laudantium deum & dicentium.

Gloria in altissimis deo. & in terra pax in hominibus bonae uoluntatis.

Et factum est ut discesserunt ab eis angeli in caelum. pastores loquebantur ad inuicem. Transeamus usque bethleem. & uideamus hoc uerbum quod factum est. quod dns ostendit nobis. & uenerunt festinantes. & inuenerunt mariam & ioseph.

& infantem positum in praesepio. Videntes autem cognouerunt de uerbo quod dictum erat illis de puero hoc. & omnes qui audierunt. mirati sunt. & de his quae dicta erant a pastoribus ad ipsos.

Maria autem conseruabat omnia uerba haec. conferens in corde suo. & reuersi sunt pastores. glorificantes & laudantes deum in omnibus. quae audierant & uiderant. sicut dictum est ad illos.

I Et postquam consummati sunt dies octo ut circumcideretur. uocatum est nomen eius ihs. quod uocatum est ab angelo. prius quam in utero conciperetur.

+ Et postquam impleti sunt dies purgationis eius. secundum legem moysi. tulerunt illum in hierusalem. ut sisterent eum dno. sicut scriptum est in lege dni.

II Et ecce homo erat in hierusalem. cui nomen simeon. & homo iste iustus. & timoratus. exspectans consolationem israhel. & sps sc erat in eo. & responsum acceperat a spu sco. non uisurum se mortem. nisi prius uideret xpm dni. & uenit in spu in templum. Et cum inducerent puerum ihs parentes eius. ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo. & ipse accepit eum in ulnas suas. & benedixit deum & dixit.

Nunc dimittis seruum tuum dne. secundum uerbum tuum in pace. quia uiderunt oculi mei salutare tuum. quod parasti ante faciem omnium populorum.

quia omne masculinum adaperiens uuluam. sanctum dno uocabitur. & ut darent hostiam. secundum quod dictum est in lege dni. par turturum. aut duos pullos columbarum.

Et ecce homo erat in hierusalem. cui nomen simeon. & homo iste iustus. & timoratus. exspectans consolationem israhel. & sps sc erat in eo. & responsum acceperat a spu sco. non uisurum se mortem. nisi prius uideret xpm dni. & uenit in spu in templum. Et cum inducerent puerum ihs parentes eius. ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo. & ipse accepit eum in ulnas suas. & benedixit deum & dixit.

Nunc dimittis seruum tuum dne. secundum uerbum tuum in pace. quia uiderunt oculi mei salutare tuum. quod parasti ante faciem omnium populorum.

© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier; Weberbach 25; D-54293 Trier; Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung; Foto: Anja Runkel, anja.runkel@trier.de
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Farbkarte #13
B.I.G.

Lumen adreuelationem
gentium. &gloriam
plebis tuae isrl
† Et erat pater eius &ma
ter mirantes. super his
quae dicebantur de illo
& benedixit illos sime
on. & dixit ad mariam
matrem eius. ecce po
situs est hic in ruinam
& resurrectionem mul
torum in isrl
& in signum cui contra
dicetur. & tuam ipsius
animam pertransibit
gladius. ut reuelentur
ex multis cordibus co
gitationes. & erat an
na prophetissa filia fa
nuhel de tribu aser.
haec processerat in di
ebus multis. & uixerat
cum uiro suo annis sep
tem. a uirginitate sua.
& haec uidua usque ad
annos octoginta quat
tuor. quae non discede
bat de templo. ieiuniis
& obsecrationibus ser-
uiens nocte ac die
& haec ipsa hora ue super
ueniens. confitebatur
dno. & loquebatur de illo.
omnibus qui expectabant
redemptionem hierusa
lem. & ut perfecerunt
omnia secundum legem
dni. reuersi sunt in gali
laeam. in ciuitatem suam
nazareth. puer autem
crescebat & confortabatur. plenus sapientia.
& gratia di erat in illo.
& ibant parentes eius
per omnes annos in hie
rusalem. in die sollemni
paschae. & cum factus
esset annorum duode
cim. ascendentibus illis
in hierusolyman. secun
dum consuetudinem
diei festi. consummatis
que diebus cum rediret.
remansit puer ihs in hie
rusalem. & non cogno
uerunt parentes eius.
existimantes autem il
lum esse in comitatu.
uenerunt iter diei. & re
quirebant eum inter
cognatos & notos. & non
inuenientes. regressi sunt
in hierusalem. requiren
tes eum. & factum est

post triduum inuene
runt illum in templo
sedentem in medio doc
torum. audientem illos.
& interrogantem eos.
L. VIII. T. II. Ep. Sab. in XIII
Stupebant autem om
nes qui eum audiebant.
super prudentia & re
sponsis eius. & uidentes
admirati sunt.
L. V. X. Sol.
Et dixit mater eius ad
illum. fili. quid fecisti
nobis sic. ecce pater
tuus & ego dolentes quae
rebamus te. & ut ad illos.
quid est quod me quae
rebatis. nesciebatis quia
in his quae patris mei
sunt oportet me esse.
& ipsi non intellexerunt
uerbum quod locutus
est ad illos. & descendit
cum eis. & uenit nazareth.
& erat subditus illis.
& mater eius. conserua
bat omnia uerba haec
in corde suo. & ihs pro
ficiebat sapientia. & ae
tate & gratia. apud dm
& homines.
L. VIII. T. VI. Ep. Sab. in XIII
Anno autem quinto
decimo imperii tiberii
caesaris. procurante pon
tio pilato iudaeam. tetrar
cha autem galilaeae hero
de. philippo autem fra
tre eius tetrarcha. trae
onitidis regionis. & lysania abilinae te
trarcha. sub principibus
sacerdotum anna & cai
phan. factum est uerbum
dni super iohannem za
chariae filium in deserto.
Et uenit in omnem regi
onem iordanis. praedicans baptismum poe
nitentiae. in remissionem
peccatorum. sicut scrip
tum est in libro sermonum
esaiae prophetae. uox
clamantis in deserto. pa
rate uiam dni. rectas fa
cite semitas eius. omnis
uallis implebitur. & om
nis mons & collis humi
liabitur. & erunt prua
in directa. & aspera in
as planas. & uidebit om
nis caro salutare di.
Dicebat ergo ad turbas
quae exibant ut bap
tizarentur ab ipso. Gen
imina uiperarum. quis

ostendit uobis fugere
a uentura ira? facite er
go fructus dignos paeni
tentiae. & ne coepertis di
cere. patrem habemus abra
ham. Dico enim uobis. quia
potest ds de lapidibus istis
suscitare filios abrahae.
Jam enim securis ad radi
cem arborum posita est.
Omnis ergo arbor non fa
ciens fructum bonum.
excidetur & in ignem mittetur.

L VIIII
X
SoL

Et interrogabant eum
turbae dicentes. quid
ergo faciemus? Respon
dens autem dicebat illis.
qui habet duas tunicas.
det non habenti. & qui
habet escas similiter fa
ciat. Venerunt autem
& publicani ut baptizarentur
& dixerunt ad illum.
magister. quid faciemus?
Ille dixit ad eos. nihil
amplius. quam quod con
stitutum est uobis facere?
Interrogabant autem eum
& milites dicentes. quid
faciemus & nos? Et ait illis.
Neminem concutiatis. neque
calumniam faciatis.

& contenti estote stipen
diis uestris. Existimante
autem populo. & cogitan
tibus omnibus in cordi
bus suis de iohanne. ne
forte ipse esset xps.
Respondit iohannes di
cens omnibus.

L X
I
Ds XI
III
Io XIII

Ego quidem aqua bap
tizo uos. uenient autem
fortior me. cuius non
sum dignus soluere cor
rigiam calciamentorum
eius. ipse uos baptizabit
in spu sco & igni.

L XI
V
Ds XII

Cuius uentilabrum in
manu eius. & purgabit
aream suam. & congre
gabit triticum in hor
reum suum. paleas au
tem conburet igni in
extinguibili. Multa
quidem & alia exhor
tans. euangelizabat po
pulo.

L XII
II
Ds exl.mi
Ds Lvm

Herodes autem tetrar
cha. cum corriperetur
ab illo de herodiade uxo
re fratris sui. & de om
nibus malis quae fecit
herodes. adiecit & hoc
supra omnia. & inclusit

iohannem in carcere.

L XIII
Ds XIII
Ds I
V
Io XV

Factum est autem
cum baptizaretur om
nis populus. & ihs bap
tizato & orante. aper
tum est caelum. & de
scendit sps scs corpo
rali specie sicut colum
ba in ipsum. & uox de cae
lo facta est. tu es fili
us meus dilectus. in te
complacuit mihi.

L XIIII
Ds II
Io V III
et I

Et ipse ihs erat incipi
ens. quasi annorum tri
ginta. ut putabatur.
filius ioseph.
qui fuit heli
qui fuit matthath
qui fuit leui
qui fuit melchi
qui fuit iannae
qui fuit ioseph
qui fuit matthiae
qui fuit amos
qui fuit naum
qui fuit esli
qui fuit naggae
qui fuit maath
qui fuit matthathiae
qui fuit semei
qui fuit ioseph
qui fuit iuda
qui fuit iohanna
qui fuit resa
qui fuit zorobabel
qui fuit salathiel
qui fuit neri
qui fuit melchi
qui fuit addi
qui fuit chosan
qui fuit helmadan
qui fuit her
qui fuit iesu
qui fuit eliezer
qui fuit iorim
qui fuit matthat
qui fuit leui
qui fuit symeon
qui fuit iuda
qui fuit ioseph
qui fuit iona
qui fuit eliachim
qui fuit melea
qui fuit menna
qui fuit mattatha
qui fuit nathan
qui fuit dauid
qui fuit iesse
qui fuit obed
qui fuit booz
qui fuit salmon
qui fuit naasson
qui fuit amminadab
qui fuit aram

© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25, D-54290 Trier. Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel, anja.runkel@uni-trier.de
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

qui fuit esrom
qui fuit phares
qui fuit iudae
qui fuit iacob
qui fuit isaac
qui fuit abrahae
qui fuit tharae
qui fuit nachor
qui fuit seruch
qui fuit ragau
qui fuit phaleg
qui fuit heber
qui fuit sale
qui fuit caman
qui fuit arphaxat
qui fuit sem
qui fuit noe
qui fuit lamech
qui fuit matusale
qui fuit enoch
qui fuit iared
qui fuit male lehel
qui fuit cainan
qui fuit enos
qui fuit seth
qui fuit adam
qui fuit dī

IIII
L xxv
T ii xv
Ds vi

IHS AUTEM PLENUS SPŪSCO
regressus est a iordane
& agebatur inspū inde
serto diebus quadraginta
& temptabatur a diabolo.

L xvi
T v
Ds xvi

Et nihil manducauit in
diebus illis & consumma
tis illis esurit dixit
autem illi diabolus
Si filius dī es dic lapidi huic
ut panis fiat & respon
dit ad illum ihs scrip
tum est quia non in pane
solo uiuit homo sed in
omni uerbo dī & duxit
illum diabolus & ostен
dit illi omnia regna or
bis terre in momento
temporis & ait ei tibi
dabo potestatem hanc
uniuersam & gloriam
illorum quia mihi tra
dita sunt & cui uolo do
illa tu ergo si adoraue
ris coram me erunt tua
omnia & respondens
ihs dixit illi scriptum
est dnm dm tuum ad
orabis & illi soli seruies
& duxit illum in hieru sa
lem & statuit eum super
pinnam templi & dixit
illi Si filius dī es mitte
te hinc deorsum scriptū
est enim quod angelis su
is mandauit de te ut con
seruent te & quia in

inmanibus tollent te ne
quando offendas ad
lapidem pedem tuum
& respondens ihs ait
illi dictum est non
temptabis dnm dm tu
um & consummata
omni temptatione
diabolus recessit a illo
usque ad tempus

L xvii
I
Ds xxiii
Ps xxvii
to xlvi

Et regressus est ihs in
uirtute spūs in galilaeam
& fama exiit per
uniuersam regionem
de illo & ipse docebat
in synagogis eorum
& magnificabatur ab
hominibus

L xviii
X
Sol

Et uenit nazareth ubi
erat nutritus & intra
uit secundum consuetu
dinem suam die sabbati
in synagogam & surrexit
legere & traditus
est illi liber esaiae pro
phetae & ut reuolu it
librum inuenit locum
ubi scriptum erat
Spūs dni super me propt
er quod unxit me
euangelizare pau pe
ribus misit me

praedicare captiuis remis
sionem & caecis uisum
Dimittere confractos in
remissionem praedicare
annum dnī acceptum & di
em retributionis & cum
plicuisset librum reddidit
ministro & sedit & omnium
in synagoga oculi erant
intendentes in eum
Coepit autem dicere ad illos
quia hodie impleta est
haec scriptura in auribus
uestris

L xviii
I
T i exli
Ds I
to I viii

Et omnes testimonium illi
dabant & mirabantur in
uerbis gratiae quae pro
cedebant de ore ipsius
& dicebant nonne hic filius
est ioseph

L xx
X
Sol

Et ait illis utique dicetis
mihi hanc similitudinem
medice cura teipsum
Quanta audiuimus facta
in capharnaum fac & hic
in patria tua

L xxi
I
T cxlii
Ds Li
to xxxv

Amen autem dico uo
bis quia nemo propheta
acceptus est in patria sua

L xxii
X
Sol

In ueritate dico uobis
multae uiduae erant in
diebus heliae in israhel

quando clausum est caelū.
annis tribus & mensibus
sex. cum facta esset fa
mes magna in omni terra.
& ad nullam illarum missus
est helias nisi in sarepthа
sidoniae. ad mulierem
uiduam. & multi leprosi
erant in israhel sub heli
saeo propheta. & nemo
eorum mundatus est nisi
neman syrus. Et reple
ti sunt omnes in synago
ga ira. haec audientes.
& surrexerunt. & eiecerunt
illum extra ciuitatem.
& duxerunt illum usque
ad supercilium montis.
super quem ciuitas illo
rum erat aedificata.
ut praecipitarent eum.
Ipse autem transiens per
medium illorum ibat.

L. xxiii R. viii M. xii Et descendit in caphar
naum. ciuitatem galile
ae. ibiq; docebat illos
sabbatis.

L. xxiiii T. ii M. lxii R. M. xiii Et stupebant in doctri
na eius. quia in potesta
te erat sermo ipsius.

L. xxv R. viii M. xiiii Et in synagoga erat ho
mo habens daemoniū
inmundum. & exclamauit
uoce magna dicens. Sine
quid nobis & tibi ihū na
zarene. uenisti perdere nos.
Scio te quis sis scs dī. & in
crepauit illi ihs dicens.
obmutesce. & exi ab illo.
& cum proiecisset illum
daemonium in medium.
exiit ab illo. nihilq; eum
nocuit. & factus est pa
uor in omnib; & con lo
quebantur ad inuicem
dicentes. quod est hoc uer
bum. quia in potestate
& uirtute imperat inmun
dis spiritibus & exeunt.
& diuulgabatur fama
de illo. in omnem locum
regionis.

L. xxvi T. ii M. lxvii R. M. xv Surgens autem de syna
goga introiuit in domū
simonis. socrus autem
simonis. tenebatur mag
nis febribus. & rogaue
runt illum pro ea. & stans
super illam imperauit
febri. & dimisit illam.
& continuo surgens mi
nistrabat illis. cum sol
autem occidisset. omnes
qui habebant infirmos
uarius languoribus. du
cebant illos ad eum.
At ille singulis manus in
ponens. curabat eos.

L. xxvii R. viii M. xvi Exiebant autem daemo
nia a multis. clamantia
& dicentia. quia tu es fi
lius dī. & increpans. non
sinebat ea loqui. quia sci
ebant ipsum esse xpm.

L. xxviii R. viii M. xvii Facta autem die. egres
sus ibat in desertum lo
cum. & turbae require
bant eum. & uenerunt
usq; ad ipsum. & detine
bant illum. ne discederet
ab eis. quibus ille ait.
quia & aliis ciuitatibus
oportet me euangeli
zare regnum dī. quia
ideo missus sum. & erat
praedicans in synago
gis galilaeae.

L. xxviiii x sol. Factum est autem cum
turbae inruerent in eū.
ut audirent uerbum dī.
& ipse stabat secus stag
num genesareth. & ui
dit duas naues stantes
secus stagnum. piscato
res autem descenderant.
& lauabant retia.
Ascendens autem in unā
nauem quae erat symo
nis. rogauit eum a terra
reducere. reducere pusil
lum. & sedens docebat
de nauicula turbas.

L. xxx viiii Io. cc xviiii c xxii Vtcessauit autem loqui.
dixit ad simonem.
Duc in altum. & laxa
te retia uestra in captu
ram. Et respondens si
mon. dixit illi. praecep
tor. per totam noctem
laborantes. nihil coepi
mus. in uerbo autem tuo.
laxabo rete. & cum hoc
fecissent. concluserunt
piscium multitudinem
copiosam. Rumpebatur
autem rete eorum. &
annuerunt sociis qui
erant in alia naue. ut ue
nirent & adiuuarent
eos. & uenerunt. & imple
uerunt ambas naui cu
las. ita ut mergerentur.

L. xxxi x sol. Quod cum uideret simon
petrus. procidit ad ge
nua ihū dicens. exi a me.
quia homo peccator sum
dne. Stupor enim cir
cum dederat eum.

& omnes qui cum illo erant
in captura piscium quam
coeperant. Similiter
autem iacobum & iohan
nem filios zebedaei.
qui erant socii simonis.
L. xxxii Et ait ad simonem ihs.
noli timere. ex hoc
iam homines eris capiens
& subductis ad terram
nauibus. relictis omnib;
sequuti sunt illum. F
L. xxxiii Et factum est cum esset
in una ciuitatum. & ec
ce uir plenus lepra. &
uidens ihm. & procidens
in faciem. rogauit eum di
cens. Dne. si uis potes me
mundare. & extendens
manum tetigit illum
dicens. uolo mundare.
& confestim lepra discessit
ab illo. & ipse praecepit
illi. ut nemini diceret.
Sed uade ostende te sacer
doti. & offer pro emun
datione tua. sicut prae
cepit moyses in testimo
nium illis.
L. xxxiiii Perambulabat autem
magis sermo de illo. &
conueniebant turbae

multae ut audirent. & cura
rentur ab infirmitatib; suis. F
L. xxxv Ipse autem secedebat in
deserto. & orabat.
V Et factum est
L. xxxvi in una dierum. & ipse se
debat docens. & erant
pharisaei sedentes & le
gis doctores. qui uene
rant ex omni castello
galilaeae. & iudaeae.
& hierusalem. & uirtus
erat dni ad sanandum eos.
L. xxxvii Et ecce uiri portantes
in lecto hominem. qui erat
paralyticus. & quaere
bant eum inferre. & po
nere ante eum. & non
inuenientes qua parte il
lum inferrent prae tur
ba. ascenderunt super
tectum. & per tegulas
summiserunt illum cum
lecto in medium ante ihm.
quorum fidem ut uidit.
dixit. homo. remittun
tur tibi peccata tua.
& coeperunt cogitare
scribae & pharisaei
dicentes. quis est hic
qui loquitur blasphe
mias. quis potest dimit

tere peccata nisi solus ds.
Ut cognouit autem ihs
cogitationes eorum.
respondens dixit ad illos.
quid cogitatis in cordib;
uestris. quid est facili
us dicere. dimittuntur
tibi peccata. an dicere
surge & ambula.
Ut autem sciatis. quia fi
lius hominis potestatem
habet in terra dimittere
peccata. ait paralitico.
Tibi dico. surge. tolle lec
tum tuum. & uade in do
mum tuam. & confestim
surgens coram illis. tulit
in quo iacebat. & abiit in
domum suam magnifi
cans dm. & stupor ad
prehendit omnes. &
magnificabant dm.
& repleti sunt timore
dicentes. quia uidimus
mirabilia hodie. F
L. xxxviii Et post haec exiit. & ui
dit publicanum nomi
ne leui sedentem ad te
loneum. & ait illi.
Sequere me. & relic
tis omnib; surgens se

quutus est eum.
L. xxxviiii Et fecit ei conuiuium mag
num leui in domo sua.
et erat turba multa
publicanorum. & aliorum
qui cum illis erant discum
bentes. & murmurabant
pharisaei & scribae eo
rum. dicentes ad discipu
los eius. quare cum
publicanis & peccatorib;
manducatis & bibitis.
L. xl. Et respondens ihs dixit
ad illos. Non egent qui
sani sunt medico. sed qui
male habent. non ueni
uocare iustos. sed pecca
tores in paenitentiam. F
At illi dixerunt ad eum.
quare discipuli iohannis
ieiunant frequenter.
& obsecrationes faciunt.
similiter & pharisaeo
rum. tui autem edunt &
bibunt. quib; ipse ait.
Num quid potestis filios
sponsi dum cum illis est
sponsus facere ieiunare.
Uenient autem dies. & cum
ablatus fuerit ab illis
sponsus. tunc ieiunabunt

in illis diebus. Dicebat
autem & similitudinem
ad illos. quia nemo com
missuram a uestimento
nouo inmittit. in uesti
mentum uetus. alioquin
& nouum rumpit. & uete
ri non conuenit commis
sura a nouo. & nemo mit
tit uinum nouum in utres
ueteres. alioquin
rumpet uinum nouum
utres. & ipsum effunde
tur. & utres peribunt.
Sed uinum nouum in utres
nouos mittendum est. &
utraq; conseruantur.
& nemo bibens uetus sta
tim uult nouum. dicit enim
uetus melius est.

L. xl.i
II
m. cxiiii
m. xxiiii

Factum est autem in sab
bato secundo primo cum
transiret per sata. uelle
bant discipuli eius spicas.
& manducabant confri
cantes manibus.
quidam autem pharisae
orum dicebant illis.
quid facitis quod non licet
in sabbatis. & respondens
ihs ad eos dixit.
Nec hoc legistis. quod fecit
dauid cum esurisset ipse
& qui cum eo erant. quomo
do introiuit in domum dei.
& panes propositionis sum
sit & manducauit. & dedit
his qui cum ipso erant. quos
non licet manducare nisi
tantum sacerdotibus. & di
cebat illis. quia dns est
filius hominis etiam sabbati.

L. xl.ii
II
m. cxvi
m. xxv

Factum est autem & in
alio sabbato. ut introiret
in synagogam & doceret.
& erat ibi homo. & ma
nus eius dextera erat
arida. obseruabant autem
scribae & pharisaei. si in
sabbato curaret. ut in
uenirent unde accusarent
illum. Ipse uero sciebat
cogitationes eorum.
& ait homini qui habebat
manum aridam. Surge
& sta in medium. & surgens
stetit. Ait autem ad illos
ihs. interrogo uos. si licet
sabbatis benefacere an
male. animam saluam fa
cere an perdere. & cir
cumspectis omnibus dixit

homini. extende manum
tuam. & extendit. & re
stituta est manus eius.
Ipsi autem repleti sunt
insipientia. & conloque
bantur ad inuicem. quid
nam facerent ihu.

L. xl.iii
II
m. cxlviii
m. lxvi

Factum est autem in illis
diebus. exiit in montem
orare. & erat pernoc
tans in oratione dei.

L. xl.iiii
II
m. lxxx
m. xxx

Et cum dies factus esset.
uocauit discipulos suos.
& elegit duodecim ex
ipsis. quos & apostolos no
minauit. Simonem quem
cognominauit petrum.
& andream fratrem eius.
Iacobum & iohannem.
philippum & bartholomeum.
matheum & thomam.
Iacobum alphei. & simo
nem qui uocatur zelotes.
Iudam iacobi. & iudam
scarioth qui fuit proditor.

L. xl.v
I
m. xxiii
m. xxvii
10 xl.vi

Et descendens cum illis.
stetit in loco campestri.
& turba discipulorum
eius. & multitudo copiosa
plebis. ab omni iudaea
& hierusalem. & maritima
& tyri & sidonis. qui uene
rant ut audirent eum.
& sanarentur a languori
bus suis. & qui uexabantur
ab spiritibus inmundis cu
rabantur. & omnis tur
ba quaerebat eum tan
gere. quia uirtus de illo
exiebat. & sanabat omnes.

L. xl.vi
V
m. xxv

Et ipse eleuatis oculis in
discipulos suos. dicebat.
Beati pauperes. quia
uestrum est regnum dei.

L. xl.vii
V
m. xxviii

Beati qui nunc esuritis.
quia saturabimini.

L. xl.viii
V
m. xxvii

Beati qui nunc fletis.
quia ridebitis.

L. xl.viiii
V
m. xxx

Beati eritis cum uos ode
rint homines. & cum se
parauerint uos. & expro
brauerint. & eiecerint
nomen uestrum tamquam
malum. propter filium
hominis. Gaudete in illa
die & exultate. ecce enim
merces uestra. multa in
caelo. secundum haec
enim faciebant prophe
tis patres eorum.

Lv. L.
x
sol.

Verum tamen uae uobis
diuitibus. quia habetis

consolationem uestram.
Uae uobis qui saturati
estis. quia esurietis.
Uae uobis qui ridetis
nunc. quia lugebitis. &
flebitis.
L. Li. x Sol. Vae cum bene uobis di
xerint omnes homines.
secundum haec facie
bant prophetis patres
eorum.
L. Lii. v xl. Sed uobis dico qui auditis.
Diligite inimicos uestros.
benefacite his qui uos
oderunt. Benedicite
maledicentib: uobis.
Orate pro calumnian
tibus uos.
L. Liii. v xxxviii. Et qui te percutit in ma
xillam. praebe & alte
ram. & abeo qui aufert
tibi uestimentum. & iam
tunicam noli prohibere.
Omni autem petenti te
tribue. & qui aufert
quae tua sunt. ne repetas.
L. Liiii. v Liiii. Et prout uultis ut faci
ant uobis homines.
& uos facite illis similiter.
L. Lv. v xli. Et si diligitis eos qui uos
diligunt. quae uobis
est gratia. nam & pec
catores diligentes se
diligunt. & si benefece
ritis his qui uobis bene
faciunt. quae uobis est gratia.
siquidem & peccatores hoc
faciunt. & si mutuum
dederitis his a quibus
speratis recipere. quae
gratia est uobis. nam &
peccatores peccatorib:
feneratur. ut recipiant
aequalia. Uerum tamen
diligite inimicos uestros.
& benefacite. & mutuum
date. nihil indesperantes.
& erit merces uestra multa.
& eritis filii altissimi.
quia ipse benignus est su
per ingratos. & malos.
Estote ergo misericordes.
sicut & pater uester mi
sericors est.
L. Lvi. ii L. xli. Nolite iudicare & non
iudicabimini. nolite con
demnare. & non condem
nabimini. Dimittite. &
dimittimini. Date. & da
bitur uobis mensuram
bonam. confersam. & co
agitatam. & super ef

fluentem. dabunt in si
num uestrum. Eadem
uero mensura qua
mensi fueritis. reme
tietur uobis.
L. Lvii. v clvi. Dicebat autem illis
& similitudinem.
Num quid potest caecus caecum
ducere. nonne ambo in
foueam cadent.
L. Lviii. ii xc. 10 cxviii cxxxviii. Non est discipulus su
per magistrum. perfec
tus autem omnis. erit
sicut magister eius.
L. Lviiii. v li. Quid autem uides fe
stucam in oculo fratris
tui. trabem autem quae
in oculo tuo est non con
sideras. & quomodo po
tes dicere fratri tuo.
frater. sine eiciam festu
cam de oculo tuo. ipse in
oculo tuo trabem non
uidens. hypocrita. eice
primum trabem de ocu
lo tuo. & tunc perspici
es ut educas festucam.
de oculo fratris tui.
L. Lx. v Lviii. Non est enim arbor
bona quae facit fruc
tus malos. neque arbor
mala faciens fructum
bonum. Una quaeq: enim
arbor. de fructu suo
cognoscitur.
L. Lxi. v Lvii. Neque enim de spinis
colligunt ficus. neque
de rubo uindemiant uuam.
L. Lxii. v cxxv. Bonus homo de bono thes
auro cordis sui profert
bonum. & malus homo
de malo thesauro. pro
fert malum. Ex abundan
tia enim cordis. os loquitur.
L. Lxiii. iii Lviii 10 cxvi. Quid autem uocatis me
dne dne. & non facitis
quae dico.
L. Lxiiii. v Lxi. Omnis qui uenit ad me.
& audit sermones meos
& facit eos. ostendam
uobis cui similis sit.
Similis est homini aedifi
canti domum. qui fodit in
altum. & posuit funda
menta supra petram.
Inundatione autem fac
ta. in lisum est flumen
domui illi. & non potuit
eam mouere. fundata
enim erat supra petram.
qui autem audit & non
facit. similis est homini
aedificanti domum suam
supra terram. sine fun

damento inquam inlisus
est fluuius. & continuo
cecidit. & facta est rui
na domus illius magna.

VI.
L. LXV
Tertia
do Lxviii
in xxvii

Cum autem
Implesset omnia uer
ba sua in aures plebis.
intrauit in capharnaum.
Centurionis autem cu
iusdam seruus male
habens. erat moriturus.
qui illi erat pretiosus.
& cum audisset de ih̄u.
misit ad eum seniores
iudaeorum. rogans eum
ut ueniret. & saluaret
seruum eius. Illi autem
uenissent ad ih̄m. roga
bant eum sollicite dicen
tes ei. quia dignus est
ut hoc illi praestes.
Diligit enim gentem no
stram. & synagogam ip
se aedificauit nobis.
ih̄s autem ibat cum illis.
& cum iam non longe es
set a domo. misit ad eum
centurio amicos dicens.
Dn̄e noli uexari. non enim
dignus sum ut sub tec tū
meum intres. propter
quod & me ipsum non sum
dignum arbitratus sum
uenirem ad te. sed dic
uerbo. & sanabitur pu
er meus. Nam & ego homo
sum sub potestate constī
tutus. habens sub me mili
tes. & dico huic uade.
& uadit. & alio uenī. & ue
nit. & seruo meo fac hoc.
& facit. Quo audito ih̄s
miratus est. & conuer
sus sequentib; se turbis
dixit. Amen amen dico
uobis. nec in israhel tan
tam fidem inueni.

L. LXVI
V
do LXVI

Et reuersi qui missi fue
rant domum. inuene
runt seruum qui langu
erat. sanum. F

L. LXVII
X
Sol.

Et factum est deinceps
ibat in ciuitatem quae
uocatur naim. & ibant
cum illo discipuli eius.
& turba copiosa.
Cum autem ad propinqua
ret portae ciuitatis.
ecce defunctus efferē
batur. filius unicus ma
tris suae. & haec uidua
erat. & turba ciuitatis
multa cum illa.
Quam cum uidisset dn̄s
misericordia motus
super ea dixit ei. noli
flere. & accessit
& tetigit loculum.
hi autem qui portabant
steterunt. & ait
Adulescens. tibi dico.
surge. & resedit qui
erat mortuus. & coepit
loqui. & dedit illum ma
tri suae. Accepit autem
omnes timor. & magni
ficabant dm̄ dicentes.
quia propheta magnus
surrexit in nobis. & quia
dn̄s uisitauit plebem
suam. F

L. LXVIII
X
Sol.

Et exiit hic sermo in uni
uersam iudaeam de eo.
& omnem circa regionē.

L. LXVIII
V
do CII

Et nuntiauerunt ioban
ni discipuli eius de om
nibus his. & conuocauit
duos de discipulis suis
iohannes. & misit ad ih̄m
dicens. Tues qui uenturus
es. an alium expec
tamus. Cum autem ue
nissent ad eum uiri. di
xerunt. Iohannes bap
tista misit nos ad te di
cens. Tues qui uenturus
es. an alium exspectamus.
In ipsa autem hora cura
uit multos a langoribus & plagis & spiritib;
malis. & caecis multis
donauit uisum.
& respondens dixit illis.
Euntes nuntiate iohan
ni quae audistis & uidi
stis. quia caeci uident.
claudi ambulant.
leprosi mundantur.
surdi audiunt.
mortui resurgunt.
pauperes euangelizantur
& beatus est quicumq;
non fuerit scandalizā
tus in me. Cum autem dis
cessissent nuntii iohannis.
coepit dicere de iohan
ne ad turbas. quid ex
istis. in desertum uidere.
harundinem uento mo
ueri. sed quid existis
uidere. hominem molli
bus uestimentis indutū.
ecce qui in ueste pretio
sa sunt. & delicati. in do
mibus regum sunt.
Sed quid existis uidere.
prophetam. utiq; dico
uobis. & plus quam propheta.

Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier; Weberbach 75; D-54290 Trier. Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel; anja.runkel@trier.de
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

L lxx
T dn ciii
n dn i

HIC est de quo scriptum est Ecce mitto angelum meum ante faciem tuam, qui praeparabit uiam tuam ante te.

L lxxi
T V dn ciii

DICO enim uobis, maior inter natos mulierum propheta Iohanne baptista nemo est, qui autem minor est in regno dei maior est illo.

L lxxii
X sol

ET omnis populus audiens & publicani, iustificauerunt deum, baptizati baptismo Iohannis.

Pharisaei autem & legis periti, consilium dei spreuerunt in semetipsos, non baptizati ab eo.

L lxxiii
T V dn c vii

CUI ergo similes dicam homines generationis huius & cui similes sunt? Similes sunt pueris sedentibus in foro & loquentibus ad inuicem & dicentibus: Cantauimus uobis tibiis & non saltastis, lamentauimus & non planxistis. Uenit enim Iohannes baptista neque manducans panem neque bibens, unum & dicitis:

daemonium habet. Uenit filius hominis manducans & bibens, & dicitis: ecce homo deuorator & bibens uinum, amicus publicanorum & peccatorum. & iustificata est sapientia ab omnibus filiis suis.

L lxxiii
T dn ccl xxvi
dn c lvii
le xcvii

ROGABAT autem illum quidam de pharisaeis, ut manducaret cum illo. & ingressus domum pharisaei discubuit. & ecce mulier quae erat in ciuitate peccatrix, ut cognouit quod accubuit in domo pharisaei, attulit alabastrum unguenti & stans retro secus pedes eius lacrimis coepit rigare pedes eius & capillis capitis sui tergebat & osculabatur pedes eius & unguento unguebat.

Uidens autem pharisaeus qui uocauerat eum, ait intra se dicens: hic si esset propheta, sciret utique quae & qualis mulier esset quae tangit eum, quia peccatrix est.

ET respondens ihs dixit ad illum: Simon, habeo tibi aliquid dicere. At ille: magister, dic. Duo debitores erant cuidam faeneratori, unus debebat denarios quingentos, alius quinquaginta. Non habentibus illis unde redderent, donauit utrisque: quis ergo eum plus diligit? Respondens simon dixit: aestimo quia is cui plus donauit. Ille dixit ei: recte iudicasti. & conuersus ad mulierem dixit simoni: Uides hanc mulierem? intraui in domum tuam, aquam pedibus meis non dedisti, haec autem lacrimis rigauit pedes meos & capillis suis tersit. Osculum mihi non dedisti, haec autem ex quo intraui non cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meum non unxisti, haec autem unguento unxit pedes meos.

L lxxiv
T dn ccl xxvi
dn xxxvi

propter quod dico tibi: remittentur ei peccata multa quoniam dilexit multum. Cui autem minus dimittitur, minus diligit. Dixit autem ad illam: Remittuntur tibi peccata. & coeperunt qui simul accumbebant dicere intra se: quis est hic qui etiam peccata dimittit? Dixit autem ad mulierem: Fides tua te saluam fecit, uade in pace.

L lxxv
X sol

ET factum est deinceps, & ipse iter faciebat per ciuitatem & castellum praedicans & euangelizans regnum dei & duodecim cum illo & mulieres aliquae quae erant curatae ab spiritibus malignis & infirmitatibus: Maria quae uocatur magdalene, de qua daemonia septem exierant, & Iohanna uxor Chuzae procuratoris herodis, & Susanna & aliae multae, quae ministrabant eis de facultatibus suis.

L lxxvi
T II dn cxxxi
dn xxxvi

CUM autem turba plurima conueniret & de

ciuitatib: properarent
adeum. dixit per similitudinem. Exiit qui
seminat seminare semen
suum. & dum seminat.
aliud cecidit secus uiam.
& conculcatum est. &
uolucres caeli comederunt illud. & aliud
cecidit supra petrum.
& natum aruit. quia non
habebat humorem.
& aliud cecidit inter spinas. & simul exortae spinae. suffocauerunt illud.
& aliud cecidit in terram
bonam. & ortum fecit
fructum centuplum.
Haec dicens clamabat.
qui habet aures audiendi.
audiat. Interrogabant
autem eum discipuli eius.
quae esset haec parabola.
quib: ipse dixit.
Vobis datum est nosse
mysterium regni dei.
Caeteris autem in parabolis. ut uidentes non uideant. & audientes non intellegant.
Est autem haec parabola.
Semen. est uerbum dei.

Qui autem secus uiam.
hi sunt qui audiunt. deinde uenit diabolus.
& tollit uerbum de corde eorum. ne credentes
salui fiant. nam qui
supra petrum. qui cum
audierint. cum gaudio
suscipiunt uerbum.
& hi radices non habent.
qui ad tempus credunt.
& in tempore temptationis recedunt.
Quod autem in spinis cecidit. hi sunt qui audierunt.
& a sollicitudinibus. &
diuitis. & uoluptatibus
uitae. euntes suffocantur. & non referunt
fructum. quod autem
in bonam terram. hi sunt
qui in corde bono & optimo. audientes uerbum
retinent. & fructum
adferunt in patientia.
Nemo autem lucernam
accendens. operit eam
uaso. aut subtus lectum ponit.
sed supra candelabrum
ponit. ut intrantes uideant lumen.
Non enim est occultum

quod non manifestetur.
nec absconditum quod
non cognoscatur. & in
palam ueniat.
Videte ergo quomodo
audiatis. qui enim habet.
dabitur illi. & qui cum
non habet. etiam quod
putat se habere. auferetur abillo.
Venerunt autem ad illum mater & fratres
eius. & non poterant
adire ad eum prae turba. & nuntiatum est illi.
Mater tua & fratres tui stant foris. uolentes te uidere.
Qui respondens dixit
ad eos. mater mea &
fratres mei. hi sunt qui
uerbum dei audiunt.
& faciunt.
Factum est autem in una
dierum. & ipse ascendit
in nauiculam & discipuli
eius. & ait ad illos.
transfretemus trans
stagnum. & ascenderunt.
Nauigantibus autem illis.
obdormiuit. & descendit procella uenti
in stagnum. & complebantur. & periclitabantur.
Accedentes autem suscitauerunt eum dicentes.
praeceptor perimus.
at ille surgens increpauit
uentum. & tempestatem
aquae. & cessauit. & facta est tranquillitas.
Dixit autem illis. ubi est
fides uestra. timentes
miserti sunt. dicentes ad
inuicem. quis putas hic
est. quia & uentis imperat.
& mari. & oboediunt ei.
Et nauigauerunt autem ad
regionem gerasenorum.
quae est contra galilaeam.
Et cum egressus esset ad
terram. occurrit illi uir
quidam. qui habebat daemonium iam temporibus
multis. & uestimento non
induebatur. nec in domo
manebat. sed in monumentis. Is ut uidit iesum. procidit ante illum. & exclamans uoce magna dixit.
quid mihi & tibi est iesu.
fili dei altissimi. obsecro
te ne me torqueas. praecipiebat enim spiritui immundo.
ut exiret

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Farbkarte #13
B.I.G.

ab homine. multis enim
temporib: arripiebat
illum. & uinciebatur. cate
nis & compedib: custoditus.
& ruptis uinculis. ageba
tur a daemonio in deserto.
Interrogauit autem illū
ihs dicens. quod tibi no
men est. at ille dixit.
Legio. quia intrauerunt
daemonia multa in eum.
& rogabant illum. ne impe
raret illis. ut in abyssum
irent. Erat autem ibi
grex porcorum multo
rum pascentium in monte.
& rogabant eum. ut per
mitteret eis in illos ingre
di. & permisit illis.
Exierunt ergo daemonia
ab homine. & intrauerunt
in porcos. & impetu ab
iit grex per praeceps
in stagnum. & suffocatus
est. quod ut uiderunt
factum qui pascebant.
fugerunt & nuntiauerunt
in ciuitatem & in uillas.
Exierunt autem uidere
quod factum est. & uene
runt ad ihm. & inuenerunt
hominem sedentem a quo

daemonia exierant uesti
tum ac sana mente ad
pedes eius. & timuerunt.
Nuntiauerunt autem illis.
& qui uiderant quomo
do sanus factus esset
a legione. & rogauerunt
illum omnis multitudo
regionis gerasenorum.
ut discederet ab ipsis.
quia timore magno te
nebantur.

L. lxxxiiii
R. xiiii
M. xlviii

Ipse autem ascendens na
uem. reuersus est. & ro
gabat illum uir a quo
daemonia exierant.
ut cum eo esset. Dimisit
autem eum ihs dicens.
Redi domum tuam. & nar
ra quanta tibi fecit ds.
& abiit per uniuersam
ciuitatem. praedicans
quanta illi fecisset ihs. F

VII
L. lxxxv
R. lxxiiii
M. xlviii

Factum est autem cū
redisset ihs. excepit
illum turba. erant enim
omnes expectantes eū.
+ & ecce uenit uir cui nomen
iairus. & ipse princeps
synagogae erat.
& cecidit ad pedes ihu. ro
gans eum ut intraret

in domum eius. quia filia
unica erat illi fere an
norum duodecim. & haec
moriebatur. & contigit
dum iret. a turba conpri
mebatur. & mulier
quaedam erat in fluxu
sanguinis ab annis duo
decim. quae in medicos
erogauerat omnem sub
stantiam suam. nec ab
ullo potuit curari. acces
sit retro. & tetigit fimbri
am uestimenti eius. & con
festim stetit fluxus san
guinis eius. & ait ihs.
Quis est qui me tetigit.
negantib: autem omnib:
dixit petrus & qui cum
illo erant. praeceptor.
turbae te conprimunt
& affligunt. & dicis quis
me tetigit. & dixit ihs.
tetigit me aliquis. nam
& ego noui uirtutem de
me exisse. uidens autē
mulier quia non latuit.
tremens uenit & procidit
ante pedes illius. & ob
quam causam tetigerit
eum. indicauit coram
omni populo. & quem

admodum confestim sana
ta sit. At ipse dixit illi.
Filia fides tua te saluam
fecit. uade in pace.
Adhuc illo loquente. uenit quidā
ad principem synagogae.
dicens ei. quia mortua est
filia tua. noli uexari illum.
Ihs autem audito hoc uerbo.
respondit patri puellae.
Noli timere. crede tantum.
& salua erit. Et cum uenis
set domum. non permisit
intrare secum quemquam.
nisi petrum & iacobum &
iohannem. & patrem &
matrem puellae. Flebant
autem omnes. & plangebant
illam. At ille dixit. nolite
flere. non est mortua sed
dormit. & deridebant
eum. scientes quia mortua
esset. Ipse autem tenens
manum eius. clamauit
dicens. puella surge.
& reuersus est spiritus eius.
& surrexit continuo. & iussit
illi dari manducare.
& stupuerunt parentes
eius. quibus praecepit. ne
alicui dicerent. quod
factum erat. F

VIII

L. LXXXVI T. LXXVIIII R. XXVIIII

CONUOCATIS AUTEM duodecim apostolis. dedit illis uirtutem & potestatem super omnia daemonia. & ut languores curarent & misit illos praedicare regnum dī. & sanare infirmos.

L. LXXXVII II T. LXXXII R. LIII

Et ait ad illos. nihil tuleritis in uia. neq: uirgam. neq: peram. neq: panem. neque pecuniam. neque duas tunicas habeatis. & in quam cumq: domum intraueritis. ibi manete. & inde ne exeatis.

L. LXXXVIII II T. LXXXV R. LV

Et qui cumq: non receperint uos. exeuntes de ciuitate illa. & iam puluerem pedum uestrorum excutite. in testimonium supra illos.

L. LXXXVIII I VIII R. LVI

Egressi autem. circuibant per castella. euangelizantes et curantes ubique.

L. XC II T. CXLIII R. LVII

Audiuit autem herodes tetrarcha omnia quae fiebant ab eo. & hesitabat. eo quod diceretur a quib: dam. quia iohannes surrexit a mortuis. a quib: dam uero. quia helias apparuit. ab aliis autē. quia propheta unus de antiquis surrexit. & ait herodes. Johannem ego decollaui. quis autē est iste de quo ego audio talia. & quaerebat uidere eum.

L. XCI VIII R. CLXI

Et reuersi apostoli narrauerunt illi quaecumq: fecerunt.

L. XCII III T. CXLVI IO. XLVII

Et adsumptis illis. secessit seorsum in locum desertum. qui est bethsaidae. quod cum cognouissent turbae. sequutae sunt illum. & excepit illos. & loquebatur illis de regno dī. & eos qui cura indigebant sanabat.

L. XCIII I T. CXLVII R. LXIIII IO. XLVIIII

Dies autem coeperat declinare. & accedentes duodecim. dixerunt illi. Dimitte turbas. ut euntes in castella uillas que quae circa sunt deuertant. & inueniant escas. quia hic in loco deserto sumus. Ait autem ad illos. uos date illis manducare. At illi dixerunt. Non sunt nobis plus quam

quinque panes. & duo pisces. nisi forte nos eamus. & emamus in omnem hanc turbam escas. Erant autem fere uiri quinq: milia. Ait autem ad discipulos suos. facite illos discumbere per conuiuia. quinquagenos. & ita fecerunt. & discumbere fecerunt omnes.

Acceptis autem quinq: panibus & duob: piscibus. respexit in caelum. & bene dixit illis. & fregit. & distribuit discipulis suis. ut ponerent ante turbas. & manducauerunt omnes. & saturati sunt. & sublatum est quod sup fuit illis fragmentorum. cophini duodecim.

L. XCIIII I T. CLXVI R. LXXXI IO. LXXIIII

Et factum est cum solus esset orans. erant cum illo & discipuli. & interrogauit illos dicens. quem me dicunt esse turbae. At illi responderunt & dixerunt. iohannem baptistam. alii autem heliam. alii quia propheta unus de priorib: surrexit.

Dixit autem illis. uos autem quem me esse dicitis. Respondens simon petrus dixit xp̄m dī.

L. XCV II T. CLXVIII R. LXXXIII

At ille increpans illos. praecepit ne cui dicerent hoc dicens. quia oportet filium hominis multa pati. & reprobari a senioribus & principib: sacerdotum & scribis. & occidi. & tertia die resurgere.

L. XCVI II T. CLXX R. LXXXV

Dicebat autem ad omnes. Si quis uult post me uenire. abneget seipsum. & tollat crucem suam cotidie. & sequatur me. Qui enim uoluerit animam suam saluam facere. perdet illam. Nam qui perdiderit animam suā propter me saluam faciet illam. Quid enim proficit homo si lucretur uniuersum mundum. se autem ipsum perdat. & detrimentum sui faciat.

L. XCVII II T. XCIIII R. LXXXVI

Nam qui me erubuerit & meos sermones. hunc filius hominis erubescet. cum uenerit in maiestate sua & patris. & scōrum angelorū.

L xcvm
T dxxcii
A dxxvii

Dico autem uobis: quod sunt aliqui hic stantes qui non gustabunt mortem donec uideant regnum dei.

VIIII

FACTUM EST AUTEM

post haec uerba fere dies octo: et adsumsit petrum et iacobum et johannem: et ascendit in montem ut oraret.

Et factum est: dum oraret: facta est species uultus eius altera: et uestimentum eius album fulgens. Et ecce duo uiri loquebantur cum illo. Erant autem moyses et helias: uisi in maiestate: et dicebant excessum eius quem completurus erat in hierusalem. Petrus uero et qui cum illo grauati erant somno: et euigilantes uiderunt maiestatem eius et duos uiros qui stabant cum illo. Et factum est dum discederent ab illo:

Ait petrus ad ihm:

Praeceptor bonum est nos hic esse: et faciamus tria tabernacula: unum tibi: et unum moysi: et unum heliae: nescions quid diceret.

Haec autem illo loquente: facta est nubes: et obumbrauit eos. Et timuerunt intrantib: illis in nubem. Et uox facta est de nube dicens: hic est filius meus: dilectus: ipsum audite.

Et dum fieret uox: inuentus est ihs solus. Et ipsi tacuerunt. Et nemini dixerunt in illis diebus quicquam ex his quae uiderant.

L xcviii
T dm e l hyeam
A dcxci

Factum est autem in sequenti die: descendentibus illis de monte: occurrit illis turba multa.

Et ecce uir de turba clamauit dicens: magister obsecro te respice in filium meum quia unicus est mihi. Et ecce spiritus adprehendit illum: et subito clamat: et elidet: et dissipat eum cum spuma: et uix discedit dilanians eum.

Et rogaui discipulos tuos ut eicerent illum: et non potuerunt. Respondens autem ihs dixit:

O generatio infidelis et peruersa: usquequo ero

apud uos et patiar uos? adduc huc filium tuum.

Et cum accederet: elisit illum daemonium et dissipauit. Et increpauit ihs spiritum immundum: et sanauit puerum: et reddidit illum patri eius.

L c
T dcviii
A lxxv

Stupebant autem omnes in magnitudine dei.

L ci
T dcclxxxvii
A dcxcii

Omnibus autem mirantibus in omnibus quae faciebat: dixit ad discipulos suos:

Ponite uos in cordib: uestris sermones istos.

Filius enim hominis futurum est ut tradatur in manus hominum.

At illi ignorabant uerbum istud. Et erat uelatum ante eos ut non sentirent illud: et timebant interrogare eum de uerbo hoc.

L cii
T dcclxxxvii
A dcxcv

Intrauit autem cogitatio in eos: quis eorum maior esset. At ihs uidens cogitationes cordis illorum: adprehendens puerum statuit eum secus se: et ait illis: qui cumque susceperit puerum istum in nomine meo: me recipit:

Et quicumque me receperit: recipit eum qui me misit. Nam qui minor est inter omnes uos: hic maior est.

L ciii
T dcclxxxviii
A dcxcvii

Respondens autem johannes dixit:

Praeceptor: uidimus quendam in nomine tuo eicientem daemonia: et prohibuimus eum: quia non sequitur nobiscum. Et ait ad illum ihs: Nolite prohibere: qui enim non est aduersum uos: pro uobis est.

L ciiii
T
A dccl

Factum est dum complerentur dies assumptionis eius: et ipse faciem suam firmauit ut iret in hierusalem: et misit nuntios ante conspectum suum.

Et euntes intrauerunt in ciuitatem samaritanorum ut parerent illi. Et non receperunt eum: quia facies eius erat euntis hierusalem.

Cum uidissent autem discipuli eius iacobus et johannes: dixerunt:

Dne: uis dicimus ut ignis descendat de caelo et consumat illos? Et conuersus increpauit illos.

& dixit. Respectis. cuius spr
estis. filius hominis. non
uenit animas perdere.
sed saluare. & abierunt
in aliud castellum.

L cv
T v
ad Lxxxix
Factum est autem am
bulantibus illis in uia
dixit quidam ad illum.
Sequar te quocumq; ieris
dne. Et ait illi ihs. Uulpes fouea
as habent. & uolucres cae
li nidos. filius autem homi
nis non habet ubi caput
reclinet. Alt autem ad
alterum. Sequere me.
Ille autem dixit. Dne. per
mitte mihi primum ire.
& sepelire patrem meum.
Dixit q; ei ihs. Sine autem mor
tui sepeliant mortuos suos.
tu autem uade adnuntia
regnum dei.

L cvi
X
sol.
Erant alii. Sequar te
dne. sed primum permit
te mihi renuntiare his qui
domi sunt. Ait ad illum ihs.
Nemo mittens manum su
am in aratrum. & aspici
ens retro aptus est reg
no dei.

N
L cvii
X
sol. +
Post haec autem
designauit dns & alios

septuaginta duos. & misit
illos binos ante faciem suam
in omnem ciuitatem & lo
cum. quo erat ipse uenturus.
& dicebat illis.

L cviii
T v
ad Lxxxix
Messis quidem multa.
operarii autem pauci.
Rogate ergo dnm messis.
ut mittat operarios in
messem suam.

L cviiii
T v
ad Lxxxx
Ite ecce ego mitto uos sic
ut agnos inter lupos.

L cx
T iii
ad Lxxxii
M Lii
Nolite portare sacculum.
neq; peram neq; calcia
menta. & neminem per
uiam salutaueritis.

L cxi
T v
ad Lxxxiii
In quam cumq; domum
intraueritis. primum di
cite. pax huic domui.
& si ibi fuerit filius pacis.
requiescet super illam
pax uestra. Sin autem.
ad uos reuertetur.

L cxii
T ii
ad Lxxxviii
M Liii
In eadem autem domo ma
nete. edentes & bibentes
quae apud illos sunt.
Dignus enim est operarius
mercede sua.

L cxiii
X
sol.
Nolite transire de domo
in domum. & in quam cum
que ciuitatem intraueri
tis & susceperint uos.

man dicite. quae apponuntur uobis. & curate
infirmos. qui in illa sunt.
& dicite illis. adpropin
quauit in uos regnum dei.

L cxiiii
T ii
ad Lxxxv
M Lv
In quamcumq; ciuitatem
intraueritis. & non rece
perint uos. exeuntes in
plateas eius dicite.
etiam puluerem qui ad
haesit nobis de ciuitate ue
stra. detergimus in
uos. tamen hoc scitote
quia adpropinquauit
regnum dei. Dico uobis.
quia sodomis in die illa
remissius erit quam illi
ciuitati.

L cxv
T v
ad cviii
Uae tibi chorozain.
uae tibi bethsaida.
quia si in tyro & sidone
factae fuissent uirtutes
quae factae sunt in uobis.
olim in cilicio & cinere
sedentes paenituerint
uerumtamen tyro & si
doni remissius erit in iu
dicio. quam uobis. & tu ca
pharnaum numq; in caelum
exaltaberis usq; ad infer
num descendes.

L cxvi +
T i
ad xcviii
T ii
ad xcvi
to cxx
Qui uos audit me audit.

& qui uos spernit me sper
nit. qui autem me sper
nit. spernit eum qui me misit.

L cxvii
X
sol.
Reuersi sunt autem sep
tuaginta dub cum gaudio
dicentes. Dne etiam dae
monia subiciuntur nobis
in nomine tuo. & ait illis.
Uidebam sathanan sicut
fulgor de caelo cadentem.
Ecce dedi uobis potestatem
calcandi supra serpentes
& scorpiones. & super om
nem uirtutem inimici.
& nihil uobis nocebit.
Uerumtamen in hoc nolite
gaudere. quia spiritus
uobis subiciuntur.
Gaudete autem. quod no
mina uestra scripta sunt
in caelis.

L cxviii
†
T v
ad cx
In ipsa hora exultauit
in spu sco. & dixit.
Confiteor tibi pater dne
caeli & terrae. quod ab
scondisti haec a sapientib:
& prudentibus. & reuelasti
ea parulis. & imperitis.
quia sic placuit ante te.

L cxviiii
T iii
ad cxii
to lxxxvii
Omnia mihi tradita sunt
a patre meo. & nemo scit
quis sit filius nisi pater.

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black
Farbkarte #13
B.I.G.
White 3/Color Black

& quis pater nisi filius.
& cui uoluerit filius
reuelare.

L cxc
In cxxxiii
dñi exeunt

Et conuersus ad discipu
los suos dixit.
+ Beati oculi qui uident
quae uidetis. Dico enim
uobis. quia multa prophetae
& reges uoluerunt uidere
quae uos uidetis. & non
uiderunt. & audire quae
audtis. & non audierunt.

L cxci
In cxxxiii
dñi exeunt
Et ecce quidam legis pe
ritus surrexit. tempta
ns illum & dicens. magister
quid faciendo uitam aeter
nam possidebo.
At ille dixit ad eum.
In lege quid scriptum est.
quomodo legis.
Ille respondens dixit.
Diliges dñm dm tuum ex
toto corde tuo. & ex tota
anima tua. & ex omnibus
uiribus tuis. & ex omni men
te tua. & proximum tuum.
sicut te ipsum. Dixitq; illi.
Recte respondisti. hoc fac
& uiues.

L cxcii
X
Sol
Ille autem uolens iustifi
care seipsum dixit ad ihm.
& quis est meus proximus.

Suscipiens autem ihs. dixit.
homo quidam descendebat
ab hierusalem in hiericho.
& incidit in latrones.
qui etiam despoliauerunt
eum. & plagis impositis abi
erunt. semiuuo relicto.
Accidit autem ut sacerdos
quidam descenderet eo
dem uia. & uiso illo praeter
iit. Similiter & leuita
cum esset secus locum.
& uidens eum pertransiit.
Samaritanus autem qui
dam iter faciens uenit
secus eum. & uidens eum.
misericordia motus est.
& ad prop ians alligauit
uulnera eius. infundens
oleum & uinum. & impo
nens illum in iumentum
suum duxit in stabulum.
& curam eius egit.
& altera die proferens duos
denarios. & dedit stabu
lario. & ait. Curam illius
habe. & quodcumque
super erogaueris. ego
cum rediero reddam tibi.
Quis horum trium uide
tur tibi proximus fuisse
illi qui incidit in latrones.
At ille dixit.

qui fecit misericordiam
in illum. & ait illi ihs.
uade & tu fac similiter. F
+ Factum est dum irent.
Ipse intrauit in quod
dam castellum. & mulier
quaedam martha nomine.
excepit illum in domum
suam. & huic erat soror nomine
maria. quae etiam sedens
secus pedes dñi. audiebat
uerbum illius.
Martha autem satagebat
circa frequens ministerium.
quae stetit & ait.
Dñe. non est tibi curae quod
soror mea reliquit me sola
ministrare. Dic ergo illi
ut me adiuuet. & respon
dens dixit illi dñs.
Martha martha sollici
ta es. & turbaris erga plu
rima. porro unum est
necessarium.
Maria optimam partem
elegit. quae non auferetur abea. F

L cxciii
In dñi xl iii
Et factum est
cum esset in loco quo
dam orans. ut cessauit.
dixit unus ex discipulis eius
ad eum. Dñe. doce nos orare
sicut & Iohannes docuit
discipulos suos. & ait illis.
cum oratis. dicite.
Pater sanctificetur nomen tuum.
Adueniat regnum tuum.
Panem nostrum cotidianum
da nobis cotidie.
Et dimitte nobis peccata nra.
Siquidem & ipsi dimittimus
omni debenti nobis.
Et ne nos inducas in temptā
tionem.

L cxciii
X
Sol
Et ait ad illos.
+ Quis uestrum habebit am
icum. & ibit ad illum media
nocte. & dicet illi. amice.
commoda mihi tres panes.
quoniam amicus meus ue
nit de uia ad me. & non ha
beo quod ponam ante illū.
& ille de intus respondens
dicat. noli mihi molestus
esse. iam ostium clausum
est. & pueri mecum sunt
in cubili. non possum surge
re & dare tibi. & ille si
perseuerauerit pulsans.
dico uobis. & si non dabit illi.
surgens eo quod amicus eius
sit. propter improbitatem
tamen eius surget. & dabit
illi quot quot habet necessa
rios.

L cxxv Et ego uobis dico.
T v L iii petite. & dabitur uobis.
quaerite. & inuenietis.
pulsate. & aperietur uobis.
Omnis enim qui petit accipit.
& qui quaerit inuenit.
& pulsanti aperietur.
Quis autem ex uobis patrem
petit panem. numquid lapi
dem dabit illi.
aut piscem. numquid pro
pisce serpentem dabit illi.
aut si petierit ouum.
num quid porrigit illi scorpionem.
Si ergo uos cum sitis mali.
nostis bona data dare fili
is uestris. quanto magis
pater uester de caelo. da
bit spm bonum petentib; se F

L cxxvi + T v M cxviiii Et erat eiciens daemoni
um. & illud erat mutum.
& cum eiecisset daemoni
um loquutus est mutus.
& admiratae sunt turbae.

L cxxvii T ii M cxxi R xxxii Quidam autem ex eis di
xerunt. In beelzebub
principe daemoniorum
eicit daemonia.

L cxxviii T v M cxxvii Et alii temptantes. signum
de caelo quaerebant
ab eo.

L cxxviiii T ii M cxxii R xxxiii Ipse autem ut uidit cogita
tiones eorum. dixit eis.
Omne regnum in seipsum
diuisum desolatur. & do
mus supra domum cadet.
Si autem & satanas in seip
sum diuisus est. quomodo
stabit regnum ipsius.
quia dicitis in beelzebub
eicere me daemonia.
Si autem ego in beelzebub
eicio daemonia. filii uestri
in quo eiciunt. ideo ipsi
iudices uestri erunt.
Porro si in digito dei eicio
daemonia. profecto prae
uenit in uos regnum dei.
Cum fortis armatus custo
dit atrium suum. in pace
sunt ea quae possidet.
Si autem fortior illo super
ueniens uicerit eum.
uniuersa arma eius. in qui
b: confidebat. & spolia eius
distribuet. Qui non est
mecum. aduersum me est.
& qui non colligit mecum
dispergit.

L cxxx T v M cxxviiii Cum inmundus spiritus
exierit de homine. peram
bulat per loca in aquosa.
quaerens requiem & non
inueniens dicit.

Reuertar in domum me
am. unde exiui. & cum
uenerit. inuenit scopis mun
datam. & tunc uadit &
adsumit septem alios spi
ritus nequiores se. & in
gressi habitant ibi.
& sunt nouissima hominis
illius. peiora prioribus.

L cxxxi + x sol. Factum est autem cum
haec dicere extollens
uocem quaedam mulier
de turba dixit illi.
Beatus uenter qui te por
tauit. & ubera quae su
xisti. at ille dixit.
Quin immo beati qui audi
unt uerbum dei. & custodiunt F

L cxxxii T v M cxxviii Turbis autem concur
rentib; coepit dicere.
Generatio haec. generatio
nequam est. Signum quae
rit. & signum non dabitur
illi. nisi signum ionae.
Nam sicut ionas fuit signum
ninevitis. ita erit & filius
hominis generationi isti.
Regina austri surget in iu
dicio cum uiris generationis
huius. & condemnabit illos.
quia uenit a finib; terrae
audire sapientiam salomonis.
& ecce plus salomone hic.
Uiri ninevitae surgent in
iudicio cum generatione
hac. & condemnabunt illam.
quia paenitentiam egerunt
ad praedicationem ionae.
& ecce plus quam iona hic.

L cxxxiii + T ii M xxxii R xxxviiii Nemo lucernam accendit.
& in absconso ponit. neq;
sub modio. sed supra cande
labrum. ut qui ingrediun
tur lumen uideant.

L cxxxiiii T v M xl vii Lucerna corporis tui est
oculus tuus. Si oculus tuus
fuerit simplex. totum cor
pus tuum lucidum erit.
Si autem nequam fuerit.
etiam corpus tuum tene
brosum erit. Uide ergo.
ne lumen quod in te est.
tenebrae sint.
Si ergo corpus tuum totum
lucidum fuerit. non ha
bens aliquam partem te
nebrarum. erit lucidum
totum. & sicut lucerna ful
goris inluminabit te. F

L cxxxv T v M cxxxvi Et cum loqueretur. roga
uit illum quidam phari
saeus. ut prandere apud
se. & ingressus recubuit.
Pharisaeus autem coepit

intra se reputans dicere:
quare non baptizatus est
set ante prandium.
Et ait dns ad illum:
Nunc uos pharisaei quod
de foris est calicis et catini
mundatis: quod autem
intus est uestrum plenum
est rapina et iniquitate.
Stulte: nonne qui fecit
quod de foris est: etiam id
quod de intus est fecit?
Uerum tamen quod super
est: date elemosynam:
et ecce omnia munda
sunt uobis.

L. cxxxvi
T. V
dn. cccxxx
iiii
Sed uae uobis pharisaeis:
qui decimatis mentam
et rutam et omne holus:
et praeteritis iudicium
et caritatem dei: haec
autem oportuit facere:
et illa non omittere.

L. cxxxvii
T. II
dn. cccxxviii
dn. cxxxv.
Uae uobis pharisaeis: quia
diligitis primas cathe
dras in synagogis: et sa
lutationes in foro.

L. cxxxviii
T. V
dn. cccxxvii
Uae uobis: quia estis ut
monumenta quae non
parent: et homines ambu
lantes super ea nesciunt.

L. cxxxviiii
T. V
dn. cccxxx
iii.
Respondens autem qui
dam legis peritus: ait illi:
magister: haec dicens etiam
nobis contumeliam facis.
At ille ait: Et uobis legis pe
ritis: uae: quia oneratis ho
mines oneribus: quae portari
non possunt: et ipsi uno
digito uestro non tangitis
sarcinas.

† L. cxl
dn. cccxxviii
Uae uobis qui aedificatis
monumenta prophetarum:
patres autem uestri occide
runt illos: profecto testi
ficamini: quod consentitis
operibus patrum uestrorum:
quoniam quidem ipsi eos
occiderunt: uos autem
aedificatis eorum sepulchra.

L. cxli
T. V
dn. cccxl
Propter ea et sapientia
dei dixit: mittam ad illos
prophetas et apostolos:
et ex illis occident et per
sequentur: ut inquiratur
sanguis omnium prophe
tarum: qui effusus est a consti
tutione mundi: a generatione
ista: a sanguine abel
usque ad sanguinem zacha
riae: qui periit inter al
tare et aedem: ita dico uo
bis: requiretur ab hac
generatione

L. cxlii
T. V
dn. cccxxxi
Uae uobis legis peritis:
qui abstulistis clauem scien
tiae: ipsi non introistis:
et eos qui introibant
prohibuistis.

XII
L. cxliii
X
Sal.
Haec illo
dicente: coeperunt
pharisaei et legis periti
graviter insistere: et os
eius opprimere de multis:
insidiantes ei: et quaerentes
capere aliquid ex ore
eius: ut accusarent eum:
Multis autem turbis cir
cumstantibus: ita ut se inui
cem conculcarent: coepit
dicere ad discipulos suos:

+ L. cxliiii
T. II
dn. cl x
iii
T. II
dn. cccxxxii
Attendite a fermento
pharisaeorum: quod est
hypocrisis.

L. cxlv
T. V
dn. ccc
Nihil autem opertum
est quod non reuelabitur:
neq: absconditum quod
non sciatur: quoniam quae
in tenebris dixistis: in lumi
ne dicentur: et quod in au
rem locuti estis in cubi
culis: praedicabitur in tectis.
Dico autem uobis amicis
meis: ne timeatis ab his
qui occidunt corpus:
et post haec non habent
amplius quod faciant.
Ostendam autem uobis quem
timeatis: timete eum: qui
post quam occiderit: habet
potestatem mittere in ge
hennam: ita dico uobis: hunc
timete. Nonne quinque
passeres ueneunt dipondio:
et unus ex illis non est in ob
liuione coram deo?
Sed et capilli capitis uestri
omnes numerati sunt.
Nolite ergo timere multis
passeribus pluris estis.
Dico autem uobis: omnis
quicumque confessus fuerit
me coram hominibus: et filius
hominis confitebitur
illum coram angelis dei. F

L. cxlvi
T. II
dn. xcviii
dn. lxxvi
Qui autem negauerit me
coram hominibus: dene
gabitur coram angelis dei.

L. cxlvii
T. II
dn. cxciii
dn. xxxviii
Et omnis qui dicit uerbum
in filium hominis: remittetur
illi: ei autem qui in spi
ritum blasphemauerit:
non remittetur.

L. cxlviii
T. II
dn. lxxxvii
dn. cxli.
Cum autem inducent uos
in synagogas: et ad magistra
tus et potestates: nolite
solliciti esse: qualiter aut
quid respondeatis: aut

quid dicatis. Sp̄s enim sc̄s
docebit uos in ipsa hora.
quae oporteat dicere.
L. cl.xlviii. x. sol. Ait autem ei quidam de turba.
Magister. dic fratri
meo ut diuidat mecum
hereditatem. At ille dixit ei.
Homo. quis me constituit
iudicem aut diuisorem su
per uos. Dixitq; ad illos.
Uidete et cauete ab omni
auaritia. quia non in abun
dantia cuiusquam uita
eius est. ex his quae possidet.
Dixit autem similitudinem
ad illos dicens.
Hominis cuiusdam diuitis
uberes fructus ager ad
tulit. et cogitabat intra se
dicens. quid faciam. quod
non habeo quo congregem
fructus meos. et dixit.
hoc faciam. Destruam hor
rea mea et maiora faci
am. et illuc congregabo
omnia quae nata sunt mihi
et bona mea. et dicam ani
mae meae. Anima habes
multa bona posita in an
nos plurimos. requiesce.
comede. bibe. epulare.
Dixit autem illi dr̄.

Stulte hac nocte animam
tuam repetunt a te. quae
autem parasti cuius erunt.
Sic est qui sibi thesaurizat
et non est in dm̄ diues.
L. cl. v. xlviii. Dixitq; ad discipulos suos.
Ideo dico uobis.
Nolite sollicitiesse animae
quid manducetis. neque
corpori quid uestiamini.
Anima plus est quam esca.
et corpus quam uestimentū.
Considerate coruos. quia
non seminant. neq; metunt.
quib; non est cellarium.
neq; horreum. et ds̄ pascit
illos. quanto magis uos plu
ris estis illis. quis autem
uestrum cogitando potest
adicere ad staturam suā
cubitum unum. Si ergo
neq; quod minimum est
potestis. quid de ceteris
solliciti estis. Considerate
lilia quomodo crescunt.
non laborant non nent.
Dico autem uobis. nec sa
lomon in omni gloria sua
uestiebatur. sicut unum
existis. Si autem faenum
quod hodie in agro est.
et cras in clibanum mittitur.

ds̄ sic uestit. quanto ma
gis uos pusillae fidei.
et uos nolite quaerere.
quid manducetis. aut
quid bibatis. et nolite
in sublime tolli.
Haec enim omnia gentes
mundi quaerunt.
Pater autem uester scit.
quoniam his indigetis.
Uerum tamen quaerite
regnum dī. et haec omnia
adicientur uobis.
L. cli. x. sol. Nolite timere pusillus
grex. quia conplacuit
patri uestro dare uo
bis regnum.
L. clii. ii. cxciii. cviii. Vendite quae posside
tis. et date elemosynā.
L. cliii. v. xlvi. Facite uobis sacculos
qui non ueterescunt.
thesaurum non deficien
tem in caelis. quo fur non
adpropiat. neque tinea
corrumpit. ubi enim
thesaurus uester est.
ibi et cor uestrum erit.
L. cliiii. x. sol. Sint lumbi uestri prae
cincti. et lucernae ar
dentes. et uos similes ho
minib; expectantibus
dominum suum. quando

reuertatur a nuptiis.
ut cum uenerit et pulsaue
rit. confestim aperiant ei.
L. cliiii. ii. cclxvi. Beati serui illi. quos cum
uenerit dominus. inuene
rit uigilantes.
Amen dico uobis. quod prae
cinget se. et faciet illos
discumbere. et transiens
ministrabit illis.
et si uenerit in secunda uigi
lia. et si in tertia uigilia
uenerit. et ita inuenerit.
beati sunt serui illi.
L. clvi. ii. cclxiiii. cclv. Hoc autem scitote. quoni
am si sciret pater fami
lias qua hora fur ueniret.
uigilaret utiq; et non sine
ret perfodiri domum suā.
et uos estote parati. quia
qua hora non putatis fi
lius hominis uenit.
L. clvii. v. cclxv. Ait autem ei petrus.
Dn̄e ad nos dicis hanc pa
rabolam an et ad omnes.
Dixit autem dn̄s.
Quis putas est fidelis dis
pensator et prudens. quē
constituit dominus super
familiam suam. ut det il
lis in tempore tritici
mensuram.

Beatus ille seruus. quem
cum uenerit dominus suus.
inueniet ita facientem.
Uere dico uobis. quia supra
omnia quae possidet con
stituet illum.

L. cl.viii v. Tr. cl.xiii Quod si dixerit seruus il
le in corde suo moram fa
cit dominus meus uenire.
& coeperit percutere
pueros & ancillas. & ede
re & bibere & inebriari.
ueniet dominus serui il
lius in die qua non sperat.
& hora qua nescit. & di
uidet eum. partem que
eius cum infidelib: ponet.

L. cl.viiii x. sol. Ille autem seruus qui
cognouit uoluntatem
domini sui. & non praepa
rauit. & non fecit secun
dum uoluntatem eius. ua
pulauit multis. qui autem
non cognouit & fecit dig
na. plagis uapulauit paucis.
Omni autem cui multum
datum est. multum quae
retur ab eo. & cui commen
da uerunt multum. plus
petunt ab eo.

L. cl.x v. Tr. cl.xcv Ignem uenimit tere inter
ram. & quid uolo. nisi ac
cendatur baptisma au
tem habeo baptizari. &
quomodo coartor usque
dum perficiatur. putatis
quia pacem ueni dare in
terram. non dico uobis. sed
separationem. Erunt
enim ex hoc quinq: in domo
una diuisi. tres in duo. &
duo in tres diuidentur.
pater in filium. & filius in
patrem suum. mater in fi
liam. & filia in matrem.
Socrus in nurum suam.
& nurus in socrum suam.

L. cl.xi v. Tr. cl.xii Dicebat autem & ad turbas.
cum uideritis nubem orien
tem ab occasu. statim dici
tis. nimbus uenit. & ita fit.
& cum austrum flantem.
dicitis quia aestus erit. & fit.
Hypocritae. faciem terre
& caeli nostis probare.
hoc autem tempus quomo
do non probatis.
quid autem & a uobis ipsis
non iudicatis quod iustum est.

L. cl.xii v. Tr. cl.xxvi Cum autem uadis cum ad
uersario tuo ad principem
in uia. da operam liberari
ab illo. ne forte trahat te
apud iudicem. & iudex

tradat te exactori.
& exactor mittat te in
carcerem. Dico tibi.
non exies inde donec etiam
nouissimum minutum
reddas.

XIII L. cl.xiii x. sol. Aderant autem
quidam ipso in tempore.
nuntiantes illi de galilae
is. quorum sanguinem
pilatus miscuit cum sacri
ficiis eorum. & respon
dens dixit illis.
Putatis quod hii galilaei
prae omnib: galilaeis
peccatores fuerunt.
quia talia passi sunt. non
dico uobis. sed nisi paeni
tentiam habueritis.
omnes similiter peribitis.
Sicut illi decim & octo.
super quos cecidit turris
in siloam. & occidit eos.
putatis quia & ipsi debitores
fuerunt praeter omnes ho
mines habitantes in hierusa
lem. non dico uobis. sed si
non paenitentiam egeritis.
omnes similiter peribitis.

L. cl.xiiii x. sol. Dicebat autem hanc si
militudinem.
Arborem fici habebat quidam
plantatam in uinea sua.
& uenit quaerens fruc
tum in illa. & non inuenit.
Dixit autem ad cultorem
uineae. ecce anni tres
sunt. ex quo uenio quae
rens fructum in ficulnea
hac. & non inuenio.
Succide ergo illam. ut quid
etiam terram occupat.
at ille respondens dixit illi.
Domine. dimitte illam &
hoc anno. usq: dum fodiam
circa illam. & mittam ster
cora. & si quidem fecerit
fructum. sin autem. in fu
turum succides eam.
Erat autem docens in sy
nagoga eorum sabbatis.
& ecce mulier quae habe
bat spiritum infirmitatis
annis decem & octo.
& erat inclinata. nec om
nino poterat sursum re
spicere. quam cum uide
ret ihs. uocauit ad se & ait
illi. Mulier dimissa es ab
infirmitate tua. & inpo
suit illi manus. & confestim
erecta est. & glorifica
bat dm.

L. cl.xv v. Tr. cl.xvi Respondens autem

archisynagogus. indignans
quia sabbato curasset ihs.
dicebat turbae. sex dies
sunt in quibus oportet
operari. In his ergo uenite
& curamini. & non in die sab
bati. Respondit autem ad
illum dns & dixit.
Hypocritae. unusquisque
uestrum sabbato non soluit
bouem suum aut asinum
a praesepio. & ducit ad aqua
re. hanc autem filiam
abrahae quam alligauit
satanas. ecce decem & octo
annis. non oportuit solui
a uinculo isto die sabbati.
L. cLxvi. x sol. Et cum haec diceret. eru
bescebant omnes aduer
sarii eius. & omnis po
pulus gaudebat in uniuer
sis quae gloriosae fiebant
ab eo. F
L. cLxvii ii T. cxxxvii R. xLiiii Dicebat ergo. cui simile
est regnum dei. & cui simi
le esse existimabo illud.
Simile est grano sinapis.
quod acceptum homo mi
sit in ortum suum. & cre
uit. & factum est in ar
borem magnam. & uolu
cres caeli requieuerunt

in ramis eius.
L. cLxviii ii T. cxxxviiii Et iterum dixit
cui simile aestimabo reg
num dei. Simile est fermen
to. quod acceptum muli
er. abscondit in farinae
sata tria. donec fermen
taretur totum.
L. cLxviiii ii T. Lxxvi R. Li + Et ibat per ciuitates &
castella docens & iter
faciens in hierusalem.
L. cLxx v T. Lv Ait autem illi quidam.
Dne si pauci sunt qui sal
uantur. Ipse autem dixit
ad illos. Contendite in
trare per angustam por
tam. quia multi dico uo
bis quaerunt intrare.
& non poterunt.
L. cLxxi v T. Lx Cum autem intrauerit
intrauerit pater famili
as & cluserit ostium. &
incipietis foris stare. &
pulsare ostium dicentes.
Dne aperi nobis.
& respondens dicet uobis.
nescio uos unde sitis.
Tunc incipietis dicere.
Manducauimus coram te
& bibimus. & in plateis
nostris docuisti. & dicet
uobis. nescio uos unde sitis.

Discedite a me omnes
operarii iniquitatis.
Ibi erit fletus. & stridor
dentium.
L. cLxxii v T. Lxv Cum uideritis abraham
& isaac & iacob. & om
nes prophetas in regno dei.
uos autem expelli foras.
& uenient ab oriente.
& occidente. & aquilone.
& austro. & accumbent
in regno dei. F
L. cLxxiii ii T. cxcviiii R. cxi Et ecce sunt nouissimi.
qui erunt primi. & sunt
primi qui erunt nouissimi. F
L. cLxxiiii x sol. In ipsa die accesserunt
quidam pharisaeorum.
dicentes illi. exi. & ua
de hinc. quia herodes
uult te occidere.
& ait illis. Ite & dicite
uulpi illi. ecce eicio dae
monia. & sanitates per
ficio hodie & cras. & ter
tia die consummor.
Uerum tamen. oportet
me hodie & cras & sequen
ti ambulare. quia non
capit prophetam peri
re extra hierusalem.
L. cLxxv v T. ccxLi Hierusalem. hierusalem.
quae occidis prophetas.

& lapidas eos qui mittun
tur ad te. quotiens uolui
congregare filios tuos.
quemadmodum auis
nidum suum sub pinnis.
& noluisti. ecce relinque
tur uobis domus uestra.
Dico autem uobis. quia
non uidebitis me donec
ueniat cum dicetis.
Benedictus qui uenit
in nomine dni.
xiiii L. cLxxvi x sol. + Et factum est
cum intraret in domu
cuiusdam principis pha
risaeorum sabbato
manducare panem. & ip
si obseruabant eum.
& ecce homo quidam hydropi
cus erat ante illum.
L. cLxxvii ii T. cxvi R. xxv Et respondens ihs. dixit
ad legis peritos. & pha
risaeos dicens.
Si licet sabbato curare.
at illi tacuerunt.
Ipse uero ad prehensum
sanauit eum. ac dimisit.
& respondens ad illos dixit
Cuius uestrum asinus aut
bos in puteum cadet. &
non continuo extrahet
illum die sabbati.

& non poterant ad haec
respondere illi.

L. cl.xxviii x sol. Dicebat autem & ad in
uitatos parabolam.
intendens quomodo pri
mos accubitos eligerint.
dicens ad illos.
Cum inuitatus fueris ad
nuptias. non discumbas
in primo loco. ne forte
honoratior te sit inuita
tus a beo. & ueniens is qui
te & illum uocauit. & di
cat tibi. Da huic locum.
& tunc incipias cum ru
bore nouissimum locum
tenere.
Sed cum uocatus fueris.
uade recumbe in nouis
simo loco. ut cum uenerit
qui te inuitauit. dicat tibi.
amice ascende superius.
tunc erit tibi gloria co
ram simul discumbentib:

L. cl.xxviiii v cc.xxxi Quia omnis qui se exal
tat humiliabitur
& qui se humiliat exalta
bitur.

L. cl.xxx x sol. Dicebat autem & ei qui
se inuitauerat
Cum facis prandium aut
caenam. noli uocare
amicos tuos. neq: fratres
tuos. neq: cognatos. ne
que uicinos diuites. ne for
te & ipsi te reinuitent
& fiat tibi retributio.
Sed cum facis conuiuium.
uoca pauperes. debiles
claudos. caecos. & beatus
eris. quia non habent re
tribuere tibi. Retribue
tur enim tibi. in resurrec
tione iustorum.
Haec cum audisset quidā
de simul discumbentibus.
Dixit illi. Beatus qui man
ducabit panem in regno dī.

L. cl.xxxi v cc.xxi At ipse dixit illi
Homo quidam fecit
cenam magnam. & uocauit
multos. & misit seruum
suum hora cenae. dicere
inuitatis ut uenirent.
quia iam parata sunt omnia
& coeperunt simul omnes
excusare. Primus di
xit ei. Uillam emi. & ne
cesse habeo exire & uide
re illam. rogote habeme
excusatum. & alter dixit.
Iugaboum emi quinque.
& eo probare illa
Rogote habeme excusatū.

& alius dixit. uxorem du
xi. & ideo non possum uenire.
Et reuersus seruus. nun
tiauit haec domino suo.
Tunc iratus pater fami
lias. dixit seruo suo.
exi cito in plateas & uicos
ciuitatis. & pauperes ac
debiles. & caecos & claudos.
introduc huc. & ait seruus.
Dn̄e factum est ut impe
rasti. & adhuc locus est.
& ait dominus seruo.
exi in uias & saepes. & conpel
le intrare. ut impleatur
domus mea. Dico autem
uobis. quod nemo uirorū
illorum qui uocati sunt.
gustabit caenam meam.

L. cl.xxxii v cc.xcvi Ibant autem turbae mul
tae cum eo. & conuersus
dixit ad illos. Si quis uenit
ad me. & non odit patrem
suum & matrem. & uxorem.
& filios. & fratres. & soro
res. adhuc autem & ani
mam suam. non potest
meus esse discipulus.
& qui non baiulat crucem
suam & uenit post me.
non potest esse meus
discipulus.

L. cl.xxxiii x sol. Quis enim ex uobis uolens
turrem aedificare. non pri
us sedens computat sumptus
qui necessarii sunt. si ha
bet ad perficiendum.
ne postea quam posuerit
fundamentum. & non po
tuerit perficere. omnes
qui uident. incipiant inlu
dere ei dicentes. quia hic
homo coepit aedificare.
& non potuit consummare.
Aut quis rex iturus com
mittere bellum aduersus
alium regem. non sedens
prius cogitat. si possit cum
decim milib: occurrere ei.
qui cum uiginti milib: uenit
ad se. alioquin adhuc
illo longe agente. lega
tionem mittens. rogat ea
quae pacis sunt.

L. cl.xxxiiii v cc.xcvi Sic ergo omnis ex uobis
qui non renuntiat omnib:
quae possidet non potest
meus esse discipulus.

XV

L. cl.xxxv ii cc.xxxi cc.cv Bonum est sal.
Si autem sal quoq: euanu
erit. in quo condietur
neq: in terram. neq: in ster
quilinium utile est. sed
foras mittetur.

qui habet aures audien
di audiat.

L. cl.xxxvi. T. II. M. lxxii. R. M. xxii. Erant autem ad propin
quantes ei publicani &
peccatores ut audirent
illum. & murmurabant
pharisaei & scribae
dicentes. quia hic pecca
tores recipit. & mandu
cat cum illis.

L. cl.xxxvii. T. V. M. cl.xxxii. Et ait ad illos parabolā
istam dicens. quis ex uo
bis homo qui habet cen
tum oues. & si perdiderit
unam ex illis. nonne dimit
tit nonaginta nouem in
deserto. & uadit ad illam
quae perierat. donec in
ueniat illam. & cum inue
nerit eam. inponit in hu
meros suos gaudens.
& ueniens domum. conuo
cat amicos & uicinos dicens
illis. Congratulamini mi
hi. quia inueni ouem meam
quae perierat. Dico uobis.
quod ita gaudium erit in
caelo. super uno peccato
re paenitentiam agente.
quam super nonaginta no
uem iustis. qui non indi
gent paenitentia.

L. cl.xxxviii. X. Sol. Aut quae mulier habens
dragmas decem. si perdi
derit dragmam unam.
nonne accendit lucernā.
& euertit domum. & quae
rit diligenter donec inue
niat. & cum inuenerit.
conuocat amicas & uici
nas dicens. Congratula
mini mihi. quia inueni
dragmam quam perdi
deram.

L. cl.xxxviiii. V. M. cl.xxxii. Ita dico uobis. gaudium
erit coram angelis dī.
super uno peccatore pae
nitentiam agente. F

L. cxc. X. Sol. Ait autem. Homo quidā
habuit duos filios.
& dixit adulescentior
ex illis patri.
Pater da mihi portionem
substantiae quae me con
tingit. & diuisit illis sub
stantiam. & non post
multos dies congregatis
omnib. adulescentior
filius. peregre profectus
est in regionem longinquā.
& ibi dissipauit substan
tiam suam uiuendo luxu
riosae. & postquam
omnia consummasset.

facta est famis ualida in regione
illa. & ipse coepit egere.
& abiit & adhesit uni ciui
um regionis illius. & misit
illum in uillam suam. ut
pasceret porcos.
& cupiebat implere uen
trem suum de siliquis. quas
porci manducabant. &
nemo illi dabat.
In se autem reuersus dixit.
quanti mercennarii pa
tris mei abundant pani
bus. ego autem hic fame
pereo. Surgam & ibo ad
patrem meum. & dicam ei.
Pater. peccaui in caelum.
& coram te. iam non sum
dignus uocari filius tuus.
fac me sicut unum de mer
cennariis tuis.
& surgens uenit ad patrē
suum. Cum autem adhuc
longe esset. uidit illum pa
ter ipsius. & misericordia
motus est. & accurrens
caecidit super collum
eius. & osculatus est eum
dixitq: ei filius.
Pater peccaui in caelum
& coram te. iam non sum
dignus uocari filius tuus.

Dixit autem pater ad ser
uos suos. Cito profer te
stolam primam. & induite
illum. & date anulum in
manu eius. & calciamenta
in pedes. & adducite uitu
lum saginatum. & occidite.
& manducemus & epule
mur. quia hic filius meus
mortuus fuerat & reuixit.
perierat & inuentus est.
& coeperunt epulari.
Erat autem filius eius seni
or in agro. & cum ueni
ret. & ad propinquaret
domui. audiuit symphoni
am & chorum. & uocauit
unum de seruis. & inter
rogauit quae haec essent.
Isque dixit illi.
Frater tuus uenit. & occi
dit pater tuus uitulum
saginatum. quia saluum
illum recepit. Indignatus
est autem & nolebat introire.
Pater ergo illius egressus.
coepit rogare illum.
At ille respondens. dixit pa
tri suo. ecce tot annis ser
uio tibi. & numquam man
datum tuum praeteriui.
& numquam dedisti mihi

hedum: ut cum amicis meis
epularer. Sed post quam
filius tuus hic qui deuorauit
uit substantiam suam
cum meretricib: uenit.
occidisti illi uitulum sagi
natum. at ipse dixit illi.
Fili tu semper mecum es.
& omnia mea tua sunt.
Epulari autem & gaude
re oportebat. quia frater
tuus mortuus erat & re
uixit. perierat. & inuentus
est. Dicebat autem
& ad discipulos suos.
Homo quidam erat diues.
qui habebat uilicum.
& hic diffamatus est apud
illum. quasi dissipasset
bona ipsius. & uocauit il
lum. & ait illi. quid hoc
audio de te. redde ratio
nem uilicationis tuae.
iam enim non poteris uilicare.
ait autem uilicus intra se.
quid faciam. quia dominus
meus aufert a me uilica
tionem. fodere non ualeo.
mendicare erubesco.
Scio quid faciam. ut cum
amotus fuero a uilicatione.
recipiant me in domos suas.

Conuocatis itaq: singulis
debitorib: domini sui. di
cebat primo. quantum
debes domino meo.
at ille dixit. centum cados
olei. dixitq: illi.
Accipe cautionem tuam.
& sede cito. scribe quin qua
ginta. Deinde alio dixit.
tu uero quantum debes.
qui ait. centum choros tri
tici. ait illi. accipe litte
ras tuas. & scribe octoginta.
& laudauit dns uilicum
iniquitatis. quia prudenter
fecisset. quia filii huius
saeculi. prudentiores fili
is lucis in generatione sua
sunt. & ego dico uobis.
Facite uobis amicos de mā
mona iniquitatis. ut cum
defeceritis. recipiant uos
in aeterna tabernacula.
Qui fidelis est in minimo.
& in maiorem fidelis est.
& qui in modico iniquus est.
& in maiore iniquus est.
Si ergo in iniquo mammo
nae fideles non fuistis.
quod uerum est quis cre
det uobis. & si in alieno
fideles non fuistis.

quod uestrum est quis da
bit uobis.
L. cxci II. cm xlviii Nemo seruus potest
duobus dominis seruire.
aut enim unum odiet.
& alterum diliget.
aut uni adherebit.
& alterum contemnet.
Non potestis dō seruire
& mammone.
L. cxcii X. sol. Audiebant autem om
nia haec pharisaei qui
erant auari. & deridebant
illum. & ait illis. uos estis
qui iustificatis uos coram
hominibus. ds autem
nouit corda uestra.
quia quod hominibus al
tum est. abominatio est
ante dm.
L. cxciii V. cm cv Lex & prophetae usque
adiohannem. ex eo reg
num di euangelizatur.
& omnis in illud uim facit.
L. cxciiii V. cm xxxiiii Facilius est autem cae
lum & terram praeter
ire. quam de lege unum
apicem cadere.
L. cxcv II. cm cxc. cm cv Et omnis qui dimittit
uxorem suam. & ducit
alteram. moechatur.
& qui dimissam a uiro ducit.
moechatur.

XVI L. cxcvi X. sol. Homo quidam
erat diues. & induebatur
purpura & bysso. & ae
pulabatur cotidie splendide.
& erat quidam mendicus
nomine lazarus. qui iace
bat ad ianuam eius ulce
ribus plenus. cupiens satu
rari de micis quae cade
bant de mensa diuitis.
Sed et canes ueniebant.
& lingebant ulcera eius.
Factum est autem ut mo
reretur mendicus. & por
taretur ab angelis in si
num abrahae.
Mortuus est autem &
diues. & sepultus est in in
ferno. eleuans autem
oculos suos cum esset in
tormentis. uidit abraham
a longe. & lazarum in sinu
eius. & ipse clamans dixit.
Pater abraham miserere
mei. & mitte lazarum ut
intinguat extremum
digiti sui in aqua. ut refri
geret linguam meam.
quia crucior in hac flamma.
& dixit illi abraham.
Fili. recordare quia rece
pisti bona in uita tua.

& lazarus similiter mala
Nunc autem hic consolatur
tu uero cruciaris
& inhis omnibus inter nos
& uos chaos magnum firma
tum est. ethii qui uolunt
hinc transire ad uos non
possunt neq; inde huc
transmeare
Rogo ergo pater ut mittas
eum in domum patris mei
habeo enim quinq; fratres
ut testetur illis ne & ipsi
ueniant in locum hunc tor
mentorum
& ait illi abraham
habent moysen & prophetas
audiant illos
At ille dixit Non pater
abraham sed si quis ex mor
tuis ierit ad eos paenitен
tiam agent
Ait autem illi Si moysen
& prophetas non audiunt
neq; si quis ex mortuis re
surrexerit credent

L excvm
T in c bxxviii
D in xcviii
Et ait discipulos suos Im
possibile est ut non ueni
ant scandala uae autem
illi per quem uenium
utilius est illi si lapis molaris
imponatur circa collum eius

& proiciatur in mare quam
ut scandalizet unum de
pusillis istis

L excvm
T in c bxxxii
A Attendite uobis Si pecca
uerit frater tuus increpa
illum & si paenitentiam
egerit dimitte illi

L excvm
T in c bxxxiii
Et si septies in die peccaue
rit in te & septies in
die conuersus fuerit ad
te dicens paenitet me
dimitte illi

L cc
T in c bxxxiv
Et dixerunt apostoli dno
Ad auge nobis fidem
Dixit autem dns
Si haberetis fidem sicut
granum sinapis dicere
huic arbori moro eradica
re & transplantare in mare
& oboedire uobis

L cci
X
Sol
Quis autem uestrum ha
bens seruum arantem
aut pascentem dicet illi sta
tim transi recumbe & non
dicet illi para quod cenem
& praecinge te & ministra
mihi donec manducem & bi
bam & post haec tu manduca
bis & bibes quid gra
tiam habet seruo illi quia
fecit quae sibi imperauerat
non puto Sic & uos
quum fecerit omnia quae
praecepta sunt uobis dici
te quia serui inutiles sumus quod
debuimus facere fecimus

+ Et factum est dum iret
in hierusalem transiebat
per mediam samariam
& galilaeam & cum in
grederetur quoddam
castellum occurrerunt
ei decem uiri leprosi
qui stetерunt alonge
& leuauerunt uocem di
centes Ihu praeceptor
miserere nostri quos ut
uidit dixit Ite ostendite
uos sacerdotibus & fac
tum est dum irent mun da
ti sunt Unus autem ex
illis ut uidit quia munda
tus est regressus est
cum magna uoce magni
ficans dm & cecidit in
faciem ante pedes eius
gratias agens & hic erat
samaritanus
Respondens autem ihs dixit
Nonne decem mundati sunt
& nouem ubi sunt
non est inuentus qui redi
ret & daret gloriam
do nisi hic alienigena

& ait illi Surge uade quia
fides tua te saluum fecit

L ccii
T in c lv
Interrogatus autem a
pharisaeis quando uenit
regnum di Respondit eis
& dixit non uenit regnum
di cum observatione
neque dicent ecce hic aut
ecce illic ecce enim regnum
di intra uos est

L ccm
X
Sol
Et ait ad discipulos suos
uenient dies quando desi
deretis unum dierum
filii hominis & non ui
debitis

L ccm
T ii
in c lvi
D in cxlvm
Et dicent uobis ecce hic ec
ce illic nolite ire neq; sec
temini

L ccv
T v
in c lvii
Nam sicut fulgur coru
scans de sub caelo in ea quae
sub caelo sunt fulget
ita erit filius hominis in
die sua

L ccvi
T ii
in c lxxvm
D in lxxxix
Primum autem oportet
illum multa pati & re pro
bari a generatione hac

L ccvii
T v
in c clxi
Et sicut factum est in di
ebus noe ita erit & in die
bus filii hominis edebant
& bibebant uxores duce
bant dabantur ad nuptias
usq; in diem qua intrauit

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black
Centimetres
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

noe in arcam. & uenit diluuium. & perdidit omnes.

L. ccvii X Sol. Similiter sicut factum est in diebus loth. edebant. & bibebant. emebant. & uendebant. plantabant. aedificabant. qua die autem exiit loth a sodomis. pluit ignem & sulphur de caelo. & omnes perdidit. Secundum haec erit. qua die filius hominis reuelabitur.

L. ccviii. II. cc.lvii. Sc. cc.lii. In illa hora. qui fuerit in tecto. & uasa eius in domo. ne descendat tollere illa. & qui in agro. similiter non redeat retro.

L. ccx X Sol. Memores estote uxoris loth.

L. ccxi. II. xcvii. Io. cv. Qui cum q: quaesierit animam suam saluam facere. perdet illam. & qui cumq: perdiderit illam. uiuificabit eam.

L. ccxii. V. cc.lxii. Dico uobis. In illa nocte erunt duo in lecto. unus adsumetur. & alter relinquetur. Duae erunt molentes in unum. una assumetur. & altera relinquetur. Duo in agro. unus assumetur. & alter relinquetur.

L. ccxiii. V. cc.lvi. Respondentes dicunt illi. ubi dne. qui dixit eis. ubi cumq: fuerit corpus. illuc congregabuntur aquilae.

L. ccxiiii. X Sol. † Dicebat autem & parabolam ad illos. quoniam oportet semper orare. & non deficere. dicens.

Judex quidam erat in quadam ciuitate. qui dm non timebat. & hominem non reuerebatur. uidua autem quaedam erat in ciuitate illa. & ueniebat ad eum dicens. uindica me de aduersario meo. & nolebat per multum tempus. Post haec autem dixit in se. Si dm non timeo. nec hominem reuereor. tamen quia molesta est mihi haec uidua. uindicabo illam. ne in nouissimo ueniens suggillet me.

Ait autem dns. Audite quid iudex iniquitatis dicit. Deus autem non faciet uindictam electorum suorum clamantium ad se die ac nocte. & patientiam habebit in illis. Dico uobis

quia cito faciet uindictam illorum. Uerumtamen filius hominis ueniens. putas inueniet fidem in terra.

Dixit autem & ad quosdam qui in se confidebant tamquam iusti. & aspernabantur ceteros. parabolam istam.

† Duo homines ascenderunt in templum ut orarent. unus pharisaeus & alter publicanus. Pharisaeus stans. haec apud se orabat. Deus gratias ago tibi. quia non sum sicut ceteri homines. raptores. iniusti. adulteri. uelut & iam hic publicanus. Ieiuno bis in sabbato. Decimas do omnium quae possideo. & publicanus a longe stans. nolebat nec oculos ad caelum leuare. sed percutiebat pectus suum dicens. Deus propitius esto mihi peccatori. Dico uobis. Descendit hic iustificatus in domum suam ab illo.

L. ccxv. V. cc.xxi. Quia omnis qui se exaltat humiliabitur.

& qui se humiliat exaltabitur. †

L. ccxvi. II. cc.xcii. R. cvi. Adferebant autem ad illum & infantes. ut eos tangeret. quod cum uiderent discipuli. increpabant illos. Ihs autem conuocans illos. dixit. Sinite pueros uenire ad me. & nolite eos uetare. talium enim est regnum dei.

L. ccxvii. II. cc.lxxxviii. R. xcv. Amen dico uobis. qui cumque non acceperit regnum dei sicut puer. non intrabit in illud.

L. ccxviii. † II. cc.xcix. R. cvii. Et interrogauit eum quidam princeps dicens. Magister bone. quid faciens uitam aeternam possidebo. Dixit autem ei Ihs. Quid me dicis bonum. nemo bonus. nisi solus deus. mandata nosti. Non occides. Non moechaberis. Non furtum facies. Non falsum testimonium dices. Honora patrem tuum & matrem. Quae. haec omnia custodiui a iuuentute mea.

L. ccxviiii. II. cc.xciii. R. cviii. Quo audito Ihs. ait illi. Adhuc unum tibi deest.

Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25, D-54290 Trier. Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel, anja.runkel@trier.de
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Farbkarte #13
B.I.G.

Omnia quae cum q: habes
uende & da pauperibus:
& habebis thesaurum in
caelo & ueni sequere me.

L. ccxx
T. II
Ad. cxcv
P. Ad. cviii

Hic ille audiens contrista
tus est quia diues erat ualde.
Uidens autem illum ihs̄
tristem factum. dixit
quam difficile qui pecu
nias habent in regnum dī
introibunt. Facilius est
enim camelum per foramen
acus transire. quam diui
tem intrare in regnum dī.
& dixerunt qui audiebant.
& quis potest saluus fieri.
At ille. quae impossibilia
sunt apud homines. possi
bilia sunt apud dm̄.
At autem petrus.
Ecce nos dimisimus omnia.
& secuti sumus te.

L. ccxxi
T. II
Ad. cxcviii
P. Ad. cx.

Qui dixit eis. Amen di
co uobis. quia nemo est qui re
liquit domum. aut paren
tes. aut fratres. aut uxo
rem. aut filios propter
regnum dī. & non recipiat
multo plura in hoc tempo
re. & in saeculo uenturo
uitam aeternam.

XVIII

L. ccxxii
T. II
Ad. cc I
P. Ad. cxii

Adsumpsit autem
ihs̄ duodecim. & ait illis.
Ecce ascendimus hierosо
lymam. & consummabun
tur omnia quae scripta
sunt per prophetas de
filio hominis. tradetur
enim gentibus. & inludetur.
& flagellabitur. & con
spuetur. & postquam fla
gellauerint occident eum.
& die tertia resurget.

L. ccxxiii
X
Sol.

Et ipsi nihil horum intel
lexerunt. & erat uerbum
istud absconditum ab eis.
& non intellegebant quae
dicebantur.

L. ccxxiiii
T. II
Ad. ccv
P. Ad. cxvi

Factum est autem cum
ad propinquare hieri
cho. caecus quidam sede
bat secus uiam mendicans.
& cum audiret turbam
praetereuntem. interro
gabat quid hoc esset.
Dixerunt autem ei. quod
ihs̄ nazarenus transiret.
& clamauit dicens. ihu fili
dauid miserere mei.
& qui praeibant. increpa
bant eum ut taceret.
Ipse uero multo magis cla
mabat. fili dauid miserere mei.

Stans autem ihs̄ iussit illum
adduci ad se.
& cum adpropinquasset.
interrogauit illum dicens.
quid tibi uis faciam.
At ille dixit. dne ut uideam.
& ihs̄ dixit illi.
Respice. fides tua te sal
uum fecit. & confestim
uidit. & sequebatur illum
magnificans dm̄.
& omnis plebs ut uidit.
dedit laudem do.

F

+
L. ccxxv
X
Sol.

Et ingressus perambula
bat hiericho. & ecce uir
nomine zacheus. & hic
erat princeps publicano
rum. & ipse diues. & quae
rebat uidere ihm̄ qui esset.
& non poterat prae turba.
quia statura pusillus erat.
& praecurrens ascendit in
arborem sycomorum. ut
uideret illum. quia inde
erat transiturus.
& cum uenisset ad locum.
suspiciens ihs̄ uidit illum.
& dixit ad eum
Zache festinans descende.
quia hodie in domo tua
oportet me manere.
& festinans descendit.

& excepit illum gaudens.
& cum uiderent omnes.
murmurabant dicentes.
quod ad hominem peccato
rem diuertisset.
Stans autem zacheus dixit
ad dm̄. ecce dimidium
bonorum meorum dne
do pauperibus. & si quid
aliquem defraudaui.
reddo quadruplum.
At ad eum ihs̄.
quia hodie saluus domui
huic facta est. eo quod &
ipse filius sit abrahae.
Uenit enim filius homi
nis quaerere & saluum
facere quod perierat.

F

L. ccxxvii
T. V
Ad. cc Lviii

L. ccxxviii
X
Sol.

Haec illis audientibus
adiciens dixit parabo
lam. eo quod esset prope
hierusalem. & quia existi
marent quod confestim
regnum dī manifestaretur.

+
L. ccxxvii
T. II
Ad. cc Lxxvii
P. Ad. clxxi

Dixit ergo.
Homo quidam nobilis
abiit in regionem longin
quam. accipere sibi reg
num. & reuerti.

L. ccxxviii
T. V
Ad. cc Lxx

Uocatis autem decem
seruis suis. dedit illis de
cem mnas. & ait ad illos.

Stadtbibliothek Trier
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Negotiamini dum uenio.
ciues autem eius oderant
illum. & miserunt legatio
nem post illum dicentes.
nolumus hunc regnare su
per nos. & factum est
ut rediret accepto regno.
& iussit uocari seruos qui
bus dedit pecuniam. ut sci
ret quantum quisq: nego
tiatus esset. uenit autem
primus dicens.
Dñe. mna tua decem mnas.
adquisiuit. & ait illi.
Euge bone serue. quia in
modico fidelis fuisti.
eris potestatem habens
supra decem ciuitates.
& alter uenit dicens.
Dñe. mna tua fecit quinq:
mnas. & huic ait.
& tu esto supra quinq: ciui
tates. & alter uenit dicens.
Dñe. ecce mna tua quam
quam habui repositam
in sudario. timui enim te.
quia homo austeris es.
tollis quod non posuisti.
& metis quod non seminasti.
Dicit ei. de ore tuo te iu
dico. Serue nequam.
sciebas quod ego austeris
homo sum. tollens quod non
posui. & metens quod non
seminaui. & quare non de
disti pecuniam meam ad
mensam. & ego ueniens. cum
usuris utiq: exigissem illud.
& adstantibus dixit.
Auferte ab illo mnam.
& date illi qui decem mnas habet
& dixerunt ei. dñe habet decem mnas.
L ccxxx T II M cc lxxi R M xl, ii
Dico autem uobis. quia
omni habenti dabitur. F
ab eo autem qui non habet.
& quod habet auferetur
ab eo.
L ccxxxi T V M lxxii
Verum tamen. inimicos
meos illos qui noluerunt
me regnare super se ad
ducite huc. & interficite
ante me. & his dictis. prae
cedebat ascendens hiero
solymam.
L ccxxxii T II M cc vi R M cxviii
Et factum est cum ad pro
pinquasset beth fage
& bethaniam. ad montem
qui uocatur oliueti. misit
duos discipulos suos dicens.
Ite in castellum quod con
tra est. in quod introeuntes.
inuenietis pullum asinae
alligatum. cui nemo um
quam hominum sedit.

soluite illum. & adducite.
& si quis uos interroga
uerit quare soluitis.
sic dicetis ei. quia dñs
opera eius desiderat.
L ccxxxiii T II M cc viii R M cxviii
Abierunt autem qui
missi erant. & inuene
runt sicut dixit illis. stan
tem pullum. Soluenti
bus autem illis pullum.
dixerunt domini eius ad
illos. quid soluitis pullum.
at illi dixerunt. quia dñs
eum necessarium habet.
& duxerunt illum ad ihm.
& iactantes uestimenta
sua supra pullum. inposu
erunt ihm. Eunte autē
illo. substernebant uesti
menta sua in uia.
L ccxxxiiii T I M cc viiii R M cxviiii 10 c
Et cum ad propinquaret
iam ad descensum mon
tis oliueti. coeperunt
omnes turbae descenden
tium. gaudentes laudare
dm uoce magna super om
nib: quas uiderant uir
tutibus. dicentes.
Benedictus qui uenit rex
in nomine dñi. pax in caelo.
& gloria in excelsis.
L ccxxxv T M cc xiii
Et quidam pharisaeo
rum de turbis. dixerunt
ad illum. magister. incre
pa discipulos tuos.
quibus ipse ait. dico uobis.
quia si hii tacuerint. lapi
des clamabunt.
L ccxxxvi X sol. +
Et ut ad propinquauit.
uidens ciuitatem. fleuit
super illam dicens.
quia si cognouisses & tu.
& quidem in hac die tua
quae ad pacem tibi. nunc
autem abscondita sunt
ab oculis tuis. quia uenient
dies in te. & circumdabunt
te inimici tui uallo. & cir
cumdabunt te. & coangu
stabunt te undique.
& ad terram prosternent
te. & filios qui in te sunt.
L ccxxxvii T II M cc xl, ii R M cxxxvii
Et non relinquent in te
lapidem super lapidem.
eo quod non cognoueris
tempus uisitationis tuae.
L ccxxxviii T I M cc xi R M c xxi 10 xxi
Et ingressus in templum.
coepit eicere uendentes
in illo & ementes. dicens illis.
Scriptum est. quia domus
mea domus orationis est.
uos autem fecistis illam
speluncam latronum.
L ccxxxviiii T I M cc xx R M c xxii 10 lxxxv
Et erat docens cotidie

F intemplo. Principes au
tem sacerdotum & scribae.
& principes plebis. quae
rebant illum perdere.
& non inueniebant quid fa
cerent illi. omnis enim
populus suspensus erat
audiens illum.

Lccxl + II ccxvii R cxxvii

Et factum est in una die
rum. docente illo popu
lum intemplo & euangeli
zante. conuenerunt prin
cipes sacerdotum & scri
bae cum senioribus. & aiunt
dicentes ad illum.
Dic nobis in qua potestate
haec facis. aut quis est qui
dedit tibi hanc potestatem.
Respondens autem dixit
ad illos. Interrogabo uos
& ego unum uerbum.
respondite mihi. Baptis
mum iohannis. de caelo
erat. an ex hominibus.
At illi cogitabant inter se
dicentes. quia si dixerimus
de caelo. dicet.
quare ergo non credidistis
illi. Si autem dixerimus
ex hominibus. plebs uniuersa
lapidabit nos. Certi sunt
enim iohannem prophetam esse;

& responderunt se nescire
unde esset. & ihs ait illis.
neque ego dico uobis. in
qua potestate haec facio. F

Lccxli II ccxviii R cxxviii +

Coepit autem dicere ad
plebem parabolam hanc.
Homo plantauit uineam.
& locauit eam colonis.
& ipse peregre fuit multis
temporibus. & in tempo
re misit ad cultores ser
uum. ut de fructu uineae
darent illi. qui caesum.
dimiserunt eum inanem.
& addidit alterum seruum
mittere. Illi autem hunc
quoque caedentes. & af
ficientes contumelia. di
miserunt inanem.
& addidit tertium mit
tere. qui & illum uulneran
tes eiecerunt.
Dixit autem dominus uineae.
quid faciam. mittam fili
um meum dilectum. forsi
tan cum hunc uiderint.
uerebuntur. quem cum
uidissent coloni. cogitaue
runt inter se dicentes.
hic est heres. occidamus
illum. ut nostra fiat here
ditas.

& eiectum illum extra
uineam. occiderunt.
Quid ergo faciet illis do
minus uineae. ueniet &
perdet colonos istos.
& dabit uineam aliis.
quo audito. dixerunt illi.
Absit. Ille autem aspiciens
eos. ait. quid est ergo hoc
quod scriptum est.
Lapidem quem reprobaue
runt aedificantes. hic fac
tus est in caput anguli.
Omnis qui caeciderit super
illum lapidem. conquassa
bitur. Supra quem autem
caeciderit. comminuet illum.

Lccxlii I ccxx R cxxviii Io lxxxviii

Et quaerebant principes
sacerdotum & scribae
mittere in illum manus
illa hora. & timuerunt
populum. cognouerunt
enim quod ad ipsos dixe
rit similitudinem istam.

XVIII Lccxliii II ccxxiii R cxxx

Et obseruantes
miserunt insidiatores.
qui se iustos simularent.
ut caperent eum in sermo
ne. & traderent illum
principatui. & potestati
praesidis. & interroga
uerunt illum dicentes.

magister. scimus quia rec
te dicis & doces. & non acci
pis personam. sed in uerita
te uiam dei doces. Licet no
bis dare tributum caesari.
an non. Considerans
autem dolum illorum. di
xit ad eos. quid me temp
tatis. ostendite mihi de
narium. cuius habet ima
ginem & inscriptionem.
Respondentes dixerunt.
caesaris. & ait illis.
Reddite ergo quae caesa
ris sunt caesari. & quae
dei sunt deo. & non potue
runt uerbum eius repre
hendere coram plebe.
& mirati in responsis eius.
tacuerunt.
Accesserunt autem quidam
sadducaeorum. qui negant
esse resurrectionem. & in
terrogauerunt eum dicen
tes. magister. moyses scrip
sit nobis. Si frater alicuius
mortuus fuerit habens
uxorem. & hic sine filiis fu
erit. ut accipiat eam frater
eius uxorem. & suscitet se
men fratri suo. Septem er
go fratres erant.

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

& primus accepit uxorem.
& mortuus est sine filiis.
& sequens accepit illam.
& ipse mortuus est sine filio.
& tertius accepit illam.
similiter & omnes septem.
& non reliquerunt semen.
& mortui sunt.
Nouissima omnium mortua
est & mulier.
In resurrectione ergo cu
ius eorum erit uxor.
Siquidem septem habue
runt eam uxorem.
& ait illis ihs.
Filii saeculi huius nubunt.
& traduntur ad nuptias.
Illi uero qui digni habebun
tur saeculo illo. & resur
rectione ex mortuis.
Neque nubunt neque ducunt
uxores. neq: enim ultra
mori poterunt. aequales
enim angelis sunt. & filii
sunt dei. cum sint filii resur
rectionis. quia uero resur
gant mortui. & moyses
ostendit secus rubum. sicut
dicit. dnm dm abraham.
& dm isaac. & dm iacob.
Dr autem non est mortuorum.
sed uiuorum. omnes enim
uiuunt ei. Respondentes
autem quidam scribarum.
dixerunt. magister be
ne dixisti.

L ccxliiii
T II
M ccxxvi
R cxxxiii

Et amplius non audebant
eum quicquam inter
rogare.

L ccxlv
T II
M ccxxv
R cxxxiiii

Dixit autem ad illos.
quomodo dicunt xpm
filium dauid esse. & ipse
dauid dicit in libro psal
morum. dixit dns dno meo.
sede a dextris meis. donec
ponam inimicos tuos. sca
bellum pedum tuorum.
Dauid ergo dnm illum uo
cat. & quomodo filius eius est.

L ccxlvi
T II
M ccxxviii
R cxxxv

Audiente autem omni po
pulo. dixit discipulis suis.
Attendite a scribis. qui uo
lunt ambulare in stolis.
& amant salutationes in
foro. & primas cathedras
in synagogis. & primos dis
cubitos in conuiuiis.

L ccxlvii
R V
M cxxxvi

Qui deuorant domos ui
duarum. simulantes
longam orationem. hii ac
cipient maiorem damna
tionem. Respiciens au
tem. uidit eos qui mitte
bant munera sua. in

gazophilacium diuites.
uidit autem & quandam
uiduam pauperculam
mittentem aera minuta
duo. & dixit. uere dico uo
bis. quia uidua haec pau
per. plus quam omnes misit.
Nam omnes hii ex abun
danti sibi miserunt in
munera dei. haec autem
ex eo quod deest illi. om
nem uictum suum quem
habuit misit.

L ccxlviii
T II
M ccxlvii
R cxxxvii

Et quibusdam dicentib:
de templo. quod lapidi
bus bonis & donis orna
tum esset. dixit.
haec quae uidetis. uenient
dies. in quib: non relinque
tur lapis super lapidem.
qui non destruatur.

L ccxlviiii
T II
M ccxliii
R cxxxviii

Interrogauerunt autem
illum dicentes.
Praeceptor. quando haec
erunt. & quod signum
cum fieri incipient.
qui dixit. uidete ne se
ducamini. multi enim ue
nient in nomine meo dicen
tes. quia ego sum. & tem
pus ad propinquauit.
Nolite ergo ire post illos.

+ Cum autem audieritis
proelia & seditiones. noli
te tesseri. oportet pri
mum haec fieri. sed non sta
tim finis. tunc dicebat illis.
Surget gens contra gentem.
& regnum aduersus reg
num. & tessere motus mag
ni erunt per loca. & pesti
lentiae & fames. terro
res que de caelo. & signa
magna erunt.

L ccl
T I
M ccxliiii
R cxxxviii
Io cxli

Sed ante haec omnia. inici
ent uobis manus suas. &
persequentur. tradentes
in synagogas & custodias.
trahentes ad reges &
praesides. propter nomen
meum. Continget autem
uobis in testimonium.

L ccli
T II
M lxxxviii
R cxli

Ponite ergo in cordibus
uestris. non praemedita
ri quem admodum respon
deatis. ego enim dabo uo
bis os & sapientiam. cui
non poterunt resistere
& contradicere. omnes ad
uersarii uestri.
Tradimini autem a paren
tibus & fratrib: & cogna
tis & amicis. & morte ad
ficient ex uobis.

& eritis odio omnibus
propter nomen meum.
& capillus de capite uestro
non peribit. In patientia
uestra possidebitis ani-
mas uestras.

L ccl.ii x sol. Cum autem uideritis cir-
cumdari ab exercitu
hierusalem. tunc scitote
quia adpropinquauit de-
solatio eius.

L ccl.iii T ii cc.xl.viii R cc.xl.iii Tunc qui in iudaea sunt
fugiant in montes. & qui
in medio eius discedant.
& qui in regionib: non in-
trent in eam. quia dies ul-
tionis hii sunt. ut implean-
tur omnia quae scripta
sunt.

L ccl.iiii T ii cc.xl.viiii R cc.xl.iii Vae autem praegnanti-
bus & nutrientibus. in
illis diebus.

L ccl.v T ii cc.l.i R cc.xl.iii Erit enim pressura mag-
na super terram. & ira
populo huic.

L ccl.vi sol. Et cadent in ore gladii.
& captiui ducentur in
omnes gentes. & hieru-
salem calcabitur a gen-
tibus. donec impleantur
tempora nationum.

L ccl.vii T ii cc.l.viii R cc.l. Et erunt signa in sole &
luna & stellis. & in terris
pressura gentium. prae
confusione sonitus maris
& fluctuum. Arescentib:
hominibus prae timore
& expectatione. quae su-
perueniet [illegible]
Nam uirtutes caelorū
caelorum mouebuntur.

L ccl.viii T ii cc.l.viiii R cc.l.i Et tunc uidebunt filium
hominis uenientem in nu-
be. cum potestate magna
& maiestate.
His autem fieri incipienti-
bus. respicite & leuate
capita uestra. quoniam
adpropinquat redem-
tio uestra.
& dixit illis similitudinem.
Uidete ficulneam. & om-
nes arbores. cum produ-
cunt iam ex se fructum.
scitis quoniam prope est
aestas. ita & uos cum ui-
deritis haec fieri. scitote
quoniam prope est reg-
num dī. Amen dico uobis.
quia non praeteribit ge-
neratio haec. donec om-
nia fiant. Caelum & ter-
ra transibunt. uerba

autem mea non transibunt.

L ccl.viii x sol. Adtendite autem uobis
ne forte grauentur cor-
da uestra in crapula &
ebrietate. & curis huius
uitae. & super ueniat in
uos repentina dies illa.
tamquam laqueus enim
super ueniet in omnes qui
sedent super faciem om-
nis terrae.
Uigilate itaq: omni tem-
pore. orantes. ut digni
habeamini fugere ista
omnia quae futura sunt.
& stare ante filium ho-
minis. erat autem die-
bus docens in templo.
noctibus uero exiens.
morabatur in monte qui
uocatur oliueti.
& omnis populus manica-
bat ad eum in templo.
audire eum.

L ccl.x T ii cc.lxx iiii R cc.lvi Io xx Adpropinquabat
autem dies festus azi-
morum. qui dicitur pascha.

L ccl.xi T ii cc.xx R cc.xxii Io lxxvii Et quaerebant princi-
pes sacerdotum & scri-
bae. quomodo eum inter-
ficerent. timebant ue-
ro plebem.

L ccl.xii viiii Io cc.xiii Intrauit autem satanas
in iudam qui cognomina-
batur scarioth. unum
de duodecim.

L ccl.xiii T ii cc.lxxviii R cc.lx Et abiit. & loquutus est
cum principibus sacerdo-
tum & magistratibus.
quem admodum illum
traderet eis.
& gauisi sunt. & pacti sunt
pecuniam illi dare.
& spopondit. & quaerebat
oportunitatem ut trade-
ret illum sine turbis.
Uenit autem dies azimo-
rum. in qua necesse erat
occidi pascha. & misit
petrum & iohannem dicens.
euntes parate nobis pas-
cha. ut manducemus.
at illi dixerunt. ubi uis pa-
remus. & dixit ad eos.
ecce introeuntibus uobis
in ciuitatem. occurret uo-
bis homo amphoram aquae
portans. sequimini eum.
in domum in quam intrat.
& dicetis patri familias
domus. Dicit tibi magister.
ubi est diuersorium. ubi
pascha cum discipulis
meis manducem.

& ipse uobis ostendet cae
naculum magnum stra
tum. & ibi parate.
Euntes autem inuenerunt
sicut dixit illis. & para
uerunt pascha.
& cum facta esset hora.
discubuit. & duodecim
apostoli cum eo.
L cclxiiii x sol. Et ait illis. desiderio de
sideraui hoc pascha
manducare uobiscum.
ante quam patiar.
L cclxv ii m cclxxxv r m clxvi Dico enim uobis. quia ex
hoc non manducabo illud.
donec impleatur in regno dī.
Et accepto calice. gratias
egit. & dixit. Accipite
& diuidete inter uos.
Dico enim uobis. quod non
bibam de generatione uitis.
donec regnum dī ueniat.
L cclxvi i m cclxxxviiii r m clxv io lxv et lv et lxvii Et accepto pane. gratias
egit. & fregit. & dedit eis
dicens. hoc est corpus me
um quod pro uobis datur.
hoc facite in meam com
memorationem.
L cclxvii ii m cclxxxv r m clxvi Similiter & calicem post
quam caenauit dicens.
hic est calix nouum testa
mentum in sanguine meo.

qui pro uobis fundetur.
L cclxviii ii m cclxxx r m clxiii Verum tamen ecce manus
tradentis me. mecum est
in mensa. & quidem fili
us hominis. secundum quod
definitum est uadit.
Uerum tamen. uae illi ho
mini per quem tradetur.
L cclxviiii i m cclxxx r m clxii io cxxii Et ipsi coeperunt quaere
re inter se. quis esset ex
eis qui hoc facturus esset.
L cclxx + ii m cclxiii r m cxiiii Facta est autem & conten
tio inter eos. quis eorum
uideretur esse maior.
Dixit autem eis ihs.
Reges gentium dominan
tur eorum. & qui potesta
tem habent super eos.
benifici uocantur.
Uos autem non sic.
Sed qui maior est in uobis
fiat sicut iunior. & qui pre
cessor est. sicut ministrator.
L cclxxi x sol. Nam quis maior est. qui
recumbit. an qui ministrat.
nonne qui recumbit.
ego autem in medio uestrū sum.
sicut qui ministrat.
Uos autem estis. qui per man
sistis mecum in temptatio
nibus meis. & ego dispono
uobis. sicut disposuit mihi

pater meus regnum.
ut edatis & bibatis super
mensam meam in regno.
L cclxxii v m cxxvii Et sedeatis super thronos.
iudicantes duodecim
tribus israhel.
L cclxx xiii sol. Ait autem dns. Simon
simon. ecce satanas expe
tiuit uos. ut cribraret sic
ut triticum. ego autem
rogaui pro te. ut non defici
at fides tua.
L cclxxiiii viii io cxxxiiii cxxxvii Et tu aliquando conuer
sus. confirma fratres tuos.
L cclxxv i m cclxxxviiii r m clxx io cxxvi Qui dixit ei. dne. tecum
paratus sum. & in carcerē
& in mortem ire.
& ille dixit. dico tibi petre.
non cantabit hodie gal
lus. donec ter abneges
nosse me.
L cclxxvi x sol. Et dixit eis. quando misi
uos sine sacculo & pera
& calciamentis. numquid
aliquid defuit uobis.
At illi dixerunt. nihil.
Dixit ergo eis. Sed nunc
qui habet sacculum.
tollat similiter & peram.
& qui non habet. uendat
tunicam suam. & emat
gladium.

L cclxxvii v m ccxvi Dico enim uobis. quoni
am adhuc hoc quod scrip
tum est. oportet imple
ri in me. & quod cum iniu
stis deputatus est.
& enim ea quae sunt de me.
finem habent.
L cclxxviii x sol. At illi dixerunt. dne. ec
ce gladii duo hic.
At ille dixit eis. Sat est.
L cclxxviiii i m ccxci r m clxxii io cclvi Et egressus ibat secundū
consuetudinem in mon
tem oliuarum. sequuti
sunt autem illum & disci
puli.
L cclxxx ii m ccxcvi r m clxxvii Et cum peruenisset ad
locum. dixit illis.
Orate ne intretis in temp
tationem.
L cclxxxi i m ccxciiii r m clxxv io clxi Et ipse auulsus est ab
eis. quantum iactus est
lapidis. & positis genibus
orabat dicens.
L cclxxxii i m ccxcv r m clxxvi io lvii xlii Pater. si uis transfer ca
licem istum a me.
uerum tamen. non mea uo
luntas. sed tua fiat.
L cclxxxiii x sol. Apparuit autem illi an
gelus de caelo confortans
eum. & factus in agonia.
prolixius orabat.
& factus est sudor eius

sicut guttae sanguinis
decurrentis interram.

L cclxxxiiii T ii m ccxcvi R m clxxvii
Et cum surrexisset ab
oratione. & uenisset
ad discipulos suos. inue
nit illos dormientes
prae tristitia. & ait illis.
quid dormitis? surgite
orate. ne intretis intemp
tationem.

XX
L cclxxxv T i m ccc R m clxxxi 10 clviii
Adhuc eo loquente.
ecce turba. & qui uoca
batur iudas unus de duo
decim antecedebat eos.
& ad propinquauit ihu. ut
oscularetur eum.

L cclxxxvi T ii m ccci R m lxxxii
Ihs autem dixit ei.
Iuda. osculo filium homi
nis tradis?

L cclxxxvii T m ccci R m clxxxiii 10 clx
Videntes autem hii qui
circa ipsum erant quod fu
turum erat. dixerunt ei.
Dne. si percutimus in gla
dio? & percussit unus &
illis seruum principis sa
cerdotum. & amputauit
auriculam eius dextram.
Respondens autem ihs ait.
sinite usque huc.

L cclxxxviii X sol
Et cum tetigisset auricu
lam eius. sanauit eum.

L cclxxxvii T i m ccc iiii R m clxxxiiii 10 clxx
Dixit autem ihs ad eos
qui uenerant ad se princi
pes sacerdotum. & magis
tratus templi. & seniores.
quasi ad latronem existis
cum gladiis & fustibus.
cum cotidie uobiscum fue
rim in templo. non exten
distis manus in me.
Sed haec est hora uestra.
& potestas tenebrarum.

L cc xc T i m cccvi R m clxxxvii 10 clxii clxxiii
Comprehendentes autem
eum. duxerunt ad domu
principis sacerdotum.

L cc xci T i m ccc xiiii R m cxcv 10 clxviii clxvi
Petrus uero sequebatur
a longe. Accenso autem
igni in medio atrii. & cir
cum sedentibus illis erat
petrus in medio eorum.
Quem cum uidisset ancil
la quaedam sedentem ad
lumen. & eum fuisset intu
ita. dixit. & hic cum illo erat.
At ille negauit eum dicens.
mulier non noui illum.

L cc xcii T ii m cccxv R m cxcvi 10 clxxv
Et post pusillum alius
uidens eum dixit.
& tu de illis es. Petrus
uero ait. o homo non sum.
& interuallo facto quasi
horae unius. alius quidam
adfirmabat dicens.
uere & hic cum illo erat.

nam & galilaeus est.
& ait petrus. homo. ne
scio quid dicis. & conti
nuo adhuc illo loquente.
cantauit gallus.

L cc xciii T m cccxvi R m cxcvii
Et conuersus dns respe
xit petrum. & recor
datus est petrus uerbi dni
sicut dixerat. quia prius
quam gallus cantet ter
me negabis. & egressus
foras petrus. fleuit
amare.

L cc xciiii T i m cccxiii R m cxciiii 10 clxxii
Et uiri qui tenebant illu.
inludebant ei cedentes.
& uelauerunt eum. &
percutiebant faciem
eius. & interrogabant
eum dicentes. propheti
za quis est qui te percus
sit. & alia multa blasphe
mantes dicebant in eum.

L cc xcv T ii m cccxvii R m cxcviii
Et ut factus est dies. con
uenerunt seniores ple
bis. & principes sacerdo
tum & scribae. & duxe
runt illum in concilium
suum dicentes. Si tu es
xps. dic nobis.

L cc xcvi X sol
Et ait illis. Si uobis dixe
ro. non credetis mihi.
Si autem & interrogaue
ro. non respondebitis
mihi. neque dimittetis.

L cc xcvii T i m cccx R m cxci 10 lxxiiii
Ex hoc autem erit filius
hominis. sedens a dex
tris uirtutis di.

L cc xcviii X sol
Dixerunt autem om
nes. tu ergo es filius di.
quia ait. uos dicitis quia
ego sum.

L cc xcviiii T ii m cccxii R m cxciii
At illi dixerunt.
quid adhuc deside
ramus testimonium?
ipsi enim audiuimus
de ore eius.

L ccc T i m cccxviii R m cxcviiii 10 clxxvi
Et surgens omnis mul
titudo eorum. duxe
runt illum ad pilatum.

L ccci X sol
Coeperunt autem
accusare illum dicen
tes. hunc inuenimus
subuertentem gentem
nostram. & prohiben
tem tributa dari cae
sari. & dicentem se
xpm regem esse.

L ccc ii T i m cccxx R m cc 10 clxxviii
Pilatus autem inter
rogauit eum dicens.
tu es rex iudaeorum.
At ille respondens ait.
tu dicis.

L ccc iii viii 10 clxxxvi
Ait autem pilatus ad
principes sacerdotu.

& turbas. nihil inuenio
causae in hoc homine.
L cccviii X Sol. Atilli inualescebant dicen
tes. commouit populū.
docens per uniuersam
iudaeam. & incipiens a
galilaea usq: huc.
Pilatus autem audiens
galilaeam. interrogauit
si homo galilaeus esset.
& ut cognouit quod de
herodis potestate esset.
remisit eum ad herodem.
qui & ipse hierosolymis
erat in illis diebus.
herodes autem uiso ihū.
gauisus est ualde
erat enim cupiens ex mul
to tempore uidere eum.
eo quod audiret multa
de illo. & sperabat sig
num aliquod uidere ab
eo fieri. Interroga
bat autem eum multis
sermonibus. at ipse
nihil illi respondebat.
L cccv II ccc viii ccl xxxviii Stabant & iam prin
cipes sacerdotum &
scribae constanter.
accusantes eum.
L cccvi X Sol. Spreuit autem illum
herodes cum exercitu
suo & inlusit indutum
ueste alba. & remisit ad
pilatum. & facti sunt ami
ci herodes & pilatus in ip
sa die. nam antea inimici
erant ad inuicem.
L cccvii VIIII Io c lxxxii Pilatus autem conuocatis
principib: sacerdotum
& magistratibus & plebe.
dixit ad illos: optulistis
mihi hunc hominem. qua
si auertentem populum.
& ecce ego coram uobis in
terrogans. nullam causā
inueni in homine isto. ex
his in quibus eum accusatis.
L cccviii X Sol. Sed neque herodes. Nam
remisi uos ad illum.
& ecce nihil dignum mor
te actum est ei.
L cccviiii II ccc xxii ccii Emendatum ergo illum
dimittam. Necesse au
tem habebat dimittere
eis per diem festum unum.
L cccx I ccc xxv ccviii Io c lxxxiiii Exclamauit autem si
mul uniuersa turba di
cens. tolle hunc. & dimit
te nobis barabban. qui erat
propter seditionem quan
dam factam in ciuitate
& homicidium missus in
carcerem.

L cccxi I ccc xxxvii ccc v Io c lxxxiiii Iterum autem pilatus
locutus est ad illos. uo
lens dimittere ihm.
atilli subclamabant di
centes. crucifige. cruci
fige illum.
L cccxii VIIII Io c lxxxii Ille autem tertio dixit
ad illos. quid enim ma
le fecit iste. nullam cau
sam mortis inuenio in eo.
corripiam ergo illum. &
dimittam.
L cccxiii I ccc xxxvi ccc v Io c xciiii Atilli instabant uocib:
magnis postulantes ut
crucifigeretur. & inua
lescebant uoces eorum.
L cccxiiii I ccc xxxvii ccc vi Io c xcvi Et pilatus adiudicauit
fieri petitionem eorū.
Dimisit autem illis eum.
qui propter homicidium
& seditionem missus fue
rat in carcerem quem pe
tebant. Ihm uero tradi
dit uoluntati eorum.
L cccxv I ccc xxxvi ccc viii Io c xcvii Et cum ducerent eum. ad
prehenderunt simonem
quendam cyrinensem ue
nientem de uilla. & in po
suerunt illi crucem porta
re post ihm.
L cccxvi X Sol. Sequebatur autem illum
multa turba populi &
mulierum. quae plange
bant & lamentabantur
eum: Conuersus autem
ad illas ihs dixit.
Filiae hierusalem. nolite
flere super me. sed super
uos ipsas flete. & super
filios uestros. quoniam
ecce uenient dies. in quib:
dicent. Beatae steriles
& uentres quae non genu
erunt. & ubera quae non
lactauerunt. tunc inci
pient dicere montibus ca
dete super nos. & collibus
operite nos. quia si in uiri
di ligno haec faciunt.
in arido quid fiet.
L cccxvii I ccc xxxvi ccc xx Io c xcviii Ducebantur autem
& alii duo nequam cum
eo. ut interficerentur.
L cccxviii I ccc xxxvii ccc x Io c xcvii Et post quam uenerunt
in locum qui uocatur cal
uariae. ibi crucifixerunt
eum.
L cccxxiiii I ccc xxxvi ccc xx Io c xcviii Et latrones. unum a dex
tris. & alterum a sinistris.
L cccxx X Sol. Ihs autem dicebat.
pater. dimitte illis. non
enim sciunt quid faciunt.
L cccxxi I ccc xxxiiii ccc xii Io c c i Diuidentes uero uesti
menta eius

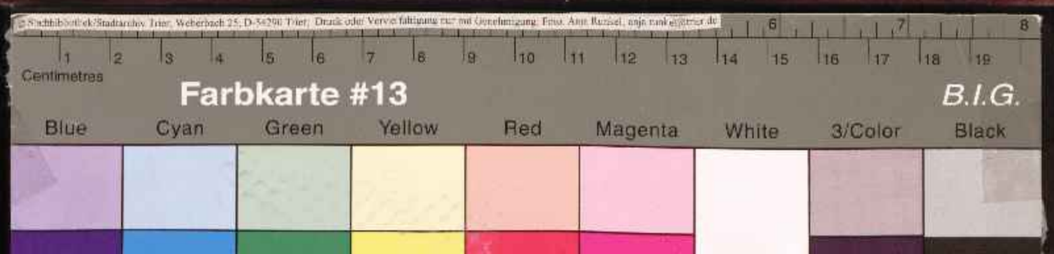

miserunt sortes.
& stabat populus expectans.

L cccxxxii T dn cccxxxv dn ccxxviii Et deridebant illum principes cum eis dicentes. alios saluos fecit. se saluum faciat. si hic est xps di electus.

L cccxxxiii T dn cccxli dn ccxxix Inludebant autem ei & milites. accedentes & acetum offerentes illi. dicentes. Si tu es rex iudaeorum. saluum te fac.

L cccxxxiiii T dn cccxxxix dn ccxxviii 10 ccxlviii Erat autem & superscriptio scripta super illum. litteris. grecis. & latinis. & hebraicis. hic est rex iudaeorum.

L cccxxxv T dn cccxxxvi dn ccxxviii Unus autem de his qui pendebant latronibus. blasphemabat eum dicens. Si tu es xps. salvum fac temetipsum & nos.

L cccxxxvi Sol Respondens autem alter increpabat illum dicens. Neque tu times dm. quod in eadem damnatione es. & nos quidem iuste. nam digna factis recipimus. hic vero nihil mali gessit.
& dicebat ad ihm. Dne memento mei cum veneris in regnum tuum.
& dixit illi ihs. Amen dico tibi. hodie mecum eris in paradiso.

L cccxxxvii T dn cccxl dn ccxxx Erat autem fere hora sexta. & tenebrae factae sunt in universa terra. usque in horam nonam.
& obscuratus est sol.

L cccxxxviii T dn cccxlii dn ccxxxiii Et velum templi scissum est medium.

L cccxxxviii T dn cccxliii dn ccxxxiii 10 ccliii Et clamans voce magna ihs ait. Pater in manus tuas commendo spm meum. & haec dicens. expiravit.

L cccxxxx T dn cccxlvi dn ccxxxv Videns autem centurio quod factum fuerat. glorificavit dm dicens. Vere hic homo iustus erat.

L cccxxxxi Sol Et omnis turba eorum qui simul aderant ad spectaculum istud. & videbant quae fiebant. percutientes pectora sua revertebantur.
Stabant autem omnes noti eius a longe. & mulieres quae secutae erant eum a galilaea. haec videntes.

L cccxxxxii T dn cccxlviii dn ccxxxvii 10 ccvi Et ecce vir nomine ioseph qui erat de ciuitate arimathia ciuitate iudeae. qui expectabat & ipse regnum dei. hic accessit ad pilatum. & petiit corpus ihu.

L cccxxxxiii T dn cccxlviii dn ccxxxviii 10 ccviii Et deposuit. Involuit in sindone. & posuit eum in monumento excisо. in quo nondum quisquam positus fuerat.

L cccxxxxiiii Sol X Et dies erat parasceues. & sabbatum inlucescebat.
Subsequutae autem mulieres quae cum ipso venerant de galilaea. viderunt monumentum. & quemadmodum positum erat corpus eius.

L cccxxxv Vm dn ccxxx Et revertentes parauerunt aromata & unguenta. & sabbato quidem siluerunt secundum mandatum.

L cccxxxvi T dn cccliii dn ccxxxix 10 ccviii Una autem sabbati valde diluculo. venerunt ad monumentum. portantes quae paraverant aromata.
& invenerunt lapidem reuolutum a monumento. & ingressae. non invenerunt corpus dni ihu.
Et factum est dum mente consternatae essent de isto. ecce duo uiri steterunt secus illas. in veste fulgenti.

L cccxxxviii T dn cccliii dn ccxxxii Cum timerent autem & declinarent vultus in terram. dixerunt ad illas. quid quaeritis viventem cum mortuis. non est hic. sed resurrexit. Recordamini qualiter locutus est vobis. cum adhuc in galilaea esset dicens.
quia oportet filium hominis tradi in manus hominum peccatorum. & crucifigi. & die tertia resurgere.
Et recordatae sunt verborum eius.

XXI
L cccxxxviii T dn ccclviii dn ccxxxiii Et regressae a monumento. nunciauerunt haec omnia illis undecim & ceteris omnibus.

L cccxxxvii X Sol Erat autem maria magdalene. & iohanna.

& maria iacobi. & ceterae
quae cum eis erant.
quae dicebant ad apo
stolos haec. & uisa sunt
ante illos, sicut deli ra
mentum uerba ista. &
non credebant illis.
Petrus autem surgens
cucurrit ad monumentū.
& procumbens uidit lin
teamina sola posita.
& abiit secum mirans
quod factum fuerat.
+ Et ecce duo ex illis. ibant
ipsa die in castellum. quod
erat in spatio stadiorum
sexaginta ab hierusalē.
nomine emmaus. & ipsi
loquebantur ad inuicem.
de his omnibus quae ac
ciderant. & factum
est dum fabularentur.
& secum quaererent.
& ipse ihs ad propinquans.
ibat cum illis. oculi au
tem illorum tenebantur.
ne eum agnoscerent.
& ait ad illos. qui sunt
hii sermones quos con
fertis ad inuicem. am
bulantes & estis tristes.
& respondens unus cui
nomen cleopas. dixit ei
tu solus peregrinus es in
hierusalem. & non cog
nouisti quae facta sunt
in illa his diebus quibus
ille dixit. quae & dixe
runt. de ihū nazareno.
qui fuit uir propheta.
potens in opere & sermo
ne. coram dō & omni populo.
& quomodo tradiderint
eum summi sacerdotes &
principes nostri in dam
nationem mortis. & cru
cifixerunt eum.
Nos autem sperabamus.
quia ipse esset redemtu
rus israhel. & nunc
super haec omnia tertia
dies hodie. quod haec
facta sunt. Sed & muli
eres quaedam ex nostris
terruerunt nos. quae
ante lucem fuerunt ad
monumentum. & non in
uento corpore eius. ue
nerunt. dicentes se etiā
uisionem angelorum ui.
disse. qui dicunt eum
uiuere. & abierunt
quidam ex nostris ad mo
numentum. & ita inuene
runt sicut mulieres di
xerunt ipsum uero non
uiderunt. & ipse dixit
ad eos. O stulti & tar
di corde ad credendum.
in omnibus quae loquuti
sunt prophetae.
nonne haec oportuit
pati xp̄m. & ita intrare
in gloriam suam.
& incipiens a moyse &
omnibus prophetis. in
terpraetabatur illis
in omnibus scripturis.
quae de ipso erant.
& ad propinquauerunt
castello quo ibant.
& ipse se finxit longius ire.
& coegerunt illum dicen
tes. mane nobiscum. quo
niam aduesperascit.
& inclinata est iam dies.
& intrauit cum illis. &
factum est dum recum
beret cum illis. accepit
panem & benedixit ac
fregit. & porrigebat illis.
& aperti sunt oculi eorū.
& cognouerunt eum.
& ipse euanuit ex oculis
eorum. & dixerunt
ad inuicem.
nonne cor nostrum ar
dens erat in nobis. dum
loqueretur in uia. & ape
riret nobis scripturas.
& surgentes eadem ho
ra. regressi sunt in hieru
salem. & inuenerunt
congregatos undecim.
& eos qui cum ipsis erant
dicentes. quod surre
xit dn̄s uere. & apparu
it simoni. & ipsi narra
bant quae gesta erant
in uia. & quomodo cogno
uerunt eum. in fracti
one panis. f
l. cccxl. viiii. io ccxiii
Dum haec autem lo
quuntur.
+ Ihs stetit in medio eo
rum. & dicit eis.
pax uobis. ego sum.
nolite timere.
Conturbati uero & con
territi. existimabant
se spiritum uidere.
& dixit eis. quid tur
bati estis. & cogitationes
ascendunt in corda ue
stra. uidete manus
meas & pedes. quia ipse
ego sum. palpate & ui
dete. quia spiritus

carnem & ossa non habet.
sicut me uidetis habere
& cum hoc dixisset: ostendit eis manus & pedes.
Adhuc autem illis non credentibus & mirantibus prae gaudio. dixit habetis hic aliquid quod manducetur?
At illi obtulerunt ei partem piscis assi. & favum mellis. & cum manducasset coram eis: sumens reliquias dedit eis.
Et dixit ad eos. haec sunt uerba quae locutus sum ad uos: cum adhuc essem uobiscum.
quoniam necesse est impleri omnia. quae scripta sunt in lege moysi. & prophetis. & psalmis de me. Tunc aperuit illis sensum. ut intellegerent scripturas. & dixit eis.
quoniam sic scriptum est. & sic oportebat xpm pati. & resurgere a mortuis die tertia. & praedicari in nomine eius paenitentiam. & remissionem peccatorum in omnes gentes.

incipientibus ab hierosolyma. uos autem estis testes horum. & ego mitto promissum patris mei in uos.
Uos autem sedete in ciuitate quo adusque induamini uirtute ex alto.
Eduxit autem eos foras in bethaniam. & eleuatis manibus suis benedixit eis. Et factum est dum benediceret illis. recessit ab eis. & ferebatur in caelum.
Ipsi adorantes regressi sunt in hierusalem cum gaudio magno.
& erant semper in templo laudantes & benedicentes dm.

EXPLICIT

EVANGELIUM

SECUNDUM

LUCAM

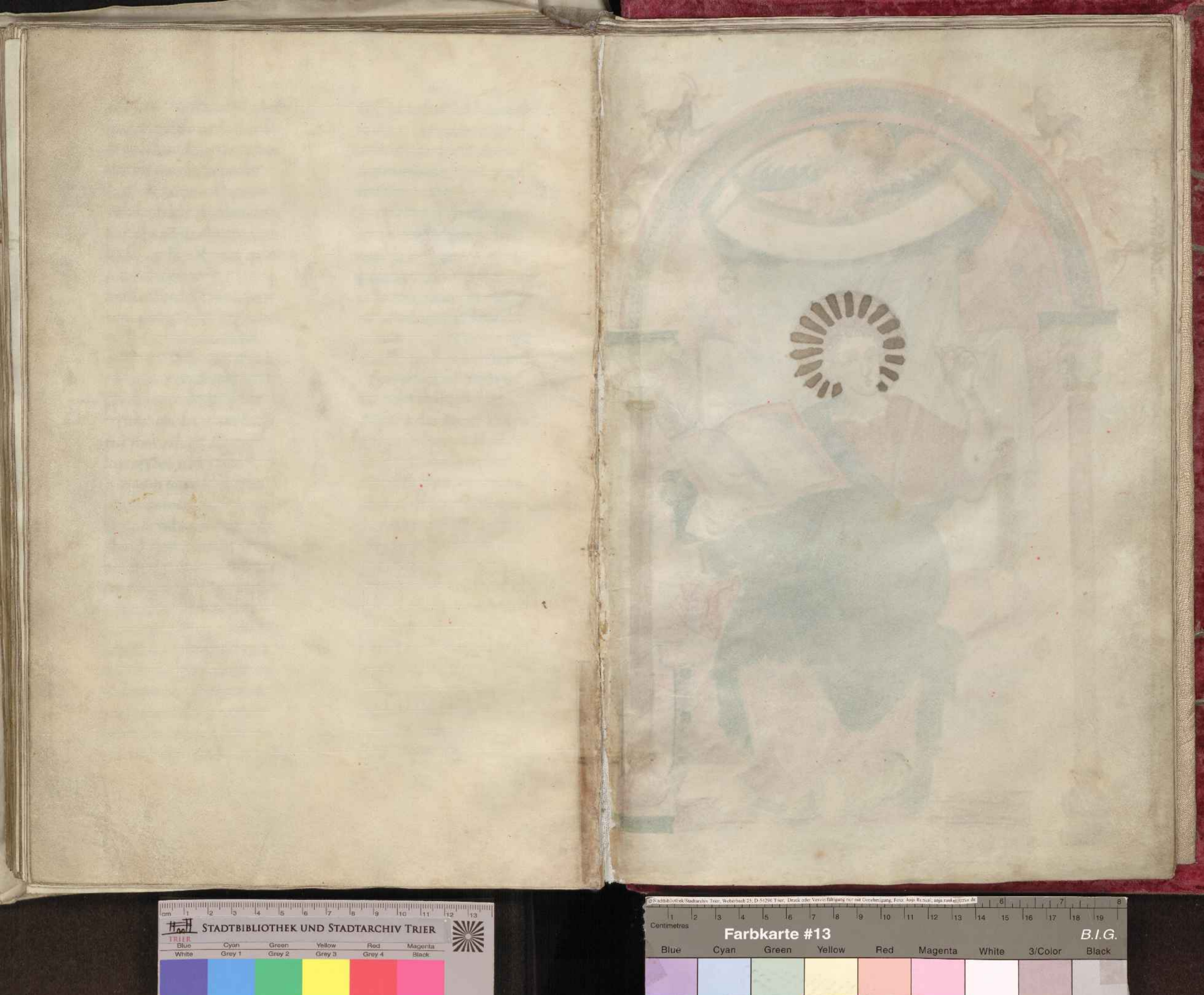
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
Grey 1
Grey 2
Grey 3
Grey 4
Black
Farbkarte #13
B.I.G.
Centimetres

INCIPIT ARGVMENTVM SECVNDVM IOHANNEM

HIC EST IOHANNES EVANGELISTA unus ex discipulis dī. qui uirgo electus a dō est. quem de nuptiis uolentem nubere uocauit dr̄ cui uirginitatis in hoc duplex testimoniū in euangelio datur. quod & praeceteris dilectus a dō dicitur. & huic matrem suam de cruce commendauit dn̄s. ut uirginem uirgo seruaret

Deniq: manifestans in euangelio. quod erat ipse incorruptibilis. uerbi opus inchoans. solus uerbum carnem factum esse. nec lumen a tenebris comprehensum fuisse testatur primum signum ponens. quod in nuptiis fecit dn̄s. ut ostendens. quod erat ipse. legentib: demonstraret. quod ubi dn̄s inuitatus. deficere nuptiarum uinum debeat. ut & ueterib: inmutatis. noua omnia quae a xp̄o instituuntur appareant. hoc autem euangelium scripsit in asia post quam in phatmos insula apocalipsin scripserat. ut cui in principio canonis incorruptibile principiū in genesi. & iam incorruptibilis finis per uirginem in apocalipsi redderetur. dicente xp̄o ego sum A et ω. & hic est iohannes. qui sciens superuenisse diem recessus sui. conuocatis discipulis suis in epheso. per multa signorum experimenta promens xp̄m descendens in defossum sepulturae suae locum. facta oratione positus est ad patres suos. tam extraneus a dolore mortis. quam a corruptione carnis inuenitur

alienus tamen post om
nes euangelium scrip
sit. & hoc uirgini de
bebatur. quorum ta
men uel scriptorum
tempore dispositio uel
librorum ordinatio.
ideo a nobis per singu
la non exponitur. ut sci
enti desiderio con loca
tio. & quaerentibus
fructus laboris. & dō
magisterii doctrina
seruetur.

EXPLICIT

ARGUMENTUM

INCIPIVNT

CAPITVLA

SECVNDVM

IOHANNEM

I Pharisaeorum leuitae
interrogant iohannem.
iohannes ihm̄ uidens. agnū
di dicit. & andraeas petro
dicit. inuenimus messiam.

II Ihs ad caenam de aqua
uinum fecit. de templo num
mularios eicit. soluite hoc
templum dicens. nicho
demo loquitur de baptis
mo. & de aliis multis.

III Ihs in iudaea baptizat. &
iohannes in enon. qui que
dicit xp̄m crescere. se au
tem minorari.

IIII Ihs cum muliere samarita
na loquitur. prophetam
in patria sua sine honore
esse dicit. regulifilium
a morte resuscitat.

V Apud natatoriam bethsai
dae. triginta octo anno
rum infirmitatem homi
nis sanat. ac dicit. scruta
mini scripturas. & si cre
deretis moysi. credere
tis forsitan & mihi.

VI De quinq: panibus &
duobus piscibus. & quod
eum regem facere
uoluerunt. ihs supra
mare ambulat.

& de manna & pane cae
lesti loquitur. a crece
dentibus ab eo discipulis.
unum ex duodecim dia
bolum dicit.

VII Scenophegia ihs medio die
festo ascendens in tem
plum docet. multis etiam
de turba credentibus.
idem clamat. si quis sitit.
ueniat & bibat. cum mi
nistris & nichodemo prin
cipes contendunt. de mu
liere adultera. ihs lumen
mundi esse se praedicat.

VIII Ihs interrogatus. principi
um se esse respondit.
quod omnis peccator ser
uus sit. & quod ihs ante
abraham sit. caecum
ex natiuitate curat.

VIIII De ianua & ouili. per dedi
cationem deambulans in
templo. se & patrem unum
esse dicit. de lazari resur
rectione.

X Maria pedes ihū & unguit.
& capillis suis extergit.
ihs super asinum sedit.
& uolentib; grecis uidere
ihm̄. loquitur de grano
frumenti. quod intestem

mittitur & uox de cae-
lo ad ihm̄ & quod mul-
ti ex principib: credi-
derunt in ihm̄ sed prop-
ter pharisaeos non con-
fiterentur.

XI Pedes discipulorum la-
uat. De iudae traditione
& petri negatione prae-
dicit. & de dilectione
fratrum. & quod ipse
in patre & pater in illo
est. & de obseruandis man-
datis paracleti spr̄.

XII De uinea & palmitibus. &
de dilectione. & de pro-
missione paracleti. &
omnia patris sua esse.
& cetera mandata.

XIII Ihs̄ discipulos patri com-
mendat. ihs̄ a iuda tra-
ditur. ad locutio pilati
ad iudaeos de ihū. & de
barabba.

XIIII Passio ihū & sepultura
& resurrectio eius.

EXPLICIUNT

CAPITULA

INCIPIT

EVANGE-

LIVM

SECVNDVM

IOHANNEM

Io. i. III. M. i. Lv. xiiii

IN PRINCIPIO ERAT
UERBUM. ET UER-
BUM ERAT APUD
DM̄. ET DS̄ ERAT
UERBUM: HOC ERAT
IN PRINCIPIO APUD
DM̄. OMNIA PER IP-
SUM FACTA SUNT.
ET SINE IPSO FACTŪ
EST NIHIL. QUOD
FACTUM EST. IN IP-
SO UITA ERAT. ET
UITA ERAT LUX HO-
MINUM. ET LUX
IN TENEBRIS LUCET.
ET TENEBRAE EAM
NON CONPREHEN-
DERUNT.

Io. ii. III. M. vii. Lv. vi

Fuit homo missus a dō.
cui nomen erat iohan-
nes. hic uenit in testi-
monium. ut testimo-
nium perhiberet de lu-
mine. ut omnes crede-
rent per illum. non
erat ille lux. sed ut tes-
timonium perhiberet
de lumine.

Io. iii. III. M. i. Lv. xiiii

Erat lux uera. quae in lu-
minat omnem hominē.
uenientem in hunc mun-
dum. In mundo erat.
& mundus per ipsum
factus est. & mundus
eum non cognouit.

Io. iiii. X. Sol.

In propria uenit. & sui
eum non receperunt.
quot quot autem rece-
perunt eum. dedit eis
potestatem filios dī fi-
eri. his qui credunt in nomine
eius: qui non ex sangui-
nibus. neque ex uolun-
tate carnis. neq: ex uo-
luntate uiri. sed ex dō
nati sunt.

Io. v. III. M. i. L. xiiii

Et uerbum caro factum
est. & habitauit in no-
bis. & uidimus gloriam
eius. gloriam quasi uni-
geniti a patre. plenum
gratiae & ueritatis. F

Io. vi. I. M. xi. M. iiii. L. x

Iohannes testimonium
perhibet de ipso. & cla-
mat dicens. hic erat
quem dixi. qui post me
uenturus est. ante me
factus est. quia prior
me erat.

Io. vii. X. Sol.

Et de plenitudine eius.
nos omnes accipimus.
& gratiam pro gratia.
quia lex per moysen da-
ta est. gratia & ueritas.

perihm xpm facta est.

Dm nemo uidit um quā
unigenitus filius qui
est insinu patris ipse
enarrauit. F

Et hoc est testimo
nium iohannis. quando
miserunt iudaei abhie
rosolymis sacerdotes
& leuitas adeum ut in
terrogarent eum tu
quis es. & confessus est
& non negauit. & con
fessus est. quia non sum
ego xpc. & interro
gauerunt eum
quid ergo helias es tu
& dixit. non sum.
propheta es tu & respon
dit. non. Dixerunt er
go ei. quis es. ut respon
sum demus his qui mise
runt nos. quid dicis de
teipso.

Ait. ego uox clamantis
in deserto. dirigite ui
am dni. sicut dixit esa
ias propheta.

Et qui missi fuerant erāt
ex pharisaeis. & inter
rogauerunt eum. &
dixerunt ei.

quid ergo baptizas. si tu
non es xpc. neque helias.
neque propheta.

Respondit eis iohannes
dicens. ego baptizo
in aqua. medius autem
uestrum stetit. quem
uos non scitis. ipse est
qui post me uenturus
est. qui ante me factus
est. cuius ego non sum
dignus. ut soluam eius
corrigiam calciamenti.

Haec in bethania facta
sunt trans iordanen.
ubi erat iohannes bap
tizans. Altera die
uidit iohannes ihm ue
nientem ad se. & ait.
ecce agnus di. qui tollit
pec catum mundi.

Hic est de quo dixi post
me uenit uir. qui ante me
factus est. quia prior
me erat. & ego nesciе
bam eum. sed ut manife
starur israhel. prop
ter ea ueni ego in aqua
baptizans.

Et testimonium perhibu
it iohannes dicens
quia uidi spm descenden

tem quasi columbam
de caelo & mansit super
eum. & ego nesciebam
eum. sed qui misit me
baptizare in aqua ille
mihi dixit. Super quē
uideris spm descen den
tem & manentem su
per eum. hic est qui bap
tizat in spū scō.
& ego uidi. & testimo
nium perhibui. quia hic
est filius di. F

Altera die iterum
stabat iohannes. &
ex discipulis eius duo
& respiciens ihm am
bulantem. dicit.
ecce agnus di.
& audierunt eum duo
discipuli loquentem.
& secuti sunt ihm.
Conversus autem ihs.
& uidens eos sequentes.
dicit eis. quid quae ri
tis. qui dixerunt ei.
Rabbi. quod dicitur in
terpraetatum magi
ster. ubi habitas. dicit eis.
uenite & uidete.
uenerunt & uiderunt
ubi maneret. & apud
eum manserunt die illo.
hora autem erat quasi
decima. erat autē andreas
frater simonis petri
unus ex duobus qui au
dierant ab iohanne
& secuti fuerant eū.

Inuenit hic primum fra
trem suum simonem.
& dicit ei. Inuenimus
messiam. quod est inter
praetatum xpc. & ad
duxit eum ad ihm.

Intuitus autem eum ihs.
dixit. Tu es simon filius
iona. tu uocaberis cephas.
quod interpraetatur
petrus.

In crastinum autem uo
luit exire in galilaeam.
& inuenit philippum.
& dicit ei ihs. Seque
re me. erat autem
philippus ab ethsaida.
ciuitate andreae & petri.

Inuenit philippus natha
nahel. & dicit ei.
Quem scripsit moyses
in lege & prophetae.
Inuenimus ihm filium
ioseph a nazareth.
& dixit ei nathanahel.
a nazareth: potest

aliquid boni esse.
Dicit ei philippus. ueni
& uide. uidit ihs na
thanahel uenientem
ad se. & dicit de eo
ecce uere israhelita.
in quo dolus non est
Dicit ei nathanahel.
unde me nosti.
Respondit ihs & dixit ei.
Prius quam te philip
pus uocaret. cum esses
sub ficu. uidite.
Respondit ei nathana
hel. & ait.
Rabbi. tues filius di.
tues rex israhel.
Respondit ihs & dixit ei
Quia dixit ibi uidite sub
ficu credis. maius his
uidebis. & dicit ei.
Amen amen dico uobis.
uidebitis caelum aper
tum. & angelos di ascen
dentes & descendentes
supra filium hominis. F

II Et die tertio
Enuptiae factae sunt
in cana galilaeae. &
erat mater ihu ibi.
Uocatus est autem & ihs.
& discipuli eius ad nuptias.

& deficiente uino. dicit
mater ihu ad eum.
Uinum non habent.
& dicit ei ihs. quid mihi
& tibi est mulier. non
dum uenit hora mea.
Dicit mater eius ministris
quod cumque dixerit uobis
facite. erant autem
ibi lapideae hydriae sex
positae. secundum puri
ficationem iudaeorum.
capientes singulae metre
tas. binas uel ternas.
Dicit eis ihs. Implete hy
drias aqua. & impleue
runt eas usque ad summu.
& dicit eis ihs.
Auritenunc. & fertear
chitriclino. & tulerunt.
Ut autem gustauit archi
triclinus aquam uinum
factam. & non sciebat
unde esset. ministri au
tem sciebant qui aurie
rant aquam.
Uocat sponsum architri
clinus. & dicit ei.
Omnis homo. primum bo
num uinum ponit.
& cum inebriati fuerint
tunc id quod deterius est.

tu autem seruasti bonu
uinum. usque adhuc.
hoc fecit initium signoru
ihs. in cana galilaeae.
& manifestauit glori
am suam. & credide
runt in eum discipuli eius. F

Io xviiii VII Post hoc descendit ca
pharnaum. ipse. & ma
ter eius. & fratres eius.
& discipuli eius. & ibi man
serunt non multis dieb:

Io xx I Et prope erat pascha
iudaeorum. & ascendit
hierosolymam ihs.

Io xxi I Et inuenit in templo. uen
dentes boues. & oues.
& columbas. & nummu
larios sedentes.
& cum fecisset quasi fla
gellum de funiculis. om
nes eiecit de templo.
oues quoque & boues. &
nummulariorum effu
dit aes. & mensas sub
uertit. & his qui colum
bas uendebant dixit.
Auferte ista hinc. nolite
facere domum patris
mei. domum negotia
tionis.

Io xxii X Sol Recordati uero sunt

discipuli eius. quia scrip
tum est. zelus domus
tuae comedit me.

Io xxiii III Responderunt ergo
iudaei. & dixerunt ei.
quod signum ostendis
nobis. quia haec facis.

Io xxiiii X Sol Respondit ihs. & dixit eis.
Soluite templum hoc.
& in tribus diebus exci
tabo illud. Dixerunt
ergo iudaei. quadra
ginta & sex annis aedi
ficatum est templum
hoc. & tu tribus diebus
excitabis illud. ille au
tem dicebat de templo
corporis sui. Cum ergo
resurrexisset a mor
tuis. recordati sunt di
scipuli eius. quia hoc di
cebat. & crediderunt
scripturae. & sermoni
quem dixit ihs.
Cum autem esset hiero
solymis in die festo. in pascha
multi crediderunt in
nomine eius. uidentes
signa eius quae facie
bat. Ipse autem ihs
non credebat semetip
sum eis. eo quod ipse

nosset omnes. & quia
opus ei non erat. ut quis
testimonium perhibe
ret de homine.
Ipse enim sciebat. quid
esset in homine. F.
+ Erat autem homo ex
pharisaeis. Nicodemus
nomine. princeps iudae
orum. hic uenit ad eū
nocte. & dixit ei.
Rabbi. scimus quia ad ō
uenisti magister. nemo
enim potest haec signa
facere quae tu facis.
nisi fuerit dn̄s cum eo.
Respondit ihs̄. & dixit ei.
Amen amen dico tibi.
nisi quis natus fuerit
denuo non potest uide
re regnum dī.
Dicit ad eum nicodemus.
quomodo potest homo
nasci cum sit senex.
Num quid potest in uentrē
matris suae iterato in
troire & nasci.
Respondit ihs̄. Amen amen
dico tibi. nisi quis renatus
fuerit ex aqua & spū.
non potest introire in
regnum dī.

quod natum est ex carne.
caro est. & quod natum
est ex spū sps̄ est.
Non mireris quia dixi tibi.
oportet uos nasci denuo.
Sps̄ ubi uult spirat. & uo
cem eius audis. & non scis
unde ueniat. & quo uadat.
Sic est omnis qui natus est
ex spū. Respondit nico
demus. & dixit ei.
quomodo possunt haec
fieri. Respondit ihs̄. & di
xit ei. tu es magister in
israhel. & haec ignoras.
Amen amen dico tibi. quia
quod scimus loquimur.
& quod uidimus testamur.
& testimonium nostrum
non accipitis. Si terrena
dixi uobis. & non creditis.
quomodo si dixero uobis
caelestia credetis.
& nemo ascendit in cae
lum. nisi qui descendit
de caelo. filius hominis
qui est in caelo. & sicut
moyses exaltauit ser
pentem in deserto. ita
exaltari oportet fili
um hominis. ut omnis
qui credit in ipso non

pereat. sed habeat
uitam aeternam. F.
+ Sic enim dilexit ds̄ mun
dum. ut filium suum
unigenitum daret.
ut omnis qui credit
in eum non pereat.
sed habeat uitam ae
ternam. Non enim
misit ds̄ filium suum
in mundum. ut iudicet
mundum. sed ut salue
tur mundus per ipsum.
Qui credit in eum. non
iudicatur. qui autem
non credit. iam iudica
tus est. quia non cre
didit in nomine unige
niti filii dī. hoc est
autem iudicium. quia
lux uenit in mundum.
& dilexerunt homines
magis tenebras quam
lucem. erant enim eo
rum mala opera.
Omnis enim qui mala
agit. odit lucem. & non
uenit ad lucem. ut non
arguantur opera eius.
qui autem facit uerita
tem. uenit ad lucem. ut
manifestentur eius

opera. quia in dō sunt
facta. F.
III Post haec uenit
ihs̄. & discipuli eius in
iudaeam terram. &
illic demorabatur cū
eis. & baptizabat.
Io xxv T III M vii R M vi Erat autem & iohannes
baptizans in aenon.
iuxta salim. quia aquae
multae erant illic.
& aduenie bant & bap
tizabantur.
Io xxvi T III M xviii R M viii Nondum enim missus
fuerat in carcerem
iohannes.
Io xxvii X Sol. Facta est ergo quaestio
ex discipulis iohannis
cum iudaeis de purifi
catione. & uenerunt
ad iohannem. & dixerunt
ei. Rabbi. qui erat te
cum trans iordanen. cui
tu testimonium perhi
buisti. ecce hic baptizat.
& omnes ueniunt ad eum.
+ Respondit iohannis &
dixit. Non potest homo
accipere quicquam. nisi
fuerit ei datum de caelo.
Io xxviii T I M xi R M iiii L x Ipsi uos mihi testimoniū
perhibetis. quod dixe

rum. ego non sum xp̄s.
sed quia missus sum
ante illum.

Io xxviiii x sol Qui habet sponsam.
sponsus est. ami
cus autem sponsi. qui
stat & audit. eum. gau
dio gaudet propter
uocem sponsi. hoc er
go gaudium meum
impletum est. F
Illum oportet cresce
re. me autem minui.
Qui desursum uenit.
super omnes est.
qui est de terra. de ter
ra est. & de terra lo
quitur. qui de cae lo
uenit. supra omnes est.
& quod uidit & audiuit
hoc testatur. & testimo
nium eius nemo accipit.
qui accepit eius testimo
nium. signauit quia ds̄
uerax est. quem enim
misit ds̄. uerba dī loqui
tur. non enim ad mensu
ram dat ds̄ spm̄.

Io xxx t iii m cxi l cxxiiii Pater diligit filium. &
omnia dedit in manu
eius.

Io xxxi x sol Qui credit in filium. habet
uitam aeternam.
qui autem incredulus
est filio. non uidebit
uitam. sed ira dī manet
super eum.

IIII Vt ergo cognouit ihs̄
quia audierunt phari
saei. quia ihs̄ plures di
scipulos facit. & bapti
zat. quam iohannes. quā
quam ihs̄ non baptiza
ret. sed discipuli eius.

Io xxxii t vii m xviiii Reliquit iudaeam. & ab
iit iterum in galilaeam.

Io xxxii x sol Oportebat autem eum
transire per samariā.
Uenit ergo in ciuitatem
samariae. quae dicitur
sychar iuxta praediū
quod dedit iacob. ioseph filio
suo erat autem ibi fons iacob.

+ Ihs̄ ergo fatigatus exiti
nere. sedebat sic super
fontem. hora erat qua
si sexta. uenit mulier de
samaria haurire aquā.
dicit ei ihs̄. da mihi bibe
re. Discipuli enim eius
abierant in ciuitatem.
ut cibos emerent.
Dicit ergo ei mulier illa
samaritana.
quomodo tu iudaeus cum
sis bibere a me poscis.
quae sum mulier sama
ritana. non enim co
utuntur iudaei sama
ritanis. Respondit
ihs̄ & dixit ei.
Si scires donum dī. &
quis est qui dicit tibi
da mihi bibere. tu for
sitan petisses a beo. &
dedisset tibi aquam
uiuam. Dicit ei mulier.
Dn̄e neq; in quo haurias
habes. & puteus altus
est. unde ergo habes
aquam uiuam. num
quid tu maiores patre
nostro iacob. qui dedit
nobis puteum. & ipse
ex eo bibit. & filii eius.
& pecora eius.
Respondit ihs̄ & dixit ei.
Omnis qui bibit ex aqua
hac. sitiet iterum.
qui autem biberit ex aqua
quam ego dabo ei. non
sitiet in aeternum.
Sed aqua quam dabo ei.
fiet in eo fons aquae
salientis in uitam ae
ternam.
Dicit ad eum mulier.
Dn̄e. da mihi hanc aquā.
ut non sitiam. neque ue
niam huc aurire.
Dicit ei ihs̄. uade uoca
uirum tuum. & ueni huc.
Respondit mulier. & di
xit. non habeo uirum.
Dicit ei ihs̄. bene dixisti.
quia non habeo uirum.
quinque enim uiros ha
buisti. & nunc quem ha
bes. non est tuus uir.
hoc uere dixisti.
Dicit ei mulier. Dn̄e. uideo
quia propheta es tu.
patres nostri in monte
hoc adorauerunt.
& uos dicitis quia hiero
solymis est locus. ubi
adorare oportet.
Dicit ei ihs̄. mulier. cre
de mihi. quia ueniet
hora. quando neque
in monte hoc. neq; in hie
rosolymis adorabitis
patrem. uos adoratis
quod nescitis. nos ad
oramus quod scimus.
quia salus ex iudaeis
est. sed uenit hora &
nunc est. quando ueri

adoratores adora
bunt patrem. In spū &
ueritate. Nam & pa
ter tales quaerit qui
adorent eum.
Spūs est dūs. & eos qui ad
orant eum. In spū &
ueritate oportet ad
orare. Dicit ei mulier.
Scio quia messias uenit.
qui dicitur xp̄s.
Cum ergo uenerit. ille
nobis adnuntiabit om
nia. Dicit ei ihs.
Ego sum qui loquor tecū
& continuo uenerunt
discipuli eius. & mira
bantur quia cum mulī
ere loquebatur.
Nemo tamen dixit quid
quaeris. aut quid loque
ris cum ea. Reliquit
ergo hydriam suam
mulier. & abiit in ci
uitatem. & dicit illis
hominibus.
Uenite & uidete hom
nem. qui dixit mihi om
nia quaecumque feci.
Num quid ipse est xp̄s.
exierunt de ciuitate.
& uenebant ad eum.

Interea rogabant eum
discipuli dicentes.
Rabbi manduca. Ille au
tem dixit eis.
Ego cibum habeo mandu
care. quem uos nescitis.
Dicebant ergo discipuli
ad inuicem. Num quid
aliquis adtulit ei man
ducare. Dicit eis ihs.
Meus cibus est. ut faci
am uoluntatem eius
qui misit me. ut perfi
ciam opus eius. Nonne
uos dicitis. quod adhuc
quattuor menses sint.
& messes ueniunt. Ecce
dico uobis. leuate ocu
los uestros. & uidete
regiones. quia albae
sunt iam ad messem.
& qui metit. mercedem
accipit. & congregat
fructum in uitam ae
ternam. ut & qui semi
nat simul gaudeat. &
qui metit. In hoc enim
est uerbum uerum.
quia alius est qui semi
nat. & alius est qui me
tit. Ego misi uos metere.
quo uos non laborastis.

alii laborauerunt
& uos in labores eorū
introistis. Exierunt
autem illa mulq
crediderant in eum
samaritanorum propt
ter uerbum mulieris.
testimonium perhiben
tis. quia dixit mihi om
nia quaecumq; feci.
Cum uenissent ergo ad
illum samaritani. ro
gauerunt eum. ut ibi
maneret. & mansit
ibi duos dies. & multo
plures crediderunt
propter sermonem
eius. & mulieri dice
bant. quia iam non
propter tuam loquel
lam credimus. Ipsi
enim audiuimus. & sci
mus. quia hic est uere
saluator mundi. F
Post duos autem dies
exiit inde. & abiit
in galilaeam.
Ipse enim ihs testimo
nium perhibuit. quia
propheta in sua pa
tria honorem non
habet.

Cum ergo uenisset in
galilaeam. exceperunt
eum galilaei. cum om
nia uidissent quae
fecerat hierosolymis
in die festo. & ipsi enim
uenerant in diem fes
tum. Uenit ergo ite
rum in cana galilaeae.
ubi fecit aquam uinum.
Erat quidam regu
lus. cuius filius infir
mabatur capharnaum.
hic cum audisset quia
ihs aduenisset a iudaea
in galilaeam. abiit ad
eum. & rogabat eum.
ut descenderet & sa
naret filium eius. In
cipiebat enim mori.
Dixit ergo ihs ad eum.
Nisi signa & prodigia
uideritis. non creditis.
Dicit ad eum regulus.
Dñe. descende prius
quam moriatur filius
meus. Dicit ei ihs.
Uade. filius tuus uiuit.
Credidit homo sermo
ni quem dixit ei ihs.
& ibat. Iam autem eo
descendente. ser ui

occurrerunt ei. & nun
tiauerunt dicentes.
quia filius eius uiueret.
Interrogabat ergo
horam ab eis. in qua
melius habuerit.
& dixerunt ei. quia he
ri hora septima reli
quit eum febris.
Cognouit ergo pater.
quia illa hora erat.
in qua dixit ei ihs fi
lius tuus uiuit. & cre
didit ipse. & domus
eius tota.

V. + Io xxxviii I Mt Lxx Mr xx L xxxvii

Hoc iterum secundum
signum fecit ihs. cum
uenisset a iudaea in
galilaeam.
Post hec erat dies festus
iudaeorum. & ascendit
ihs hierosolymam.
Est autem hierosoly
mis super probatica
piscina. quae cognomi
natur hebraice bethsa
ida. quinque porticus
habens. in his iacebat
multitudo magna lan
guentium. cecorum.
claodorum. aridorum.
expectantium aquae
motum. Angelus au
tem dni secundum tem
pus descendebat
in piscinam. & moue
batur aqua. & qui pri
us descendisset in pi
scinam post motionem
aquae sanus fiebat.
aqua cumque detene
batur infirmitate.
Erat autem quidam
homo ibi triginta &
octo annos habens
in infirmitate sua.
Hunc cum uidisset ihs
iacentem. & cognouis
set. quia iam multum
tempus haberet.
Dicit ei uis sanus fieri.
Respondit ei languidus.
Dne hominem non ha
beo. ut cum turbata
fuerit aqua mittat
me in piscinam.
Dum uenio enim ego. ali
us ante me descendit.
Dicit ei ihs. Surge tol
le grabattum tuum.
& ambula. & statim
sanus factus est homo.
& sustulit grabattum
suum. & ambulabat.

Erat autem sabbatum
in illo die. Dicebant iu
daei illi qui sanatus fu
erat. sabbatum est. non
licet tibi tollere gra
battum tuum.

Io xxxviii X Sol.

Respondit eis. qui me
fecit sanum. ille mihi
dixit. tolle grabattum
tuum & ambula.
Interrogauerunt ergo
eum. quis est ille homo
qui dixit tibi. tolle gra
battum tuum & ambula.
Is autem qui sanus fue
rat effectus. nesciebat
quis esset. ihs autem
declinauit a turba. con
stitutam in loco.
Postea inuenit eum ihs in
templo. & dixit illi.
Ecce sanus factus es. iam
noli peccare. ne deterius
tibi aliquid contingat.
Abiit ille homo. & nuntia
uit iudaeis. quia ihs es
set qui fecit eum sanum.
Propterea persequeban
tur iudaei ihm. quia haec
faciebat in sabbato.
ihs autem respondit eis.
pater meus usque modo
operatur. & ego ope
ror. Propterea ergo
magis quaerebant eum
iudaei interficere.
quia non solum solue
bat sabbatum. sed &
patrem suum dicebat
dm. aequalem se faci
ens do. Respondit ita
que ihs & dixit eis.
Amen amen dico uobis.
non potest filius a se
quicquam facere. nisi
quod uiderit patrem
facientem. quaecum
que enim ille fecerit.
haec & filius similiter
facit. Pater enim
diligit filium. & omnia
demonstrat ei quae ip
se facit. & maiora his
demonstrabit ei opera.
ut uos miremini.
Sicut enim pater susci
tat mortuos & uiuificat.
sic & filius quos uult
uiuificat. Neque enim
pater iudicat quemquam.
sed iudicium omne de
dit filio. ut omnes ho
norificent filium. sic
ut honorificant patrem.

Io xl
T i
M xcviii
R xcvi
L cxvi

Qui non honorificat filium. non honorificat patrem qui misit illum.

Io xli
x
Sol.

Amen amen dico uobis. quia qui uerbum meum audit. & credit ei qui misit me. habet uitam aeternam. & in iudicium non uenit. sed transiet a morte in uitam.

Amen amen dico uobis quia uenit hora. & nunc est. quando mortui audient uocem filii dī. & qui audierint. uiuent.

Sicut enim pater habet uitam in semetipso. sic dedit & filio uitam habere in semetipso. & potestatem dedit ei iudicium facere. quia filius hominis est.

Nolite mirari hoc. quia uenit hora. in qua omnes qui in monumentis sunt. audient uocem eius. & procedent qui bona fecerunt. in resurrectionem uitae. qui uero mala egerunt. in resurrectionem iudicii.

Non possum ego a me ipso facere quicquam.

Sicut audio. iudico & iudicium meum iustum est.

Io xlii
T i
M ccxcv
R cl xxvi
L cclxxxii

Quia non quaero uoluntatem meam. sed uoluntatem eius qui misit me.

Io xliii
x
Sol.

Si ego testimonium perhibeo de me testimonium meum non est uerum.

Alius est qui testimonium perhibet de me. & scio quia uerum est testimonium eius. quod perhibet de me. Uos misistis ad iohannem. & testimonium perhibuit ueritati.

Ego autem non ab homine testimonium accipio.

Sed haec dico ut uos saluisitis. Ille erat lucerna ardens & lucens. uos autem uoluistis exultare ad horam in luce eius.

Ego autem habeo testimonium maius iohanne.

Opera enim quae dedit mihi pater. ut perficiam ea. ipsa opera quae ego facio. testimonium perhibent de me. quia pater me misit. & qui misit me pater. ipse testimoniū perhibuit de me.

Io xliiii
iii
M cxii
L cxxiiii

Neque uocem eius umquam audistis. neque speciem eius uidistis.

Io xlv
x
Sol.

Et uerbum eius non habetis in uobis manens. quia quem misit ille. huic uos non creditis. Scrutamini scripturas. quia uos putatis in ipsis uitam aeternam habere. & illae sunt quae testimonium perhibent de me. & non uultis uenire ad me. ut uitā habeatis. Claritatem ab hominibus non accipio. sed cognoui uos. quia dilectionem dī non habetis in uobis. Ego ueni in nomine patris mei. & non accipitis me. si alius uenerit in nomine suo illum accipietis.

Quomodo potestis uos credere. qui gloriam ab inuicem accipitis. & gloriam quae a solo est dō non quaeritis. Nolite putare. quia ego accusaturus sim uos apud patrem est qui accuset uos. moyses in quo uos speratis.

Si enim crederetis moysi. crederetis forsitan & mihi. de me enim ille scripsit. Si autem illius litteris non creditis. quomodo meis uerbis credetis.

VI +

Io xlvi
T i
M xxiii
R xxvii
L xvii
xxxiiii
xlv

Post haec abiit ihs trans mare galilaeae. quod est tiberiadis. & sequebatur eum multitudo magna. quia uidebant signa quae faciebat super his qui infirmabantur.

Io xlvii
iii
M cxlvi
L xcii

Subiit ergo in montem ihs. & ibi sedebat cum discipulis suis.

Io xlviii
i
M cclxxiiii
R clvi
L cclx

Erat autem proximum pascha dies festus iudaeorum.

+

Io xlviii
T i
M cxlvii
R lxiiii
L xciii

Cum subleuasset ergo oculos ihs. & uidisset quia multitudo maxima uenit ad eum. dicit ad philippum. unde ememus panes ut manducent hii. hoc autem dicebat temptans eum. ipse enim sciebat. quid

esset facturus.
Respondit ei philippus.
Ducentorum denari
orum panes non suf
ficiunt eis. ut unus
quisque modicum
quid accipiat.
Dicit ei unus ex discipu
lis eius. andreas fra
ter simonis petri.
Est puer unus hic qui
habet quinque panes
ordeacios. & duos pis
ces. sed haec quid sunt
inter tantos.
Dixit ergo ihs. facite
homines discumbere.
Erat autem faenum
multum in loco.
Discubuerunt ergo uiri.
numero quasi quin que
milia. Accepit ergo
panes ihs. & cum gra
tias egisset distribu
it discumbentibus.
Similiter & ex piscibus
quantum uolebant.
ut autem impleti sunt.
dixit discipulis suis.
Colligite quae superа
uerunt fragmenta.
ne pereant.

Collegerunt ergo. & im
pleuerunt duo decim
cophinos fragmento
rum. ex quinque pani
bus ordeacis. quae su
perfuerunt his qui
manducauerant.
Illi ergo homines cum uide
dissent quod fecerat
signum dicebant. quia
hic est uere propheta
qui uenturus est in mundu.
Ihs ergo cum cognouis
set. quia uenturi essent
ut raperent eum. & fa
cerent eum regem.
Fugit iterum in monte
ipse solus. ut autem sero
factum est. descende
runt discipuli eius ad
mare. & cum ascen dis
sent nauem. uenerunt
trans mare in capharn
naum. & tenebrae iam
factae erant. & non ue
nerat ad eos ihs.
Mare autem uento mag
no flante exsurgebat.
Cum remigassent ergo
quasi stadia uiginti
quinque. aut triginta.
uident ihm ambulante

super mare. & proxi
mum naui fieri. & timu
erunt. Ille autem di
cit eis. ego sum. noli
timere. Voluerunt
ergo accipere eum in
naue. & statim fuit
naus ad terram. in qua
ibant.
Altera die. turba quae
stabat trans mare.
uidit quia naucula alia
non erat ibi nisi una.
& quia non introisset
ihs cum discipulis suis
in nauem. sed soli dis ci
puli eius abissent.
Aliae uero superue ne
runt naues a tiberia
de iuxta locum ubi man
ducauerant panem.
gratias agente dno.
Cum ergo uidisset turba
quia ihs non esset ibi. ne
que discipuli eius. ascen
derunt in naucula s.
& uenerunt capharnaũ
quaerentes ihm.
& cum inuenissent eum
trans mare. dixerunt ei.
Rabbi. quando huc uenisti.
Respondit eis ihs. & dixit.

Amen amen dico uobis.
quaeritis me. non quia
uidistis signa. sed quia
manducastis & panibus.
& saturati estis.
Operamini non cibum qui
perit. sed qui perma
net in uitam aeter
nam. quem filius homi
nis uobis dabit.
Hunc enim pater signa
uit dus. Dixerunt ergo
ad eum. quid faci e
mus. ut operemur ope
rationi.
Respondit ihs. & dixit eis.
hoc est opus di. ut cre
datis in eum. quem misit
ille.
Dixerunt ergo ei.
quod ergo tu facis signũ.
ut uideamus. & credа
mus tibi. quid operaris.
Patres nostri manna
manducauerunt in de
serto. sicut scriptum
est. panem de caelo de
dit eis manducare.
Dixit ergo eis ihs. amen
amen dico uobis. Non
moyses dedit uobis pa
nem de caelo.

sed pater meus dat uobis
panem de caelo uerum
Panis enim dī est. qui de
scendit de caelo. & dat
uitam mundo. Dixerunt
ergo ad eum. Dn̄e semper
da nobis panem hunc
10 Lv Dixit autem eis ihs.
T ccLxxx ego sum panis uitae.
R cLxv iiii
L ccLxvi qui uenit ad me. non esuriet.
et qui credit in me. non
sitiet umquam
Sed dixi uobis. quia & ui
distis me. & non creditis.
+
10 Lvi Omne quod dat mihi pater
ad me ueniet. & eum
qui uenit ad me. non eici
am foras
10 Lvii Quia descendi de caelo.
T ccxcv
R cLxxvi non ut faciam uolunta
L ccLxxxii tem meam. sed uolunta
tem eius qui misit me.
10 Lviii Haec est autem uoluntas
x sol eius qui misit me patris.
ut omne quod dedit mihi
non perdam ex eo. sed
resuscitem illum in no
uissimo die. haec est
enim uoluntas patris
mei qui misit me. ut om
nis qui uidet filium &
credit in eum. habeat

uitam aeternam. & re
suscitabo ego eum in no
uissimo die. T
10 Lviiii Murmurabant ergo iu
T cxLi daei de illo. quia dixisset
R L
L xviii ego sum panis qui de cae
lo descendi. & dicebant.
[illegible]
ioseph. cuius nos nouimus
patrem & matrem.
quomodo ergo dicit hic.
quia de caelo descendit
10 Lx Respondit ergo ihs. & di
x sol xit eis. Nolite mur
murare inuicem.
+ Nemo potest uenire ad
me. nisi pater qui misit
me traxerit eum
& ego resuscitabo eum
nouissimo die. est scrip
tum in prophetis.
& erunt omnes docibiles
dī. omnis qui audiuit
a patre & didicit uenit
ad me.
10 Lxi Non quia patrem uidit
T iii cxii quisquam. nisi is qui est
L cxviiii adō. hic uidit patrem.
10 Lxii Amen amen dico uobis.
x sol qui credit in me. habet
uitam aeternam.
10 Lxiii Ego sum panis uitae.
T iii ccLxxxiiii
R cLxv
L ccLxvi

10 Lxiiii Patres uestri mandu
x sol cauerunt in deserto
manna. & mortui sunt.
hic est panis de caelo de
[illegible] ex
ipso manducauerit
non morietur.
10 Lxv Ego sum panis uiuus. qui
T ccLxxx iiii de caelo descendi
R cLxv
L ccLxvi Si quis manducauerit
ex hoc pane. uiuet in
aeternum. & panis
quem ego dabo. caro
mea est. pro mundi uita. F
10 Lxvi Litigabant ergo iudaei
x sol ad inuicem. dicentes.
quomodo potest hic nobis
carnem suam dare ad
manducandum.
Dixit ergo eis ihs.
Amen amen dico uobis.
nisi manducaueritis car
nem filii hominis. & bi
beritis eius sanguinem.
non habebitis uitam
in uobis. qui manducat
meam carnem. & bibet
meum sanguinem habet
uitam aeternam.
& ego resuscitabo eum.
in nouissimo die.
10 Lxvii Caro enim mea uere
T ccLxxx iiii
R cLxv
L ccLxvi

est cibus. & sanguis me
us uere est potus
10 Lxviii Qui manducat meam car
x sol nem. & bibet meum
sanguinem in me manet.
& ego in illo. sicut misit
me uiuens pater. & ego
uiuo propter patrem.
& qui manducat me. &
ipse uiuet propter me.
Hic est panis qui de caelo
descendit. non sicut
manducauerunt patres
uestri manna. & mor
tui sunt. qui manducat
hunc panem. uiuet in ae
ternum. Haec dixit
in synagoga. docens in
capharnaum.
Multi ergo audientes
ex discipulis eius. dixe
runt. Durus est hic ser
mo. quis potest eum au
dire. Sciens autem
ihs apud semetipsum.
quia murmurarent de
hoc discipuli eius. dixit
eis. hoc uos scandalizat.
10 Lxviiii Si ergo uideritis filium
T ccc x hominis. ascendentem
R cxci
L ccxcvii ubi erat prius.
10 Lxx Spr̄s qui uiuificat. caro
T iiii ccxcvii
R cLxxviii

non prodest quicquam
Verba quae ego locutus
sum uobis spūs & uita
sunt Sed sunt quidam
ex uobis qui non credunt
Sciebat enim ab initio
ihs qui essent credentes & quis traditurus
esset eum
Et dicebat propterea
dixi uobis quia nemo
uenire potest ad me
nisi fuerit ei datum
a patre meo ex hoc
multi discipulorum eius
abierunt retro & iam
non cum illo ambulabant Dixit ergo ihs
ad duodecim numquid
& uos uultis abire
Respondit ergo simon petrus dñe ad quem ibimus uerba uitae aeternae habes & nos credidimus & cognouimus quia
tu es xps filius dei
Respondit ei ihs Nonne ego uos duodecim
elegi & ex uobis unus
diabolus est Dicebat
autem iudam simonis
scariothen hic enim
erat traditurus eum
cum esset unus ex duodecim

VII Post hoc ambulabat
ihs in galilaea non enim
uolebat in iudaea ambulare quia quaerebant eum iudaei interficere Erat autem
in proximo dies festus
iudaeorum scenophegia Dixerunt autē
ad eum fratres eius
Transi hinc & uade in
iudaeam ut & discipuli tui uideant opera
tua quae facis nemo
quippe in occulto quid
facit & quaerit ipse
in palam esse Si haec
facis manifesta te ip
sum mundo Neque
enim fratres eius credebant in eum
Dicit ergo eis ihs tempus meum nondum adest
uenit tempus autem
uestrum semper est
paratum Non potest
mundus odisse uos me
autem odit quia ego
testimonium perhibeo
de illo quia opera eius
mala sunt Uos ascendite ad diem festum
hunc ego non ascendo ad
diem festum istum
quia meum tempus non
dum impletum est
Haec cum dixisset ipse
mansit in galilaea
Ut autem ascenderunt
fratres eius tunc
& ipse ascendit ad
diem festum non manifeste sed quasi
in occulto
Iudaei ergo quaerebant eum in die festo
& dicebant ubi est
ille & murmur multum de eo erat in
turba quidam enim
dicebant quia bonus
est Alii autem dicebant non sed seducit
turbas Nemo tamen
palam loquebatur
de illo propter metum iudaeorum
Iam autem die festo
mediante ascendit
ihs in templum & docebat & mirabantur iudaei dicentes
Quomodo hic litteras
scit cum non didicerit Respondit eis
ihs & dixit Mea doctrina non est mea
sed eius qui misit me
Si quis uoluerit uoluntatem eius facere
cognoscet de doctrina utrum ex dō sit
an ego a me ipso loquar
Qui a semetipso loquitur gloriam propriam quaerit qui autem quaerit gloriā
eius qui misit illum
hic uerax est & iniustitia in illo non est
Nonne moyses dedit
uobis legem & nemo
ex uobis facit legē
Quid me quaeritis interficere Respondit
turba & dixit
Daemonium habes
quis te quaerit interficere respondit ihs
& dixit eis unum opus
feci & omnes miramini propterea moyses
dedit uobis circumcision

Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier; Weberbach 25, D-54290 Trier; Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung; Foto: Anja Runkel; anja.runkel@trier.de
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Farbkarte #13
B.I.G.

cisionem. non quia
ex moyse est. sed ex
patribus. & in sabbato
circumcidit homine
Sic circumcisionem ac
cipit homo in sabbato.
ut non soluatur lex
moysi. mihi indignami
ni. quia totum hom
nem sanum feci in sab
bato. Nolite iudi
care secundum faci
em. sed iustum iudici
um iudicate.
Dicebant ergo quidā
ex hierosolymis.
Nonne hic est quem quae
runt interficere.
& ecce palam loquitur
& nihil ei dicunt.
Numquid uere cogno
uerunt principes.
quia hic est xp̄s.
Sed hunc scimus unde
sit. xp̄s autem cum ue
nerit nemo scit unde sit.

10 Lxxvi
T iiii
Dn cxii
L cxviii
Clamabat ergo do
cens in templo ih̄s. &
dicens. & me scitis. &
unde sim scitis. & a me
ipso non ueni. sed est
uerus qui misit me.
quem uos nescitis.
ego scio eum. quia ab
ipso sum. & ipse me misit.

10 Lxxvii
T cc xx
Dn c xxxviii
L cc lxi.
Quaerebant ergo eū
adprehendere.
& nemo misit in illum
manus. quia non dum
uenerat hora eius.

10 Lxxviii
X
Sol
De turba autem multi
credi derunt in eum.
& dicebant. xp̄s cum
uenerit. numquid plu
ra signa faciet quam
quae hic facit.
Audierunt pharisaei
turbam murmuran
tem de illo haec.

10 Lxxviiii
T cc
Dn cl xxxi
L cc lxxxv
Et miserunt princi
pes & pharisaei mi
nistros. ut adprehen
derent eum.

10 Lxxx
X
Sol
Dixit ergo ih̄s. adhuc
modicum tempus uo
biscum sum. & uado
ad eum qui misit me.

10 Lxxxi
X
Sol
Quaeretis me. & non in
uenietis. & ubi sum
ego uos non potestis
uenire.
Dixerunt
ergo iudaei ad semet
ipsos. quo hic iturus
est. quia non inueni

emus eum. numquid
in dispersionem gen
tium iturus est. &
docturus gentes.
quis est hic sermo quē
dixit. quaeretis me.
& non inuenietis. &
ubi sum ego uos non
potestis uenire.
In nouissimo autem die
magno festiuitatis.
stabat ih̄s. & clama
bat dicens. Si quis
sitit. ueniat ad me
& bibat. qui credit
in me. sicut dicit scrip
tura. flumina de
uentre eius fluent
aquae uiuae.
hoc autem dixit. de
spū quem acceptur
erant. credentes in
eum. Nondum
enim erat spūs datus.
quia ih̄s non dum fu
erat glorificatus.

10 Lxxxii
VII
Dn cxx
Ex illa ergo turba cum
audissent hos sermo
nes eius. dicebant.
hic est uere propheta.
Alii dicebant. hic est
xp̄s.

10 Lxxxiii
T VII
Dn V
Quidam autem dicebat.
numquid a galilaea xp̄s
uenit. non he scriptu
ra dicit. quia ex semi
ne dauid. & de beth
leem castello ubi erat
dauid uenit xp̄s.

10 Lxxxiii
X
Sol
Dissensio itaque fac
ta est in turba prop
ter eum.

10 Lxxxv
T cc xx
Dn c xxxvii
L cc xlii
Quidam autem ex ipsis
uolebant adpre hen
dere eum. sed nemo
misit super illum ma
nus.

10 Lxxxvi
X
Sol
Venerunt ergo minis
tri ad pontifices
& pharisaeos. & dixe
runt eis illi. quare
non adduxistis eum.
Responderunt ministri.
Numquam sic lo quu
tus est homo. sicut hic
homo. Responde
runt eis pharisaei.
Numquid & uos seduc
ti estis. numquid ali
quis ex principibus
credidit in eum. Aut
ex pharisaeis. sed
turba haec quae non
nouit legem. maledicti.

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black
© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25, D-54290 Trier. Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel, anja.runkel@trier.de
Centimetres
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

sunt. Dicit nicodemus adeos: ille qui uenit adeum nocte. qui unus erat exipsis.
Numquid lex nostra iudicat hominem. nisi audierit abipso prius. & cognouerit quid faciat. Respondерunt & dixerunt ei.
Numquid & tu galilaeus es? Scrutare & uide. quia propheta a galilaea non surgit. & reuersi sunt unusquisque in domum suam

Ihs autem perrexit in montem oliueti. & diluculo iterum uenit in templum. & omnis populus uenit ad eum. & sedens docebat eos.
Adducunt autem scribae & pharisaei mulierem. in adulterio deprehensam. & statuerunt eam in medio. & dixerunt ei. Magister. haec mulier modo deprehensa est in adulterio. In lege autem moyses mandauit nobis huiusmodi lapidare. tu ergo quid dicis?
Haec autem dicebant temptantes eum. ut possent accusare eum.
Ihs autem inclinans se deorsum. digito scribebat in terra.
Cum autem perseuerarent interrogantes eum. erexit se. & dixit eis. qui sine peccato est uestrum. primus in illam lapidem mittat. & iterum se inclinans. scribebat in terra. Audientes autem. unus post unum exiebant. incipientes a senioribus. & remansit solus. & mulier in medio stans.
Erigens autem se ihs. dixit ei. mulier. ubi sunt qui te accusabant. nemo te condemnauit?
Quae dixit. nemo dne.
Dixit autem ihs. nec ego te condemnabo. uade. & amplius iam noli peccare.
Iterum ergo locutus

est eis ihs dicens.
Ego sum lux mundi. qui sequitur me. non ambulabit in tenebris. sed habebit lucem uitae. Dixerunt ergo ei pharisaei.
Tu de teipso testimonium perhibes. testimonium tuum non est uerum. Respondit ihs & dixit eis. Et si ego testimonium perhibeo de meipso. uerum est testimonium meum. quia scio unde ueni. & quo uado. Uos autem nescitis unde uenio. & quo uado. Uos secundum carnem iudicatis. ego non iudico quemquam. Et si iudico ego. iudicium meum uerum est. quia solus non sum. sed ego & qui me misit pater. & in lege uestra scriptum est. quia duorum hominum testimonium uerum est.
Ego sum qui testimonium perhibeo de meipso. & testimonium perhibet de me qui misit me pater. Dicebant ergo ei. ubi est pater tuus?
Respondit ihs. neque me scitis. neque patrem meum. si me sciretis. forsitan & patrem meum sciretis.
Haec uerba locutus est in gazofilacio. docens in templo. & nemo adprehendit eum. quia nec dum uenerat hora eius.
Dixit ergo iterum eis ihs. Ego uado. & quaeretis me. & in peccato uestro moriemini. quo ego uado uos non potestis uenire. Dicebant ergo iudaei. Numquid interficiet semetipsum. quia dicit. quo ego uado uos non potestis uenire?
& dicebat eis. Uos de deorsum estis. ego de supernis sum. Uos de hoc mundo estis. ego non sum de hoc mundo.
Dixi ergo uobis. quia moriemini in peccatis uestris. Si enim non

crediderit is quia ego sum.
moriemini in peccato
uestro. Dicebant ergo
ei. tu quis es.
Dixit eis ihs. Principi
um quia & loquor uobis.
Multa habeo de uobis
loqui & iudicare.
sed qui misit me uerax est.
& ego quae audiui a beo.
haec loquor in mundo.
& non cognouerunt.
quia patrem eis dicebat dm.
Dixit ergo eis ihs.
Cum exaltaueritis fili
um hominis. tunc cogno
scetis quia ego sum
& a me ipso facio nihil
Sed sicut docuit me pa
ter haec loquor
& qui me misit mecum est.
non relinquit me solum.
quia ego quae placita
sunt ei facio semper.
Haec illo loquente mul
ti crediderunt in eum.
Dicebat ergo ihs ad eos
qui crediderunt ei iudaeos.
Si uos manseritis in sermo
ne meo. uere discipuli
mei eritis. & cognosce
tis ueritatem. & ueritas

liberabit uos. Respon
derunt ei. Semen abrahae
sumus. & nemini ser
uiuimus umquam. quo
modo tu dicis liberi eritis.
Respondit eis ihs. Amen
amen dico uobis. quia
omnis qui facit peccatum.
seruus est peccati.
Seruus autem non manet
in domo in aeternum.
filius manet in aeternum.
Si ergo filius uos libera
uerit. uere liberi eritis.
Scio quia filii abrahae es
tis. sed quaeritis me in
terficere. quia sermo
meus non capit in uobis.
Ego quod uidi apud pa
trem loquor. & uos quae
uidistis apud patrem
uestrum facitis.
Responderunt & dixe
runt ei. pater noster
abraham est. Dicit eis ihs.
Si filii abrahae estis
opera abrahae facite.
Nunc autem quaeritis me
interficere hominem
qui ueritatem loquutus
sum quam audiui a dō
hoc abraham non fecit.

uos facitis opera patris
uestri. Dixerunt ita
que ei. Nos ex fornica
tione non sumus nati.
unum patrem habemus
dm. Dixit ergo eis ihs.
Si ds pater uester esset.
diligeritis utique me.
Ego enim ex dō processi.
& ueni. neque enim
a me ipso ueni. sed ille
me misit. quare loquel
lam meam non cogno
scitis. quia non potestis
audire sermonem me
um. uos ex patre dia
bulo estis. & desideria
patris uestri uultis fa
cere. Ille homicida
erat ab initio. & in ue
ritate non stetit.
quia ueritas in eo non
est. cum loquitur men
dacium. ex propri
is loquitur. quia men
dax est. & pater eius.
Ego autem quia uerita
tem dico non creditis mihi.
Quis ex uobis arguit
me de peccato. Si ueri
tatem dico. quare uos
non creditis mihi.

qui est ex dō. uerba dī au
dit. propterea uos non
non auditis. quia ex dō
non estis. Responde
runt igitur iudaei. &
dixerunt ei. Nonne
benedicimus nos. quia
samaritanus es tu. & dae
monium habes.
Respondit ihs. Ego dae
monium non habeo.
sed honorifico patrem
meum. & uos inhonora
stis me. Ego autem non
quaero gloriam meam.
est qui quaerat & iudicet.
Amen amen dico uobis.
Si quis sermonem meum
seruauerit. mortem
non uidebit in aeternum.
Dixerunt ergo iudaei.
nunc cognouimus. quia
daemonium habes.
abraham mortuus est.
& prophetae. & tu dicis.
Si quis sermonem meum
seruauerit. non gusta
bit mortem in aeternum.
Numquid tu maior es pa
tre nostro abraham.
qui mortuus est. & pro
phetae mortui sunt.

Stadtbibliothek und Stadtarchiv Trier
Farbkarte #13 B.I.G.

quem tu dicis ipsum facis
Respondit ihs. Si ego glo
rifico me ipsum. gloria
mea nihil est. est pater
meus qui glorificat me.
quem uos dicitis quia
dns noster est. & non cog
nouistis eum. ego autem
noui eum. & si dixero
quia non scio eum. ero si
milis uobis mendax.
Sed scio eum. & sermonem
eius seruo. Abraham
pater uester exultauit
ut uideret diem meum.
Vidit & gauisus est.
Dixerunt ergo iudaei ad
eum. quinquaginta
annos non dum habes.
& abraham uidisti.
Dixit eis ihs. Amen amen
dico uobis. antequam
abraham fieret. ego sum.
Tulerunt ergo lapides
ut iacerent in eum.
Ihs autem abscondit se.
& exiuit de templo.

Et praeteriens. uidit ho
minem caecum a natiui
tate. & interrogauerunt
eum discipuli sui.
Rabbi. quis peccauit.
hic aut parentes eius ut
caecus nasceretur.
Respondit ihs. Neque hic
peccauit. neque paren
tes eius. sed ut manife
stentur opera dei in illo.
Me oportet operari ope
ra eius qui misit me.
donec dies est. uenit nox.
quando nemo potest
operari. quamdiu in
mundo sum. lux sum mundi.
Haec cum dixisset. expu
it in terram. & fecit lutum
ex sputo. & linuit lutum
super oculos eius. & dixit
ei. uade lauare in natatoria
siloe. quod interpretatur
missus. abiit ergo
& lauit. & uenit uidens.
Itaq: uicini & qui uidebant
eum prius quia mendi
cus erat. dicebant.
Nonne hic est qui sedebat
& mendicabat. Alii dice
bant. quia hic est. Alii au
tem. Neque quaquam sed si
milis est eius. Ille uero
dicebat. quia ego sum.
Dicebant ergo ei.
quomodo ergo aperti
sunt tibi oculi. Respondit.
ille homo qui dicitur ihs
lutum fecit. & unxit ocu
los meos. & dixit mihi.
uade ad natatoriam siloe
& lauare. & abii. & la
tus. & uidi. Dixerunt ei
ubi est ille. ait. Nescio.
Adducunt eum ad phari
saeos qui caecus fuerat.
Erat autem sabbatum.
quando lutum fecit ihs.
& aperuit oculos eius.
Iterum ergo interroga
bant eum pharisaei.
quomodo uidisset.
Ille autem dixit eis.
lutum posuit mihi super
oculos. & laui. & uideo.
Dicebant ergo ex phari
saeis quidam. Non est hic
homo a deo. qui sabbatum
non custodit. Alii dice
bant. quomodo potest
homo peccator haec
signa facere. & scisma
erat inter eos. Dicunt er
go caeco iterum.
Tu quid dicis de eo. qui
aperuit oculos tuos.
Ille autem dixit. quia
propheta est. Non cre
diderunt ergo iudaei
de illo quia caecus fuis
set. & uidisset. donec uo
cauerunt parentes eius
qui uiderat. & interro
gauerunt eos dicentes.
Hic est filius uester. quem
uos dicitis quia caecus
natus est. quomodo er
go nunc uidet. Respon
derunt eis parentes eius
& dixerunt. Scimus
quia hic est filius noster.
& quia caecus natus est.
quomodo autem nunc ui
det. nescimus. aut quis
eius aperuit oculos nos
nescimus. Ipsum interro
gate. aetatem habet.
ipse de se loquatur.
Haec dixerunt parentes
eius. quia timebant iu
daeos. Iam enim conspi
rauerant iudaei. ut si quis
eum confiteretur xpm.
extra synagogam fieret.
Propter ea parentes eius
dixerunt. quia aetatem
habet. Ipsum interro
gate. Vocauerunt ergo
rursum hominem qui
fuerat caecus. & dixe
runt ei. Da gloriam deo.

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Farbkarte #13 B.I.G.
© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier; Weberbach 25; D-54290 Trier; Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung; Foto: Anja Runkel; anja.runkel@trier.de

nos scimus. quia hic homo
peccator est. Dixit er-
go ille. si peccator est.
nescio. unum scio. quia
caecus cum essem. modo
uideo. Dixerunt ergo
illi. quid fecit tibi. quo
modo aperuit oculos
Respondit eis. Dixi uo
bis iam & audistis. quid
iterum uultis audire
num quid & uos uultis
discipuli eius fieri
maledixerunt ei. & dixe-
runt. tu discipulus illius
sis. nos autem moysi disci
puli sumus. Nos scimus.
quia moysi loquutus est
ds. hunc autem nescimus
unde sit. Respondit
ille homo. & dixit eis.
In hoc enim mirabile est.
quia uos nescitis unde sit.
& aperuit meos oculos.
Scimus autem. quia pec
catores ds non audit.
sed si quis dei cultor est.
& uoluntatem eius facit.
hunc exaudit. A saeculo
non est auditum. quia
aperuit quis oculos cae-
ci nati. nisi esset hic
a deo. non poterat facere
quicquam. Respon-
derunt & dixerunt ei.
In peccatis natus es totus.
& tu doces nos. & eiece-
runt eum foras.
Audiuit ihs quia eiecerunt
eum foras. & cum inuen-
isset eum dixit ei.
Tu credis in filium dei
Respondit ille & dixit.
quis est dne. ut credam
in eum. & dixit ei ihs.
& uidisti eum. & qui loqui
tur tecum ipse est.
Ille ait. credo dne.
& procidens adorauit eum. F
Dixit ei ihs. In iudicium
ego in hunc mundum uen.
ut qui non uident uideant.
& qui uident. caeci fiant.
Audierunt ex phari
saeis qui cum ipso erant.
& dixerunt ei. numquid
& nos caeci sumus.
Dixit eis ihs. Si caeci esse
tis. non haberetis peccа
tum. nunc uero dicitis.
quia uidemus. peccatum
uestrum manet.

VIIII + AMEN AMEN DICO UOBIS
qui non intrat per ostiu

in ouile ouium. sed ascen
dit aliunde. ille fur est
& latro. qui autem intrat
per ostium. pastor est
ouium. huic ostiarius
aperit. & oues uocem
eius audiunt. & proprias
oues uocat nominatim.
& educit eas. & cum pro
primas oues emiserit. ан
te eas uadit. & oues illi
sequuntur. quia sciunt
uocem eius. alienum au
tem non sequuntur.
sed fugient ab eo. quia
non nouerunt uocem
alienorum.
Hoc prouerbium dixit
eis ihs. Illi autem non
cognouerunt. quid lo
quereter eis.
Dixit ergo eis iterum ihs.
Amen amen dico uobis.
quia ego sum ostium ouium.
Omnes quotquot uene-
runt. fures sunt & la
trones. sed non audie
runt eos oues.
Ego sum ostium. per me
si quis introierit. salua
bitur. & ingredietur.
& egredietur. & pascua

10 xx
III
Th cxn
L. cxvnn

10 xc i
III
Sh ccnn
Th cxv

10 xcn
N
Sol

inueniet. fur non uenit
nisi ut furetur. & mac
tet. & perdat. ego ue
ni ut uitam habeant.
& abundantius habeant. F
Ego sum pastor bonus.
bonus pastor animam
suam dat pro ouibus.
Mercennarius. & qui non
est pastor. cuius non
sunt oues propriae.
uidit lupum uenientem.
& dimittit oues & fugit.
& lupus rapit. & dispergit
oues. mercennarius autem fugit. quia
mercennarius est.
& non pertinet ad eum
de ouibus. Ego sum
pastor bonus. & cognosco
meas. & cognoscunt
me meae.
Sicut nouit me pater. &
ego agnosco patrem.
Et animam meam pono
pro ouibus meis.
Et alias oues habeo. quae
non sunt ex hoc ouili.
& illas oportet me ad
ducere. & uocem meam
audient. & fiet unum
ouile. & unus pastor. F

© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier; Weberbach 23; D-54290 Trier. Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel: anja.runkel@trier.de
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Farbkarte #13
B.I.G.

Propterea me pater diligit. quia ego pono animam meam. ut iterum sumam eam. nemo tollit eam a me. sed ego pono eam a me ipso.
potestatem habeo ponendi eam. & potestatem habeo iterum sumendi eam. hoc mandatum accepi a patre meo.
Dissensio rursum facta est inter iudaeos. propter sermones hos.
Dicebant autem multi ex ipsis. Daemonium habet & insanit. quid eum audritis. alii dicebant.
Haec verba non sunt daemonium habentis.
Numquid daemonium potest caecorum oculos aperire.
Facta sunt autem encenia in hierosolymis. & hiems erat. & ambulabat ihs in templo. in porticu salomonis. Circumdederunt ergo eum iudaei. & dicebant ei.
quousque animam nostram tollis. si tu es xps.
dic nobis palam.
Respondit eis ihs.
Loquor vobis & non creditis. opera quae ego facio in nomine patris mei. haec testimonium perhibent de me. Sed vos non creditis. quia non estis ex ovibus meis.
Oves meae vocem meam audiunt. & ego cognosco eas. & sequuntur me.
& ego vitam aeternam do eis. & non peribunt in aeternum. & non rapiet eas quis quam de manu mea. Pater meus quod dedit mihi. maius est omnib: & nemo potest rapere de manu patris mei.
Ego et pater unum sumus.
Sustulerunt lapides iudaei. ut lapidarent eum.
Respondit eis ihs.
multa bona opera ostendi vobis ex patre meo. propter quod eorum opus me lapidatis.
Responderunt ei iudaei.
De bono opere non lapidamus te. sed de blasphemia. & quia tu homo cum sis.
facis te ipsum deum.
Respondit eis ihs.
Nonne scriptum est in lege vestra. quia ego dixi dii estis. illos dixit deos. ad quos sermo dei factus est. & non potest solvi scriptura. quem pater sanctificavit. & misit in mundum.
vos dicitis. quia blasphemas. quia dixi filius dei sum.
Si non facio opera patris mei. nolite credere mihi.
Si autem facio. & si mihi non vultis credere. operibus credite. ut cognoscatis & credatis. quia in me est pater. & ego in patre.
Quaerebant ergo eum adprehendere. & exiit de manibus eorum.
& abiit iterum trans iordanen. in eum locum ubi erat iohannes baptizans primum. & mansit illic.
Et multi venerunt ad eum. & dicebant. quia iohannes quidem signum fecit nullum. Omnia autem quaecumque dixit iohannes de hoc vera erant. & multi crediderunt in eum.

Erat autem quidam languens lazarus a bethania. de castello mariae & sororis eius martha. Maria autem erat. quae unxit dominum unguento. & extersit pedes eius capillis suis. cuius frater lazarus infirmabatur. miserunt ergo sorores ad eum dicentes.
Domine. ecce quem amas infirmatur. Audiens autem ihs dixit eis.
Infirmitas haec non est ad mortem. sed pro gloria dei. ut glorificetur filius dei per eam.
Diligebat autem ihs martham & sororem eius mariam. & lazarum.
Ut ergo audivit quia infirmabatur. tunc quidem mansit in eodem loco duobus diebus.
Deinde post haec. dicit discipulis suis. eamus in iudaeam iterum.
Dicunt ei discipuli.
Rabbi. nunc quaerebant te iudaei lapidare.
& iterum vadis illuc.

Respondit ihs nonne
duodecim sunt horae
diei si quis ambulauerit
in die non offendit quia
lucem huius mundi uidet
Si autem ambulauerit
in nocte offendit quia lux
non est in eo
Haec cum dixisset et post hoc dicit eis
Lazarus amicus noster
dormit sed uado ut a somno
ab eo surgam eum
Dixerunt ergo discipuli
eius dne si dormit
saluus erit Dixerat
autem ihs de morte eius
Illi autem putauerunt
quia de dormitione somni diceret tunc ergo
dixit eis ihs manifeste
Lazarus mortuus est
et gaudeo propter uos
ut credatis quoniam non
eram ibi sed eamus ad eum
Dixit ergo thomas qui
dicitur didymus ad con
discipulos eamus et nos
ut moriamur cum eo
Uenit itaq; ihs et inuenit
eum quattuor dies iam
in monumento habentem
Erat autem bethania
iuxta hierosolymam
quasi stadia quindecim
Multi autem ex iudaeis
uenerant ad martham
et mariam ut consolarentur eas de fratre suo
Martha ergo ut audiuit
quia ihs uenit occurrit
illi maria autem domi
sedebat Dixit ergo
martha ad ihm
Dne si fuisses hic frater
meus non fuisset mortuus sed et nunc scio
quia quaecumq; poposceris ad deum dabit tibi deus Dicit
illi ihs resurget frater tuus
Dicit ei martha Scio quia
resurget in resurrectione in nouissimo die
Dixit ei ihs ego sum resurrectio et uita qui credit
in me etiam si mortuus
fuerit uiuet et omnis
qui uiuit et credit in me
non morietur in aeternum
Credis hoc martha illi utique
dne ego credidi quia tu
es xps filius dei qui in hunc
mundum uenisti
Et cum haec dixisset abiit
et uocauit mariam sororem
suam silentio dicens

magister adest et uocat te
Illa ut audiuit surgit
cito et uenit ad eum
Nondum enim uenerat ihs
in castellum sed erat
adhuc in illo loco ubi oc
currerat ei martha
Iudaei igitur qui erant
cum ea in domo et con so
labantur eam cum ui
dissent mariam quia
cito surrexit et exiit
secuti sunt eam dicen
tes quia uadit ad monumentum ut ploret ibi
Maria ergo cum uenisset
ubi erat ihs uidens eum
cecidit ad pedes eius
et dixit ei Dne si fuisses
hic non esset mortuus
frater meus
Ihs ergo ut uidit eam plorantem et iudaeos qui
uenerant cum ea plorantes in fremuit spu et
turbauit seipsum et dixit
ubi posuistis eum
Dicunt ei Dne ueni et uide
Et lacrimatus est ihs
Dixerunt ergo iudaei
ecce quomodo amabat
eum quidam autem
dixerunt ex ipsis
Non poterat hic qui ape
ruit oculos caeci facere
ut et hic non moreretur
Ihs ergo rursum fremens
in semetipso uenit ad mo
numentum erat autem
spelunca et lapis superpositus erat ei
Ait ihs tollite lapidem
Dicit ei martha soror eius
qui mortuus fuerat
Dne iam fetet quatriduanus enim est
Dicit ei ihs Nonne dixi
tibi quoniam si credideris
uide bis gloriam dei
Tulerunt ergo lapidem
Ihs autem eleuatis sursum oculis dixit
Pater gratias agotibi
quoniam audisti me
Ego autem sciebam quia
semper me audis Sed propter populum qui circumstat dixi ut credant
quia tu me misisti
Haec cum dixisset uoce
magna clamauit
Lazare ueni foras
Et statim prodiit qui fuerat mortuus ligatus

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Farbkarte #13 B.I.G.
© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier; Weberbach 25; D-54290 Trier; Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung; Foto: Anja Runkel; anja.runkel@mx.de

pedes & manus institis.
& facies illius sudario
erat ligata.
Dicit eis ihs. Soluite eum.
& sinite abire.
Multi ergo ex iudaeis qui
uenerant ad mariam.
& uiderant quae fecit.
crediderunt in eum.
Quidam autem ex ipsis ab
ierunt ad pharisaeos.
& dixerunt eis quae fecit ihs.
Colligerunt ergo pontifi
ces & pharisaei concili
um. & dicebant.
Quid facimus quia hic homo
multa signa facit.
Si dimittimus eum sic om
nes credent in eum.
& uenient romani. & tol
lent nostrum & locum
& gentem. Unus autem
ex ipsis caiphas cum esset
pontifex anni illius. dixit
eis. uos nescitis quicquam
nec cogitatis. quia expe
dit nobis ut unus moriatur
homo pro populo. & non
tota gens pereat.
Hoc autem a semetipso
non dixit. sed cum esset
pontifex anni illius.

prophetauit quia ihs
moriturus erat pro gen
te. & non tantum pro
gente. sed ut filios dei qui
erant dispersi. congre
garet in unum.
Io xcv III cxvii Ps xxvi
A billo ergo die. cogita
uerunt ut interfice
rent eum. Ihs ergo iam
non in palam ambulabat
apud iudaeos. sed abiit
in regionem iuxta deser
tum. in ciuitatem quae
dicitur ephrem. & ibi
morabatur cum discipu
lis suis.
IX. Io xcvi I cclxxiiii Ps clii L cclx
Proximum autem
erat pascha iudaeorum.
Io xcvii X sol
Et ascenderunt multi hie
rosolymam de regione ante
pascha. ut sanctificarent
seipsos. quaerebant er
go ihm. & conloqueban
tur ad inuicem in templo
stantes. quid putatis quia
non uenit ad diem festum.
Dederant autem pontifi
ces & pharisaei mandatum.
ut si quis cognouerit ubi sit.
indicet ut ad prehen
dant eum. Ihs ergo
ante sex dies pasche

uenit bethaniam. ubi fu
erat lazarus mortuus.
quem suscitauit ihs.
Io xcviii I Ps cclxxv Ps clvii L lxxxiii
Fecerunt autem ei cae
nam ibi. & martha mi
nistrabat. Lazarus ue
ro. unus erat ex discum
bentibus cum eo.
Maria ergo. accepit libram
unguenti nardi pistici
praetiosi. & unxit pedes
ihu. & extersit capillis
suis pedes eius. & domus
impleta est ex odore
unguenti. Dicit ergo
unus ex discipulis eius
iudas scariothis. qui erat
eum traditurus.
Quare hoc unguentum
non uenit trecentis
denariis. & datum est
egenis. Dixit autem
hoc. non quia de egenis
pertinebat ad eum.
sed quia fur erat. & lo
culos habens. ea quae
mittebantur exporta
bat. Dixit ergo ihs.
Sine illam. ut in die sepul
turae meae seruet illud.
pauperes enim semper
habetis. uobiscum

me autem non semper
habebitis.
Io xcviii X sol
Cognouit ergo turba
multa ex iudaeis quia
illic est. & uenerunt
non propter ihm tan
tum. sed ut lazarum
uiderent. quem suscita
uit a mortuis.
Cogitauerunt autem
principes sacerdotum.
ut & lazarum interfi
cerent. quia multi prop
ter illum abibant ex
iudaeis. & credebant in ihm.
Io c I Ps cccxiii Ps cxxiiii L ccxxxiiii
In crastinum autem
turba multa quae uene
rat ad diem festum.
cum audissent quia ue
nit ihs hierosolymam.
acceperunt ramos pal
marum. & processerunt
obuiam ei. & clamabant.
Osanna benedictus qui
uenit in nomine dni.
rex israhel.
Io ci VII Ps ccvii
Et inuenit ihs asellum.
& sedit super eum. sicut
scriptum est. Noli time
re filiasion. ecce rex tu
us uenit. sedens super
pullum asinae.

Io cii X Sol

HAec non cognouerunt discipuli eius primum sed quando glorificatus est ihs. tunc recordati sunt quia haec erant scripta de eo. & haec fecerunt ei. testimonium ergo perhibebat turba quae erat cum eo. quando lazarum uocauit de monumento. & suscitauit eum a mortuis. propterea & obuiam uenit ei turba. quia audierunt eum fecisse hoc signum. pharisaei ergo dixerunt ad semetipsos. uidetis quia nihil proficimus. ecce mundus totus post eum abiit.

Erant autem gentiles quidam ex his qui ascenderant ut adorarent in die festo. hi ergo accesserunt ad philippum. qui erat a bethsaida galilaeae. & rogabant eum dicentes. dne. uolumus ihm uidere. uenit philippus. & dicit andreae. andraeas rursum & philippus. dixerunt ihu.

Io ciii 1111 dn ccxcviii dn clxxx

IHS autem respondit eis. dicens. uenit hora. ut glorificetur filius hominis.

Io ciiii † X Sol

AMen amen dico uobis. nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit. ipsum solum manet. si autem mortuum fuerit. multum fructum affert.

Io cv III dn xcvii L ccxi

QUi amat animam suam perdet eam. & qui odit animam suam in hoc mundo. in uitam aeternam custodit eam.

Io cvi X Sol

SI quis mihi ministrat. me sequatur. & ubi sum ego. illuc & minister meus erit. Si quis mihi ministrauerit. honorificabit eum pater meus.

Io cvii III dn ccxcii dn clxxxi

NUnc anima mea turbata est. & quid dicam. pater saluifica me ex hora hac.

Io cviii X Sol

SEd propterea ueni in horam hanc. pater clarifica tuum nomen.

Uenit ergo uox de caelo. & clarificaui. & iterum clarificabo.

Turba ergo quae stabat & audierat. dicebat tonitruum factum esse. Alii dicebant. angelus ei locutus est.

Respondit ihs & dixit. non propter me haec uox uenit. sed propter uos. Nunc iudicium est mundi. Nunc princeps huius mundi eicietur foras. & ego si exaltatus fuero a terra. omnia traham ad me ipsum.

Hoc autem dicebat. significans qua morte esset moriturus. Respondit ei turba. Nos audiuimus ex lege. quia xps manet in aeternum. & quomodo tu dicis oportet exaltari filium hominis. Quis est iste filius hominis. Dixit ergo eis ihs. Adhuc modicum lumen in uobis est. Ambulate dum lucem habetis. ut non tenebrae uos comprehendant. & qui ambulat in tenebris nescit quo uadat. Dum lucem habetis. credite in lucem.

ut filii lucis sitis. Haec locutus est ihs. & abiit. & abscondit se ab eis. Cum autem tanta signa fecisset coram eis. non credebant in eum. ut sermo esaiae prophetae impleretur quem dixit. dne. quis credidit auditui nostro. & brachium dni cui reuelatum est.

Io cviii I dn ccxxxiii dn xxxvii L lxxvii

PROPTEREA non poterant credere. quia iterum dixit esaias. excecauit oculos eorum. & indurauit eorum cor. ut non uideant oculis. & intelligant corde. & conuertantur. & sanem eos.

Io cx X Sol

HAec dixit esaias. quando uidit gloriam eius. & locutus est de eo.

Uerumtamen. & ex principibus multi crediderunt in eum. sed propter pharisaeos non confitebantur. ut de synagoga non eicerentur. Dilexerunt enim gloriam hominum. magis quam gloriam dei.

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black
© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier; Weberbach 25; D-54290 Trier; Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung; Foto: Anja Runkel; anja.runkel@mx.de
Centimetres
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Iesus autem clamauit & dixit: Qui credit in me non credit in me. sed in eum qui misit me.
Et qui uidet me uidet eum qui misit me.
Ego lux in mundum ueni ut omnis qui credit in me in tenebris non maneat.
Et si quis audierit uerba mea & non custodierit ego non iudico eum.
Non enim ueni ut iudicem mundum. sed ut saluificem mundum.
Qui spernit me & non accipit uerba mea habet qui iudicet eum.
Sermo quem locutus sum. ille iudicabit eum in nouissimo die. quia ego ex me ipso non sum locutus.
Sed qui misit me pater ipse mihi mandatum dedit quid dicam. & quid locuar.
Et scio quia mandatum eius uita aeterna est.
Quae ergo ego loquor sicut dixit mihi pater sic loquor.

XI.

Ante diem autem festum paschae.

Sciens ihs quia uenit eius hora ut transeat ex hoc mundo ad patrem cum dilexisset suos qui erant in mundo. in finem dilexit eos.
Et cena facta. cum diabolus iam misisset in cor ut traderet eum iudas simonis scariothis.
Sciens quia omnia dedit ei pater in manus. & quia ad deum exiit. & ad deum uadit.
Surgit a cena & ponit uestimenta sua.
& cum accepisset linteum praecinxit se. deinde misit aquam in peluim. & coepit lauare pedes discipulorum. & extergere linteo quo erat praecinctus.
Uenit ergo ad simonem petrum. & dicit ei petrus.
Dne. tu mihi lauas pedes.
Respondit ihs & dixit ei: quod ego facio tu nescis modo. scies autem postea.
Dicit ei petrus.
Non lauabis mihi pedes in aeternum.

Respondit ei ihs.
Si non lauero te non habebis partem mecum.
Dicit ei simon petrus.
Dne. non tantum pedes meos. sed & manus & caput.
Dicit ei ihs. qui lotus est non indiget nisi ut pedes lauet. sed est mundus totus. & uos mundi estis. sed non omnes.
Sciebat enim quis nam esset qui traderet eum.
Propterea dixit. non estis mundi omnes.
Postquam ergo lauit pedes eorum. & accepit uestimenta sua. & cum recubuisset iterum dixit eis. Scitis quid fecerim uobis.
Uos uocatis me magister & dne. & bene dicitis. sum etenim.
Si ergo ego laui uestros pedes dns & magister. & uos debetis alter alterius lauare pedes.
Exemplum enim dedi uobis. ut quemadmodum ego feci uobis. ita & uos faciatis.

Amen amen dico uobis. non est seruus maior domino suo. neque apostolus maior eo qui misit illum. Si haec scitis beati eritis si feceritis ea.
Non de omnibus uobis dico. ego scio quos elegerim. sed ut impleatur scriptura. qui manducat mecum panem. leuabit contra me calcaneum suum.
Amodo dico uobis. priusquam fiat. ut credatis cum factum fuerit. quia ego sum.
Amen amen dico uobis. qui accipit si quem misero me accipit. qui autem me accipit. accipit eum qui me misit.
Cum haec dixisset ihs. turbatus est spu. & protestatus est & dixit.
Amen amen dico uobis. quia unus ex uobis tradet me.
Aspiciebant ergo ad inuicem discipuli haesitantes de quo diceret.

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black
© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier; Weberbach 75; D-54290 Trier; Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung; Foto: Anja Runkel; anja.runkel@tr.de
Centimetres
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

10 cxciii
X
Sol

Erat ergo recumbens
unus ex discipulis eius
in sinu ihū. quem diligebat ihs; innuit ergo
huic simon petrus. & dicit ei; quis est de quo dicit

Ita q: cum recubuisset
ille supra pectus ihū
dicit ei; dne quis est
qui respondit ihs;

Ille est cui ego intinctū
panem porrexero;

10 cxciiii
VIIII
Lelxii

Et cum intinxisset pa
nem. dedit iude simo
ni scariothes;
& post buccellam tunc
introiuit in illum sathanas;

10 cxciv
X
Sol

Dicit ei ihs; quod facis
fac citius; hoc autem
nemo scivit discumben
tium ad quid dixerit ei;
quidam enim putabant
quia loculos habebat
iudas. quia dicit ei ihs
em ea quae opus sunt
nobis ad diem festum.
aut egenis ut aliquid
daret; cum ergo acce
pisset ille bucellam.
exiuit continuo
erat autem nox
Cum ergo exisset dicit ihs;

Nunc clarificatus est filius hominis. & dē clarificatus est in eo;

Si dē clarificatus est in eo.
& dē clarificabit eum
in semetipso. & continuo
clarificabit eum.

Filioli adhuc modicum uobiscum sum; quaeretis
me. & sicut dixi iudaeis.
quo ego uado uos non po
testis uenire;
& uobis dico modo:
Mandatum nouum do uo
bis: ut diligatis inuicem.
sicut dilexi uos. ut & uos
diligatis inuicem.

In hoc cognoscent omnes
quia mei estis discipuli.
si dilectionem habueri
tis ad inuicem.

10 cxcvi
T ī
dñi ccl.xxxvi
dñi
dñi clxx
L. ccl.xxv

Dicit ei simon petrus
Dne quo uadis
Respondit ihs; quo ego
uado non potes me modo
sequi. sequeris autem
postea; Dicit ei petrus:
quare non possum te sequi
modo. animam meam pro
te ponam; Respondit ihs:
Animam tuam pro me po
nis. Amen amen dico

tibi non cantabit gallus
donec ter me neges.

10 cxcvii
X
Sol

Non turbetur cor ue
strum; creditis in deum
& in me credite. in do
mo patris mei. man
siones multae sunt.
Si quominus dixissem uo
bis. quia uado parare uo
bis locum: & si abiero &
praeparauero uobis locū
iterum uenio & accipiam
uos ad me ipsum. ut ubi sū
ego. & uos sitis; & quo ego
uado scitis & uiam scitis.
Dicit ei thomas. Dne ne
scimus quo uadis; & quo
modo possumus uiam
scire. Dicit ei ihs
Ego sum uia & ueritas &
uita: Nemo uenit ad pa
trem. nisi per me.
Si cognouissetis me. & pa
trem meum utique cogno
uissetis. & amodo cog
noscetis eum. & uidistis
eum: Dicit ei philippus:
Dne ostende nobis patrem
& sufficit nobis;
Dicit ei ihs. Tanto tempo
re uobiscum sum. & non
cognouistis me philip
pe? qui uidit me. uidit
& patrem; quomodo tu
dicis. ostende nobis pa
trem; non credis quia
ego in patre. & pater
in me est. uerba quae
ego loquor uobis. a me
ipso non loquor; pater
autem in me manens.
ipse facit opera.
Non creditis quia ego
in patre. & pater in me
est. alioquin propter
opera ipsa credite.
Amen amen dico uobis.
qui credit in me. opera
quae ego facio & ipse
faciet. & maiora ho
rum faciet. quia ego
ad patrem uado.

10 cxcviii
T ī
dñi ccxvi
dñi cxxv

Et quodcumque pe
tieritis in nomine meo.
hoc faciam. ut glori
ficetur pater in filio;
Si quid petieritis me in
nomine meo. hoc faciam;
Si diligitis me. mandata
mea seruate. & ego ro
gabo patrem. & alium
paracletum dabit uo
bis. ut maneat uobiscū
in aeternum. spm ueri
tatis. quem mundus

non potest accipere
quia non uidet eum. nec
scit eum; uos autem
cognoscetis eam quia
apud uos manebit. &
in uobis erit;
Non relinquam uos orfa
nos. ueniam ad uos.
Adhuc modicum. & mun
dus me iam non uidet,
uos autem uidetis me.
quia ego uiuo. & uos uiue
tis; in illo die uos cogno
scetis quia ego sum in
patre meo. & uos in me.
& ego in uobis; qui ha
bet mandata mea &
seruat ea. ille est qui di
ligit me;
Qui autem diligit me.
diligetur a patre meo.
& ego diligam eum.
& manifestabo ei me
ipsum;
Dicit ei iudas. non ille sca
riothis; dne. quid factu
est. quia nobis manife
staturus es teipsum.
& non mundo. Respon
dit ihs. & dixit ei,
Si quis diligit me. sermo
nem meum seruabit.
& pater meus diliget eum.
& ad eum ueniemus. & man
sionem apud eum faciemus.
Qui non diligit me. sermo
nes meos non seruat.
Et sermonem quem audi
stis non est meus. sed eius
qui misit me patris.
Haec locutus sum uobis.
apud uos manens.
Paracletus autem spūs sc̄s.
quem mittet pater in
nomine meo. ille uos do
cebit omnia. & suggere
ret uobis omnia. quae
cumque dixero uobis.
Pacem relinquo uobis.
pacem meam do uobis.
non quomodo mundus dat
ego do uobis.
Non turbetur cor uestrum.
neque formidet.
Audistis quia ego dixi uo
bis. uado. & uenio ad uos.
Si diligeretis me. gaude
retis utique. quia uado
ad patrem. quia pater
maior me est. & nunc
dixi uobis priusquam
fiat. ut cum factum
fuerit credatis.
Iam non multa loquar

uobis cum, uenit enim
princeps mundi huius.
& in me non habet quicquā.
Sed ut cognoscat mundus
quia diligo patrem.
& sicut mandatum dedit
mihi pater sic facio. F
Surgite eamus hinc.
XII Ego sum uitis uera
et pater meus agricola
est, Omnem palmitem
in me non ferentem fruc
tum tollet eum.
& omnem qui fert fruc
tum purgabit eum. ut
fructum plus adferat.
Iam uos mundi estis. propter
sermonem quem lo
cutus sum uobis.
Manete in me. & ego in uo
bis; Sicut palmes non po
test ferre fructum a se
metipso. nisi manserit
in uite. sic nec uos. nisi in
me manseritis.
Ego sum uitis uos palmites.
qui manet in me. & ego
in eo. hic fert fructum
multum. quia sine me
nihil potestis facere.
Si quis in me non manse
rit. mittetur foras
sicut palmes. & aruit.
& colligent & igni mit
tent & ardet;
Si manseritis in me. & uer
ba mea in uobis manse
rint. quod cum q: uolue
ritis petetis. & fiet uobis. F
In hoc clarificatus est
pater meus. ut fructum
plurimum adferatis.
& efficiamini mei disci
puli. Sicut dilexit me
pater. & ego dilexi uos;
Manete in dilectione
mea; Si praecepta mea
seruaueritis manebitis
in dilectione mea. Sicut
& ego patris mei praecep
ta seruaui. & maneo in eius
dilectione; Haec locqu
tus sum uobis ut gaudium
meum in uobis sit. & gau
dium uestrum impleatur F
Hoc est praeceptum me
um. ut diligatis inui
cem. sicut dilexi uos.
Maiorem hac dilectio
nem nemo habet. ut ani
mam suam quis ponat
pro amicis suis.
Uos amici mei estis. si fe
ceritis quae ego prae
cipio uobis. Iam non di
co uos seruos.

quia seruus nescit quid
faciat dominus eius;
Vos autem dixi amicos:
quia omnia quaecumq;
audiui apatre meo nota
feci uobis. Non uos me
elegistis. sed ego elegi
uos: & posui uos ut eatis.
& fructum afferatis.
& fructus uester maneat:
Ut quod cumque petieritis patrem in nomi
ne meo. det uobis. F
Haec mando uobis. ut dili
gatis inuicem.
Si mundus uos odit. scitote quia me prior em uo
bis odio habuit;
Si de mundo fuissetis. mun
dus quod suum erat dili
geret; quia uero de mun
do non estis. sed ego ele
gi uos de mundo. propt
erea odit uos mundus;
Mementote sermonis
mei. quem ego dixi uo
bis. Non est seruus ma
ior domino suo.
Si me persecuti sunt.
& uos persequentur;
Si sermonem meum ser
uauerunt. & uestrum
seruabunt;
Sed haec omnia facient
uobis propter nomen
meum.
Quia nesciunt eum. qui
misit me.
Si non uenissem & locu
tus fuissem eis. peccatum
non haberent. Nunc au
tem excusationem non
habent de peccato suo.
Qui me odit. & patrem
meum odit.
Si opera non fecissem in
eis. quae nemo alius fecit.
peccatum non haberent.
Nunc autem & uiderunt.
& oderunt & me & pa
trem meum; sed ut im
pleatur sermo qui in le
ge eorum scriptus est.
quia odio me habue
runt gratis. F
Cum autem uenerit pa
racletus. quem ego mit
tam uobis a patre. spm
ueritatis. qui a patre
procedit. ille testimoni
um perhibebit de me;
& uos testimonium per
hibetis. quia ab initio
mecum estis.

Haec locutus sum uobis
ut non scandalizemini.
abs que synagogis faci
ent uos;
Sed uenient hora. ut omnis
qui interficit uos. arbi
tretur obsequium se
praestare deo;
& haec facient uobis.
quia non nouerunt pa
trem neque me;
Sed haec locutus sum
uobis. ut cum uenerit ho
ra eorum. reminiscami
ni quia ego dixi uobis; F
Haec autem uobis ab initio non dixi. quia uobis
cum eram. at nunc
uado ad eum qui me mi
sit. & nemo ex uobis in
terrogat me. quo uadis;
Sed quia haec locutus
sum uobis. tristitia im
plebit cor uestrum.
Sed ego ueritatem dico
uobis. expedit uobis ut
ego uadam. Si enim non
abiero. paracletus non
uenit ad uos; Si autem
abiero. mittam eum ad uos;
& cum uenerit. ille ar gu
et mundum de peccato
& de iustitia & de iudicio;
De peccato quidem.
quia non credunt in me;
De iustitia uero. quia ad
patrem uado. & iam
non uidetis me;
De iudicio autem. quia
princeps mundi huius iam
iudicatus est;
Adhuc multa habeo uobis
dicere. sed non potestis
portare modo;
Cum autem uenerit ille
spūs ueritatis. docebit
uos omnem ueritatem.
Non enim loquetur a se
metipso. sed quaecum
que audiet loquetur.
& quae uentura sunt
adnuntiabit uobis;
Ille me clarificabit. quia
de meo accipiet. & ad
nuntiabit uobis; F
Omnia quaecumque
habet pater. mea sunt.
Propterea dixi. quia de
meo accipiet. & adnun
tiabit uobis;
Modicum & iam non ui
debitis me. & iterum
modicum & uidebitis me.
quia uado ad patrem.

Dixerunt ergo discipu
li eius ad inuicem:
quid est hoc quod dicit
nobis modicum & non
uidebitis me. & iterum
modicum & uidebitis
me. & quia uado ad pa
trem. Dicebant ergo:
quid est hoc quod dicit
modicum. nescimus quid
loquatur. Cognouit
autem ihs quia uole
bant eum interroga
re. & dixit eis:
De hoc quaeritis inter
uos. quia dixi modicum
& non uidebitis me.
& iterum modicum & ui
debitis me.
+ Amen amen dico uobis.
quia plorabitis & flebi
tis uos. mundus autem
gaudebit. uos autem
contristabimini. sed tri
stitia uestra uertetur
in gaudium. mulier
cum parit tristitiam
habet. quia uenit hora
eius. cum autem pepe
rerit puerum. iam non
meminit pressurae
propter gaudium.

quia natus est homo in
mundum. & uos igitur
nunc quidem tristitiam
habetis; iterum autem
uidebo uos. & gaudebit
cor uestrum. & gaudium
uestrum. nemo tollet
F a uobis. & in illo die me
non rogabitis quicquam.
10 cL. IIII ... Amen amen dico uobis.
Si quid petieritis patrem
in nomine meo. dabit uobis.
Usque modo non petistis
quicquam in nomine meo.
Petite & accipietis. ut gau
dium uestrum sit plenum.
10 cLI X SOL Haec in prouerbiis loquu
tus sum uobis. uenit ho
ra. cum iam non in prouer
biis loquar uobis. sed pa
lam de patre adnuntia
bo uobis. Illo die in nomi
ne meo petetis.
& non dico uobis. quia ego
rogabo patrem de uobis.
Ipse enim pater amat uos.
quia uos me amastis.
& credidistis quia ego
adō exiui. exiui a patre.
& ueni in mundum.
Iterum relinquo mundū.
& uado ad patrem.

Dicunt ei discipuli eius.
Ecce nunc palam loque
ris. & prouerbium nul
lum dicis. Nunc scimus
quia scis omnia. & non
opus est tibi ut quis te
interroget. In hoc cre
dimus. quia adō existi.
10 cLII IIII ... Respondit eis ihs.
modo creditis. ecce ue
nit hora. & iam uenit.
ut dispergamini unus
quisque in propria.
& me solum relinquatis.
& non sum solus. quia
pater mecum est.
10 cLIII X SOL Haec loquutus sum uo
bis. ut in me pacem ha
beatis. In mundo pres
suram habetis. sed
confidite. ego uici mundū.
XIIII Haec loquutus est
ihs. & subleuatis ocu
lis in caelum dixit:
Pater. uenit hora. clari
fica filium tuum. ut fili
us tuus clarificet te.
Sicut dedisti ei potesta
tem omnis carnis. ut om
ne quod dedisti ei. det
eis uitam aeternam.
Haec est autem uita

aeterna. ut cognoscant
te solum dm̄ uerum.
& quem misisti ihm̄ xpm̄.
Ego te clarificaui super
terram. opus consumma
ui. quod dedisti mihi ut
faciam. & nunc clarifi
ca me tu pater apud te
metipsum. claritate
quam habui. prius quā
mundus esset apud te.
Manifestaui nomen tuū
hominibus. quos dedisti
mihi de mundo.
tui erant. & mihi eos de
disti. & sermonem tuū
seruauerunt. & nunc
cognouerunt. quia om
nia quae dedisti mihi.
abs te sunt. quia uer
ba quae dedisti mihi de
di eis. & ipsi acciperunt.
& cognouerunt uere.
quia a te exiui. & credi
derunt quia tu me misisti.
Ego pro eis rogo. non pro
mundo rogo. sed pro his
quos dedisti mihi. quia
tui sunt. & mea omnia
tua sunt. & tua mea sunt.
& clarificatus sum in eis.
& iam non sum in mundo.

& hii in mundo sunt.
& ego ad te uenio. F
+ Pater scē. serua eos in
nomine tuo quos dedisti
mihi. ut sint unum sicut
& nos. Cum essem cum
eis. ego seruabam eos
in nomine tuo. quos de
disti mihi custodiui.
& nemo ex his periuit.
nisi filius perditionis.
ut scriptura impleatur.
Nunc autem ad te uenio.
& haec loquor in mundo.
ut habeant gaudium
meum impletum in semet
ipsis. ego dedi eis sermo
nem tuum. & mundus odio
eos habuit. quia non sunt
de mundo. sicut & ego non
sum de mundo. Non rogo
ut tollas eos de mundo.
sed ut serues eos ex malo. F
De mundo non sunt. sicut &
ego non sum de mundo.
Sanctifica eos in ueritate.
sermo tuus ueritas est.
sicut tu me misisti in mun
dum. & ego misi eos in
mundum. & pro eis
ego sanctifico me ipsū.
ut sint & ipsi sanctifica

ti in ueritate. Non pro
his autem rogo tantum.
sed & pro eis qui credituri
sunt per uerbum eo
rum in me. ut omnes unū
sint. sicut tu pater in me.
& ego in te. ut & ipsi in no
bis unum sint. ut mundus
credat quia tu me misisti.
& ego claritatem quam
dedisti mihi dedi eis.
ut sint unum. sicut & nos
unum sumus. ego in eis.
& tu in me. ut sint con
summati in unum. & cog
noscat mundus. quia
tu me misisti. & dile
xisti eos. sicut & me di
lexisti. Pater. quos
dedisti mihi. uolo ut ubi
ego sum. & illi sint mecū.
ut uideant claritatem
meam quam dedisti mihi.
quia dilexisti me ante
constitutionem mundi.
Io cliii T iii M cxii L cxviiii Pater iuste. & mundus
te non cognouit. ego au
tem te cognoui.
Io clv x sol Et hii cognouerunt quia
tu me misisti. & notum fe
ci eis nomen tuum.
& notum faciam. ut dilectio

qua dilexisti me. in ipsis
sit & ego in ipsis.
Io clvi T i M ccxxi R M clxxii L cclxxviii Haec cum dixisset ihs.
egressus est cum di
scipulis suis. trans tor
rentem cedron. ubi
erat ortus. in quem
introiuit ipse. & disci
puli eius.
Io clvii x sol Sciebat autem & iudas
qui tradebat eum locū.
quia frequenter ihs
conuenerat illuc cum
discipulis suis.
Io clviii T i M ccc R M clxxxi L cclxxxv Iudas ergo cum accepis
set cohortem. & a pon
tificibus & pharisaeis
ministros. uenit illuc
cum lanternis & facib;
& armis.
Io clviii x sol Ihs itaque sciens omnia
quae uentura erant
super eum. processit.
& dicit eis. quem quae
ritis. Responderunt ei.
Ihm nazarenum.
Dicit eis ihs. ego sum.
Stabat autem & iudas
qui tradebat eum cum
ipsis. ut ergo dixit eis
ego sum. abierunt retror
sum. & ceciderunt in terrē.

Iterum ergo eos inter
rogauit. quem quae
ritis. illi autem dixe
runt. ihm nazarenum.
Respondit ihs. dixi uobis
quia ego sum. Si ergo
me quaeritis. sinite hos
abire. ut impleretur
sermo quem dixit.
quia quos dedisti mihi.
non perdidi ex ipsis
quem quam.
Io clx T i M ccc ii R M clxxxiii L cclxxxvii Simon ergo petrus ha
bens gladium eduxit
eum. & percussit ponti
ficis seruum. & absci
dit eius auriculam dex
tram. erat autem no
men seruo malchus.
Dixit ergo ihs petro.
mitte gladium in ua
ginam.
Io clxi T i M ccxciiii R M clxxv L clxxxii Calicem quem dedit mi
hi pater. non bibam
illum.
Io clxii T i M cccvi R M clxxxvii L ccxc Cohors ergo & tribunus
& ministri iudaeorum
comprehenderunt ihm.
& ligauerunt eum.
Io clxiii x sol Et adduxerunt eum
ad annam primum.
erat enim socer caiphe.

qui erat pontifex anni
illius. Erat autem cai
fas. qui consilium dede
rat iudaeis. quia expe
dit unum hominem
mori pro populo.

Io cl.xiiii Sequebatur autem ihm
T iiii M cccvii R cl.xxxviii simon petrus. & alius
discipulus.

Io cl.xv X sol. Discipulus autem ille.
erat notus pontifici.
& introiuit cum ihu
in atrium pontificis.

Io cl.xvi Petrus autem stabat
T i M cccxiiii R cxcv L ccxci ad ostium foras.

Io cl.xvii X sol. Exiuit ergo discipulus
alius qui erat notus pon
tifici. & dixit ostiariae.
& introduxit petrum.

Io cl.xviii Dicit ergo petro ancil
T i M cccxiiii R cxcv L ccxci la ostiaria. Num quid
& tu ex discipulis es ho
minis istius. Dicit ille.
non sum.

Io cl.xvi iii X sol. Stabant autem serui &
ministri ad prunas. quia
frigus erat. & calefie
bant se. Erat autem
cum eis & petrus stans.
& calefaciens se.
Pontifex ergo. interroga
uit ihm de discipulis suis.

& de doctrina eius.

Io cl.xx Respondit ei ihs. ego pa
T i M cccxiiii R cl.xxxviii L cclxxxviii lam loquutus sum mundo.
ego semper docui in syna
goga & in templo. quo
omnes iudaei conueniunt.
& in occulto loquutus
sum nihil.

Io cl.xxi X sol. Quid me interrogas. inter
roga eos qui audierunt
quid loquutus sum ipsis.
ecce hii sciunt quae
dixerim ego.

Io cl.xxii Haec autem cum dixisset.
T i M cccxiii R cxciiii L ccxciiii unus adsistens ministro
rum. dedit alapam ihu
dicens. Sic respondes
pontifici.

Io cl.xxiii X sol. Respondit ei ihs. Si male
loquutus sum. testimo
nium perhibe de malo.
Si autem bene. quid me cedis.

Io cl.xxiiii Et misit eum annas liga
T i M cccvi R cl.xxxvii L ccxc tum ad caiphan ponti
ficem.

Io cl.xxv Erat autem simon petrus.
T i M cccxv R cxcvi L ccxcv stans & calefaciens se.
Dixerunt ergo ei.
Num quid & tu ex discipu
lis eius es. Negauit ille
& dixit. non sum.
Dicit unus ex seruis ponti

ficis cognatus eius cuius
abscidit petrus auri
culam. Nonne ego te
uidi in horto cum ille
iterum ergo negauit
petrus. & statim gallus
cantauit.

XIIII Adducunt ergo ihm
Io cl.xxvi I M cccxiii R cxcviii L ccc ad caiphan in praeto
rium. erat autem mane

Io cl.xxvii X sol. Et ipsi non introierunt
in praetorium. ut non
contaminarentur sed
manducarent pascha.
Exiuit ergo pilatus ad
eos foras. & dixit
quam accusationem af
fertis aduersus homi
nem hunc. Responde
runt & dixerunt ei.
Si non esset hic male fac
tor. non tibi tradidisse
mus eum. Dixit ergo
eis pilatus. accipite
eum. & secundum legem
uestram iudicate eum.
Dixerunt ergo ei iudaei.
Nobis non licet interfice
re quem quam. ut sermo
ihu impleretur quem
dixit. significans qua
esset morte moriturus.

Io cl.xxviii Introiuit ergo iterum
T i M cccxi R ce L cccii in praetorium pilatus.
& uocauit ihm. & dixit
ei. tu es rex iudaeorum.
& respondit ihs.
a te metipso hoc dicis.
an alii tibi dixerunt de me.

Io cl.xxviiii X sol. Respondit pilatus.
Num quid ego iudaeus
sum. gens tua & pontifi
ces tradiderunt te mihi.
quid fecisti. respondit
ihs. Regnum meum non
est de hoc mundo. Si ex
hoc mundo esset regnum
meum. ministri mei uti
que decertarent. ut
non traderer iudaeis.
Nunc autem regnum
meum non est hinc.

Io cl.xxx Dixit itaq: ei pilatus.
T iiii M cccxxi R cci ergo rex es tu.
Respondit ihs. tu dicis
quia rex sum ego.

Io cl.xxxi X sol. Ego in hoc natus sum.
& ad hoc ueni in mundum.
ut testimonium perhi
beam ueritati. omnis
qui est ex ueritate. au
dit meam uocem.
Dicit ei pilatus. quid est
ueritas. & cum hoc

&Cum hoc dixisset iterum exiit ad iudaeos

Et dicit eis. ego nullam inuenio in eo causam:

Est autem consuetudo uobis. ut unum dimittam uobis in pascha. uultis ergo dimittam uobis regem iudaeorum

Clamauerunt rursum omnes dicentes. Non hunc. sed barabbam. erat autem barabbas latro.

Tunc ergo adprehendit pilatus ihm &flagellauit. &milites plectentes coronam despinis. inposuerunt capiti eius. &ueste purpurea circumdederunt eum.

&ueniebant ad eum. &dicebant. aue rex iudaeorum. &dabant ei alapas.

Exiit iterum pilatus foras &dicit eis. ecce adduco eum uobis foras. ut cognoscatis quia in eo nullam causam inuenio

Exiit ergo ihs portans spineam coronam. &purpureum uestimentum.

&dicit eis. ecce homo

Cum ergo uidissent eum pontifices &ministri clamabant dicentes. crucifige crucifige

Dicit eis pilatus. Accipite eum uos. &crucifigite. Ego enim non inuenio in eo causam.

Responderunt ei iudaei. nos legem habemus. &secundum legem debet mori. quia filium dei se fecit.

Cum ergo audisset pilatus hunc sermonem magis timuit &ingressus est praetorium iterum. &dicit ad ihm. unde es tu. Ihs autem responsum non dedit ei.

Dicit ergo ei pilatus. mihi non loqueris. nescis quia potestatem habeo crucifigere te. &potestatem habeo dimittere te.

Respondit ihs. Non haberes potestatem aduersum me ullam. nisi tibi esset datum desuper. propterea qui tradidit me tibi maius peccatum habet.

&exinde quaerebat pilatus dimittere eum.

Iudaei autem clamabant dicentes. si hunc dimittas. non es amicus caesaris. Omnis qui se regem facit. contradicit caesari. pilatus ergo cum audisset hos sermones. adduxit foras ihm. &sedit pro tribunali. in loco qui dicitur lithostrotos. hebraice autem gabbatha. erat autem parasceue paschae. hora quasi sexta. &dicit iudaeis. ecce rex uester.

Illi autem clamabant. tolle tolle crucifige eum.

Dicit eis pilatus. Regem uestrum crucifigam. Responderunt pontifices. non habemus regem nisi caesarem.

Tunc ergo tradidit eis illum. ut crucifigeretur.

Susceperunt autem ihm. &eduxerunt. &bajulans sibi crucem. exiit in eum qui dicitur calui. in hebraice golgotha. ubi eum crucifixerunt.

Et cum eo alios duos. hinc. &hinc. medium autem ihm.

Scripsit autem &titulum pilatus. &posuit super crucem. erat autem scriptum. Ihs nazarenus. rex iudaeorum.

Hunc ergo titulum multi legerunt iudaeorum. quia prope civitatem erat locus. ubi crucifixus est ihs. &erat scriptum hebraice graece. &latine. Dicebant ergo pilato pontifices iudaeorum. noli scribere rex iudaeorum. sed quia ipse dixit. rex sum iudaeorum.

Respondit pilatus. quod scripsi scripsi.

Milites ergo cum crucifixissent eum. acceperunt uestimenta eius. &fecerunt quatuor partes. unicuique militi partem. &tunicam. Erat autem tunica inconsutilis. desuper contexta per totum.

Dixerunt ergo ad inuicem

Non scindamus eam
sed sortiamur de illa cu
ius sit ut scriptura
impleretur dicens
Partiti sunt uestimen
ta mea sibi. & in uestem
meam miserunt sortem.
& milites quidem haec fecerunt.

Stabant autem iuxta
crucem ihū mater eius
& soror matris eius.
maria cleopę. & maria
magdalene.
Cum uidisset ergo ihs
matrem. & discipulum
stantem quem diligebat. dicit matri suae
Mulier. ecce filius tuus.
Deinde dicit discipulo.
ecce mater tua.
& ex illa hora. accepit
eam discipulus in sua.

Postea sciens ihs quia
omnia consummata sunt.
ut consummaretur
scriptura. Dicit. sitio.
Uas ergo positum erat
aceto plenum. illiauē.
spongiam plenam aceto.
hysopo circumponentes.
optulerunt ori eius.

Cum ergo accepisset ihs
acetum. dixit. consum
matum est. & inclinato
capite. tradidit spm.

Iudaei ergo quoniam pa
rasceue erat. ut non re
manerent in cruce cor
pora sabbato. erat enim
magnus dies ille sabbati.
Rogauerunt pilatum.
ut frangerentur eorum
crura. & tollerentur.
Uenerunt ergo milites.
& primi quidem fregerunt crura. & alterius
qui crucifixus est cum eo.
Ad ihm autem cum uenissent. ut uiderunt eum
iam mortuum non fregerunt eius crura.
Sed unus militum lancea
latus eius aperuit.
& continuo exiuit sanguis
& aqua. & qui uidit testimonium perhibuit.
& uerum est testimonium eius. & ille scit quia
uera dicit. ut & uos credatis. Facta sunt enim
haec. ut scriptura impleretur. Os non comminuetis ex eo. & iterum alia
scriptura dicit. uidebunt
in quem transfixerunt.

Post haec autem roga
uit pilatum ioseph ab
arimathia. eo quod esset discipulus ihū
occultus autem propter metum iudaeorum.
ut tolleret corpus ihū.
& permisit pilatus.
uenit ergo & tulit corpus ihū

Uenit autem & nichodemus qui uenerat ad ihm
nocte primum. ferens
mixturam murrae &
aloes. quasi libras centū.

Acceperunt ergo corpus
ihū. & ligauerunt eum
linteis cum aromatibus.
sicut mos iudaeis est
sepelire. erat autem in
loco ubi crucifixus est
hortus. & in horto monumentum nouum. in quo
nondum quisquam positus erat. ibi ergo propter parasceuen iudaeorum. quia iuxta erat
monumentum. posuerunt ihm.

Una autem sabbati maria magdalene uenit
mane. cum adhuc tenebrae essent. ad monumentum. & uidit lapidem
sublatum a monumento.

Cucurrit ergo & uenit
ad simonem petrum.
& ad alium discipulum
quem amabat ihs. &
dicit eis. tulerunt
dnm de monumento.
& nescimus ubi posuerunt eum. exiit ergo
petrus. & ille alius discipulus. & uenerunt ad
monumentum.
Currebant autem duo
simul. & ille alius discipulus praecucurrit
citius petro. & uenit
primus ad monumentū
& cum se inclinasset.
uidit posita linteamina.
non tamen introiuit.
Uenit ergo simon petrus
sequens eum. & introiuit
in monumentum. & uidit linteamina posita.
& sudarium quod fuerat super caput eius
non cum linteaminibus
positum. sed separatim involutum in unū
locum. Tunc ergo introiuit & ille discipulus qui uenerat primus

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Farbkarte #13 B.I.G.

admonumentum. &ui
dit &credidit. Non
dum enim sciebant
scripturam quia opor
teret eum a mortuis
resurgere. F
Abierunt ergo iterum
ad semetipsos discí
puli.

Io cc xci
Dñ ccc l. u
Dñ cc xxxi
L cccxxxvi
Maria autem stabat
admonumentum fo
ris plorans. Dum er
go fleret. Inclinauit
se &prospexit in mo
numentum. &uidit du
os angelos in albis sede
nteś. unum ad caput.
&unum ad pedes. ubi
positum fuerat corpus
ihū.

Io cc xcii
X
Sol.
Dicunt ei illi. mulier
quid ploras. Dicit eis.
quia tulerunt dñm
meum. &nescio ubi po
suerunt eum. haec
cum dixisset. conuer
sa est retrorsum. &ui
dit ihm stantem. &non
sciebat quia ihs est.
Dicit ei ihs. mulier quid
ploras. quem quaeris.
illa existimans quia
hortolanus esset. dicit ei.
Dñe. si tu sustulisti eum.
dic mihi ubi posuisti
eum. &ego eum tollam.
Dicit ei ihs. maria.
Conuersa illa. dicit ei.
Rabboni. quod dicitur ma
gister. Dicit ei ihs

Noli me tangere. non dū
enim ascendi ad patrem
meum. uade autem ad
fratres meos. &dic eis.
Ascendo ad patrem meū.
&patrem uestrum.
ad dm meum. &dm ue
strum. Uenit maria
magdalene adnuma
ntians discipulis. quia uidi
dnm. &haec dixit mihi. F

Io cc xciii
viiii
L ccc xl
Cum esset ergo sero die
illo una sabbatorum.
&fores essent clausae.
ubi erant discipuli prop
ter metum iudaeorum.
uenit ihs &stetit in medio.
&dicit eis. pax uobis.
&hoc cum dixisset. ostē
dit eis manus &latus.

Io cc xciii
X
Sol.
Gauisi sunt ergo discipu
li. uiso dño. Dicit ergo eis
iterum. pax uobis.
Sicut misit me pater.

&ego mitto uos
Hoc cum dixisset. insuf
flauit &dicit eis.
Accipite spm scm.

Io cc xv
iiii
L cc xxxv
Quorum remiseritis
peccata. remittuntur
eis. quorum retinueri
tis. retenta sunt.

Io c xcvi
X
Sol.
Thomas autem unus ex
duodecim qui dicitur
didymus. non erat cum
eis quando uenit ihs.
Dixerunt ergo ei alii di
scipuli. uidimus dñm.
Ille autem dixit eis.
Nisi uidero in manibus
eius figuram clauorum.
&mittam digitum me
um in locum clauorum.
&mittam manum meā
in latus eius. non credam.

Io cc xcvii
iiii
L ccc xl
Et post dies octo iterum
erant discipuli eius in
tus. &thomas cum eis.
uenit ihs ianuis clausis.
&stetit in medio. &dixit
pax uobis. Deinde dicit
thome. Infer digitum
tuum huc. &uide manus
meas. &affer manum
tuam. &mitte in latus
meum. &noli esse incre
dulus. sed fidelis.

Io cc xcviii
X
Sol.
Respondit thomas. &
dixit ei. dñs meus. &
ds meus. Dicit ei ihs.
quia uidisti me credidi
sti. beati qui non uiderunt.
&crediderunt.
Multa quidem &alia sig
na fecit ihs in conspec
tu discipulorum suorū.
quae non sunt scripta
in libro hoc. haec autem
scripta sunt. ut credatis
quia ihs est xps filius dī
&ut credentes uitam
habeatis in nomine eius.

Io cc xcviii
viii
L xxx
Postea manifestauit se
iterum ihs. ad mare ti
beriadis. manifestauit
autem sic. Erant simul
simon petrus. &thomas
qui dicitur didymus.
&nathanahel qui erat
a cana galilee. &filii
zebedaei. &alii ex discí
pulis eius duo.
Dicit eis simon petrus.
Uado piscari. Dicunt ei
uenimus &nos tecum.
&exierunt. &ascende
runt in nauem. &illa
nocte nihil prenderunt.

mane autem iam facto
stetit ihs in litore
non tamen cognoue
runt discipuli quia ihs
est. Dicit ergo eis ihs.
Pueri numquid pulmen
tarium habetis.
Responderunt ei non.
Dixit eis mittite in dex
teram nauigii rete
& inuenietis. miserunt
ergo & iam non uale
bant illud trahere
a multitudine piscium.
10 ccxx x sol. Dicit ergo discipulus
ille quem diligebat ihs
petro dns est.
Simon petrus cum audis
set quia dns est
tunicam succinxit se.
erat enim nudus
& misit se in mare. alii
autem discipuli nauigio
uenerunt. non enim
non longe erant a terra
sed quasi a cubitis ducen
tis trahentes rete
piscium.
10 ccxxi viii l. cccxl.i Vt ergo descenderunt
in terram. uiderunt
prunas positas. & piscē
superpositum. & panem.

Dicit eis ihs. afferte de
piscibus quos prendi
distis nunc.
10 ccxxii viiii l. xxx Ascendit simon petrus.
& traxit rete in terrā
plenum magnis piscib:
centum quinquaginta
tribus. & cum tanti es
sent. non est scissum
rete.
10 ccxxiii viiii l. cccxl.i Dicit eis ihs.
uenite prandete.
10 ccxxiiii x sol. Et nemo audebat discum
bentium interrogare
eum tu quis es. scientes
quia dns est.
10 ccxxv viiii l. cccxl.i Et uenit ihs. & accepit
panem. & dat eis
& piscem similiter.
10 ccxxvi x sol. Hoc iam tertio manife
status est ihs discipu
lis suis. cum resurrexis
F set a mortuis. Cum er
go prandidissent.
+ 10 ccxxvi viiii l. cclxxiiii Dicit simoni petro ihs.
Simon iohannis diligis
me plus his. Dicit ei.
& iam dne. tu scis quia
amote. Dicit ei. pasce
agnos meos.
10 ccxxv iii x sol. Dicit ei iterum. Simon
iohannis diligis me

ait illi. & iam dne. tu scis
quia amote.
10 ccxxvi viii l. cclxxiiii Dicit ei. pasce agnos
meos.
10 ccxxx sol. Dicit ei tertio. simon
iohannis amas me.
Contristatus est petrus.
quia dixit ei tertio
amas me. Dicit ei.
Dne. tu omnia scis.
tu scis quia amote.
10 ccxxxi viii l. cclxxii Dicit ei. pasce oues meas.
10 ccxxx x sol. Amen amen dico tibi.
cum esses iunior. cinge
bas te. & ambulabas
ubi uolebas. Cum autem
senueris. extendes ma
nus tuas. & alius te cin
get. & ducet quo non
uis. hoc autem dixit.
significans qua morte
clarificaturus esset dm. F
Et hoc cum dixisset.
+ Dicit ei. sequere me.
Conuersus petrus. uidit
illum discipulum quem
diligebat ihs sequen
tem. qui & recubuit in
caena super pectus eius.
& dixit. Dne. quis est
qui tradet te. hunc er
go cum uidisset petrus.

dicit ihu. Dne. hic au
tem quid. Dicit ei ihs.
Sic eum uolo manere
donec ueniam. quid ad
te. tu me sequere.
Exiuit ergo sermo iste
inter fratres. quia
discipulus ille non mo
ritur. & non dixit ei
ihs non moritur. sed
sic eum uolo manere
donec ueniam. quid ad te.
Hic est discipulus ille
qui testimonium perhi
bet de his. & scripsit
haec. & scimus quia ue
rum est testimonium
eius. Sunt autem F
& alia multa quae fe
cit ihs. quae si scriban
tur per singula. nec
ipsum arbitror mundū
capere eos. qui scriben
di sunt libros.

EXPLICIT

EUANGELIUM

SECUNDUM

IOHANNEM

INCIPIT CAPITVLARE EVANGELIORVM ANNI CIRCVLI

In natl dni ad scam mariam maiorem secd lucam cap iii. In illo tem exiit edictum a caesare augusto usq: pax hominib: bona euoluntat

It ad scam anastasiam sec luc cap iii. In illo tem pastores loquebantur ad inuicem usq: sicut dictum est ad ill

It ad scm petrum sec ioh cap i. In principio erat uerbum usq: plenum gratiae et ueritatis

In nat sci stephani sec mat cap ccxl. In illo tem dicebat ihs turbis iudaeorum et principib: sacerdotum ecce ego mitto ad uos prophetas usq: benedictus qui uenit in nom dni

In nat sci iohannis apos et euang sec ioh cap ccxxxi. In illo tem dixit ihs petro sequere me usq: quia uerum est testimonium eius

In nat innocentum sec mat cap vi. In illo temp ecce angelus dni in somnis apparuit ioseph usq: quo nazareus uocabitur

In nat sci siluestri die xxxi mens decemb sec mat cap cclxiii. In illo tem dixit ihs discip suis uigilate usq: supra omnia bona sua constituet eum

In octab dni ad scam mariam ad martyres sec lucam cap iii In illo temp cum consummati sunt dies octo usq: gloriam plebis tuae israel

Die suprascripto nat scae martyrum sec mat cap cclxviii. In illo temp dixit ihs discipulis suis parabolam hanc Simile est regnum caelorum decem uirginib usq: quia nescitis diem neq: horam quadns uester ueniat

Dom post nat dni sec lucam cap iii In illo tem erat ioseph et maria mater ihu mirantes usq: et gratia di erat in illo

In uigil de theophania ipsa legitur dom secunda post nat dni in ecclesia sci petri sec mat cap vi In illo tem defuncto herode usq: nazareus uocabit

In theophania ad sem petrū
sēc mat cap iiii Inillotemp
cum natus esset ihs in beth
leem iudaeae usq: reuersi
sunt in regionem suam
Die prima post theophaniam
ad sem petrum aduincula
sēc marcū cap iii Inillotem
Fuit iohannes in deserto bap
tizans usq: filius meus dilec
tus in quo mihi conplacui
Fē alia post theophania
sēc ioh cap xiii Inillotem
uidit iohannes ihm uenientē
ad se usq: qui hic est filius dī
Fē alia sēc mat cap vii Inillo
temp uenit iohannes baptista
usq: filius meus dilectus in
quo mihi conplacui
Dom i post theophania
sēc luc cap iii Inillotem
Cum factus esset ihs annorū
duodecim usq: apud dm et homin
Mense ianuario die xiiii mat
sci felicis conf in pincis sēc luc
cap cxvi Inillotemp dixit ihs
discip suis qui uos audit me
audit usq: nomina uestra scrip
ta sunt in celo
Die xvi mēs ss mat sci marcelli
mārt et pontifi sēc mat cap
cclxviii Inillotem dixit ihs
discipulis suis parabolam hanc
Homo quidam peregre profi
ciscens usq: intrate in gaud dominī tui
Ebd ii post theophania sēc
ioh cap xvii Inillotemp
Nuptiae factae sunt in cana
galilaee usq: et credidērunt
in eum discipuli eius
Fē alia post theophania sēc luc
cap xvii Inillotemp Rogat
sus ihs quando ueniret regnū dī
usque quae procedebant de ore eius
Fēr iii sēc marcū cap vii Inillotemp
uenerat ad ihm leprosus depre
cans eum usq: quae praecepit
moyses in testimonium illis
Fēr vi sēc marcū cap l Inillo
tem uenit ihs in patriam suā
et sequebatur eum usq:
in posteris manib: curauit eos
Die sabbato sēc lucam cap xxvi
Inillotem surgens ihs de sy
nagoga intrauit in domū
simonis usq: euangelizare
regnum dī
Die xviii mēs ss mat sci
priscae sēc mat cap cxl
Inillotem dixit ihs discip suis
parabolam hanc Simile
est regnum caelor thesauro
abscondito in agro usq:
nouae et ueteris

Ebd iii post theophania
sēc mat cap lxiii Inillotem
cum descendisset ihs de mon
te secutae sunt eum usq: sa
natus est puer illa hora
Fēr iiii sēc marc cap xxv
Inillotem in circuitu ihs in
synagoga et ecce ibi homo
manum habens aridam
usq: et restituta est manus illius
Fēr vi sēc luc cap xxxiii
Inillotem cum esset ihs
in una ciuitate ecce uir
plenus lepra usq: et cur a
rentur ab infirmitatib: suis
Die sabb sēc mar cap xxxvi
Inillotem coepit ihs dicere
usq: qui habet aures audi
endi audiat
Die xxi mēs sup scrip mat
sci sebastiani sēc luc cap xlv
Inillotem descendens ihs de
monte stetit in loco campestri
usq: ecce enim merces uestra
multa est in caelo
Die ss nat sci fabiani mār et
pontifi sēc mat cap cclxiii
Inillotem dixit ihs discip suis
ut gladium quaneo emat usq:
confestim euan
Ebd iii post theophania
sēc mat cap lxviii
Inillotem Ascendente ihu
in naticula usq: qui audiunt
et mare obediunt ei
Die xxi mēs ss mat sci agne
ne de passione sēc math
cap cclxxvi Inillotem dixit
ihs discip suis parabolā hanc
Simile est regnum caelorū
decem uirginib: usq: quia
nescitis diem neq: horam
Fēr iii sēc mat cap lxxiii
Inillotem loquente ihu ad
turbas ecce unus de princi
pib: uenit usq: in unum am
plius illam
Fēr vi sēc marcum cap xli
Inillotem dicebat ihs discipu
lis suis et turbis audite et
intelligite usq: discipulis suis
dissolebat omnia
Die sabbat sēc lucam cap clxxxiii
Inillotem dicebat ihs parabo
lam intendens quomodo pri
mos accubitus eligerent
usq: beatus qui manducabit
panem in regno dī
Ebd v sēc mat cap cxxxvi
Inillotemp dixit ihs discipulis
parabolam hanc Simile est
regnum caelorum homini
qui seminauit bonum semen
in agro suo usq: triticum autē
congregate in horreum meum

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black
Farbkarte #13 B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Die xcii mens ff. mat sci un
cerni statio in basilica sci eu
sebii iuxta merulana sec
ioh. cap. cim. Illo tem dix
ihs discip suis. pisi gr̃m
frumenti usq: honorifica
uit eum pat̃meus qui ẽ in cael
Die ff. mat sci anastasii mo
nachi. sec marcũ cap xlviii.
Illo tẽp. cum transcen
disset ihs in naue rursus
transfretauit usq: uade in
pace. & lecto sana a plaga tua
Die xciii mens ff. mat sce
agnae de natiuitate. sec mat
cap. cxl. Illo tem dix ihs
discip suis. parabolam hanc.
Simile est regnum caelorũ
thesauro abscondito in agro.
usq: noua & uetera
Fer vi sec marcũ cap xlvii.
Illo tem. uenit ihs trans
fretum in regionẽ gerasse
norum. usq: & misertus eius
Die sab. sec luc. cap lxvii.
Illo tẽp. factum est dum cepi
bat ihs inciurare. usq:
dñi ut straret plebem suam.
E bd vi. post theophania.
Illo tem. cum sero esset
factum erat nauis in me
dio mari. usq: quotquot
tangebant eum. salui fiebant
Fer vi sec luc. cap lxviii.
Illo tem. rogauit ihm qu
dam pharisaeus. ut cum
illo manducaret. usq:
quoniam dilexit multum.
Die sabb. sec marcũ. cap xci.
Illo tem. egressus ihs
ad mare. omnisq: turba
usq: non uenit uocare iustos.
sed peccatores.
E bd vii sec mat. cap cvii.
Illo tem. cum uenisset ihs
ad eum turbae. usq: curauit eos omn
Mens feb. die iii. ypapanti
ad scam mariam. sec luca
cap iii. Illo tem. postqua
impleti sunt dies purifica
tionis matris ihu secundũ
legem moysi. usq: gloriam
plebis tuae israhel.
Die v. mens. ff. pat sce aga
thae. sec mat. cap cc lxxiii.
Init cap dix ihs dic parabolã hanc.
Simile ẽ regn cael decem uirg.
usq: quia nescitis diem neq:
horam. qua hora dns ur uenitur.
Fer iiii sec marc. cap lxiii.
Illo tem exiens ihs de nau
uidit turbam multam. usq:
& cum dimisisset eos. abiit
in montem orare.

Fer vi sec mat. cap cxlvii.
Illo tem uespere autem
facto. accesserunt ad ihm
usq: manducantium fuit
numerus quinq: miliahom
E bd viii sec luc cap lxxxvi.
Illo tem. conuocatis ihs
discip suis usq: euangeli
zantes & curantes ubiq:
Fer iii sec mat. cap clii.
Illo tem accesserunt
ad ihm ab hierosolymis
scribae. usq: non lotis manibꝰ manducare non coinquinant hominem.
Die xiiii mens ff. mat sci ua
lentini. sec luc cap xcvi.
Illo tẽp. dix ihs discip suis.
Si quis uult post me uenire.
usq: non gustabunt mortem.
donec uideant regnum dei.
Fer vi sec lucam cap lxxxiii.
Illo tem. factum est in una
dierum. ascendens ihs in na
uiculam. usq: praedicans
quanta illi ihs fecisset.
Die sabb sec marcũ cap lxxii.
Illo tem surgens ihs abiit
in fines tyri & sydonis. usq:
& daemonium exisse a bea
E bd viii sec mat. cap cxxi.
Illo tem. dixerat ihs discipulis

parabolam hanc. simile est
regnum caelorũ homini regi
qui fecit nuptias filio suo.
usq: multi uocati. pauci uero electi.
E bd x sec math. cap clxvii.
Illo tem. egressus ihs se
cessit in partes tyri & sidonis.
usq: & ipsa nata est filia eius gentilis.
Mens mart. die xii. pat sci gre
gorii conf atq: pont. sec mat
cap. cc lxiii. Illo tem dix ihs
discip suis. usq: super omia bona
sua constituet eum.
Die xxv mens mar. ad nun
tiatio dñi. sec luc. cap. iii.
In illo tem missus est gabri
hel angelus ad ꝫ. usq: & ait
maria. ecce ancilla dñi. fiat
mihi secundum uerbum tuum.
Dom prima in sexuagesima
ad scm laurentium sec mat
cap. cc. Illo tem dix ihs dis
suis parabolã hanc. Simile
est regnũ caelorũ homini
patri familias. qui exiit primo
mane. usq: pauci uero electi
Dom ii. In sexagesima ad scm
paulum. sec luc. cap lxxvi.
In illo tem. cum turba plurima
conueniret. usq: fructum
adferet in patientia.
In quinquagesima die dom

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black
Farbkarte #13 B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

adsc̃ petrum sec̃ luc̃ cp̃ cxxxiii.
Inillo tẽp̃ Adsumpsit ihc̃
duodecim usq; omnis plebs
uidit dedit laudem dō.
Fer̄ iii adsc̃ sauinam
sec̃ mat̄ cap̃ xlv Inillotemp̃
dixẽ ihc̃ discip̃ suis Cum ieiuna
tis usq; ubiẽ thesaurus tuus
ibi erit & cor tuum
Fer̄ v adsc̃ zeorgium sec̃ mat̄
cap̃ lxiii Inillo tem̃ cum in
troisset ihc̃ capharnaum
usq; & sanatus est puer exillahō
Fer̄ vi Inpamachi sec̃ mat̄
cap̃ xxviii Inillotem̃ dixẽ ihc̃ dis
Audistis quia dictum est
usq; & pater tuus qui uidet
in abscondito reddet tibi
Die dominic adlaterans
sec̃ mat̄ cap̃ xv Inillotemp̃
Duc tus est ihc̃ in deser tum
abspũ usq; ecce angeli acced
serunt & ministrabant ei
Fer̄ ii adsc̃ petrum aduncula
sec̃ mat̄ cap̃ cclxxiii
Inillotem̃ dixit ihc̃ discip̃ suis cum
uenerit filius hominis usq; iusti
autem inuitam aeternam
Fer̄ iii adsc̃ Anastasiam
sec̃ mat̄ cap̃ cxx Inillotemp̃
Cum ingressus ihc̃ hierosoly
mam usq; ibi docebat eos de
regno dī

Men̄s primo Fer̄ iiii adsc̃ an
mariam sec̃ mat̄ cap̃ cxxvii
Inillotemp̃ Accesserunt ad
ihm̃ scribae & pharisaei di
centes usq; ipse meus frat
& soror & mater est
Fer̄ v adsc̃m Laurentiũ ad
formonsum sec̃ mat̄ cap̃ dvii
Inillotem̃ egressus ihc̃ seces
sit In partes tyri & sidonis
usq; & sanata est filia eius & cathoi
Fer̄ vi ad apostolos sec̃ ioh
cap̃ xxxviii Inillotem̃ erat
dies festus iudaeorũ usq;
quia ihc̃ esset qui fecit eũ sanũ
Die sabb̄ xiii lec̃ adsc̃m pe
trum sec̃ mat̄ cap̃ clxxii
Inillotem̃ Adsumpsit ihc̃ pe
trum & iacobum & iohannẽ
usq; donec filius hominis
a mortuis resurgat
Ebd̄ ii die dom̃ uacat
Fer̄ ii adsc̃m clementem
sec̃ ioh cap̃ lxxxviii Inillotẽp̃
dixẽ ihc̃ turbis iudaeorum
ego uadam usq; quae placita
sunt ei facio semper
Fer̄ iii adsc̃m balbinam sec̃
mat̄ cap̃ cxxvii Inillotem̃
locutus est ihc̃ ad turbas usq;
qui se exaltat humiliabit
Fer̄ iiii adsc̃m caeciliam

sec̃ mat̄ cap̃ cci Inillotem̃
Ascendit ihc̃ hierosolymã
usq; redemptionem p multis
Fer̄ v adsc̃m mariã trans
tiberi tradlo calest sec̃ luc̃
cap̃ cxxvi Inillotem̃ dixẽ
ihc̃ turbis pharisaeorum
Homo quidam erat diues
& induebatur purpura & bys
usq; neq; si quis ex mortuis
resurrexerint credent
Fer̄ vi ad apost̄ inter uestinae
sec̃ mat̄ cap̃ cxxviii Inillotem̃
dixẽ ihc̃ discip̃ suis & turbis
iudaeorum parabolam hanc
Homo erat pater familias
qui plantauit uineam usq;
qui sicut prophetam eũ habb̄
Die sabb̄ ad sc̃os martyres nũ
& petrũ sec̃ luc̃ cap̃ cxc
Inillotem̃ dixit ihc̃ discip̃ suis
Homo quidã habuit duos filios
usq; perierat & inuentus ẽ
Ebd̄ iii die dom̃ adsc̃m Lau
rentiũ mart̄ y sec̃ luc̃ cap̃ cxxvi
Inillotem̃ erat ihc̃ eiciens dae
monium usq; immo qui audi
unt uerbum dī & custodiunt illud
Fer̄ ii adsc̃m marcũ sec̃ lucam
cap̃ cx Inillotem̃ dixerunt
pharisaei ad ihm̃ quamta
diuimus facta in capharnaũ

usq; ipse autem transiens per
medium illorum ibat
Fer̄ iii adsc̃m porcinianam
sec̃ mat̄ cap̃ clxxxiii Inillo
tem̃ Respiciens ihc̃ discipu
los suos dixit simoni petro
Si peccauerit in te frater tuus
usq; septuagies septies
Fer̄ iiii adsc̃m syxtum sec̃
mat̄ cap̃ clxxx Inillotemp̃
Accesserunt ad ihm̃ a bhiero
solymis usq; non locus manib;
manducare non coinquinant hom̃
Fer̄ v adsc̃os cosmam & dami
anum sec̃ lucam cap̃ xxvii
Inillotem̃ surgens ihc̃ de synа
goga introiit usq; erat
praedicans in synagogis galil
Fer̄ vi adsc̃m Laurentium in
tradlo lucinae sec̃ ioh cap̃ xxxiii
Inillotem̃ ihc̃ sedebat ad gaza
nophylacium sic sup fontem
usq; quia hic est uere salua
tor mundi
Sabb̄ ad sc̃am susannam
sec̃ ioh cap̃ lxxvi Inillotem̃
pertransit ihc̃ in monte oliueti
usq; uade & amplius noli peccare
Ebd̄ iii die dominico in sexage
sec̃ ioh cap̃ xlvi Inillotemp̃
Abiit ihc̃ trans mare galilaee
usq; quia hic est uere ephes

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black
Farbkarte #13 B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

quiuenturus est Inmundū.

Fer̄ iii· adscōr quatuor coronatorum· sec̄ ioh cap̄ xxc·
In illo tem̄p propeerat pascha iudaeorum· & ascendens ih̄s usq: ipse enim sciebat quid esset in homine·

Fer̄ iii· In octo damasi· sec̄ ioh· cap̄ lxxxv· In illo tem̄· iam die festo mediante· ascendit ih̄s· usq: de turba autem multi crediderunt in eum·

Fer̄ iiii· adscēm paulum· sec̄ ioh· cap̄ lxxxviii· In illo tem̄· praeteriens ih̄s· uidit hominem caecum a natiuitate· usq: & ipse procedens adorauit eum·

Fer̄ v· adscēm siluestrum· sec̄ luc̄· cap̄ lxxiii· In illo tem̄p· sabbato in ciuitate quae uocatur naim· usq: qui adr̄ uisitauit plebem suā·

Fer̄ vi· adscōm eusebium· sec̄ ioh· cap̄ xcviii· In illo tem̄p· erat quidam languens lazarus· usq: & uiderunt quae fecit ih̄s & crediderunt in eum·

Sabb adscēm laurentiū martyr· sec̄ ioh cap̄ lxxxvi· In illo tem̄p dicebat ih̄s turbis iudaeorum ego sum lux mundi· usq: quia nondum uenerat hora eius·

Ebd v dom̄ adscēm petrū· sec̄ ioh· cap̄ lxxxviii· In illo tem̄p· Dicebat ih̄s turbis iudaeorum & principib: sacerdotū· quis ex uobis arguet me de peccato· usq: ih̄s autem abscondit se· & exiuit de templo·

Fer̄ ii· adscōm chrisogonum· sec̄ ioh· cap̄ lxxxviii· In illo tem̄· miserunt principes & pharisaei· usq: quem acceperunt erant credentes in eum·

Fer̄ iii· adscōm quiriacum· sec̄ ioh· cap̄ lxxxv· In illo tem̄p· ambulabat ih̄s in galilaea· usq: propter metum iudaeorum·

Fer̄ iiii· adscēm marcellum· sec̄ iohannem· cap̄ xcvii· In illo tem̄p· Facta sunt enceniа· in hierosolymis· usq: & ego in pace·

Fer̄ v· adscēm appollinarem· sec̄ luc̄· cap̄ lxxiii· In illo tem̄p· rogabat ih̄m quidam pharisaeus· ut manducaret cum illo· usq: quo diligat multum·

Fer̄ vi· adscēm stephanum· sec̄ ioh· cap̄ xcviii· In illo tem̄· collegerunt pontifices & pharisaei concilium aduersus ih̄m· usq: & ibi morabatur cum discipulis·

Sabb dat̄ fermentū in consistorio lateranensi·

Ebd vi dom̄ ad lateranis·

Legitur passio dn̄i sec̄ mat̄· cap̄ cclxxxiii· In illo tem̄p· dixit ih̄s discipulis suis· Scitis quia post biduum pascha fiet· usq: signare crucifigi· lapidem cum custodibus·

Fer̄ ii· adscōr nereum & achilleum· sec̄ ioh· cap̄ xcvii· In illo tem̄· ante sex dies pascha uenit ih̄s bethaniam· usq: & labit & abscondit se ab eis·

Fer̄ iii· adscām priscam· sec̄ ioh· cap̄ cxii· In illo tem̄· Ante diem festum paschae sciens ih̄s· usq: & d̄s continuo clarificabit eum·

Fer̄ iiii· adscām mariam· Legitur passio dn̄i sec̄ lucā· cap̄ cclx· In illo tem̄· adpropinquabat autem dies festus azimorū· usq: In quo nondum quis quam positus fuerat·

Fer̄ v· ad lateranis· confectur chrisma· sec̄ ioh· cap̄ cxii· In illo tem̄· sciens ih̄s quia uenit eius hora· usq: utquemadmodum ego feci uobis· ita & uos faciatis·

Fer̄ vi· In sabbato quo dest in basilica hierusalem· legitur passio dn̄i· sec̄ ioh· cap̄ clvi· In illo tem̄· egressus est ih̄s trans torrentem cedron· usq: posuerunt ibi ih̄m·

Sabb sc̄o ad lateranis· sec̄ mat̄· cap̄ cccLii· In illo tem̄· uespere autem sabbati· quae lucet· in prima sabbati· usq: ibi eum uidebitis· ecce dixi uobis·

In pascha· Do· in sc̄a· ad sc̄am· mariā maiorē· In pres ep̄· sec̄ mar̄· cap̄ cc,xxxi· In illo tem̄· maria magdalene· & maria iacobi & salome· usq: ibi eum uidebitis· sicut dixit uobis·

Fer̄ ii· adscēm petrum· sec̄ luc̄· cap̄ ccc,xxxviii· In illo tem̄p· duo ex discipulis ih̄u ibant in castellum· usq: & quomodo cognouerunt eū in fractione panis·

Fer̄ iii· adscēm paulum· sec̄ luc̄· cap̄ cccxl· In illo tem̄· stetit ih̄s in medio discipulorū suorum· usq: remissionem peccatorum in omnes gentes·

Fer̄ iiii· adscēm lauerium· sec̄ ioh· cap̄ cc,xviii· In illo tem̄· manifestauit se ih̄s discipulis suis· ad mare tiberiadis· usq: cū resurrexisset a mortuis·

Fer̄ v· ad apostolos· sec̄ ioh· cap̄ cc,xi· In illo tem̄· maria stabat ad monumentum foris plorans· usq: quia uidi dn̄m & haec dixit mihi·

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black

© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier; Weberbach 25; D-54290 Trier; Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung; Foto: Anja Runkel; www.mediathek.trier.de
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Farbkarte #13 B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Fer vi ad scam mariam ad
martyr. sec mat. cap. cccl v.
In illo tem. Undecim discipuli
abierunt in galilaeam.
usq: ad consummationem scli.
Sabb. ad lateranis. sec ioh. cap.
ccxiii. In illo tem. Cum esset
sero die una sabbatorum.
usq: remittuntur eis.
Dom octab paschae. sec ioh.
cap. ccxvi. In illo tem. Tho
mas unus ex duodecim. usq:
uitam habeatis in nomine eius.
Mens aprl. die xiiii. nat scor
tiburti. ualeriani. & maximi.
sec ioh. cap. cxxxiiii. In illo tem
dix ihs discip suis. Hoc est p
ceptum meum. usq: in nomine
meo det uobis.
In pascha annotina sec ioh
cap. xxiiii. In illo tem. erat
homo ex pharisaeis. usq: sed
habeat uitam aeternam.
Die xxiii. mens sup script
nat sci georgii. sec luc. cap. ccl i.
In illo temp dix ihs discip suis.
ponite in cordib: uris. usq:
in patientia ura possidebitis
animas uestras.
Die xxv. mens sup scrip. In lae
tania maiore. sec luc. cap.
cxxiiii. In illo temp dix ihs
discip suis. Quis uestrum ha
bet amicum. usq: spm bonum
petentibus se.
Fer iiii. sec ioh cap cl iii. In illo
tem. Respiciens ihs discip suis
dixit. Pater sce serua eos.
usq: sed ut serues eos a malo.
Fer vi. sec ioh cap xxxiiii. In illo tem
erat quidam regulus cuius filius
infirmabatur. usq: & domus
eius tota.
Die xxviii. mens ss. nat sci uita
lis. sec ioh cap. cxxxii. In illo
tem dixit ihs discip suis. Ego
sum uitis uera. usq: petitis
& fiet uobis.
Sab sec ioh. cap. xlvi. In illo tem
abiit ihs trans mare galilaeae
quod est tiberiadis. usque
cum discipulis suis.
Ebd ii. ad scos cosmam & dami
anum. sec ioh. cap lxxxviiii.
In illo tem dixit ihs discip suis.
ego sum pastor bonus. usq:
& fiet unum ouile & unus pastor.
Mens mai. Ill mai. nat apostolorum philippi & iacobi. sec ioh
cap cxxvii. In illo tem dixit
ihs discipul suis. Non turbe
tur cor uestrum. usq: in no
mine meo hoc faciam.
Die iii. m ss. nat scorum

alexandri. & euenti & theo
doli. Sec d iohan cap cxxxviii.
Haec mando uobis. usq: quia
oderunt me gratis.
Fer vi. sec ioh cap cxi.
In illo temp dix ihs discip suis.
Qui credit in me. usq: sicut
dixit mihi pater sic loquor.
Ebd iii. sec ioh cap cxlviii.
In illo tem dixit ihs discip suis.
modicum & iam non uidebitis
me. usq: nemo tollet a uobis.
Die x. mens ss. nat gurdiani.
sec math cap xcv.
In illo tem dix ihs discip suis.
Nolite arbitrare quia ueni pa
cem mittere. usq non perdet
mercedem suam.
Die xii. mens ss. nat scor nerei
& achilei. sec mat cap clxxxviiii.
In illo tem Accesserunt ad ihm
pharisaei temptantes. usq:
sed quibus datum est.
Die sup scrip. nat sci pancratii.
sec ioh cap cxxxviii.
In illo tem dix ihs discip suis.
haec mando uobis ut diligatis
inuicem. usq: quia oderunt me gratis.
Ebd iiii. sec ioh cap cxlvii.
In illo temp dix ihs discip suis
uado ad eum qui me misit.
usq: & adnuntiabit uobis

Ebd v. sec ioh cap cl.
In illo tem dix ihs discip suis.
Amen dico uobis si quid petie
ritis patrem in nomine meo.
det uobis. usq: in hoc credimus
quia a do existi.
Die xiii. mens ss. dedicatio
ecclesiae scae mariae ad mar
tyres. legitur lectio cuius
concurrerit ebdomadae.
eo quod semp in die dominico
caelebratur ipsa sollemnitas.
Die xviiii. men ss. nat scae
potentianae. sec mat cap cxl.
In illo tem dixit ihs discip suis
parabolam hanc. Simile est
regnum caelorum thesauro
abscondito. usq: noua & uetera.
Fer iiii. sec ioh cap xxv
In illo tem abiit ihs cum discip suis
in iudaeam terram. usque
gaudium meum impletum e.
Die xxv mens ss. nat sci urbani
conf atq: pontificis uia appia.
sec mat cap cclxiii.
In illo temp dix ihs discip suis
uigilate. usq: constituet eum
In uigilia ascensa dni. sec ioh
cap cliii. In illo temp
Sublevans ihs oculos suos in
caelum dix. usq: & ego ad
te uenio.

Fer v· Inascensa dñi sec mar-
cum cap ccxxxiii·
Illo tempꝫ Recumbentib:
undecim discip usq: dls er-
monem confirmante se
quentib: signis
Ebd vi· sec ioh cap exlv·
Illo tem dixit ihs discip suis
Cum autē uenerit paracletus
usq: qua ego dixi uobis
Fer iii· sec ioh cap cxxxiii·
Illo tem dixit ihs discip suis
Si manseritis inme usq: gau
dium uestrum impleatur
Sabb pnuigilia pentecosten
sec ioh cap cxxxvi·
Illo tem dixit ihs discip suis
Si diligitis me mandata mea
seruate usq: dlm manifestabo meipm
Dom pentecosten sec iohan
cap cxxx Illo tempꝫ dixit ihs
discip suis Si quis diligit me
sermonem meum seruabit
usq: sicut mandatū dedit mihi
pater sic facio
Fer ii· ad uincula sec ioh cap xxxvi
Illo tempꝫ dixit ihs discip suis
Sic enim dilexit ds mundum
ut filium suum unigenitū daret
usq: manifestetur ex eis opera
quia in deo sunt facta
Fer iii· ad scam anastasiam
Sec ioh cap lxxxvii Illo tempꝫ
dixit ihs discip suis Amen
amen dico uobis qui non intrat
per ostium in ouile usq: dlm ab
undantius habeant
Fer iiii· ad scam mariam sec ioh
cap lx· Illo tem dixit ihs discip suis
[illegible]
nisi pater quimisit me usq:
caro meā est prosunt illis
Fer vi· ad apostolos sec lucam
cap xxxvi· Illo tem Factum
est in una dierum usq: quia
uidimus mirabilia hodie
Sabb xii lec ad scam petrum
sec mat cap cc v· Illo tem
egrediente ihu ab hiericho se
cuta sunt eum usq: et secuti sunt eum
Dom in ramis sec lucam cap lv·
Illo tem dixit ihs discip suis
Estote misericordes usq: festu
cum deo cui a frater eius
Mens iun die ii· mar scor martyr
cellini et petri uia lactea sec
luc cap ccxlvi Illo tempꝫ
dixit ihs discipulis suis Cum au
dieritis proelia usq: possidebi
tis animas uestras
Die viii· mens ss· mat scor primi
et feliciani in basilica sci stephani
sec ioh cap cxxxiii Illo tem
dixit ihs discip suis

Si deest praeceptum meum ut di
ligatis usq: in monimento meo de uob
Die mens ss· mat sec ioh
ludos sec ioh· cap xxxvi·
Illo tempꝫ erat ha[illegible]pha
[illegible] nicho demus nomine
usq: sed habeat uitam aeternam·
Fer iii· sec lucam cap xcvii·
Illo tem accedentes discipuli
ad ihm dixerunt ei usq: et sacerdotū
Fer vi· sec lucam· cap clxxxvi·
Illo tempꝫ erant ad propin
quantes ad ihm peccatores
usq: paenitentiam agere
Sabb sec lucam cap lxxxv·
Illo tem uenit ad ihm unus eum
nomen lazarus usq: ne aliquem di
cerent quod sacramerat
Die xxiii· mens ss· mat scor mar
ci et marcelliani una ardentius
sec ioh cap cxxxvi Illo tempꝫ
dixit ihs discip suis hoc est pec
tum meum usq: dec uobis
Die xxiiii· mens ss· mat scor protasi
et gervasi ad scam in[illegible]talem sec mar
cxxxvi Illo tem egrediente ihu de templo
usq: in finem hic fuit erit
Die xxv· m· ss· uigilia sci iohannis
baptiste sec lucam cap i·
Illo tempꝫ fuit in diebus herodis
regis sacerdos quidam nomine
zacharias usq: parare do
plebem perfectam
Die xxvi· mat sci iohannis bapt
sec luc cap iii· Illo tempꝫ
elisabeth impletum est tempus
pariendi usq: et fecit miseri
cordiam plebis suae
Die xxvii· in ss· mat scor iohannis
et pauli sec lucam cap exlvi·
Illo tem dixit ihs discip suis
Attendite a fermento pharisa
eorum usq: coram angelis di
que est in eis
Ebd ii· post pentecosten sec luc
cap xxxviii· Illo tempꝫ cum ap
bae intrarent ad ihm usq:
secuti sunt eum
Die xxviii· m ss· translatio cor
poris beati leonis pontificis
sec mat cc cap lxxviii· Illo tempꝫ
dixit ihs discip suis parabolā hanc
Homo quidam peregre profi
ciscens usq: in regnum dei
Die xxviii· in ss· uigilia apostolo
rum petri et pauli sec ioh cap
cc xxvi· Illo tem dixit petro
Simon iohannis usq: quam more
clarificaturus esset dm·
Die xxviii· mat sup scripti sec
mat cap clxvi· Illo tempꝫ uenit
ihs in partes cesareae philippi
usq: et resolutum est in caelis·
Die xxx m· ss· ad scam paulum

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
TRIER STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black

© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 75, D-54290 Trier. Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel, anja.runkel@t-online.de
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Farbkarte #13 B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

sēmāt cāp cxcv Inilloтēm
dixit simon petrus adihm
usq: possidebit

Ebd i post māt apostolorum
sēc māt cāp xxxv Inilloтēm
dixit ihs discip suis pisi abun
dauerit iustitia uestra usq:
donec reddas nouissimū quadrātē

Menss iul die ii mātr scor processi
et transtamam sēc māt cāp cxlii
Inilloтēm sedente ihū supra mon
tem oliuet usq: Infinē hec salūr etc

Innocabas apostolorū sēc māt
cāp cxlviii Inilloтēm iuxta ihs
discipulos suos usq: uer efilius dei

Fer iiii sēc marcum cāp cvii
Inilloтēm cum egressus esset
ihs inuia usq: uenit sequere me

Fer vi sēc marcum cāp lxxxvii
Inilloтēmp exierunt pharisei
et coeperunt conquirere usq:
et dimisit illum in domum suam

Ebd ii sēc mār cāp lxxxvi
Inilloтēmp cum multa turba
esset cum ihū usq: et dimittetur

Die x mēns ff mātr septem fra
trū uasalaria sēc māt cāp
xxxiii Inilloтēm uidens ihs
turbas ascendit in montem
usq: copiosa est in celis

Prima missa ad aquilonem secun
da ad sēm alexandrum

sēc lucam cāp cxxxix Inilloтēm
dixit ihs discip suis nemo accēn
dit lucernam usq: inluminabit te

Item ad sēm feliciatem sēc māt
cāp cxxx Inilloтēm loquente ihū
adtur bas usq: soror eius mater est

Fer v sēc luc cāp xcviii Inilloтēm
dos cenidente ihū demone usq:
et reddidit illum matri suae

Sabb sēc māt cāp cxcvii Inilloтēm
accedens ad ihm quidam usq:
quem sequeris me

Ebd iii sēc mat cāp lvi Inilloтēm
dixit ihs discip suis attendite
a falsis prophetis usq: in regnū cel

Die xv mēn ff mātr sci cyriaci

Die xxi mātr scae praxedis sēc māt
cāp cxl Inilloтēm dixit ihs
suis parabolam hanc Simile est
regnum caelorum thesauro
abscondito in agro usq: nouas eiuciat

Die xxiii mēn ff mātr sci apollinaris
sēc luc cāp cclxx Inilloтēm facta
est contentio inter discipulos usq: rubrik in

Fer iii sēc luc cāp lxxxvii Inilloтēm ea egrediēte
esset usq: quanta illi fecisset ihs

Fer vi sēc lucā cāp xcvi
Inilloтēm dixit ihs discip suis
parabolam hanc homo quidam
erat diues usq: resurrexerit a mortuis

Die xxviii mātr scor felicis papae
simplicii faustini et beatricis
uia portuense sēc lucam cāp clxiii

Inilloтēm dixit ihs discip suis
Sint lumbi uestri praecincti
usq: filius hominis uenient

Die xxx mēn ff mātr scor abdo
et sennen sēc ioh cāp cxxxvii
Inilloтēm dixit ihs discip suis
hoc est pceptum meum usq: qui a de
runt me gratis

Ebd iii sēc lucam cāp cxc Inillo
tēmp dixit ihs discipul suis
Homo quidam erat diues et habe
bat uilicū usq: in aeterna tabernacula

Fer iii sēc māt cāp cxlvii Inillo
tēm uespere autem facto acce
serunt ad ihm discipuli eius
usq: quasi quinq: milia

Ebd v sēc luc cāp cxci Inilloтēm
quidam legis peritus surrexit tem
tans usq: uade et tu fac similiter

Menss aug Kl augustas ad uincula
sēc māt cāp cxlvii Inilloтēmp
iussit ihs discip suos ascendere
usq: filiur dei

Die ii mēn supscripti mātr sci ste
phani pontificis ualeriana sēc
luca cāp cxxxvi Inilloтēm dix
ihs discip suis parabolam hanc
Homo quidam nobilis abiit in pe
regrinem longinquam usq: et abundab

Fer iii sēc luc cāp cxxvi Inillo
tēmp erat ihs eiciens daemonia
usq: beati qui audiunt uerbū dei et
custodiunt

Ebd vi sēc luc cāp cxiiii
Inilloтēm Duo homines ascende
rent templū usq: et qui se humili
at exaltabitur

Die vi mēn ff mātr scor xysti fe
licissimi et agapiti sēc math
cāp lxxxvi Inilloтēm dixit
ihs discip suis Ecce ego mitto
uos sicut oues usq: in finem
hic saluus erit

Die viii mēn ff mātr sci cyriaci
sēc māt cāp xcii Inilloтēmp
dixit ihs discip suis Nihil oper
tum usq: qui est in caelis

Die viii mēn ff ingit sci lauren
ti sēc māt cāp clxx Inilloтēm
dixit ihs discip suis Si quis uult
post me uenire usq: in regnū suo

Item die x mātr sci laurenti ad prima missa
sēc ioh cāp xcvi Inilloтēmp
dixit ihs discip suis quicumque
patrem usq: non perdet mercedem suam

Die sup scrip mātr sci laurenti
sēc ioh cāp ciii Inilloтēmp
dixit ihs discip suis Nisi granū
frumenti usq: patrem qui in caelis

Die xi mēn ff mātr sci tiburtii
sēc ioh cāp cxxxiii Inilloтēm
dixit ihs discip suis hoc est
praeceptum meum usq: dilexi uos

Fer iii sēc luc cāp lxxxiii
Inilloтēmp progabat ihm

© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25, D-54290 Trier. Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel, anja.runkel@trier.de
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Farbkarte #13 B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

quidam pharisaeus usq: quo
niam dilexerit multum.

Die xiii m. ff. mat sci yppoliti
sec luc. cap cxliii. Inillotem
dixit ihs discipulis suis. Adtendi
te a fermento usq: coram angelis dei

Fer vi. sec luc cap xxxvi. Inillotem
Surgens ihs de synagoga usq:
oportet me euangelizare regnum di

Die xiii m. ff. mat sci eusebii sec
mat cap. clxiii. Inillotem dix
ihs discip suis. uigilate usq: constitui

Die xv. mdi sup scrip. De ausatio
ne scae mariae. sec luc cap cxxii.
Inillotem Intrauit ihs in quoddam
castellum. & mulier quaedam nomine
tha nomine. usq: non auferetur ab ea.

Die xviii m. ff. mat sci agapiti
sec luc cap cl.iiii. Inillotem dixit
ihs discip suis. Sint lumbi uestri
p cincti. usq: filius hominis uenit.

Ebd. i. post sci laurentii. sec marcu
cap lxxiiii. Inillotem exiens ihs
de finib: tyri. usq: & mutos loqui

Fer iiii. sec luc cap clxxiii.
Inillotem. Dum iret ihs per ciuitates
& castella. usq: & accumbent in regno di

Die xviii m. ff. mat sci hermetis
sec luc cap xlv. Inillotem. Des
cendens ihs de monte. usq: copiosa est

Die xxx m. ff. mat scor felicissimi
& audacti. & depor: helisei. ppth

& decollatio sci iohan baptistae
sec marcu. cap lviii. Inillotem
misit herodes & tenuit iohannem
usq: posuerunt illum in monumento

Ebd. ii. post sci laurentii sec luca
cap cxxc. Inillotem dixerat ihs discip suis
[illegible] usq: ua
de & eius fac similiter.

Fer iii. sec mat cap cxvii. Inillotem
Inillotem. Abeuntes pharisaei con
silium faciebant. usq: gener spiritus sui

Fer vi. sec luc cap cxlviii.
Inillotem. Ait ad illum quidam de turba
usq: dic patri meo. illos

Ebd iii. post sci laurentii sec luc cap cci
Inillotem dum iret ihs in hierusalem.
Transiebat. usq: fides tua te saluum fecit.

Fer iiii. sec mat cap cxxc. Inillotem
Intrauit ihs hierosolymam in templo
usq: super doctrina eius.

Mens sep die viii. natiuitas scae mariae
sec luc cap iii. Inillotem. Post
exsurgens maria. usq: in domo sa luctem.

Die sup scrip mat sci adriani. sec ioh
cap cxxxii. Inillotem. dixerat ihs discip suis:
ego sum uitis uera. usq: & gaudium
uestrum impleatur.

Die xi m. ff. mat scorum proti & ia
cinthi. sec ioh cap lxxxviii.
Inillotem. dixerat ihs discip suis. Cum
persecuti fuerint uos in ciuitate ista.
usq: cor uestrum paratum meo quietis in celis

Ebd iiii. sec mathi. cap xlviii.
Inillotem dixit ihs discip suis.
Nemo potest duobus dominis seruire.
usq: & adiciemur uobis.

Fer iii. sec math. cap xl. Inillotem
dixerat ihs discip suis. Audistis quia
dictum est antiquis usq: reddet tibi.

Fer vi. sec luc. cap cxxl. Inillotem
Docebat ihs populum per ciuitates
usq: in qua potestate haec facio.

Die xiii m. sup scrip. mat scorum
cornely & cypriani. sec luc cap cxl.
Inillotem. dicebat ihs turbis
usq: & accusarent eum.

Die sup scrip. exaltatio scae crucis
sec ioh cap xxciii. Inillotem. erat
homo exclusus usq: sed habeat
uitam aeternam.

Ebd v. sec lucam cap lxxvii. Inillotem
ibat ihs in ciuitatem. quae uocatur
nain. usq: quia adr. usitabant plebes sua.

Die xv m. ff. mat sci nicomedis
sec luc. cap. xcvi. Inillotem dixit
ihs discip suis. Si quis uult me post
uenire. usq: ut desint regnum di.

Die xvi m. ff. mat sedrum luciae &
eufemiae. sec math. cap cxl.
Inillotem. Dixerat ihs discip suis. Simile
est regnum caelorum thesauro ab
scondito in agro. usq: nova & uetera.

Fer iii. sec luc cap xxxviii. Inillotem
uidit ihs publicanum nomine leui

usq: sed peccatores in paenitentiam.

Ebd ii. post sci cypriani. sec lucam
cap. clxxvi. Inillotem cum intrasset
ihs in domum usq: exaltabit.

Fer iii. mens. viii. ads cim mamae
sec marcu cap xxi. Inillotem
respondens unus de turba usq: & unum o

Fer vi. ad a post sec luca cap xxxvi.
Inillotem. sedebat ihs docens
usq: audimus uirtutibus hodie.

Sab ads cim per totum. xii lectiones
sec luca cap clxvii. Inillotem
erat ihs docens in synagogis
usq: gloriose fiebant a eo.

Ebd ii. post sci cypriani. sec math
cap. cc xiii. Inillotem. Accessi
serunt ad illum. & adducebantur usq: mi
rabantur in doctrina eius.

Fer iii. sec mat cap cxxxi.
Inillotem. Interrogabat ihs unus
de scribis. usq: non es longe a regno di.

Fer vi. sec math. cap. cxxxvi.
Inillotem. dixit ihs discipulis suis pa
rabolam hanc. Simile est regnum
caelorum homini qui seminauit
usq: in horreum meum.

Die xxvii m. ff. natales scorum cosme
& damiani. sec ioh. cap. cxxxviii.
Inillotem. Dixerat ihs discip suis.
Haec mando uobis ut diligatis in
uicem. usq: quia de [illegible] me gratis.

Die xxviii m. ff. dedicatio ecclesiae

© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25, D-54290 Trier. Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel, anja.runkel@trier.de
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Farbkarte #13
B.I.G.

archangeli michahelis: sēcmath
cāp clxxxvm Inillorem Accesserunt
discipuli adihm usq: quis angelo
eorum semper uident faciem patris
mei qui in celis est

Ebd iii: post sci cypriani sēcmath
cāp lxxo Inillorem Ascendens ihs
in naviculam transfretauit usq:
possessionem suam

Menſ octob die vii: māt sēi matei:
sēcmath cāp clxxxvm Inillorem
dixerunt discip suis parabolam hanc
homo quidam peregre usq: intra
in gaudium domini tui

Die xem m ſſ: māt sēi calisti pomi
fieri sēcmath cāp lxxxix Inillorem
dixerunt discip suis: ungla ceu sq: constitui

Die xxo vi ſſ: māt sēorū cosmi
et damiani sēcmath cāp lxxxix
Inillorem dixerunt discip suis
videte ne quis uos seducat usq:
in finem hic salus erit

Menſ nouemb die vii: māt sēi eusta
rii sēcioh cāp cum Inillorem
dixerunt discip suis Amen amen
dico uobis nisi granum frumenti
cadens in terram usq: patrem in
qui est in celis

Die viio m ſſ: mātsēorum iiii co
ronatorum sēcluc cāp xlv
Inillorem Ascendens ihs in na
ue usq: coposita est in celis

Die viii mēn ſſ: māt sēi clementis
sēcluc cāp cclx Inillorem dixit
ihs discip suis: pauite incredibiles
usq: animas uestras

Ebd iii: post sci cypriani sēcmath
cāp clxxxvm Inillorem dixerunt
discip suis parabolam hanc Simile
est regnum celorum homini negotiatori
uolenti rationem ponere usq: unusquisque
q: fratrem suum de cordibus uestris

Die xem sup scripti mātsēi mene
sēcluc cāp xcvi Inillorem dixit
ihs discip suis: si quis uult post me uenire
usq: donec uideant regnum dei

Die xii m ſſ: mātsēi martini sēcluc
cāp cl iii Inillorem dixerunt ihs discip suis
Sint lumbi uestri usq: filius hominis uenit

Fer iii: sēcluc cāp clxxxvi Inillorem
erant ad propinquantem ad ihm pu
blicani usq: paenitentiam agere

Ebd v: post sci cypriani sēcmāt cāp
ccxciii Inillorem Abeuntes pharisei consi
lium inierunt usq: de quo simul dis

Die xxii m ſſ: mātsēe crucis sec
sēcmath cāp cc lxxvii Inillorem dixit
ihs discip suis parabolā hanc simile
est regnum celorum decem uirginibus
usq: qua hora dns uester uenturus

Die xxiii m ſſ: mātsēi clementis sēc
māt cāp cc lxxvm Inillorem dixit
ihs discip suis parabolam hanc
homo quidam peregre proficiscens

usq: intra in gaudium domini tui

Die ſſ: mātsēe felicitatis sēcmāt
cāp cxxxo Inillorem loquente
ihū ad turbas usq: soror eius mātest

Die xxvii mēn sup scrip mātsēi
chrisogoni sēc ioh cāp cxxxvm
Inillorem dixerunt discip suis
haec mando uobis usq: quia odio
habuerunt me gratis

Ebd vi: post sci cypriani sēcmath
cāp lxxvm Inillorem loquente
ihū ad turbas ecce princeps unus
usq: manum eius super illam

Fer iii: sēcluc cāp xxxm Inillorem
cum esset ihs in una ciuitatum
usq: curabantur a infirmitatibus

Die ſſ: [illegible]
sēcmarcelli cāp cxxxvm Inillorem
dixerunt discip suis videte ne quis
uos seducat usq: in finem hic salus

Die ſſ: augti sci andree sēcioh
cāp xxo Inillorem stabat iohān
et ex discip eius duo usq: super
filium hominis

Die xxxo menſ ſſ: mātsēi andree
sēcmath cāp xxc Inillorem
Ambulans ihs iuxta mare galilee
usq: secuti sunt eum

Ebd vii: sēcioh cāp xlvm Inillorem
cum sublevasset ergo oculos ihs
usq: qui uerax est immundi

Fer iii: sēcmath cāp lxxm

Inillorem cum uenisset ihs in
domum simonis peeri usq: sepe
liunt mortuos suos

Fer v: sēcluc cāp xlvm Inillo
rem dixit ad illum quidam de
turbis magister usq: et hanc
omnes adscendant uobis

Menſ decemb die xiio mātsēe
lucie sēcmat cāp cxl
Inillorem dixerunt ihs discip suis
parabolam hanc Simile est
regnum celorum thesauro
abscondito in agro usq: nouas oliue

Fer iii: sēcmarci cum cāp lxxxvm
Inillorem dixerunt ihs discip suis
unde nobis elemosinam facere ad fermentum
usq: et misit illum in domum suam

Ebd iii: ante nat dni sēcmath
cāp cc xii Inillorem cum ad
propinquasset ihs hierosolymam
usq: in nomine dni

Ebd iii: ante nat dni sēcluc cap
cclvm Inillorem dixerunt ihs
discipulis suis erunt signa in so
le et luna et stellis usq: nominabitur

Ebd ii: ante nat dni sēcmath cāp
cii Inillorem cum audisset
iohannes in uinculis opera xpi
usq: quam tuam ante te

Ebd i: ante nat dni sēcioh cāp
viii Inillorem miserunt
iudei ab hierosolymis

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black

© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25, D-54290 Trier, Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel, anja.runkel@trier.de
Centimetres
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

usque ubi erat iohannes baptizans

Fer iiii ad scam mariam sec lucam cap iii. In illo tempo missus est gabrihel angelus ad ā. usq; fiat mihi secundū uerbū tuū

Fer vi ad apostolos sec lucam cap iii. In illo tempo exsurgens maria usq; exultauit spūs meus in dō salutari meo.

Sabb in xii lect ad scam pectum sec luc cap vi. Anno quinto decimo imperii tyberii cesaris usq; saluandi

Die xxam mens. dec uigilia dni sc̄ pasch. cap iii. In illo tempo cum esset desponsata mater ihū maria usq; a peccatis eorum.

Pro uberibus et pluuiae sec luc cap lxxxiii. In illo tempo factum est in una dierum usq; quia uidimus abominationem

Pro sterilitate pluuiae sec math cap clx. In illo tem dixit ihs discipulis suis misereor cur bis usq; ad discipulos eius eam

In nem mortalium generum. sec luc cap clx. In illo tempo dixit ihs discipulis suis. scitote quoniam post duos dies pascha fiet et filius hominis tradetur ut crucifigatur

Item alia ut supra sec lucam cap ccxxxviii. In illo tem dixit ihs discipulis suis parabolam hanc.

Homo quidam erat nobilis abiit in regionem longinquam usq; abundabit

In ordinatione pontificum sec luc cap lxxxvi. In illo tempo dixit ihs discipulis suis. iuglate usq; destruet eum

In ordinatione diaconorum sec iohan cap cxiii. In illo tem dixit ihs discipulis suis. Amen amen dico uobis. nisi granum frumenti cadens in terram usq; honorificabit eum pater meus.

Item in nat papae sec math cap clxvi. In illo tem. uenit ihs in partes cesareae usq; ego saluum eum faciam

In dedicatione basilicae siue oratorii sec luc cap lx. In illo tem dixit ihs discipulis suis. simile est arbori bonae usq; fundatum enim erat supra petram

Pro uelatione altaris. sec math cap ccxxxi. In illo tem loquebatur ihs cum discipulis suis. usq; pauci autem electi

Ad uelandum altare. sec ioh cap xiii. In illo tempo respondens ihs dixit. Nempe nos homo usq; impleatur est

Pro ordinando ep. sec ioh cap lxxxvi. In illo tempo loquente ihu ad turbas

usq; operā abbreuiate facere

Pro ordinando ep. sec mar cap lii. In illo tempo circumibat ihs in circuitu docens. usq; multos aegrotos curabantur.

Item alia ut supra sec lucam cap lxxxvi. In illo tempo conuocatis ihs xii. discipulis suis usq; euangelizandum et curandos ubique.

In agenda mortuorum sec iohannem cap xciii. In illo tempo dixit martha ad ihm. dne si fuisses hic usq; quia tues xps filius dei qui in hunc mundum uenisti.

Item alia sec ioh cap xxxviii. In illo tempo dixit ihs discipulis suis. Scitis quia post duos dies pascha fiet et filius hominis tradetur ut crucifigatur. Sicut enim pater suscitat mortuos et uiuificat. ut quid dubitauit et de morte murmurauit.

Item alia sec iohannem cap lxi. In illo tempo dixit ihs discipulis suis. Turbis iudaeorum. Omne quod dat mihi pater ad me ueniet. usq; sed resuscitem illum in nouissimo die.

Item alia sec iohan cap lxv. In illo tempo dixit ihs discipulis suis. Turbis iudaeorum. Ego sum panis uiuus qui de caelo descendi usque et ego resuscitabo eum in nouissimo die.

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Farbkarte #13 B.I.G.
© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25; D-54290 Trier. Druck oder Vervielfältigung nur mit Genehmigung. Foto: Anja Runkel; anja.runkel@trier.de

HIC LIBER EST VITAE PARADISI ET QUATTUOR AMNES
CLARA SALUTIFERI PANDENS MIRACULA XPI
QUE PIUS OB NOSTRAM VOLUIT FECISSE SALUTEM
QUEM DEVOTA DO IUSSIT PERSCRIBERE MATER
ADA ANCILLA DEI PULCRIISQUE ORNARE METALLIS
PRO QUAQUE LEGAS VERSUS ORARE MEMENTO

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta
White Grey 1 Grey 2 Grey 3 Grey 4 Black
Centimetres
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

STADTBIBLIOTHEK UND STADTARCHIV TRIER
TRIER
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
Grey 1
Grey 2
Grey 3
Grey 4
Black

Centimetres
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

HIC LIBER EST VITAE PARADISI ITQVATTVOR AMNES
CLARA SALVTIFERI PANDENS MIRACVLA XPI
QVEM PIVS OB NOSTRAM VOLVIT DE CISSI SALVTEM
QVEM DEVOTA DO IVSSIT PER SCRIBERI MATER
ADAANCILA DI PVCRISQVE ORNARI METALLIS
PROQVA QVE LEGAS VERSVS ORARI MEMENTO

© Stadtbibliothek/Stadtarchiv Trier, Weberbach 25, D-54290 Trier. Druck oder Vervielfältigung, auch mit Genehmigung, Foto: Anja Runkel, anja.runkel@trier.de